

**РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА
УНИВЕРЗИТЕТ „СВ. КИРИЛ И МЕТОДИЈ“
ВО СКОПЈЕ**

Б И Л Т Е Н

**НА
УНИВЕРЗИТЕТОТ „СВ. КИРИЛ И МЕТОДИЈ“
ВО СКОПЈЕ**

**Број 1044
Скопје, 14 декември 2012 година**

Издание на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје

ПРВИОТ БРОЈ НА БИЛТЕНОТ Е ОБЈАВЕН ВО МАЈ 1957 ГОДИНА

**Главен и одговорен уредник: м-р Илија ПИПЕРКОСКИ,
генерален секретар**

Уредник: Томислав БАШЕВСКИ

Лектор: Весна Илиевска-Цветановска

**Умножено на Универзитетот во Скопје
Тираж: 70 примероци**

Содржина на Билтен број 1044 од 14 декември 2012 година

ЕКОНОМСКИ ИНСТИТУТ

1. Рецензија на докторската дисертација под наслов **Претприемништвото и интелектуалниот капитал како фактори на конкурентноста во срата на економијата на знаење**, од м-р Божидар Милевиќ, пријавена на Економскиот институт во Скопје 1-10

ИНСТИТУТ ЗА СОЦИОЛОШКИ И ПОЛИТИЧКО-ПРАВНИ ИСТРАЖУВАЊА

1. Преглед на одобрени теми за изработка на докторска дисертација на Институтот за социолошки и политичко-правни истражувања во Скопје (м-р Климе Бабушки).....11

ФИЛОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ “БЛАЖЕ КОНЕСКИ”

1. Преглед на одобрени теми за изработка на магистерски труд на Филолошкиот факултет “Блаже Конески” во Скопје (Марија Гркова, Апета Ацоска, Александар Кирковски, Митра Блажевска, Кристина Петковска, Билјана Петрушевска, Ана Југрева, Тања Павлова, Виолета Дамјанац, Наташа Атанасовска, Здравко Велјанов).....12-13

МЕДИЦИНСКИ ФАКУЛТЕТ

1. Рецензија на докторската дисертација со наслов **Прилог во сознанијата за поврзаноста на Chlamydia pneumoniae со коронарната артериска болест (КАБ)**, од м-р Татјана Грданоска, пријавена на Медицинскиот факултет во Скопје.....14-17

МАШИНСКИ ФАКУЛТЕТ

1. Преглед на прифатени теми за изработка на магистерски труд на Машинскиот факултет во Скопје (Ридван Зекири).....18

ФИЛОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ “БЛАЖЕ КОНЕСКИ”

1. Рецензија на докторската дисертација **Семологијата на жената и на мажот во францускиот и во македонскиот јазик**, изработена од м-р Јоана Хаџи-Лега, пријавена на Филолошкиот факултет “Блаже Конески” во Скопје.....19-24
2. Рецензија на докторската дисертација **Пазарно ориентирана настава по германски јазик во високото образование во РМ - состојби, потреби и предлози**, од м-р Елена Цицковска, пријавена на Филолошкиот факултет “Блаже Конески” во Скопје.....25-28

ПРИРОДНО-МАТЕМАТИЧКИ ФАКУЛТЕТ

1. Реферат за избор на еден наставник во сите звања на Институтот за биологија при Природно-математичкиот факултет во Скопје (д-р Славчо Христовски)..... 29-44
2. Реферат за избор на еден асистент од областа на екологијата на Институтот за биологија при Природно-математичкиот факултет во Скопје (м-р Александра Цветковска Ѓорѓиевска)..... 45-49
3. Рецензија на докторската дисертација **Методи и техники на учење и поучување во наставата по физика кои поттикнуваат критичко мислење кај учениците**, поднесена од м-р Боце Митревски, пријавена на Природно-математичкиот факултет во Скопје.....50-56

ПРАВЕН ФАКУЛТЕТ “ЈУСТИНИЈАН ПРВИ”

1. Рецензија на ракописот под наслов **Практикум по деловни финансии**, од авторите проф. д-р Владимир Кандиќан и доц. д-р Александар Стојков, наменет како учебно помагало, пријавен на Правниот факултет “Јустинијан Први” во Скопје.....57-58

ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ

1. Преглед на одобрени теми за изработка на докторска дисертација на Економскиот факултет во Скопје (м-р Мајлида Јуполи Ибрахими, м-р Сазан Ибрахими, м-р Гарип Алими, м-р Наим Мустафа).....59

ПРИРОДНО-МАТЕМАТИЧКИ ФАКУЛТЕТ

1. Реферат за избор во звањето насловен вонреден професор од група предмети од сончева енергија на Институтот за физика при Природно-математичкиот факултет во Скопје (д-р Илија Насов)..... 60-70

АРХИТЕКТОНСКИ ФАКУЛТЕТ

1. Реферат за избор на асистент во областа на урбанизмот на Институтот за урбанизам на Архитектонскиот факултет во Скопје (м-р Јасна Стефановска).....71-75

МАШИНСКИ ФАКУЛТЕТ

1. Рецензија на ракописот **Веројатност и статистика за инженери** од д-р Душан Чакмаков, редовен професор, пријавена на Машинскиот факултет во Скопје 76-81

МЕДИЦИНСКИ ФАКУЛТЕТ

1. Рецензија на ракописот за учебното помагало **Васкуларни пристапи кај болните на хемодијализа**, од авторот н. сор. д-р Петар Дејанов, пријавен на Медицинскиот факултет во Скопје.....82-85

ФАКУЛТЕТ ЗА ДРАМСКИ УМЕТНОСТИ

1. Реферат за избор на соработник во звањето помлад асистент на Катедрата за театарска режија на Факултетот за драмски уметности во Скопје (м-р Куштрим Бектеши).....86-91

ИНСТИТУТ ЗА МАКЕДОНСКА ЛИТЕРАТУРА

1. Реферат за избор на истражувач во сите научни звања во Одделението за македонска литература XX век на Институтот за македонска литература во Скопје (д-р Мишел Павловски).....92-117

ПРИРОДНО-МАТЕМАТИЧКИ ФАКУЛТЕТ

1. Рецензија на докторската дисертација **Макроинвертебратите од реката Брегалница - структура на заедницата и проценка на сколошкиот статус на екосистемот**, поднесена од м-р Валентина Славевска-Стаменковиќ, пријавена на Природно-математичкиот факултет во Скопје.....118-130

ШУМАРСКИ ФАКУЛТЕТ

1. Преглед на одобрени теми за изработка на магистерски труд на Шумарскиот факултет во Скопје (Гоце Николовски, Искра Апостоловска).....131

ФАКУЛТЕТ ЗА ВЕТЕРИНАРНА МЕДИЦИНА

1. Преглед на одобрени теми за изработка на докторска дисертација на Факултетот за ветеринарна медицина во Скопје (м-р Дарко Митевски).....132

ТЕХНОЛОШКО-МЕТАЛУРШКИ ФАКУЛТЕТ

1. Реферат за избор на наставник по предметите: основни сировини и процеси за синтетички производи, механика на полимерни материјали, деградација и рециклирање на полимерите, заштита при работа, безбедност во технолошките системи, бои и лакови на Технолошко-металуршкиот факултет во Скопје (д-р Јадранка Блажевска Гилев).....133-145

ПРАВЕН ФАКУЛТЕТ "ЈУСТИНИЈАН ПРВИ"

1. Реферат за избор на наставник на научната област трговско право на Правниот факултет "Јустинијан Први" во Скопје (д-р **Дарко Спасевски**).....146-155

ИНСТИТУТ ЗА МАКЕДОНСКА ЛИТЕРАТУРА

1. Реферат за избор на еден истражувач во сите научни звања во Одделението на припадниците на заедниците при Институтот за македонска литература во Скопје (д-р **Африм Рсџеџи**).....156-173

АРХИТЕКТОНСКИ ФАКУЛТЕТ

1. **Приговор** на Рефератот за избор на еден соработник во соработничко звање-помлад асистент за група предмети од областа на архитектонското проектирање на Институтот за архитектонско проектирање на Архитектонскиот факултет во Скопје, објавен во Билтен бр. 1043 од 30.11.2012 година, поднесен од **Магдалена Матеска**.....174
2. **Одговор** на Рецензентската комисија на приговорот на Рефератот за избор на еден соработник во соработничко звање-помлад асистент за група предмети од областа на архитектонското проектирање на Институтот за архитектонско проектирање на Архитектонскиот факултет во Скопје, објавен во Билтен бр. 1043 од 30.11.2012 година.....176

ТЕХНОЛОШКО-МЕТАЛУРШКИ ФАКУЛТЕТ

1. Реферат за избор на наставник по групата предмети: физичка хемија, корозија и заштита на материјали, конструкциски материјали во хемиското инженерство алтернативни извори на енергија, економија и екологија, општи принципи за ефикасно користење на енергијата во хемиските процеси на Технолошко-металуршкиот факултет во Скопје (д-р **Драгица Чамовска**).....177-189

ПРИРОДНО-МАТЕМАТИЧКИ ФАКУЛТЕТ

1. Преглед на одобрени теми за изработка на магистерски труд на Природно-математичкиот факултет во Скопје (**Катерина Димовска, Борче Стаматовски, Владимир Костовски, Бранко Степановски, Ајрадин Османи, Виолета Трајковска, Ивана Вучковиќ, Даниела Багашовска, Јелена Михајловиќ, Липа Анчева, Марија Наумоска**).....189-190
2. Рецензија на докторската дисертација под наслов **Токсикопатолошки мониторинг на реката Брегалница со примена на црната мрсна (Barbus peloroponnesius, Valenciennes, 1844), како биоиндикатор**, изработена од м-р **Катерина Рсбок**, пријавена на Природно-математичкиот факултет во Скопје.....191-198

СТОМАТОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ

1. **Приговор** на Рефератот за избор на наставник во сите наставно-научни звања од областа на ортодонцијата на Стоматолошкиот факултет во Скопје, поднесен од д-р **Лидија Кануркова**, објавен во Билтен бр. 1043 од 30.11.2012 година.....199-203
2. **Одговор** на Рецензентската комисија на приговорот на Рефератот за избор на наставник во сите наставно-научни звања од областа на ортодонцијата на Стоматолошкиот факултет во Скопје, објавен во Билтен бр. 1043 од 30.11.2012 година.....204-206

ПРАВЕН ФАКУЛТЕТ "ЈУСТИНИЈАН ПРВИ"

1. Рецензија на докторската дисертација **Политиките на унапредување на животните и работните услови на Европската унија**, од м-р **Оливера Нечовска**, пријавена на Правниот факултет "Јустинијан Први" во Скопје.....207-217
2. Рецензија на докторската дисертација **Информатичкото општество, медиумското образование и ЕУ**, од м-р **Дашмир Идризи**, пријавена на Правниот факултет "Јустинијан Први" во Скопје.....218-222

ФАКУЛТЕТ ЗА ЛИКОВНИ УМЕТНОСТИ

1. **Приговор** на Рефератот за избор на наставник во сите наставно-научни звања, по предметот акт и цртање, на Катедрата за сликарство, на Факултетот за ликовни уметности во Скопје, објавен во Билтен бр. 1043 од 30.11.2012 година, поднесен од **м-р Игор Тошевски**.....223-224
2. **Одговор** на Рецензентската комисија на приговорот на Рефератот за избор на наставник во сите наставно-научни звања, по предметот акт и цртање, на Катедрата за сликарство, на Факултетот за ликовни уметности во Скопје, објавен во Билтен бр. 1043 од 30.11.2012 година.....225-226
3. **Приговор** на Рефератот за избор на наставник во сите наставно-научни звања, по предметот акт и цртање, на Катедрата за сликарство, на Факултетот за ликовни уметности во Скопје, објавен во Билтен бр. 1043 од 30.11.2012 година, поднесен од **м-р Игор Сковски**.....227-230
4. **Одговор** на Рецензентската комисија на приговорот на Рефератот за избор на наставник во сите наставно-научни звања, по предметот акт и цртање, на Катедрата за сликарство, на Факултетот за ликовни уметности во Скопје, објавен во Билтен бр. 1043 од 30.11.2012 година.....231-233

ПРАВЕН ФАКУЛТЕТ "ЈУСТИНИЈАН ПРВИ"

1. Реферат за избор на соработник во соработничко звање асистент на научната област римско право (реторика и правна реторика) на Правниот факултет "Јустинијан Први" во Скопје (**м-р Маја Симоновска**).....234-240

РЕЦЕНЗИЈА

**НА ДОКТОРСКАТА ДИСЕРТАЦИЈА ПОД НАСЛОВ
„ПРЕТПРИЕМНИШТВОТО И ИНТЕЛЕКТУАЛНИОТ КАПИТАЛ КАКО
ФАКТОРИ НА КОНКУРЕНТНОСТА ВО ЕРАТА НА ЕКОНОМИЈАТА НА
ЗНАЕЊЕ“ ОД М-Р БОЖИДАР МИЛЕНКОВСКИ, ПОДНЕСЕНА ДО
ЕКОНОМСКИОТ ИНСТИТУТ ВО СКОПЈЕ**

Врз основа на член 241 од Статутот на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје и член 45 од Правилникот за заедничките основи, општите услови и постапката за организирање постдипломски студии и стекнување докторат на науки, а во врска со поднесената докторска дисертација од кандидатот м-р Божидар Миленковски со наслов ПРЕТПРИЕМНИШТВОТО И ИНТЕЛЕКТУАЛНИОТ КАПИТАЛ КАКО ФАКТОРИ НА КОНКУРЕНТНОСТА ВО ЕРАТА НА ЕКОНОМИЈАТА НА ЗНАЕЊЕ, Научниот совет на Економскиот институт во Скопје, на 84. седница одржана на 29.10.2012, донесе одлука бр. 02-2213/2 од 31.10.2012 за формирање на Комисија за оцена и одбрана на докторската дисертација, во состав:

1. д-р Дејан Пендев
2. д-р Васил Поповски
3. д-р Верица Јанеска
4. д-р Биљана Ангелова
5. д-р Силвана Мојсовска

По проучувањето на поднесената докторска дисертација и по усогласувањето на мислењата на членовите, Комисијата до Советот на Економскиот институт во Скопје го поднесува следниов

ИЗВЕШТАЈ

I. Општи согледувања

Докторската дисертација „Претприемништвото и интелектуалниот капитал како фактори на конкурентноста во ерата на економијата на знаење“ од м-р Божидар Миленковски обработува исклучително интересна и актуелна

проблематика од областа на економијата, претприемаштвото и менаџментот. Појдовна основа на истражувањето е да се определат врските помеѓу претприемаштвото и интелектуалниот капитал како фактори на конкурентноста на претпријатијата, нивните меѓузависности и начини на нивно поттикнување. Идејата е да се проучат и да се разберат искуствата што произлегуваат од начинот на кој претприемачите во развиените држави и во Република Македонија успешно ги воведуваат концептите на интелектуален капитал и менаџмент на знаење во своето работење со што ја зголемуваат конкурентноста. Така, низ целата докторска дисетација се претставени и анализирани голем број на примери од успешни компании во светот кои стекнале доминантна или релативно добра конкурентска позиција на пазарот изградена врз иновативна примена на овие развојни концепти. Притоа, разгледана е улогата на интелектуалниот капитал во зголемувањето на конкурентноста и на макроекономско ниво. Преку спроведеното емпириско истражување меѓу претпријатијата и организациите во Република Македонија се истражува поврзаноста на претприемачките елементи во претпријатијата, кои се разгледани во рамките на човечките ресурси, со: интелектуалниот капитал, информациските системи, управувањето со знаење, како и со нивната улога во создавањето конкурентска предност. Сублимирано, овој труд претставува систематска анализа на врските помеѓу претприемништвото и интелектуалниот капитал, односно нивно претставување како фактори кои овозможуваат постојано иновирање и подобрување на производите и производните процеси, а во контекст на постигнување подобра конкурентност во рамките на економијата базирана на знаење. При изработката на овој труд е користена соодветна методологија заснована на повеќе научни методи, согласно со природата на истражувањето и понудени се релевантни аргументи за докажување на поставената хипотеза и исполнување на поставените цели на истражувањето.

II. Содржина на дисертацијата

Докторската дисертација „Претприемништвото и интелектуалниот капитал како фактори на конкурентноста во ерата на економијата на знаење“, поднесена од м-р Божидар Миленковски, содржи вкупно 425 страници. Основниот текст опфаќа 388 страници и се состои од вовед, шест поглавја и заклучни согледувања. Во докторската дисертација се поместени 10 страници прилози. Во списокот на користената литература се наведени над 250 релевантни библиографски единици од домашни и странски автори, како и извештаи од соодветни институции и интернет-страници.

Во *воведот*, кандидатот ги дава воведните теоретски излагања за предметот на работа, целта на истражувањето, методологијата на истражувањето, како и структурата и организацијата на трудот. Во воведот е поместена и користената методологија на истражувањето на која се темелат сознанијата од трудот.

Првото поглавје со наслов: „Новата економска парадигма наречена економија на знаење“, претставува теоретски увид во објаснувањето на економијата на знаење како доминантна парадигма на развојот во светот. Притоа се констатира дека реализацијата на новиот облик на производство бара промисленост, креативност, предвидување, насочување, контрола, односно бара знаење. Економијата на знаење оперира со знаењето како добро од најдобар квалитет, односно како средство на производство и на конкурентска предност. Со примената на развојната стратегија базирана на примена на нови знаења (иновативност), отвореноста за нови организациски облици (дистрикти, научни паркови, бизнис-инкубатори, иновативни милјеа итн.), повеќето претпријатија во светот си безбедуваат пробив на светскиот пазар. Новата развојна парадигма, изразена преку економијата на знаење, им овозможува на претпријатијата и организациите постојано да се иновираат и подобруваат во новите производи и производни процеси. Притоа, кандидатот воочува дека економијата на знаење не ја негира, ниту заменува конвенционалната (индустриска) економија, туку ја апсорбира и надополнува за да ја вклучи во својата сопствена еволуција.

Во рамките на ова поглавје, кандидатот ја анализира и состојбата во економијата на Република Македонија, а во контекст на нејзиното транзитирање кон

економија базирана на знаење. На крајот од ова поглавје, кандидатот дава своја конкретна предлог стратегија за општествен развој на Република Македонија, а во функција на нејзиното приближување кон ЕУ, која е базирана на економијата на знаење, но и на актуелните развојни механизми во нашата држава.

Второто поглавје со наслов: „Претприемништвото, технологијата и иновациите во ерата на економијата на знаење“, се однесува на теоретското објаснување на претприемаштвото, технологијата и иновациите, во новите услови на стопанисување. Во пазарно развиените економии, на претприемаштвото, како на облик на иновативно-развојно однесување, му е посветено најголемо можно внимание. Притоа, според кандидатот, претприемаштвото се врзува за иновацијата, која секогаш значи нешто ново, нешто што претпоставува отстапување од вообичаените стандарди на работење и кое, доколку се искористи во практиката, на претпријатијата им дава нова развојна енергија и им овозможува реализација на висок и стабилен профит. Понатаму, кандидатот констатира дека токму новите научно-технички откритија и нивната технолошка примена во производството на добра и услуги, силно ги зголемуваат производните граници на општеството. Затоа, потребно е секое претпријатие кое настојува да оствари одржлива конкурентска предност на пазарот, да посвети посебно внимание на развојот на технологијата и на воведувањето на иновации во работењето. Тие во современата економска теорија се третираат како еден вид на позитивни екстерналии, што значи дека му носат далеку поголема корист на општеството како целина, отколку на луѓето како поединци. Иновацијата, по дефиниција претставува нешто ново, нешто што води кон технолошки промени и кон зголемување на вработеноста, а процесот на иновативност може да се претстави како процес на креативна деструкција на тој начин што истовремено додека иновациите создаваат нови пазари, нови претпријатија и бизниси, неповратно се гасат старите пазари, бизниси, работни места, производствени капацитети, претходните технологии и на нив иманентните производи.

Третото поглавје со наслов: „Знаењето и конкурентноста“ има за цел да го објасни знаењето како економско добро и да даде одговор зошто современите претпријатија треба да инвестираат во знаења. Во ситуација кога пазарите значително се менуваат, технологиите брзо се унапредуваат, а бројот на

конкурентите постојано се зголемува, успешните претпријатија мора да создаваат ново знаење, да го шират и брзо да го материјализираат во форма на иновирани производи. Притоа, некои деловни активности на претпријатието постепено се напуштаат бидејќи не можат повеќе да му овозможат поголем степен на конкурентност, а некои нови деловни активности се воведуваат, со цел претпријатието да оствари конкурентска предност и подолгорочно да ја задржи. Но, градењето на конкурентска предност, самата по себе, не е доволна. Основата за успех на современите претприемнички потфати се базира на градење одржлива конкурентска предност. На долг рок, едно претпријатие стекнува одржлива конкурентска предност преку неговата способност да развива сет од суштински компетенции што ќе овозможат истото тоа претпријатие подобро да ги опслужува своите потрошувачи/клиенти од неговите конкуренти. Според кандидатот, клучот на успехот на кое било претпријатие, без разлика на неговата големина, лежи во градењето на стратегија која ќе се базира на ваквите суштински компетенции, како и, нивното насочување кон обезбедување на врвна услуга и создавање на супериорна вредност за неговите клиенти.

Понатаму, кандидатот ја разгледува конкурентноста како на ниво на претпријатие, така и на ниво на држава. Во тој контекст е претставена и теоријата за национална конкурентност на Мајкл Портер, во рамките на која се дадени детерминантите кои ја определуваат конкурентската предност на ниво на држава.

На крајот од ова поглавје, кандидатот дава и сопствено емпириско истражување во кое го анализира знаењето како основа за создавање конкурентска предност кај претпријатијата и економијата во Република Македонија.

Целта на *четвртото поглавје* со наслов: „Улогата на интелектуалниот капитал во зголемувањето на конкурентноста” е да покаже како променетите услови на работење бараат и промени во начинот на дејствување и организирање на претпријатијата, но и на државите. Во тој контекст е и примената на концептот на интелектуален капитал. Интелектуалниот капитал е клучен фактор за производство на конкурентска предност кај современите претпријатија, бидејќи конкурентската предност базирана на интелектуален капитал овозможува создавање на поголема додадена вредност за добрата и услугите. Според кандидатот, новиот начин на создавање вредности (преку управувањето со интелектуалниот капитал и

континуираното вложување во него), укажува на фактот дека за современото претпријатие далеку поважна е способноста на неговите вработени да создаваат вредност, отколку што е важна вредноста на неговиот физички имот. Сметководствено гледајќи, претпријатијата денес бележат сè поголема разлика помеѓу пазарната вредност (пазарната цена на претпријатијата) и прикажаната сметководствена вредност на претпријатијата. Притоа, кандидатот воочил дека најголемите разлики помеѓу пазарната и сметководствената вредност на претпријатијата се јавуваат токму кај претпријатијата од високата технологија и кај индустриските гранки во кои знаењето доаѓа до израз (фармацевтската индустрија, информациско-технолошката индустрија, биохемиската индустрија итн.), каде што најмногу се инвестира во нематеријален имот (интелектуален капитал): истражување и развој, пазарни марки, патенти, авторски права, франшизи и сл. Како главна причина поради која вредноста на нематеријалниот имот станува важен дел од вкупната вредност на претпријатието се утврди дека е фактот што сè поголеми новосоздадени вредности се создаваат со знаење, а помалку со материјални ресурси и со работа во непосредното производство. Поради ваквиот начин на размислување и работење, најголемите предизвици на современото деловно работење лежат во имплементацијата на интелектуалниот капитал. Затоа, според кандидатот, обврска на современиот менаџмент е да го користи знаењето кое го поседува и да го претвори во интелектуален капитал, создавајќи притоа синергиска врска помеѓу можностите на информациско-комуникациската технологија и креативноста, иновативноста и способноста на своите вработени.

Понатаму, во ова поглавје, кандидатот прави анализа на интелектуалниот капитал како концепт кој е проширен од микроекономско ниво (ниво на претпријатие), на макроекономско ниво (национално и регионално ниво). Извештајот за националниот интелектуален капитал користи систем од варијабли (индикатори) кои помагаат да се разоткрие и да се управува со невидливите ресурси, но и да се види скриената вредност на една држава или група на држави.

Во овој контекст, кандидатот го разгледува националниот интелектуален капитал на ниво на ЕУ преку детална анализа на емпириското истражување на Daniel Andriessen и Christiaan Stam од INHOLLAND-универзитетот во Амстердам,

спроведено во 2005 година.

На крајот од ова поглавје е извршено и квантифицирање на влијанието на интелектуалниот капитал врз конкурентноста на ниво на држава, при што како мерило за проценка на економската конкурентност на една држава, кандидатот го зема индексот на глобалната конкурентност (Global Competitiveness Index-GCI). Притоа, воочено е дека големината на влијанието на интелектуалниот капитал зависи од нивото на развој на една држава (колку што една држава е поразвиена, толку влијанието на интелектуалниот капитал врз нејзината конкурентност е поголемо, и обратно).

Петтото поглавје со наслов: „Организациски контекст на знаењето: организациско учење и менаџмент на знаење” покажува како организациите, во услови на големи промени кои секојдневно се случуваат во нивното работење, се принудени постојано да учат и да ги надоградуваат своите знаења. Поради сè поприсутните проблеми на координација и интеграција, кои се појавуваат како резултат на зголемената динамика на опкружувањето, брзите технолошки промени и сè пократкиот животен век на производите, станува потешко да се обезбеди внатрешна хармонија помеѓу одделните организациски делови кои различно се развиваат. Затоа е потребно организациите постојано да учат. Притоа, според кандидатот, стапката на промена на знаењето во организацијата мора да биде поголема од стапката на промена во опкружувањето, доколку се сака да се обезбеди раст. Понатаму се констатира дека организациското знаење се негува, на начин што се охрабрува тимската работа и се унапредува комуникацијата помеѓу различните организациски делови, но и подготвеноста да се комуницира со различните субјекти надвор од организацијата, заради подобрување на перформансите. Оттука, кандидатот заклучува дека денес и во иднина најуспешни организации ќе бидат организациите што учат. Тоа се приспособливи претпријатија, во кои вработените се слободни да размислуваат, да ги идентификуваат проблемите и можностите и да одат по нив. Во тој контекст е разгледан и концептот на управување (менаџмент) со знаење. Целта е сите вработени во една организација да бидат фокусирани на важноста на знаењето како фактор за подобрување на деловните перформанси, пазарната вредност и конкурентност. Во ова поглавје, кандидатот ги обработува и информациските

системи како одредена реална целина (организациска форма) во која се прибираат, се чуваат, се обработуваат и се произведуваат информациите кои се наменети за менаџерите и вработените, а со цел да го зголемат нивното знаење и да им овозможат полесно да донесуваат одлуки и истите да ги реализираат во пракса.

Во последното, *шесто поглавје* од трудот со наслов: „Емпириско истражување влијанието на претприемаштвото и интелектуалниот капитал врз конкурентноста на претпријатијата во Република Македонија”, всушност, е претставено практичното истражување спроведено во 80 претпријатија и организации во Република Македонија, кое се однесува на утврдување на врските меѓу претприемачките карактеристики и интелектуалниот капитал во претпријатијата и организациите, со ефектите во нивното работење, а во поглед на нивната конкурентност. Во рамките на ова поглавје, кандидатот има извршено и дијагноза и интерпретација на резултатите од емпириското истражување, а има дадено и релевантни препораки и сугестии во однос на примената на одредени елементи на претприемачкиот процес во претпријатијата во Република Македонија кои го користат интелектуалниот капитал во своето работење, а во функција на воспоставување на одржлива конкурентска предност.

Заклучните согледувања обликуваат конечна синтеза од наведените поглавја, и тука се дадени сугестии, насоки и правци кои се однесуваат на примената на претприемаштвото и интелектуалниот капитал во постигнувањето конкурентност во ерата на новата економска парадигма наречена економија на знаење.

III. Оцена и предлог

Докторската дисертација под наслов: **ПРЕТПРИЕМНИШТВОТО И ИНТЕЛЕКТУАЛНИОТ КАПИТАЛ КАКО ФАКТОРИ НА КОНКУРЕНТНОСТА ВО ЕРАТА НА ЕКОНОМИЈАТА НА ЗНАЕЊЕ**, од кандидатот м-р Божидар Миленковски, се одликува со научноистражувачки пристап кон третираниот проблем и опфаќа обработка на сите релевантни аспекти. Трудот претставува повеќеслојно истражување на поодделното и

вкрстеното влијание на претприемаштвото и интелектуалниот капитал врз конкурентноста, а во контекст на економијата на знаење. Трудот нуди силна аргументација за поставените тези и нивна поткрепа со релевантни податоци, а воедно е понудена издржана дискусија за актуелни прашања поврзани со потребата од употреба на современи развојни концепти како што се концептите на интелектуален капитал и менаџмент на знаење во секојдневното работење на претпријатијата и организациите во Република Македонија.

Исклучително значајна димензија на трудот му дава сеопфатноста на третманот на сите поставени прашања, при што кандидатот многу успешно успеал детално да ги прикаже претприемаштвото и интелектуалниот капитал како фактори на конкурентноста во современото деловно работење во кое новата економска парадигма базирана на знаење зема сè поголем замав. Исто така, доста умешно ги издвоил најважните ефекти за македонската економија и критички се осврнал кон тековните и идните предизвици во оваа сфера. На овој начин, м-р Божидар Миленковски изготвил научноиздржан труд, кој ги третира сите релевантни аспекти поврзани со оваа проблематика и ефектите од неа, со што се дава значителен придонес кон македонската научна мисла. Имено, во Република Македонија, претприемаштвото и иновативноста се релативно добро обработени како економски категории, но и од организациски аспект, што не е случај со интелектуалниот капитал и менаџментот на знаење. Развојот и имплементацијата на активности кои што се базирани на знаење и компетенции бараат рационално и продуктивно користење на овие инпути, што, пак придонесува за зголемување на ефикасноста и ефективноста и подобрување на квалитетот на работа кај нашите претпријатија и организации.

Со својот системски пристап, кандидатот, покрај што дава детална слика за оваа проблематика, како и насоки за подигнување на нејзината ефективност, истовремено поставува нови прашања и отвора теми за дискусија и натамошни истражувања, што упатува на висок степен на истражувачка зрелост во која се преплетени издржаната теориска подлога и практичното искуство на кандидатот.

На овој начин се обезбедува применливост на трудот во функција на ревидирање на деловното работење на македонските претпријатија и организации, без разлика дали се работи за приватни или јавни, а во согласност со потребата за

подигнување на нивната ефективност и ефикасност во динамични и хиперконкурентни услови на работење, што претставува посебен квалитет на трудот.

Согласно со горенаведеното, Комисијата констатира дека м-р Божидар Миленковски изработил компактен и сериозен труд кој во целост одговара на академските стандарди. Општа е оцената дека кандидатот многу успешно се справил со поставениот предизвик и успеал да понуди аргументирани ставови, мислења и заклучоци во однос на поставената хипотеза на истражувањето. Имајќи го предвид претходно изнесеното, Комисијата со задоволство му предлага на Научниот совет на Економскиот институт во Скопје:

1. да го прифати овој извештај со позитивна оцена за докторската дисертација под наслов **Претприемништвото и интелектуалниот капитал како фактори на конкурентноста во ерата на економијата на знаење, и**
2. на кандидатот м-р Божидар Миленковски да му дозволи јавна одбрана на докторската дисертација.

19.11.2012 година,
Скопје

КОМИСИЈА ЗА ОЦЕНА И ОДБРАНА

1. _____
/Д-р Дејан Пендев/ с.р.
2. _____
/ Д-р Васил Поповски / с.р.
3. _____
/ Д-р Верица Јанеска / с.р.
4. _____
/ Д-р Биљана Ангелова / с.р.
5. _____
/ Д-р Силвана Мојсовска / с.р.

П Р Е Г Л Е Д

на прифатени теми за докторски труд со промена на менторот на Институтот за социолошки и политичко-правни истражувања - Скопје

Кандидат	Тема	Ментор
м-р Климе Бабунски	Промени во јавниот радиодифузен сервис и неговата улога во создавање на демократска јавност	Проф.д-р Магдолна Колар Панов

ПРЕГЛЕД
на одобрени теми за изработка на магистерски трудови на Филолошкиот
факултет “Блаже Конески”-Скопје

<i>Име и презиме на кандидатот</i>	<i>Наслов на тема за магистерски труд</i>	<i>Ментор</i>
Марија Гркова	“Усвојување на граматичките категории кај именките во македонскиот јазик како странски”	д-р Лидија Тантуровска
Анета Ацоска	“Женската колективна и индивидуална меморија во прозата на Оливера Николова и Оливера Корвезировска”	проф. д-р Весна Мојсова-Чепишевска
Александар Кирковски	“Морфолошка и стилска анализа на тетралогијата на Димитар Талев”	проф. д-р Венко Андоновски
Митра Блажевска	“За амалгамноста преку најновото искуство на Влада Урошевиќ”	проф. д-р Весна Мојсова-Чепишевска
Кристина Петковска	“Усвојување на конвенционални изрази од страна на македонски изучувачи на англискиот јазик”	доц. д-р Марија Кусевска
Билјана Петрушевска	“„Смртта е дијалог...” во семантичко-митолошката мрежа на делата од Емили Дикинсон, Едгар Алан По, Силвија Плат и Тед Хјуз”	Проф. д-р Зоран Анчевски
Ана Југрева	“Анализа на женските ликови во драмите на Д. Х. Лоренс преку постулатите на културниот материјализам и феминистичката критичка теорија”	проф. д-р Рајна Кошка-Хот

Тања Павлова	“Дискурсот на класата низ призмата на книжевноста”	проф. д-р Славица Србиновска
Виолета Дамјанац	“Приказ на женскиот идентитет во британската драма од деведесетите години на 20-тиот век”	проф. д-р Рајна Кошка-Хот
Наташа Атанасовска	“Проблеми при симултано толкување на фразеолошки изрази од македонски на англиски јазик”	доц. д-р Емилија Саржоска-Георгиевска
Здравко Велјанов	“Методи и пристапи кон обуката и образованието на конференцискиот толкувач”	доц. д-р Татјана Панова-Игњатовиќ

РЕЦЕНЗИЈА

НА ДОКТОРСКАТА ДИСЕРТАЦИЈА СО НАСЛОВ: „ПРИЛОГ ВО СОЗНАНИЈАТА ЗА ПОВРЗАНОСТА НА *CHLAMYDIA PNEUMONIAE* СО КОРОНАРНАТА АРТЕРИСКА БОЛЕСТ (КАБ)” ИЗРАБОТЕНА ОД Д-Р. ТАТЈАНА ГРДАНОСКА, ПРИЈАВЕНА НА МЕДИЦИНСКИОТ ФАКУЛТЕТ ВО СКОПЈЕ

Наставно-научниот совет на Медицинскиот факултет во Скопје, на својата XIV редовна седница одржана на 9.10.2012 година, по предлог на Научниот одбор, донесе одлука за формирање на Комисија за оцена на докторска дисертација доставена од д - р Татјана Грданоска, под наслов: “Прилог во сознанијата за поврзаноста на *Chlamydia pneumoniae* со коронарната артериска болест (КАБ)”, во состав:

проф.д-р Милена Петровска,
проф. д-р Љубица Георгиевска Исмаил и
проф. д-р Елена Трајковска Докиќ.

По разгледувањето на приложениот ракопис на докторската дисертација, Комисијата го дава следниов

ИЗВЕШТАЈ

Докторската дисертација содржи неколку основни поглавја: *Вовед, Мотив за изработка на трудот, Цели, Материјал и методи, Резултати, Дискусија, Заклучоци и Литература.*

Воведот дава осврт на морфолошките, биолошките особини на бактериите од родот *Chlamydia*, поделбата во фамилии, родови, видови, акутна и хронична патогеност на *Chlamydia pneumoniae*, потенцијалната улога во развитокот на артериосклерозата, почнувајќи од првата идеја, преку воспалителниот концепт, доказите од изработени студии на овој проблем, преку објаснувања за механизмите кои учествуваат во создавањето и дејствувањето на хит шок протеините. Изнесени се специфичностите на микробиолошката дијагностика на хламидиските инфекции, која се темели на серолошките методи за докажување на имуноглобулини (Иг) од класите Г, М и А, со објаснување на нивното дијагностичко значење. Посебно се појаснети можностите за детекција и евалуација на ткивно оштетување, инфекција и идентификација на постоење ризик од кардиоваскуларна болест, преку мерења на високо сензитивен Ц-реактивен протеин, туморски некротизирачки фактор алфа, интерлеукин-1, миоглобин, креатинин киназа изоензим МБ, тропонин, хомоцистеин.

Мотивот за работа произлегува од постоењето на литературни податоци за поврзаноста на коронарната артериска болест и инфекцијата со *Chlamydia pneumoniae*, како и искуството на кандидатката, која во соработка со колеги-микробиолози и кардиолози, во една проспективна студија во 2000 година, на мал број пациенти со кардиоваскуларна болест и мал број крводарители како контролна група, со употреба на серолошки

тестови за ИгГ и ИгА антихламидиски антитела, докажа можна корелација на инфекцијата и коронарната болест.

Во изработената докторска студија е направена модификација на **целите** во однос на поднесената пријава. Направените модификации на целите не отстапуваат значајно од првонамените и се попрецизни во однос на мотивот. Целите и во ракописот на докторскиот труд се формулирани како четири сегменти: да се анализира дали позитивноста на ИгГ и ИгА специфични антитела кон *S. pneumoniae* претставува независен фактор на предвидување за појава и прогресија на коронарната артериска болест; да се одреди присуството на антителата кон хламидискиот cHeat Shock Protein- 60 и евентуалната разлика во детекцијата на овие антитела помеѓу испитуваната и контролната група, како и помеѓу подгрупите од испитуваната група (акутна и хронична КАБ); да се испита дали и колку позитивитетот на специфичните антитела кон *Helicobacter pylori*, како и класичните ризик-фактори ја зголемуваат вредноста на инфекцијата со *S. pneumoniae*, како фактор на предвидување за настанување и појава на коронарна артериска болест (КАБ); да се испита дали постои разлика во серопозитивноста кон *S. pneumoniae* помеѓу пациенти со одредена ангиографска изразеност на заболувањето, како и поврзаност со акутната или хронична КАБ.

Во делот **Материјал**, опишани се демографските карактеристики на испитаните пациенти (вкупно 153, доминантно мажи), поделени во две групи, испитаници (117) и контролна група (53 условно здрави лица), со слична просечна старост. Групата испитаници е поделена на две подгрупи, со прецизно дефинирање на дијагнозите според кои се групираат во пациенти со акутен коронарен синдром и хронична коронарна артериска болест, како и критериумите за исклучување на пациентите од испитуваните групи. Пациентите се дијагностицирани на Клиниката за кардиологија, според протоколи даден во водичите базирани врз докази. Како **методи** за испитување се користени лабораториски микробиолошки и биохемиски тестови и клинички испитувања на пациентите. Специфичните антихламидиски ИгА и ИгГ антитела (со микро имуно флуоресцентната метода Sero FIA tm-Chlamydia на Savyon Diagnostics, Израел), антителата кон *Helicobacter pylori* (со Immulite системот), анти cHSP60 антителата (со квантитативен рекомбинантен ензимски имуноесеј cHSP60-IgG- ELISA Medac тест), инфламаторниот маркер CRP (со нефелометриски есеј Minineph-tm -The Binding Site Ltd., Birmingham, U.K), инфламаторниот маркер (фибриноген) и цитокините (IL-1, IL-6, TNF-α) (со Immulite системот, од DPC (Diagnostic Products Corporation, Los Angeles, USA) се докажувани на Институтот за микробиологија и паразитологија, а биохемиски анализи на крвта и маркери на миокардна повреда (ЦПК, креатинин киназа-изоензим, миоглобин, тропонин, хомоцистеин), како и липиден профил (вкупен холестерол, LDL-холестерол, HDL-холестерол, триглицериди, плазматска гликоза, хемоглобин, седиментација изведувани се во лабораторијата „Авицена дијагностика“, според опишаните протоколи и тестови.

Добиените податоци од испитувањата се статистички обработени со релевантни за целта статистички програми и тестови, како SPSS (Statistical Package for Social Sciences)-13 компјутерскиот програм, со изразување во проценти на категориските обележја, средна вредност $\pm$ стандардна

девијација на континуирани обележја, споредба на категориските параметри помеѓу групите со Chi-square тестот, t-студент-овиот тест и/или Wilcoxon тестот, односно со ANOVA тестот за анализа на варијансата и изведени корелации по методот на Pearson. Мултиваријантна логистичка регресиона анализа за варијабли со $p < 0,1$, се вршени за утврдување на предиктивни варијабли, изразувани како ризик (OR) и интервал на доверливост (confidence interval), а Сох-овата регресиона анализа е употребена за утврдување на преживувањето (време ослободено од појава на несакани збиднувања). Резултатите се прикажувани со Kaplan-Meier криви. За статистички значајни се сметаат вредностите $p < 0.05$.

Резултатите се систематизирани во четири целини, така да дадат одговор на поставените цели, што обезбедува полесна следливост на наодите. Лабораториските параметри не се подредени последователно, туку меѓу лабораториските се вметнати дел од анамнестичките и податоците од прашалникот. Има 49 табели и уште двапати по толку поттабели, означени со „а“ и „б“, во кои се прикажани параметрите од статистичката анализа, и 41 слика, како илустрација на табеларно прикажаните резултати.

Дискусијата е кратка и се осврнува на компарација на добиените податоци со литературните.

Од спроведената студија се изведени **заклучоци** кои се групирани така што даваат одговор на поставените цели. Во однос на присуството и титарот на антихланидиските ИгГ и ИгА-антитела, констатирана е сигнификантно повисока застапеност кај испитуваната во однос на контролната група, со проценка на ризикот за акутна коронарна болест за повеќе од 10 пати во однос на ИгА-антителата. Во однос на втората цел, изведен е релевантен заклучок дека хламидискиот хит шок протеин -60 самостојно е статистички незначаен за ниту една од групите. Во однос на третата цел, оправдано е констатирано дека единечно анализиран серопозитивитетот кон антигените на *Helicobacter pylori* нема корелација со коронарна артериска болест, за разлика од класичните маркери тропонин, креатинин киназа-изоензим и миоглобин кои даваат статистички сигнификантно повисок ризик за повеќе пати. Посебно се групирани заклучоците за ризик за акутен коронарен синдром и за хронична коронарна болест. Во однос на четвртата цел, изведени се заклучоци за незначајното влијание на *Chlamydia pneumoniae* врз бројот на стеснети крвните садови, односно за најчесто стеснување на само еден крвен сад.

Литературата содржи 196 референци, наредени според азбучен ред, меѓу кои повеќе од половината се од новиот милениум. Меѓу литературните референции се наоѓаат и 14 труда од македонски автори од оваа област.

Во прилог на ракописот на докторската дисертација се доставени копии од пет труда, кои авторката со коавтори ги објавила во текот на изработката на докторскиот труд во соодветни списанија.

ЗАКЛУЧОК

По разгледувањето на предлог-темата за изработка на докторска дисертација со наслов *Прилог во сознанијата за поврзаноста на*

Chlamydia pneumoniae со коронарната артериска болест (КАБ) од д-р Татјана Грданоска, Комисијата констатира дека се работи за актуелна и комплетно изработена студија, на доволен број испитаници и контролна група, со употреба на релевантни лабораториски тестови и клинички параметри, сеопфатна статистичка анализа на добиените резултати и изведени заклучоци.

Кандидатката го задоволува и законскиот критериум за објавени трудови од областа во научни и стручни списанија кои подлежат на анонимна рецензија.

Рецензентската комисија му предлага на Наставно-научниот совет да го усвои извештајот за оцена на горенаведената докторска дисертација и да поведе постапка за нејзина јавна одбрана.

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

1. Проф. д-р Милена Петровска с.р.
2. Проф. д-р Љубица Георгиевска Исмаил с.р.
3. Проф. д-р Елена Трајковска Докиќ с.р.

ПРЕГЛЕД
на теми за изработка на магистерски труд прифатени од
Наставно-научниот совет на Машински факултет во Скопје
на седницата одржана на 29.11.2012 година

Кандидат	Тема	Ментор
Зекири Ридван	"Испражување на носивоста на врски од алуминиумска леџура"	Вонр. проф. д-р Димитри Козинаков

РЕЦЕНЗИЈА

НА ДОКТОРСКАТА ДИСЕРТАЦИЈА СЕМИОЛОГИЈА НА ЖЕНАТА И НА МАЖОТ ВО ФРАНЦУСКИОТ И ВО МАКЕДОНСКИОТ ЈАЗИК ИЗРАБОТЕНА ОД М-Р ЈОАНА ХАЦИ-ЛЕГА ХРИСТОСКА, ПРИЈАВЕНА НА ФИЛОЛОШКИОТ ФАКУЛТЕТ „БЛАЖЕ КОНЕСКИ" ВО СКОПЈЕ

Наставно-научниот совет на Филолошкиот факултет "Блаже Конески" во Скопје, на својата триесет и прва редовна седница одржана на 3.10.2012 г., нè избра за членови на Рецензентската комисија за оцена на докторската дисертација под наслов *Семиологија на жената и на мажот во францускиот и во македонскиот јазик*, изработена од м-р Јоана Хаци-Лега Христоска.

Заблагодарувајќи се за укажаната доверба, чест ни е на Наставно-научниот совет да му го предложиме следниов

ИЗВЕШТАЈ

Метонимијата за јазикот како орган за говорење и како семиотички систем за комуникација може многу добро да нè пренесе во темата за семиолошкото проучување на референтите во јазиците. Имено, референтите на јазичните знаци (односно претставите за предметите, суштествата, особините, околностите и процесите) почнуваат да стануваат знаци, односно репери за означување на други референти (*живеат како браќа со неког, колне како свекрва, татино синче, вујко владика, вујко (чичко) од Америка*, итн.) и да се полнат со дополнителни значења преку кои зборовите воспоставуваат мрежи на односи специфични за одреден јазик или за одредена група на луѓе во рамките на една јазична заедница.

И жената и мажот како референти биле подложени на истите процеси на симболизација кои со текот на столетија исткале цврсти и комплексни нишки во јазичните семиотики на францускиот и на македонскиот јазик. Мажот и жената најпрвин како биолошки суштества кои растат (*дете-девојче, дечко-девојка, маж-жена, старец-старица*), кои стануваат социјални суштества стапувајќи во меѓусебни односи (*сексуални односи, брак, сопруг-сопруга*) и кои почнуваат да играат одредени улоги во семејството (*татко-мајка, син-ќерка, брат-сестра, дедо-баба, свекор-свекрва*) и во општеството (*шеф-шефица, директор-директорка, претседател-претседателка, крал-красица*).

Токму проучувањето на вторичните, изведени значења на севкупните елементи кои ги сочинуваат лексичко-семантичките полиња "ЖЕНА" и "МАЖ" во францускиот и во македонскиот јазик е предмет на докторската дисертација на м-р Јоана Хаци-Лега Христоска. Се работи за компаративно семантичко истражување во кое авторката, применувајќи ја семиолошката семантичка метода, ги проучува значењата на референтите од лексичко-семантичките полиња "ЖЕНА" и "МАЖ" во францускиот и во македонскиот јазик со цел да ги анализира претставите што ги кријат за нив јазичните и говорните структури на двата јазика за да стигне до семиолошките дефиниции на тие референти во секој јазик посебно и споредено во двата јазика.

Докторската дисертација на м-р Јоана Хаџи-Лега Христоска под наслов *Семиологија на мажот и на жената во францускиот и во македонскиот јазик* се состои од 595 страници компјутерски набран текст со новинарски проред (32 реда x 82 знака на страница во просек). Трудот е структуриран на следниов начин:

СОДРЖИНА (4 страници без ознака на стр.), СПИСОК НА ТАБЕЛИ (i-v), СКРАТЕНИЦИ (vi), Резиме на француски јазик на докторската дисертација (LA SÉMIOLOGIE DE LA FEMME ET DE L'HOMME EN FRANÇAIS ET EN MACÉDONIEN - Résumé) (vii стр.), ВОВЕД (1-11 стр.), ПРВА ГЛАВА: ГОВОРТ/ЈАЗИКОТ И ПОГЛЕДОТ НА СВЕТОТ (12-19 стр.), ВТОРА ГЛАВА: ЖЕНАТА И МАЖОТ: РОДОВ ИДЕНТИТЕТ И СТЕРЕОТИПИ (20-39 стр.), ТРЕТА ГЛАВА: ТЕОРИСКИ ОСНОВИ НА СЕМИОЛОШКАТА АНАЛИЗА НА ЖЕНАТА И НА МАЖОТ (40-64 стр.), ЧЕТВРТА ГЛАВА: СЕМИОЛОШКА АНАЛИЗА НА ЖЕНАТА И НА МАЖОТ ВО ФРАНЦУСКИОТ И ВО МАКЕДОНСКИОТ ЈАЗИК (65-423 стр.), ПЕТТА ГЛАВА: КОМПАРАТИВНА АНАЛИЗА НА СТАТУСОТ НА ЖЕНАТА И НА МАЖОТ ВО ФРАНЦУСКИОТ И ВО МАКЕДОНСКИОТ ЈАЗИК (424-436 стр.), ЗАКЛУЧОК (437-440 стр.), БИБЛИОГРАФИЈА (441-447 стр.), СКРАТЕНИЦИ НА ИЗВОРИТЕ (447-449 стр.), ИНДЕКС НА ЕДИНИЦИТЕ ЗА ЖЕНАТА И ЗА МАЖОТ ВО ФРАНЦУСКИОТ И ВО МАКЕДОНСКИОТ ЈАЗИК (450-582 стр.)

Откако дава краток осврт за постоењето на машкиот и на женскиот принцип во современото општество, авторката ја загатнува веднаш и темата за различното вреднување на мажот и на жената во јазикот и во говорот. Во таа смисла, м-р Јоана Хаџи-Лега Христоска истакнува дека *јазикот го одразува статусот на жената и на мажот во културата и општеството, но истовремено и го наметнува во свеста на своите говорители.* (стр. 2) Предметот на истражувањето, како што наведува Хаџи-Лега Христоска, е начинот на кој францускиот и македонскиот јазик ги претставуваат жената и мажот преку фигуративните значења на различни јазични и говорни единици. Целта на докторската дисертација, според авторката, е двојна: 1. да се определат семиолошките и семантичките признаци на фигуративниот начин на прикажување на особините на жената и на мажот во двата прочувани јазика и 2. да се востанови семиолошка дефиниција за секој референт одделно и за двата јазика со кои ќе се утврдат сличностите или разликите во нивниот семиолошки статус во секој јазик посебно и во двата јазика споредбено.

Во прегледот на постојните истражувања на таа тема, авторката истакнува дека кај нас не постојат споредбени лингвистички истражувања за претставувањето на жената и на мажот во францускиот и во македонскиот јазик. Во последните две децении, на страниците на шпанското електронско списание *Paremia* се објавени во дваесет и еден број (од 1993 г. до 2012 г.) неколку статии кои ја третираат оваа или на неа слична проблематика. Но сите тие ја зафаќаат само претставата на жената во соодветната/ите паремиологија/и (шпанска, француска или друга). Таков бил случајот и во досегашните трудови во македонската лингвистика за семиологијата на жената во италијанскиот јазик и за претставувањето на жената во македонските и во албанските пословици и поговорки. Оваа дисертација за првпат ги разгледува истовремено претставите за жената и за мажот споредбено во францускиот и во македонскиот јазик.

Во ПРВАТА ГЛАВА, м-р Јоана Хаџи-Лега Христоска најпрвин се задржува на прашањето за врската меѓу говорот/јазикот и погледот на светот. Воведувајќи го читателот во проблематиката на формирање на погледот на светот, авторката наведува дека човековите општества во минатото многу повеќе се потпирале на аналошката мисла која ги објаснува појавите со воспоставување на аналогичност или врска меѓу две појави, а не со причинско-последично објаснување кое е карактеристично за научната мисла. Расправајќи за валидноста на Сапир-Ворфовата хипотеза, м-р Хаџи-Лега Христоска го изразува својот став дека културните промени се случуваат со многу поголема брзина од јазичните што го има за последица фактот дека јазичните форми поверно ги отсликуваат постарите отколку современите фази во развојот на културата и дека одредени претстави, кои припаѓаат на едно

минато време и денес имаат статус на стереотипи, сè уште играат важна улога во обликувањето на ставовите на членовите на една јазична и културна заедница. (стр. 19)

ВТОРАТА ГЛАВА е посветена на разгледување на родовата проблематика во врска со поимите жена/маж и со градењето на родо̀виот идентитет. Истакнувајќи ги разликите меѓу полот и родот и наведувајќи мислења на голем број странски и домашни проучувачи на родовата проблематика, Хаџи-Лега Христоска ги пригрнува ставовите на Пјер Гиро кој смета дека јазичната отуѓеност на жената може да се надмине само доколку жената создаде свој женски говор со кој ќе може целосно да се изрази и општествено да се афирмира, како и погледите на Верена Ебишер која смета дека модерниот феминизам или постфеминизам треба да се потпира на една филозофија на мешаноста која во општественото живеење ќе го вклучи и погледот на жените кој ќе доведе до нов модел во кој ќе дојдат до израз и половите и родовите разлики со целосно нивно почитување. (стр. 38)

Во ТРЕТАТА ГЛАВА авторката ги разработува теориските основи на семиолошката анализа на жената и на мажот во двете јазични семиотики. Откако ги изнесува основните поставки и разлики на семиологијата и на семиотиката, м-р Јоана Хаџи-Лега Христоска ги претставува ставовите на Пјер Гиро за структуралната етимологија како дисциплина која ја има зацврстено структуралната метода во лексиколошките и во семантичките проучувања. Воведувајќи го поимот *лексичка категорија* во својата книга *Етимолошките структури на француската лексика*, Пјер Гиро успеал да го прошири тој поим на полето на означување на сексуалноста во францускиот јазик, а неговата книга *Семиологија на сексуалноста* претставува глосанализа на начините на кои во францускиот јазик е претставено лексичко-семантичкото поле на сексуалноста. Инспирирајќи се од Гировата теорија, м-р Јоана Хаџи-Лега Христоска наведува дека во својот докторски труд ги применува поставките на семиолошката семантичка метода која била за првпат применета во докторската дисертација на Звонко Никодиновски *Фигуративните значења на анималната лексика – ИНСЕКТИ во францускиот и во македонскиот јазик* од 1992 г. Од петте аспекти на проучување што ги предвидува семиолошката семантичка метода, авторката наведува дека ќе ги користи првите четири во својата дисертација: симболичкиот, семиолошкиот, семантичкиот и вредносниот (аксиолошкиот) аспект. По краткото разгледување на секој од овие аспекти, м-р Хаџи-Лега Христоска го појаснува начинот на кој е конституиран корпусот за нејзиното истражување: во него влегуваат единици од три рамништа (лексемски, фраземски и паремиски единици – пословици и поговорки, интерактивни единици, клетви и благослови, заклетви, пцости, гатанки и прашанки) коишто се ексцерпирани од разни толковни, енциклопедиски, фразеолошки и речници на пословици како и од голем број на електронски бази на податоци достапни на интернет.

ЧЕТВРТАТА ГЛАВА е најобемната глава на дисертацијата која содржи три поглавја. Во првото поглавје се обработува симболичкиот аспект на жената и на мажот. Улогите на жената и на мажот во разните митологии и религии се менувале со текот на времето. Важната улога на Големата Божица, како предок на целото човештво и како олицетворение на природата од која зависел целиот живот, полека била истиснувана во преминот од политеистички кон монотеистички религии. Спротивставувањето на машкиот принцип, како принцип на активноста, и на женскиот принцип, како олицетворение на пасивноста, е присутно во многу симболики. Во источната цивилизација ги среќаваме принципите Јанг, како сув и позитивен машки принцип, олицетворение на силите на експанзија и еволуција, и женскиот принцип Јин, кој е влажен и негативен, како олицетворение на силите на кондензација и сублимација.

Второто поглавје (69-266 стр.) е посветено на анализата на жената и на мажот во францускиот јазик. За потребите на анализата, м-р Јоана Хаџи-Лега Христоска составила корпус во кој влегуваат 1.326 единици за жената и 801 единица за мажот во францускиот јазик или вкупно 2.127 француски единици. Во анализата најпрвин се обработува семио-

лошкиот аспект на единиците во кој се следи следната шема: 1. Жената/мажот општо 2. Физички карактеристики на жената/мажот (градба на телото, изглед, убавина, грдост, возраст) 3. Однесување на жената/мажот (сексуално однесување, психичко однесување, говорно однесување, општествено однесување). По извршената анализа на сите примери од корпусот од семиолошки аспект и за двата референта, авторката дава компаративен приказ на семиолошките, семантичките и аксиолошките признаци за жената и за мажот во францускиот јазик. Иако во општата слика за жената и за мажот во францускиот јазик преовладуваат негативните конотации и кај двата референта, факт е дека негативноста е многу повеќе присутна кај жената (во 60 % единици) наспроти онаа кај мажот (во 41 % од вкупниот број единици).

Во третото поглавје од четвртата глава (267-423 стр.) се врши анализа на жената и на мажот во македонскиот јазик. Корпусот за оваа анализа е составен од 902 единици за жената и 767 единици за мажот, или вкупно 1.669 македонски единици. Следејќи го истиот принцип на анализа по аспекти како и за францускиот јазик, м-р Јоана Хаџи-Лега Христоска констатира дека и во македонскиот јазик вредносните оценки за жената (во 45 % од вкупниот број единици) и за мажот (во 40 % единици) се негативни со таа разлика што разликата во негативните оценки меѓу жената и мажот не е толку истакната како во францускиот јазик.

ПЕТТАТА ГЛАВА е посветена на компаративната анализа на статусот на жената и на мажот во францускиот и во македонскиот јазик. Меѓу заклучоците до кои дошла авторката по спроведената компаративна анализа, можеме да ги издвоиме следниве:

И во двата јазика се побројни примерите во кои станува збор за жената (1.326 во францускиот и 902 примери во македонскиот јазик), наспроти оние за мажот (801 во францускиот и 767 во македонскиот јазик).

И во двата јазика, бројот на семантичките признаци за жената (230 семантички признаци во францускиот и 200 во македонскиот јазик) е поголем од оној за мажот (182 признаци во францускиот јазик и 144 во македонскиот јазик).

Во однос на структурираноста на семиолошките признаци, авторката констатира дека најструктурираните семиолошки признаци се речиси идентични и за двата јазика (прв е признакот **психичкото однесување на жената, односно на мажот**, а по него следат признаците **градбата на телото** и **улогата на девојка за мажење, односно момче за женење** и во двата јазика).

Во однос на бројноста на единици според семиолошките признаци по јазици, се констатира дека францускиот корпус содржи повеќе единици кои се однесуваат на **надворешниот изглед на жената**, додека во македонскиот корпус во однос на францускиот поголем број единици има кај семиолошките признаци **улога на снаа, свекрва, мајка и сестра**.

Во однос на семиолошки признак со најголем број еквивалентни семантички признаци за двата пола, авторката наведува дека тоа е **улогата на ќерка/син**.

Иако сликата за жената и за мажот и во двата јазика е негативна, се забележува разлика во однос на вреднувањето на одделни признаци:

~~Во францускиот јазик, изгледот на жената има негативна, а изгледот на мажот неопределена вредност, додека во македонскиот јазик изгледот на жената има неопределена, а оној на мажот позитивна вредност.~~

Во францускиот јазик, убавината на жената има негативна, а на мажот позитивна вредност, а во македонскиот јазик е обратно.

Во францускиот јазик, сексуалното однесување на мажот има позитивна, а во македонскиот јазик неутрална вредност.

Во францускиот јазик, улогата на мајка/татко се оценува неутрално, а во македонскиот јазик позитивно.

Во францускиот јазик, жената и мажот во општествен контекст се оценуваат неутрално, додека во македонскиот јазик позитивно.

ЗАКЛУЧОКОТ ги содржи резултатите до кои дошла кандидатката во своето истражување и тие можат да се резимираат во следново: постигнати се двете цели што м-р Јоана Хаџи-Лега Христоска си ги поставила во воведот: 1. определени се семиолошките и семантичките признаци кои се однесуваат на особините и на однесувањето на жената и на мажот во францускиот и во македонскиот јазик и 2. востановени се семиолошките дефиниции за двата референта кои го покажуваат нивниот семиолошки статус во двата јазика; се констатира дека и во двата корпуса жената е претставена со поголем број единици и семантички признаци што укажува на големиот простор што во свеста на народот го зафаќаат прашањата што се однесуваат на жената; се утврди дека и во двата јазика најголема семантичка продуктивност имаат истите семиолошки признаци; компаративната анализа на семиолошкиот статус по пол покажува дека статусот на жената во францускиот и во македонскиот јазик е генерално различен, но заеднички е ставот дека жената е неморална и лоша. Истото може да се каже и за семиолошкиот статус на мажот, со таа разлика што и во двата јазика најдоминантни се неговите позитивни особини.

Авторката заклучува дека е потврдена и третата хипотеза што таа ја поставила уште на почетокот од трудот: и покрај различните социокултурни услови на живеење, сликата за жената и за мажот во француската и во македонската јазична заедница што ја пренесуваат двата проучувани јазика е многу слична. Тоа упатува на постоење на т.н. панкултурни стереотипи кои ги надминуваат границите на локалното и тие се натпросторни, а понекогаш и вонвременски.

И покрај генерално негативната слика за жената и за мажот што произлезе од анализата на корпусот, и во двата јазика поголем акцент се става, како што наведува м-р Јоана Хаџи-Лега Христоска, на негативната улога на жената во едно традиционално и патрилинеарно општество, од што може да се заклучи дека јазичните и говорните единици на францускиот и на македонскиот јазик пренесуваат еден реален модел на народна култура според кој жената треба да им се потчинува на општоприфатените норми, а мажот да ја има доминацијата во домот и во општеството воопшто. А превалентноста на единици со негативен признак, всушност, покажува дека жената одбива да се однесува според тој мизогин модел и на различен начин ја манифестира својата бунтовна природа која не трпи потчинетост и понизност. Самиот крај на текстот на дисертацијата завршува со следните програмски зборови на м-р Хаџи-Лега Христоска: *Сè додека опстојуваат овие претстави во јазикот, промените на родовите односи што се случуваат на општествен план ќе бидат само површни и нецелосни.*

Во делот насловен **БИБЛИОГРАФИЈА** се наведени 55 референци на латиница и 34 на кирилица.

Во делот насловен **СКРАТЕНИЦИ НА ИЗВОРИТЕ** се наведени 12 француски и 15 македонски извори.

Како прилог на трудот на крајот е принесен **ИНДЕКС НА ЕДИНИЦИТЕ ЗА ЖЕНАТА И ЗА МАЖОТ ВО ФРАНЦУСКИОТ И ВО МАКЕДОНСКИОТ ЈАЗИК**. Овој индекс, секако, претставува корисен прилог кој на едно место ги донесува сите единици од францускиот и од македонскиот корпус, заедно со бројот на страницата на којашто се обработени во докторската дисертација.

ЗАКЛУЧОК

Обработувајќи го претставувањето на жената и на мажот во францускиот и во македонскиот јазик, м-р Јоана ХАЌИ-ЛЕГА ХРИСТОСКА извршила во својата докторска дисертација минуциозно, темелно и промислено иследување на проблемот на фигуративните/симболички означувања на жената и на мажот во јазичните и во говорните структури на двата јазика. Применувајќи ја семиолошката метода во семантичките истражувања, кандидатката напишала солиден труд со кој се продолжуваат и зацврстуваат семантичките истражувања на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ и, воопшто, во Република Македонија. Трудот е теориски добро поставен и донесува исцрпна компаративна анализа на фигуративните значења на жената и на мажот во францускиот и во македонскиот јазик.

Имајќи го предвид гореизнесеното, сметаме дека докторската дисертација **СЕМИОЛОГИЈА НА ЖЕНАТА И НА МАЖОТ ВО ФРАНЦУСКИОТ И ВО МАКЕДОНСКИОТ ЈАЗИК** претставува придонес во проучување на семантиката на францускиот и на македонскиот јазик. Слободни сме на Наставно-научниот совет на Филолошкиот факултет "Блаже Конески" во Скопје да му предложиме да ја прифати докторската дисертација и да ја повика м-р Јоана ХАЌИ-ЛЕГА ХРИСТОСКА на усна одбрана.

Рецензентска комисија

1. Д-р Звонко Никодиновски, редовен професор, с.р
2. Д-р Петар Атанасов, редовен професор, с.р.
3. Д-р Маргарита Велевска, редовен професор, с.р
4. Д-р Мира Трајкова, вонреден професор, с.р.
5. Д-р Катерина Велјановска, редовен професор, с.р

РЕЦЕНЗИЈА

НА ДОКТОРСКАТА ДИСЕРТАЦИЈА „ПАЗАРНО ОРИЕНТИРАНА НАСТАВА ПО ГЕРМАНСКИ ЈАЗИК ВО ВИСОКОТО ОБРАЗОВАНИЕ ВО РМ - СОСТОЈБИ, ПОТРЕБИ И ПРЕДЛОЗИ“ ОД М-Р ЕЛЕНА ЦИЦКОВСКА, ПРИЈАВЕНА НА ФИЛОЛОШКИОТ ФАКУЛТЕТ „БЛАЖЕ КОНЕСКИ“ ВО СКОПЈЕ

Наставно-научниот совет на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ во Скопје во состав на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, на седницата одржана на 8.10.2012 година, со одлука бр. 09-701/11, формира Комисија за оцена на докторската дисертација под наслов „Пазарно ориентирана настава по германски јазик во високото образование во РМ-состојби, потреби и предлози“, изработена од м-р Елена Цицковска, под менторство на проф. д-р Јован Алаѓозовски, во состав:

1. д-р Јован Алаѓозовски, редовен професор
2. д-р Петар Рау, визитинг професор
3. д-р Екатерина Бабамова, редовен професор
4. д-р Силвана Симоска, редовен професор
5. д-р Емина Авдиќ, доцент.

Комисијата, во наведениот состав, ја прегледа и ја оцени подготвената докторска дисертација и согласно со Правилникот за единствените основи за организирање постдипломски студии и добивање докторат на науки на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје го поднесува следниов

ИЗВЕШТАЈ

1. Образложение на докторската дисертација - структура и содржина

Материјата елаборирана во докторската дисертација на кандидатката м-р Елена Цицковска на тема „Пазарно ориентирана настава по германски јазик во високото образование во РМ - состојби, потреби и предлози“ е презентирана на вкупно 330 страници, во кои се содржани 277 страници основен текст со инкорпорирани 13 табели, 49 графикони, апстракт на македонски и германски јазик, 4 страници на кои се презентирани содржината, 12 страници користена литература со вкупно цитирани 161 библиографски единица и прилози на 27 страници.

Докторската дисертација е структурирана во три целини кои се однесуваат на одделни аспекти на проблематиката на пазарно ориентираната настава по германски јазик во високото образование, и тоа:

- Дел I. Состојби во високото образование во две глави со подглави, и тоа:
 1. Високообразовната политика и странските јазици
 2. Состојби на наставата по германски јазик на нематичните факултети во Република Македонија
- Дел II. Потреби на пазарот во две глави со подглави, и тоа:
 1. Економско значење на познавањето странски јазици
 2. Потребата од познавање германски јазик во македонските мали и средни претпријатија

- Дел III. Сублимација и предлози во три глави со подглави, и тоа:

1. Сублимација и предлози за наставата по германски јазик во високото образование
2. Методско-дидактичка концепција на пазарно ориентирана настава по германски јазик во високото образование на Република Македонија
3. Заклучок и перспективи

Во првиот дел од докторската дисертација е обработена улогата на странските јазици во високото образование на Република Македонија и Европската унија преку истражување на стратешки документи за високото образование на Република Македонија и Европската унија и резултати од соодветни истражувања во однос на клучни аспекти врзани за потребата од имплементација на странски јазици во високото образование, како и мерките кои треба да се преземат за соодветна имплементација. Во втората глава од првиот дел е елаборирано истражувањето на состојбите во високото образование на Република Македонија, извршено од кандидатката, со цел да се одреди степенот на имплементација на препораките и потребите изведени од стратешките документи во првата глава.

Во вториот дел од трудот, м-р Елена Цицковска најнапред го елаборира економското значење на познавањето странски јазици, преку изведување на аргументи за позитивната врска меѓу надворешната трговија и познавањето странски јазици, улогата на познавањето странски јазици за конкурентност на пазарот и влијанието на примената на јазикот на купувачот врз основа на резултати од бројни истражувања во Европа. Во понатамошното излагање претставени се резултатите од емпириското истражување на потребите од познавање германски јазик во македонските мали и средни претпријатија, извршено од м-р Елена Цицковска.

Сублимацијата на резултатите од истражувањето на пазарот на Република Македонија во споредба со другите истражувања, состојбите во високото образование како и потребите определени преку изведените аргументи за имплементација во европската димензија на високото образование е изработена во првата глава од третиот дел на дисертацијата. При тоа се изведени конкретни предлог-мерки за создавање услови за развој на соодветни компетенции за германски јазик и воопшто за странски јазици во високото образование на Република Македонија кои се однесуваат на високообразовната политика, високообразовната јазична политика, високообразовните институции, соработката меѓу високото образование и стопанството и за понудата на странски јазици (и на германски јазик) во студиските програми.

Предлози за предметните програми по германски јазик се дадени во втората глава од третиот дел на трудот каде што е претставена комплетно изработена апликативна методско-дидактичка концепција за пазарно и академски ориентирана настава по германски јазик во високото образование на Република Македонија. Како дополнителна сублимација на изведената методско-дидактичка концепција во последната подглава од првата глава во третиот дел, е претставен целно избран и изработен пример за нејзина примена во наставата.

М-р Елена Цицковска ја заокружува докторската дисертација со наведување на дополнителни перспективи кои произлегле при работата на темата и наведува предлози за понатамошни проекти и истражувања за непосредно и постојано усогласување на наставата по странски јазици со реалните тековни потреби на пазарот, како и предлози за проекти за изработка на заедничка пазарно и академски ориентирана настава за сите странски јазици во високото образование на Република Македонија.

2. Оцена на докторската дисертација

Докторската дисертација под наслов „Пазарно ориентирана настава по германски јазик во високото образование во Република Македонија - состојби, потреби и предлози“ претставува самостоен труд, изработен од м-р Елена Цицковска, во којшто се елаборира значајна и исклучително комплексна материја, дело со научно-академски и практичен пристап кон проблемот што е предмет на истражување.

Анализата на трудот покажува дека тој се одликува со обемна теоретска анализа и емпириски истражувања, прецизна и релевантна методологија и детална анализа и елаборација на резултатите, кои што се квалитетно интерпретирани и проследени со оригинални и значајни рефлексии, заклучоци и конкретни предлози.

Научната димензија на ова дело се огледува во фактот дека истражувања од ваков вид не постојат во Република Македонија. Ова е прво истражување на потребата од познавање германски јазик на македонското стопанство, прво истражување и споредба на наставата по германски јазик на факултетите во Република Македонија и прва емпириски поткрепена изработка на програма, со конкретни предлози за пазарно ориентирана настава по германски јазик на факултетите.

Значењето на трудот се гледа и во неговиот придонес во процесот поттикнат во Преамбулата на декларацијата од Нанси за изведување на истражувања за собирање на информации за развој и имплементација на странски јазици за сите студенти во Европа и настојувањата во развојот на единствената димензија на високото образование на Европа да се подигне свеста кај сите учесници во високото образование во однос на итната потреба од генерализација на учењето странски јазици на универзитетите која се смета од директна важност за голем број од основните цели на болоњскиот процес.

Темата е обработена на повеќе нивоа, и тоа: на теоретско, емпириско и на апликативно ниво. Врз основа на резултатите од теоретското и емпириското истражување изработени се апликативни предлози за високообразовната политика, високообразовната јазична политика, високообразовните институции, соработката меѓу високото образование и стопанството, за понудата на странски јазици во студиските програми и предлози за предметните програми по странски јазици. Врз основа на испитаните потреби на пазарот на Република Македонија, по ситуации, и според изработената методско-дидактичка концепција е дадена предлог-програма за имплементација во наставата. Предлог-програмата претставува целосен процес, т.е. процедура за постигнување на компетенциите за дејствување во и со странските јазици

којашто е испробана во сопствената настава. Изработениот пример ги сублимира наведените аспекти во однос на целокупната организација на наставата. Мерките и активностите, предложени во дисертацијата за обезбедување услови за развој на соодветни компетенции на сите нивоа, отвораат можност за примена за сите странски јазици во високото образование.

Докторската дисертација е темелно систематско научно истражување со апликативни резултати, концизно и прегледно презентирани преку бројни табели, графикони и разгранети мапи.

3. Заклучок и предлог

Врз основа на погоре изнесените констатации и оценки изложени во овој извештај, Комисијата заклучува дека поднесената докторска дисертација напълно ги задоволува критериумите. Со оглед на тоа, со задоволство на Наставно-научниот совет на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ во Скопје му предлагаме да го прифати овој извештај за позитивна оценка на докторската дисертација на тема „Пазарно ориентирана настава по германски јазик во високото образование во РМ - состојби, потреби и предлози“ и да ѝ одобри на м-р Елена Цицковска да пристапи кон јавна одбрана на дисертацијата.

Скопје, 24.11.2012 год.

Рецензентска омиција

Д-р Јован Алаџозовски, редовен професор, с.р.

Д-р Петар Рау, визитинг-професор, с.р.

Д-р Екатерина Бабамова, редовен професор, с.р.

Д-р Силвана Симоска, редовен професор, с.р.

Д-р Емина Авдик, доцент, с.р.

РЕФЕРАТ

ЗА ИЗБОР НА ЕДЕН НАСТАВНИК ВО СИТЕ ЗВАЊА НА ИНСТИТУТОТ ЗА БИОЛОГИЈА ПРИ ПРИРОДНО-МАТЕМАТИЧКИОТ ФАКУЛТЕТ ВО СКОПЈЕ

Со одлука на Наставно-научниот совет на Природно-математичкиот факултет во Скопје, на седницата одржана на 1.11.2012 година (бр.07-1862/3 од 9.11.2012 година), избрани сме за рецензенти по пријавата на д-р Славчо Христовски, доцент, за избор на еден наставник во сите наставно-научни звања по група предмети од областа на екологијата, по конкурсот објавен во весниците "Дневник" и "Коха" од 29.9.2012 година. По разгледувањето на доставената документација, избраната Рецензентска комисија во состав: д-р Љупчо Меловски - редовен професор на ПМФ - Скопје, д-р Љупчо Групче, редовен професор на ПМФ - Скопје во (пензија) и д-р Дана Прелиќ - редовен професор на ПМФ - Скопје, со особена чест го поднесува следниов

ИЗВЕШТАЈ

БИОГРАФСКИ ПОДАТОЦИ

Славчо Христовски е роден на 29.12.1973 година во Охрид каде што го завршил основното и средното образование. Во учебната 1992/93 година се запишал на редовни студии по биологија, биохемиско-физиолошка насока на Природно-математичкиот факултет во Скопје. Дипломската работа со наслов „Структура и динамика на почвената елатеридна заедница во плоскачево-церовиот дабов екосистем *Quercetum frainetto cerris macedonicum* во Националниот парк "Галичица"“ ја изработил во Одделението за анимална екологија. Дипломирал на 28.10.1997 година со просек 9,58. Веднаш по дипломирањето се запишал на постдипломските студии по биологија, еколошко-таксономска насока. На 1.7.2004 година ја одбрал магистерската работа под наслов *Деградација на мртвата органска материја во буковиот екосистем *Calamintho grandiflorae-Fagetum* во Националниот парк "Маврово"*. На 4.7.2007 година ја одбрал докторската дисертација под наслов „Фитомаса и примарна продукција во буковиот екосистем *Calamintho grandiflorae-Fagetum* во Националниот парк "Маврово"“. Следната година е избран во звањето доцент на Институтот за биологија, ПМФ-Скопје.

Како помлад асистент на Ботаничкиот завод со Ботаничка градина, на Институтот за биологија при ПМФ во Скопје е примен на 9.10.1998 година. Во текот на својата работа кандидатот бил ангажиран со изведувањето на практичната настава по повеќе предмети, и тоа: екологија на растенијата, за студентите на студиите по биологија - наставна насока, растителна екофизиологија за студии по биологија за биохемиско-физиолошка насока, еколошка физиологија на растенијата за студентите на студиите по биологија - еколошка насока, екологија и заштита на животната средина за двопредметната насока биологија-хемија за студентите на ПМФ - Скопје, екологија на терестрични екосистеми за студентите од еколошка насока.

Како доцент бил вклучен во изведувањето на теоретската настава по повеќе предмети: екологија на растенијата, за студентите на студиите по

биологија - наставна насока, растителна екофизиологија за студии по биологија за биохемиско-физиолошка насока, еколошка физиологија на растенијата, екологија на терестрични екосистеми, биогеохемиски циклуси и педологија за студентите од еколошка насока.

Покрај наставната активност, бил вклучен и во научната проблематика со која е преокупирана Лабораторијата за екологија на растенијата. Од изработката на овие проекти произлегоа во коавторство или авторство околу 47 научни трудова (26 во последните пет години), кои се презентирани на неколку научни конгреси и симпозиуми во Р. Македонија и во странство. Покрај научни проекти, бил вклучен и во повеќе стручни и апликативни проекти кои имале национален и меѓународен карактер.

Во текот на студиите бил активен член на Истражувачкото друштво на студенти биолози. Христовски Славчо е секретар на Македонското еколошко друштво (МЕД) - Скопје. Во рамките на активностите на МЕД бил вклучен во изработка на повеќе проекти, издавањето на списанието "Екологија и заштита на животната средина", како и неколкуте посебни изданија. Учествовал во организацијата на II, III и IV Конгрес на еколозите на Македонија со меѓународно учество како член на Организациониот одбор.

НАСТАВНА АКТИВНОСТ (2007-2012)

Во периодот 2007-2012 година (по изборот во звањето доцент), кандидатот изведувал настава по повеќе предмети од 1. циклус на студиите по биологија (наставна, еколошка и биохемиско физиолошка насока), како и на 2. циклус на студии (еколошко-таксономска насока и биохемиско-физиолошка насока).

Прв циклус на студии

1. Екологија на растенијата (наставна насока, 4+6, летен семестар), 2007-2012. Во рамките на овој предмет секоја година се реализира теренска настава.
2. Биогеохемиски циклуси (еколошка насока, 2+0, зимски семестар), 2008-2011
3. Екологија на терестрични екосистеми (еколошка насока, 3+2, зимски семестар), 2011/2012. Во рамките на овој предмет секоја година се реализира теренска настава.
4. Педологија (еколошка насока, 4+4, летен семестар), 2009/2012.
5. Растителна екофизиологија (биохемиско-физиолошка насока, 2+2, летен семестар), 2007-2011
6. Еколошка физиологија на растенијата (еколошка насока, 2+2, летен семестар), 2007 - 2012

Втор циклус на студии

1. Современи истражувања во екологијата, еколошко-таксономска насока, 2009 - 2012
2. Одбрани поглавја од растителна екофизиологија, биохемиско-физиолошка насока, 2009 - 2011
3. Организам и средина, еколошко-таксономска насока, 2010/2011
4. Проектни активности во наставата по биологија, еколошко-таксономска насока, 2010/2011

Магистерски работи и докторски дисертации

Во изминатиот период, кандидатот бил член на комисија за оцена и одбрана на една магистратура: Александра Цветковска-Ѓоргиевска – Просторно варирање на терестричната макрофауна со посебен осврт на тркачите (Coleoptera: Carabidae) вдоль урбано-рурален градиент во Скопје и неговата околина.

Избран е и како ментор на една докторска дисертација која е во тек на изработка: Наталија Ангелова – *Проценка на еколошките и економските вредности на екосистемите засегнати од планираните хидроенергетски објекти во Националниот парк „Маврово“*.

Изработка на елаборати за студиски програми

Во текот на 2011 и 2012 година кандидатот бил активно вклучен во изработката на елаборати за измени и дополнувања на студиските програми од првиот и вториот циклус студии на Институтот за биологија при Природно-математичкиот факултет во Скопје.

НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА АКТИВНОСТ (2007-2012)

Трудови

1. **Hristovski, S.**, Melovski, Lj. (2010). Radial patterns of 13 elements in the tree rings of beech trees from Mavrovo National Park, FYROM. Arch. Biol. Sci., Belgrade, 62 (2), 351-361.
2. **Христовски, С.**, Меловски, Љ., Групче, Љ., Шушлевска, М. (2006/2007). Дендрохронологија на букови дрвја од буковиот екосистем Calamintho grandiflorae-Fagetum во Националниот парк „Маврово“. Екол. Зашт. Живот. Сред. 10(1-2): 19-28.
3. **Hristovski, S.**, Melovski, Lj. (2012). Belowground biomass and its annual increment in a montane beech forest in Mavrovo National Park, north-west Macedonia. Journal of Forest Science 58(4): 152-164.
4. **Hristovski, S.**, Melovski, Lj., Šušlevska, M., Grupče, Lj. (2008a) Belowground phytomass and production in the beech ecosystem Calamintho grandiflorae-Fagetum in Mavrovo National Park. I. Methodological aspects in estimation of belowground phytomass of trees and shrubs. Proceedings of the III Congress of Ecologists of Macedonia with International Participation. Special issues of Macedonian Ecological Society, Vol. 8, Skopje.
5. **Hristovski, S.**, Melovski, Lj., Šušlevska, M., Grupče, Lj. (2008b). Belowground phytomass and production in the beech ecosystem Calamintho grandiflorae-Fagetum in Mavrovo National Park. II. Belowground phytomass of coarse roots of trees and shrubs. Ecol. Zašt. Život. Sred., Vol. 11, No 1/2, 3-10.
6. **Hristovski, S.** Melovski, Lj., Šušlevska, M., Grupče, Lj. (2008c). Belowground phytomass and production in the beech ecosystem Calamintho grandiflorae-Fagetum in Mavrovo National Park. III. Be Fine root phytomass of trees and shrubs. Ecol. Zašt. Život. Sred., Vol. 11, No 1/2, 11-18.
7. **Hristovski, S.**, Melovski, Lj., Šušlevska, M., Grupče, Lj. (2009a). Belowground phytomass and production in the beech ecosystem Calamintho grandiflorae-Fagetum in Mavrovo National Park. IV. Belowground phytomass and production of herb layer. Ecol. Prot. Env. 12(1-2): 3-8.
8. **Hristovski, S.**, Melovski, Lj., Šušlevska, M., Grupče, Lj. (2009b). Belowground phytomass and production in the beech ecosystem Calamintho grandiflorae-Fagetum in Mavrovo National Park. V. Belowground production of tree and shrub layers. Ecol. Prot. Env. 12(1-2): 9-20.

9. **Hristovski, S.**, Melovski, Lj., Šušlevska, M., Grupče, Lj. (2008). Annual dynamics of K, Ca and Mg content in organs of beech in the beech ecosystem *Calamintho grandiflorae*-Fagetum in Mavrovo National Park, Macedonia. *Natura Montenegrina* 7(2): 95-113.
10. Петковски Д., Меловски Љ., Христовски и Шушлевска, М. (2008). Некои физички и водно-физички својства на кафеавите шумски почви од НП „Маврово“. Екол. Зашт. Живот. Сред., Том 11, Бр. 1/2, 19-25.
11. Prelić, D., Cvetkovska-Gorgievska, A., **Hristovski, S.** (2009). Spatial variation of beetles (Coleoptera) along an urban-rural gradient in the city of Skopje and its surrounding. *Ecol. Prot. Env.* 12(1-2). 21-30.
12. Prelić, D., Gorgievska, C. A, Georgiev, B., **Hristovski, S.** (2011). A contribution to the study of the beetle fauna of Republic of Macedonia (Insecta: Coleoptera). *Biol. Macedonica*. No.62, 7-16 pp.
13. Mitev, T., Ivanov, G., Kotevski, I., Nikoloska, A., **Hristovski, S.** (2010). Ground beetles (Coleoptera, Carabidae) on the mountain range Nidže-Kozjak-Kožuf. I. Distribution of the species of the tribes Cicindelini, Carabini and Cychrini (Coleoptera, Carabidae). *Bull. Biol. Stud. Res. Soc* 4: 41-46.
14. Cvetkovska-Gorgievska, A., Prelić, D., **Hristovski, S.**, Georgiev, B. (2009). Comparative analysis of structural characteristics of ground beetles community (Carabidae: Coleoptera) along an urban-rural gradient in Skopje city and its surrounding. *Ecol. Prot. Env.* 12(1-2). 31-44.
15. Gorgievska A.C., Prelić D. & **Hristovski S.** (2008): Spatial variation of terrestrial macrofauna along an urban-rural gradient in Skopje city and its surrounding. Proceedings of the III Congress of Ecologists of the Republic of Macedonia with International Participation, 06-09.10.2007, Struga. Special issues of Macedonian Ecological Society, Vol. 8, Skopje.
16. Gorgievska C. A., Prelić D., **Hristovski S.** & Stoev, P. (2008). Spatial variation of myriapods along an urban-rural gradient in Skopje city and it surrounding. *Ekol. Zašt. Život. Sred.*, Vol. 11, No 1/2, 43-54.
17. Slavevska-Stamenković, V., B., Stafilov, T., Smiljkov, S., Paunović, M., **Hristovski, S.** (2009). The quality of water of the Mantovo reservoir (Republic of Macedonia). *Arch. Biol. Sci., Belgrade*, 61(3): 501-512.
18. Dedov, I., **Hristovski, S.** (2010). Contribution to the study of the gastropods (Mollusca, Gastropoda) of Kožuf Mt., Republic of Macedonia. *Bull. Biol. Stud. Res. Soc* 4: 35-40.
19. Guéorguiev, B. V., **Hristovski, S.** (2010). Two New Species of *Trechus* from the Balkan Peninsula (Coleoptera: Carabidae). *Acta zool. bulg.*, 62 (1): 71-78.
20. Guéorguiev, B., Bekchiev, R., Chechlarov, E., **Hristovski, S.**, Prelić, D., Cvetkovska-Gorgievska, A. (2010). New Coleoptera (Insecta) species from Republic of Macedonia. *Acta Zool. Bulg.* 62(3): 363-365.
21. **Hristovski, S.** (2012). Description of a new cave dwelling species *Duvalius karaormanicus* n. sp. (Coleoptera: Carabidae: Trechinae) from the south-western part of the Republic of Macedonia. *Entomologica Fennica* 22: 262-267.
22. **Hristovski, S.**, Guéorguiev, B., Mitev, t., Ivanov, G., Trajkovska, M. (2010). Ground beetles (Carabidae, Coleoptera) of Jablanica Mt. (Macedonia) and Shebenik Mt. (Albania). *Bull. Biol. Stud. Res. Soc* 4: 49-65.
23. Kolčakovski, D., **Hristovski, S.**, Karaman, I., Komnenov, M. (2009). Threats and conservation measures for the ground carstic phenomena in the Matka canyon. *Bulletin of Physical Geography* 6: 3-35 (In Macedonian, with English Summary).
24. Kolčakovski, D., **Hristovski, S.**, Karaman, I., Komnenov, M. (2009). Threats and actions to protect the cave Dona Duka. *Geographic Review* 43: 53-66.
25. Melovski, Lj., **Hristovski, S.**, Brajanoska, R., Veleviski, M., Sarov, S., Avukatov, V. (2011). Development of representative protected areas' system in the Republic of Macedonia based on GIS methodology. Proceedings of the conference: Nature protection in XXI century, 95-109. Zhabljak, Montenegro, 20-23.09.2011.

26. Андреевски, М., Христовски, С., Поповска, Х., Мукаетов, Д. (2010). Содржина на вкупни форми тешки метали во почви образувани врз лапорци. Екол. Зашт. Живот. Сред. 13(1/2): 13-21, Скопје.

Во периодот 2007-2012 година кандидатот објавил вкупно 26 научни труда, од кои дел се објавени во научни списанија, а дел во зборници од научни конгреси. Првите девет труда (1-9) се резултат на долгогодишните истражувања на екологијата на букови шуми во Националниот парк „Маврово“. Некои од нив претставуваат делови од докторската дисертација на кандидатот. Следните трудови (редни броеви 11-26) се однесуваат на проучување и заштита на биолошката разновидност, анимална екологија и таксономија и педологија и се резултат на соработката со Одделението за анимална екологија и Одделението за инвертебрата на Институтот за биологија, Институтот за географија при Природно-математичкиот факултет, Земјоделскиот институт во Скопје, Националниот природонаучен музеј од Софија и Бугарската академија на науките (Институт за биолошка разновидност и еколошки истражувања).

Првите два труда (реден број 1 и 2) се однесуваат на дендрохронолошките истражувања на буковите дрвја (*Fagus sylvatica* L.) од буковиот екосистем *Calamintho grandiflorae*-Fagetum во Националниот парк „Маврово“. Во првиот труд се претставени дендрохронолошките, а во вториот-дендрохемиските истражувања. Анализите се вршени на четири стеблени дискови од градна височина и една крупна гранка. Изработен е полиномен модел кој го опишува растот на дрвјата во дебелина во различни периоди. Статистичката анализа покажа дека само кај едно дрво постои значајна корелација помеѓу неговиот раст во дебелина и годишната температура. Сензитивноста на буковите дрвја го задржува нивото на варирање и кај дрвја кои се постари од 80 години. Динамиката на растот во дебелина покажа сличности со други истражувања во Европа кои се однесуваат на XX век. Дендроанализата е метод развиен во 60-тите години од XX, век чија основна цел е биомониторинг на хемиските параметри во животната средина. Во трудот се прикажани резултати од анализата на радијалниот распоред на 13 елементи (N, P, K, Ca, Mg, Fe, Na, Mn, Zn, Cu, Pb, Cd и Co) во годовите на буката. Добиените резултати покажуваат сличност со други шумски екосистеми во Европа. Највисоките содржини на елементите се регистрирани во најактивните (камбијални прстени), од што авторите извлекуваат заклучок дека физиолошките процеси (особено транслокацијата во дрвесината) имаат примарно значење во формирањето на радијалниот распоред на содржината на елементите. Кај тешките метали е забележано зголемување на содржината и во срцевината на стеблото - резултат на центрипетална транслокација и детоксификација. Статистичките анализи покажуваат дека (покрај физиолошките процеси) значајно влијание има и температурата, а помалку врнежите.

Следните шест труда (3-8) ја обработуваат подземната биомаса и продукција (поточно прираст) на подземниот дел од буковиот екосистем *Calamintho grandiflorae*-Fagetum во Националниот парк „Маврово“. Во првиот труд од оваа серија (4) е прикажан методолошкиот пристап во определувањето на подземната фитомаса и продукцијата. Подземната фитомаса и продукцијата се определувани во трите катови (кат на дрвја, грмушки и тревест кат) на екосистемот во периодот 1998-2005 година. Посебно внимание е посветено на употребената методологија за определување на фитомасата на крупните

корења ($> 2 \text{ mm}$) на дрвјата и грмушките. Фитомасата на крупните корења е измерена на 10 моделни дрвја и 14 моделни грмушки. Алометриските регресији биле поставени за зависноста на кореновата маса од DBH или D2H. Посебни алометриски равенки се добиени за моделни корења со кои е определувана масата на моделните корења од нивниот базален дијаметар. Во следните четири труда се дадени детални податоци за подземната биомаса на крупните (5) и ситните (6) корења во катот на дрвјата и грмушките, подземната биомаса и продукција во катот на тревестите растенија (7) и подземниот прираст (8). На крајот, објавен е прегледен труд (3) од истражувањата на подземната биомаса и продукција. Вкупната подземната фитомаса во истражуваниот екосистем е проценета на $57,75 \text{ t} \cdot \text{ha}^{-1}$. Учеството на тревестиот кат и катот на грмушки е занемарливо (помалку од 0,2%). Биомасата на живите фини корења изнесува $10,16 \text{ t} \cdot \text{ha}^{-1}$ или 18% од вкупната подземна биомаса. Годишниот прираст на дрвјата и грмушките изнесува $1,03 \text{ t} \cdot \text{ha}^{-1} \cdot \text{y}^{-1}$ и $4,6 \text{ kg} \cdot \text{ha}^{-1} \cdot \text{y}^{-1}$, соодветно.

Еден од трудовите (9) ја обработува динамиката на биогените катјони (K, Ca и Mg) во органите на буковите дрвја во буковиот екосистем *Calamintho grandiflorae-Fagetum* во Националниот парк „Маврово“. Истражувањата се вршени во тек на две истражувачки години, на секои два месеца. Авторите констатираат дека највисока содржина на анализираниите катјони се наоѓа во физиолошки најактивните органи (листови, ситни корења и врвни гранчиња), за разлика од дрвесината на стеблото и крупните корења. Определена е и ефикасноста на транслокацијата во листовите која е највисока за K (58,8%), а нешто пониска за Mg (37, 5%). Кај Ca бил забележан спротивен процес - зголемување на содржината со стареење на листовите.

Во изминатиот период, кандидатот бил вклучен во научни истражувања од областа на урбаната екологија во соработка со Одделението за анимална екологија и зоогеографија (следење на структурата и динамиката на одделни животински заедници по должината на различните градиенти во Скопје, околуградските биотопи и во биотопите надвор од градот. Следено е просторното и временското варирање на терестричната макрофауната на три различни локалитети (урбан, субурбан и рурален) по должината на урбано - руралниот градиент поставен во Скопје и околината. Истражувањата овозможуваат проценка на влијанието на урбанизацијата врз терестричната макрофауна во градот Скопје и неговата околина. Покрај тоа, кандидатот објавил и трудови кои обработуваат таксономски и фаунистички проблеми, како и заштита на биолошката разновидност (23, 24). Претпоследниот труд (25) ја претставува методологијата за изработка на репрезентативна мрежа на заштитени подрачја во Република Македонија со ревизија на постојниот систем на заштитени подрачја. Последниот труд (26) е педолошки и се занимава со содржината на тешките метали во почви образувани врз лапорци со дискусија за нивната достапност и влијание во зависност од физичките и водно-физичките својства на почвата.

КОНГРЕСНИ АКТИВНОСТИ

Во текот на разгледуваниот период, кандидатот С. Христовски учествувал на неколку научни конгреси во Македонија и соседните држави:

- III конгрес на еколозите на Македонија со меѓународно учество, Струга, 2007;

- IV конгрес на еколозите на Македонија со меѓународно учество, Охрид, 2012;
- Интернационална конференција за биолошки науки и науки за животната средина, Тирана, 2008
- Трет интернационален симпозиум на еколозите од Црна Гора, Херцег Нови, 2008;
- Интернационална конференција „Заштита на природата во XXI век“, Жабљак, 2011.

ПРОЕКТИ

Национален координатор на меѓународен научен проект

1. Biomonitoring methods for air quality in natural and man-made environment. (FP6-programme). Institute of Biology, Faculty of Natural Sciences and Mathematics. (SEE-ERA-NET Pilot Joint call; Ref. Nr 06-1000031-9898).
2. "Status, ecology and land tenure system of the critically endangered Balkan lynx *Lynx lynx martinoi* in Macedonia and Albania"

Учесник во меѓународен научен проект

3. "NEWEN (Netherlands and Western Balkan Environmental Network), cooperation and capacity building project between six universities in the Western Balkan and three universities/institutes in the Netherlands. 2008 - 2011.
4. Evaluation of forest communities of conservational importance on Belasitsa mountain (Bulgaria and Macedonia) based on invertebrate indicator groups" (2008-2010). Bilateral Project Macedonia - Bulgaria.

Учесник во национален научен проект

5. Валоризација на природните вредности на Шар Планина и проценка на нивната пазарна вредност, Министерство за животна средина и просторно планирање, 2009.
6. Споредба на растителниот диверзитет на блатата во Македонија по височински градиент, Министерство за животна средина и просторно планирање, 2009.

АПЛИКАТИВНА АКТИВНОСТ

Во периодот по изборот во звањето доцент, кандидатот С. Христовски бил вклучен во повеќе стручно-апликативни проекти и учествувал на поголем број семинари и работилници. Посебен акцент треба да се стави на двете научно-популарни изданија:

1. Меловски, Љ., Иванов, Ѓ., Ангелова, Н., Велевски, М., Христовски, С. (ред.) (2008). Моноспитовско Блато - последното мочуриште во Македонија. Општина Босилово, 56 стр.
2. Меловски, Љ., Христовски, С., Меловски, Д., Колчаковски, Д., Велевски, М., Ангелова, Н., Левков, З., Караделев, М. (2011). Природните вредности на Шар Планина. Македонско еколошко друштво, Скопје, 81 стр.

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Следејќи ја целокупната досегашна активност на д-р Славчо Христовски, со задоволство можеме да констатираме дека кандидатот успешно и со голема одговорност пристапува кон работните задачи во наставно-научниот процес. Со сериозниот пристап кон обврските во наставата и постигнатите резултати во научно-истражувачката работа од областа на терестричната екологија, кандидатот во целост одговори на поставените задачи и цели во изминатиов период.

На Рецензентската комисија и претставува посебна чест и задоволство што може на Наставно-научниот совет на Природно-математичкиот факултет во Скопје да му предложи кандидатот д-р Славчо Христовски да биде **избран во звањето вонреден професор по група предмети од областа екологија на растенијата.**

Рецензентска комисија

Д-р Љупчо Меловски
редовен професор на ПМФ - Скопје, с.р.

Д-р Љупчо Групче
редовен професор на ПМФ-Скопје (во пензија), с.р.

Д-р Дана Прелиќ
редовен професор на ПМФ-Скопје, с.р.

Скопје, 26.11.2012 година

ОБРАЗЕЦ
КОН ИЗВЕШТАЈОТ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО, НАУЧНО,
НАСТАВНО-СТРУЧНО И СОРАБОТНИЧКО ЗВАЊЕ

Кандидат: Славчо Христовски

Институција: Институт за биологија, Природно-математички
факултет - Скопје

Научна област: биологија / екологија

НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активноста:	Поени
1.	Одржување на настава од прв циклус студии	
	Екологија на растенијата (наставна насока, 4+6, летен семестар), 2007/2008	2,4
	Екологија на растенијата (наставна насока, 4+6, летен семестар), 2008/2009	2,4
	Екологија на растенијата (наставна насока, 4+4, зимски семестар), 2009/2010	2,4
	Екологија на растенијата (наставна насока, 4+4, зимски семестар), 2010/2011	2,4
	Екологија на растенијата (наставна насока, 4+4, зимски семестар), 2011/2012	2,4
	Биогеохемиски циклуси (еколошка насока, 2+0, зимски семестар), 2008/2009	1,2
	Биогеохемиски циклуси (еколошка насока, 2+0, зимски семестар), 2009/2010	1,2
	Биогеохемиски циклуси (еколошка насока, 2+0, зимски семестар), 2011/2012	1,2
	Екологија на терестрични екосистеми (еколошка насока, 3+2, зимски семестар), 2011/2012	0,9
	Педологија (еколошка насока, 4+4, летен семестар), 2009/2010	2,4
	Педологија (еколошка насока, 2+2, летен семестар), 2009/2010	1,2
	Педологија (еколошка насока, 2+2, летен семестар), 2010/2011	1,2
	Педологија (еколошка насока, 2+2, летен семестар), 2011/2012	1,2
	Растителна екофизиологија (биохемиско-физиолошка насока, 2+2, летен семестар), 2007/2008	1,2
	Растителна екофизиологија (биохемиско-физиолошка насока, 2+2, летен семестар), 2008/2009	1,2
	Растителна екофизиологија (биохемиско-физиолошка насока, 2+2, летен семестар), 2009/2010	1,2
	Растителна екофизиологија (биохемиско-физиолошка насока, 2+2, летен семестар), 2011/2012	1,2

	Еколошка физиологија на растенијата (еколошка насока, 2+2, летен семестар), 2007/2008	1,2
	Еколошка физиологија на растенијата (еколошка насока, 2+2, летен семестар), 2008/2009	1,2
	Еколошка физиологија на растенијата (еколошка насока, 2+2, летен семестар), 2009/2010	1,2
	Еколошка физиологија на растенијата (еколошка насока, 2+2, летен семестар), 2010/2011	1,2
	Еколошка физиологија на растенија и животни (еколошка насока, 4+4, летен семестар), 2011/2012	1,2
	Информатика (биохемиско-физиолошка, наставна и еколошка насока, 2+2, летен семестар), 2009/2010	0,4
	Информатика (биохемиско-физиолошка, наставна и еколошка насока, 2+2, летен семестар), 2010/2011	0,4
	Информатика (биохемиско-физиолошка, наставна и еколошка насока, 2+2, летен семестар), 2011/2012	0,4
2.	Одржување на настава од втор циклус студии	
	Современи истражувања во екологијата, Еколошко-таксономска насока 2009/2010	2,25
	Современи истражувања во екологијата, Еколошко-таксономска насока 2010/2011	2,25
	Современи истражувања во екологијата, Еколошко-таксономска насока 2011/2012	2,25
	Одбрани поглавја од растителна екофизиологија, Биохемиско-физиолошка насока 2009/2010	2,25
	Одбрани поглавја од растителна екофизиологија, Биохемиско-физиолошка насока 2010/2011	2,25
	Организам и средина, Еколошко-таксономска насока 2010/2011	2,25
	Проектни активности во наставата по биологија, Еколошко-таксономска насока 2010/2011	2,25
3.	Теренска настава	
	Екологија на растенијата (наставна насока, 4+6), 2007/2008 до 2011/2012	8
	Екологија на терестрични екосистеми (еколошка насока, 3+2), 2011/2012	0,8
4.	Подготовка на нов предмет	
	Биогеохемиски циклуси (еколошка насока, 2+0)	0,5
	Екологија на терестрични екосистеми (еколошка насока, 3+2)	0,5
5.	Член на комисија за оцена и одбрана на магистратура	
	Александра Цветковска-Ѓоргиевска - Просторно варирање на терестричната макрофауна со посебен осврт на тркачите (Coleoptera: Carabidae) вдоль урбано-рурален градиент во Скопје и неговата околина	0,3
6.	Член на комисија за оцена или одбрана на дипломска работа	
	Дипломски изработени на одделението по екологија на растенијата	1,9

	Дипломски изработени на одделението по физиологија на растенијата со култура на ткиво	1,1
7.	Интерна скрипта од предавања	
	Меловски, Љ., Христовски, С. Биогеохемиски циклуси (интерна скрипта)	4
	Вкупно	67,35

НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активноста:	Поени
1.	Национален координатор на меѓународен научен проект	
	Biomonitoring methods for air quality in natural and man-made environment. (FP6-programme). Institute of Biology, Faculty of Natural Sciences and Mathematics. (SEE-ERA-NET Pilot Joint call; Ref. Nr 06-1000031-9898)	6
	"Status, ecology and land tenure system of the critically endangered Balkan lynx <i>Lynx lynx martinoi</i> in Macedonia and Albania"	6
2.	Учесник во меѓународен научен проект	
	"NEWEN (Netherlands and Western Balkan Environmental Network), cooperation and capacity building project between six universities in the Western Balkan and three universities/institutes in the Netherlands. 2008 - 2011.	5
	Evaluation of forest communities of conservational importance on Belasitsa mountain (Bulgaria and Macedonia) based on invertebrate indicator groups" (2008-2010). Bilateral Project Macedonia - Bulgaria.	5
3.	Учесник во национален научен проект	
	Валоризација на природните вредности на Шар Планина и проценка на нивната пазарна вредност	3
	Споредба на растителниот диверзитет на блатата во Македонија по височински градиент	3
4.	Трудови со оригинални научни резултати, објавени во научно/стручно списание	
	Prelík, D., Cvetkovska-Gorgievska, A., Hristovski, S. (2009). Spatial variation of beetles (Coleoptera) along an urban-rural gradient in the city of Skopje and its surrounding. Ecol. Prot. Env. 12(1-2). 21-30.	3,2
	Cvetkovska-Gorgievska, A., Prelík, D., Hristovski, S., Georgiev, B. (2009). Comparative analysis of structural characteristics of ground beetles community (Carabidae: Coleoptera) along an urban-rural gradient in Skopje city and its surrounding. Ecol. Prot. Env. 12(1-2). 31-44.	2,4

	Hristovski, S. , Melovski, Lj., Šušlevska, M., Grupče, Lj. (2008). Belowground phytomass and production in the beech ecosystem <i>Calamintho grandiflorae</i> -Fagetum in Mavrovo National Park. IV. Belowground phytomass and production of herb layer. <i>Ecol. Prot. Env.</i> 12(1-2): 3-8.	2,4
	Hristovski, S. , Melovski, Lj., Šušlevska, M., Grupče, Lj. (2008). Belowground phytomass and production in the beech ecosystem <i>Calamintho grandiflorae</i> -Fagetum in Mavrovo National Park. V. Belowground production of tree and shrub layers. <i>Ecol. Prot. Env.</i> 12(1-2): 9-20.	2,4
	Hristovski, S. , Melovski, Lj., Šušlevska, M., Grupče, Lj. (2008). Belowground phytomass and production in the beech ecosystem <i>Calamintho grandiflorae</i> -Fagetum in Mavrovo National Park. II. Belowground phytomass of coarse roots of trees and shrubs. <i>Ekol. Zašt. Život. Sred.</i> , Vol. 11, No 1/2, 3-10.	2,4
	Gorgievska C. A., Prelić D., Hristovski S. & Stoev, P. (2008). Spatial variation of myriapods along an urban-rural gradient in Skopje city and it surrounding. <i>Ekol. Zašt. Život. Sred.</i> , Vol. 11, No 1/2, 43-54.	2,4
	Hristovski, S. Melovski, Lj., Šušlevska, M., Grupče, Lj. (2008). Belowground phytomass and production in the beech ecosystem <i>Calamintho grandiflorae</i> -Fagetum in Mavrovo National Park. III. Be Fine root phytomass of trees and shrubs. <i>Ekol. Zašt. Život. Sred.</i> , Vol. 11, No 1/2, 11-18.	2,4
	Dedov, I., Hristovski, S. (2010). Contribution to the study of the gastropods (Mollusca, Gastropoda) of Kožuf Mt., Republic of Macedonia. <i>Bull. Biol. Stud. Res. Soc</i> 4: 35-40.	1,8
	Mitev, T., Ivanov, G., Kotevski, I., Nikoloska, A., Hristovski, S. (2010). Ground beetles (Coleoptera, Carabidae) on the mountain range Nidže-Kozjak-Kožuf. I. Distribution of the species of the tribes Cicindelini, Carabini and Cychrini (Coleoptera, Carabidae). <i>Bull. Biol. Stud. Res. Soc</i> 4: 41-46.	1,2
	Петковски Д., Меловски Љ., Христовски и Шушлевска, М. (2008). Некои физички и водно-физички својства на кафеавите шумски почви од НП „Маврово“. <i>Екол. Зашт. Живот. Сред.</i> , Том 11, Бр. 1/2, 19-25.	2,4
	Андрејевски М., Христовски С., Поповска Х., Мукаетов Д. (2010). Содржина на вкупни форми тешки метали во почви образувани врз лапорци. <i>Екол. Зашт. Живот. Сред.</i> 13(1/2): 13-21, Скопје.	2,4
	Hristovski, S. , Guéorguiev, B., Mitev, t., Ivanov, G., Trajkovska, M. (2010). Ground beetles (Carabidae, Coleoptera) of Jablanica Mt. (Macedonia) and Shebenik Mt. (Albania). <i>Bull. Biol. Stud. Res. Soc</i> 4: 49-65.	1,2
	Kolčakovski, D., Hristovski, S. , Karaman, I., Komnenov, M. (2009). Threats and actions to protect the cave Dona Duka. <i>Geographic Review</i> 43: 53-66.	2,4
	Kolčakovski, D., Hristovski, S. , Karaman, I., Komnenov, M. (2009). Threats and conservation measures for the ground carstic phenomena in the Matka canyon. <i>Bulletin of Physical Geography</i> 6: 3-35 (In Macedonian, with English Summary).	2,4

	Hristovski, S., Melovski, Lj., Šušlevska, M., Grupče, Lj. (2008). Annual dynamics of K, Ca and Mg content in organs of beech in the beech ecosystem <i>Calamintho grandiflorae</i> -Fagetum in Mavrovo National Park, Macedonia. <i>Natura Montenegrina</i> 7(2): 95-113.	2,4
5.	Трудови со оригинални научни резултати, објавени во референтно научно/стручно списание со меѓународен уредувачки одбор	
	Hristovski, S., Melovski, Lj. (2012). Belowground biomass and its annual increment in a montane beech forest in Mavrovo National Park, north-west Macedonia. <i>Journal of Forest Science</i> 58(4): 152-164.	5,6
	Hristovski, S. (2011). Description of a new cave dwelling species <i>Duvalius karaormanicus</i> n. sp. (Coleoptera: Carabidae: Trechinae) from the south-western part of the Republic of Macedonia. <i>Entomologica Fennica</i> (in press).	6,3
	Hristovski, S., Melovski, Lj. (2010). Radial patterns of 13 elements in the tree rings of beech trees from Mavrovo National Park, FYROM. <i>Arch. Biol. Sci., Belgrade</i> , 62 (2), 351-361.	5,4
	Guéorguiev, B., Bekchiev, R., Chechlarov, E., Hristovski, S., Prelić, D., Cvetkovska-Gorgievska, A. (2010). New Coleoptera (Insecta) species from Republic of Macedonia. <i>Acta Zool. Bulg.</i> 62(3): 363-365.	3,7
	Guéorguiev, B. V., Hristovski, S. (2010). Two New Species of <i>Trechus</i> from the Balkan Peninsula (Coleoptera: Carabidae). <i>Acta zool. bulg.</i> , 62 (1): 71-78.	5,6
	Slavevska-Stamenković, V., B., Stafilov, T., Smiljkov, S., Paunović, M., Hristovski, S. (2009). The quality of water of the Mantovo reservoir (Republic of Macedonia). <i>Arch. Biol. Sci., Belgrade</i> , 61(3): 501-512.	3,7
6.	Трудови со оригинални научни/стручни резултати, објавени во зборник на трудови од научен/стручен собир со меѓународен уредувачки	
	Hristovski, S., Melovski, Lj., Šušlevska, M., Grupče, Lj. (2008) Belowground phytomass and production in the beech ecosystem <i>Calamintho grandiflorae</i> -Fagetum in Mavrovo National Park. I. Methodological aspects in estimation of belowground phytomass of trees and shrubs. <i>Proceedings of the III Congress of Ecologists of Macedonia with International Participation. Special issues of Macedonian Ecological Society, Vol. 8, Skopje.</i>	1,8
	Gorgievska A.C., Prelić D. & Hristovski S. (2008): Spatial variation of terrestrial macrofauna along an urban-rural gradient in Skopje city and its surrounding. <i>Proceedings of the III Congress of Ecologists of the Republic of Macedonia with International Participation, 06-09.10.2007, Struga. Special issues of Macedonian Ecological Society, Vol. 8, Skopje.</i>	2,4
	Hristovski, S., Melovski, Lj., Šušlevska, M., Grupče, Lj. (2008). Belowground phytomass and production in the beech ecosystem <i>Calamintho grandiflorae</i> -Fagetum in Mavrovo	1,8

	National Park. I. Methodological aspects in estimation of belowground phytomass of trees and shrubs. Proceedings of the III Congress of Ecologists of Macedonia with International Participation. Special issues of Macedonian Ecological Society, Vol. 8, Skopje.	
7.	Пленарно предавање на научен/стручен собир со меѓународно учество	
	Melovski, Lj., Hristovski, S., Brajanoska, R., Veleviski, M., Sarov, S., Avukatov, V. (2011). Development of representative protected areas' system in the Republic of Macedonia based on GIS methodology. Proceedings of the conference: Nature protection in XXI century, 95-109. Zhabljak, Montenegro, 20-23.09.2011.	1,2
8.	Учество на научен/стручен собир со реферат	
	усни презентации	7
	Постери	3
9.	Апстракт објавен во зборник на конференција	
	Меѓународна конференција	12
	Вкупно	121,3

СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активност:	Поени
1.	Книга од стручна област	
	Melovski, Lj., Ivanov, Gj., Angelova, N., Veleviski, M., Hristovski, S., eds. (2008). Monospitovo swamp - the last swamp in Macedonia. Bosilovo Municipality publ., 56 pp.	4,8
	Меловски, Л., Христовски, С., Меловски, Д., Колчаковски, Д., Велеviski, М., Ангелова, Н., Левков, З., Караделев, М. (2011). Природните вредности на Шар Планина. Македонско еколошко друштво, Скопје, 81 стр.	4,8
2.	Урбанистички план (соработник)	
	Изработка на ГУП за Скопје. Заштита на природни реткости и предели	0,5
3.	Студија, физибилити студија, истражување на пазарот (соработник)	
	Development of representative national protected area system. Strengthening the Ecological, Institutional and Financial Sustainability of Macedonia's National Protected Areas System".	1
	Development of a National Ecological Network in Macedonia (MAC-NEN)	1
	Osogovo Mts. In the Balkan Green Belt	1
	Study for determination of the protection status of the Dona Duka cave	1

	Study for determination of the protection status of speleologic object: Srt, Vrelo, Ubava and Krshtalna caves within the Monument of Natura "Canyon Matka".	1
	Интегрирана студија за состојбата на остатокот од Студенчишкото Блато и преземање мерки за негова ревитализација	1
	Студија за валоризација на природните вредности во Повеќенаменското подрачје „Јасен“	1
	Asian tiger mosquito (<i>Aedes albopictus</i> Skuse, 1894) in Macedonia	1
	Balkan Lynx Recovery Programme 2006–2009	1
	Изработка на документација за ефикасна заштита на биолошката разновидност на прилепскиот дел на Мариово преку изработка на препораки за одржлив развој на регионот	1
	Валоризација на природните вредности на Моноспитовско Блато	1
	Природните вредности на планината јабланица	1
	Consulting Services of training on Conservation and Action Planning for Priority Transboundary Habitats and Species in the Prespa Lakes basin-Preparatory Phase	1
Дејности од поширок интерес		
4.	Член на уредувачки одбор на научно/стручно списание	
	Екологија и заштита на животната средина	0,5
	Член на уредувачки одбор на меѓународно научно/стручно списание	
5.	Macedonian Journal of Ecology and Environment	1
6.	Изготвување и пријавување на научен/образовен меѓународен проект (носител)	
	Опременување на научноистражувачка лабораторија во рамките на Програмата на Владата на Република Македонија за опременување на лабораториите на државните университети и јавните научни установи: Централна лабораторија за биомониторинг и екотоксикологија	2
7.	Изготвување и пријавување на научен/образовен национален проект (соработник)	
	Карактеризација и класификација на планинските и високопланинските блатни станишта во Македонија	1
8.	Координатор во подготовката на елаборат за нова студиска програма	
	Подготовка на елаборат за студии по екологија, 1. циклус	1
	Подготовка на елаборат за еколошко-таксономска насока, 2. циклус	1
9.	Член на комисија за избор во звање	0,2
10.	Координатор на студиска програма	1
11.	Учество во комисии и тела на државни и други органи	1

ПРОФЕСИОНАЛНИ РЕФЕРЕНЦИ НА КАНДИДАТОТ ЗА ИЗБОР ВО ЗВАЊЕ	Поени
НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ	67,35
НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ	121,3
СТРУЧНО-УМЕТНИЧКА ДЕЈНОСТ	0
СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ	31,8
Вкупно	220,45

Членови на Комисијата

1. Проф. д-р Љупчо Меловски, претседател, с.р.
2. Проф. д-р Љупчо Групче, член, с.р.
3. Проф. д-р Дана Прелиќ, член, с.р.

РЕФЕРАТ

ЗА ИЗБОР НА ЕДЕН АСИСТЕНТ ОД ОБЛАСТА НА ЕКОЛОГИЈАТА, НА
ИНСТИТУТОТ ЗА БИОЛОГИЈА ПРИ ПРИРОДНО-МАТЕМАТИЧКИОТ
ФАКУЛТЕТ ВО СКОПЈЕ

Со одлука на Наставно-научниот совет на Природно-математичкиот факултет во Скопје, на седницата одржана на 1.11.2012 година (бр.07-1841/2 од 19.10.2012 година), избрани сме за рецензенти по пријавата на асистент Александра Цветковска Ѓорѓиевска, за избор на еден асистент од областа на екологијата, по конкурсот објавен во весниците “Дневник” и “Коха” од 29.9.2012 година. По разгледувањето на доставената документација, избраната Рецензентска комисија во состав: д-р Дана Прелиќ - редовен професор на ПМФ-Скопје, д-р Љупчо Меловски, редовен професор на ПМФ-Скопје и д-р Славчо Христовски - доцент на ПМФ-Скопје, го поднесува следниов

ИЗВЕШТАЈ

Биографски податоци

Кандидатката е родена на 6.11.1979 година во Скопје, Р. Македонија. Основното и средното образование го завршила во Скопје. Во учебната 1998/99 год. се запишала на Институтот за биологија, Природно-математички факултет во Скопје, кој го завршила со дипломирањето во 2003 год.

Од 2003 год. стапила на работа на Одделението за анимална екологија како демонстратор. За помлад асистент била избрана на 25.3.2010 година, а засновала работен однос на 7.4.2010 год., кога била вклучена во изведувањето на практичната настава од повеќе предмети: анимална екологија со зоогеографија; општа екологија; основи на екологија и еволуција; цитологија, анатомија и морфологија на растенијата; цитологија на животните; инвертебрата, типологија на животни I, типологија на животни II, зоологија на без'рбетниците; систематика на животните I; општа биологија и биологија со хумана генетика, за студентите од Стоматолошкиот и Медицинскиот факултет.

На постдипломски студии се запишала во 2003/2004 год., на групата биологија - еколошко-таксономска насока, кои ги завршила во 2008 год., со одбрана на магистерскиот труд под наслов „Просторно и временско варирање на терестричната макрофауна со посебен осврт на тркачите (Coleoptera: Carabidae) по должина на урбано-рурален градиент во градот Скопје и неговата околина”.

Од 2010 година ја започнала изработката на докторската дисертација под наслов: “Екологија и дистрибуција на тркачите (Coleoptera: Carabidae) на планината Беласица”.

Врз основа на извештајот од Рецензентската комисија објавен во Билтен бр. 980 од 15.2.2010 год., на Универзитетот “Св. Кирил и Методиј” во Скопје била избрана и вработена како помлад асистент на 25.3.2010 година.

НАСТАВНА АКТИВНОСТ (2010-2012)

По изборот во звањето помлад асистент, кандидатката е вклучена во изведувањето на следната настава:

I. Прв циклус на студии

- 1) Анимална екологија со зоогеографија (6+4) во зимски семестар, наставна насока
- 2) Општа екологија (2+2) во зимски семестар, биохемиско-физиолошка насока
- 3) Општа екологија (3+3) во зимски семестар, еколошка насока
- 4) Основи на екологија и еволуција (2+2), во зимски семестар, биохемиско физиолошка насока
- 5) Основи на екологија и еволуција, (2+1), зимски семестар, насока молекуларна биологија

Во изминатиов период учествувала во изработката на учебни помагала (практикуми и скрипта) за студентите од студиските насоки: биохемиско - физиолошка и молекуларна биологија на Институтот за биологија.

Д. Прелиќ, А. Ц. Ѓорѓиевска: Практикум по основи на екологија и еволуција, за студентите од биохемиско-физиолошката насока. Скопје, 2011.

Д. Прелиќ, А. Ц. Ѓорѓиевска: Практикум по основи на екологија и еволуција, за студентите од насоката молекуларна биологија. Скопје, 2011.

Д. Прелиќ, А. Ц. Ѓорѓиевска: Практикум по анимална екологија, за студентите од наставна насоката. Скопје, 2012.

Одржување на теренска настава

Анимална екологија со зоогеографија (6+4) во зимски семестар, наставна насока

НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА АКТИВНОСТ (2007-2011)

Публикации:

1. Hristovski, S., Prelik, D., Cvetkovska, A., Melovski, Lj., Ivanov, Gj. (2004/05). Annual dynamics of the ground beetle community in two beech stands in Mavrovo National Park. Ecol.Zašt.ivot.Sred. Tom 9, No.1-2, Skopje, 17-26.
2. Gorgievska, C.A., Prelik, D., Hristovski, S. (2008). Spatial and temporal variation of terrestrial macrofauna along an urban-rural gradient in Skopje city and its surrounding. Proceedings, III Congress of Ecologists of the Republic of Macedonia, with international participation. Struga, 06-09.10.2007. Macedonian Ecological Society, Skopje, 2008, 475-485.
3. Ѓорѓиевска, Ц. А., Прелиќ, Д., Христовски, С., Стоев, П. (2008). Просторно варирање на стоногалките (Myriapoda) по должина на урбано-руралниот градиент во градот Скопје и неговата околина. Екол. Зашт. Живот. Сред., Том 11, 1-2, 43-54, Скопје.
4. Prelik, D., Gorgievska, C. A., Hristovski, S. (2009). Spatial variation of beetles (Coleoptera) along an urban-rural gradient in the city of Skopje and his surrounding. Ecol.Prot.Env. Tome 12, No 1-2, pp.21-30.
5. Gorgievska, C. A., Prelik, D., Hristovski, S., Georgiev, B. (2009). Comparative analysis of structural characteristics of ground beetles community (Carabidae: Coleoptera) along an urban-rural gradient in Skopje city and its surrounding. Ecol.Prot.Env. Tome 12, No 1-2, pp.31-44.
6. Borislav Guéorguiev, Rostislav Bekchiev, Evgeni Chehlarov, Slavcho Hristovski, Dana Prelik, Aleksandra Cvetkovska-Gorgievska (2010).

New Coleoptera (Insecta) species from Republic of Macedonia. Acta zool. bulg., 62 (3), 2010: 363-365.

7. Prelik, D., **Gorgievska, C. A.**, Georgiev, B., Hristovski, S. (2011). A contribution to the study of the beetle fauna of Republic of Macedonia (Insecta: Coleoptera). Biol.Macedonica. No.62, 7-16 pp.

Во изминатиов период, м-р Цветковска Ѓорѓиевска напишала како авторка или коавторка 7 научни труда кои се од областа на терестричната и урбаната екологија. Во трудовите посебен акцент е ставен на годишната динамика на заедницата на тркачите (Coleoptera: Carabidae) на два локалитета - Бунец (под посилно антропогено влијание) и Шунтески Рид (подобро зачувана букова шума) во Националниот парк „Маврово“. Следени се квалитативно-квантитативните односи, сезонската динамика, биомасата и половата структура на тркачите од двата локалитета. Врз основа на анализираните параметри направен е обид за определување на влијанието на деградацијата на состоината врз заедницата на карабидите. Како доминантни видови во заедниците во Националниот парк „Маврово“ регистрирани се *Molops rufipes steindachneri* и *Tapinopterus dochii*. Овие два вида ја даваат највисоката бројност и најголемата биомаса. Повисока вкупна бројност и вкупна биомаса е регистрирана во локалитетот Шунтески Рид во однос на Бунец што укажува на влијанието на подобрата зачуваност на локалитетот Шунтески Рид.

Кандидатката за првпат во Република Македонија започнала научни истражувања од областа на урбаната екологија - следење на структурата и динамиката на одделни животински заедници по должината на различните градиенти во Скопје, околуградските биотопи и во биотопите надвор од градот. Во текот на истражувањето е извршено инвентаризирање на видовото разнообразие на терестричната макрофауна и изработка на вегетациски снимки. Следено е просторно и временско варирање на терестричната макрофауната на три различни локалитети (урбан, субурбан и рурален) по должината на урбано - руралниот градиент поставен во Скопје и околината. Извршена е проценка на влијанието на урбанизацијата врз терестричната макрофауна. Меѓу другото, вршени се подетални анализи на структурните одлики на терестричната макрофауна - Myriapoda, Coleoptera, со посебен осврт на тркачите - Carabidae. Истражувањата овозоможија проценка на влијанието на урбанизацијата врз терестричната макрофауна во градот Скопје и неговата околина. Имено, авторката (авторите) укажува дека секоја група различно реагира на измената на условите во животната средина (од урбаниот преку субурбаниот до руралниот градиент). Од истражувањата на одделните групи може да се констатира дека урбанизацијата има негативен ефект врз видовото богатство и диверзитетот. Кандидатката наведува дека е препорачливо да се проучат можностите за искористување на истражените групи за целите на биоиндикација и биомониторинг во Скопје и неговата околината. Во рамките на истражувањата на макрофауната вдоль споменатиот урбано-рурален градиент во градот Скопје, регистрирани се вкупно 61 вид од Coleoptera кои припаѓаат на 28 родови. Од нив, еден род (*Polystichus*) и 5 вида *Harpalus picipennis*, *Parophonus mendax*, *Acupalpus interstitialis*, *Poecilus anatolicus* и *Polystichus connexus* за првпат се наведени за фауната на Македонија.

Научната активна на кандидатката за изминативе 2 години главно се базира на истражувања на екологијата и дистрибуцијата на терестричните инвертебрати на планината Беласица. Следени се екологијата,

морфологијата, биономијата, начинот на исхрана и распространувањето на терестричната макрофауна, со што се добива јасна слика за состојбата на стаништето и воопшто на целиот екосистем. За реализација на таа цел, одредени се структурните и функционални карактеристики на одделните видови. Имено, во тек е анализата на квалитативниот состав на претставниците од фамилијата тркачи (Coleoptera: Carabidae), анализа на нивната релативна абундантност, односно густина (изразена како инд.замка⁻¹), како и нивната фреквентност и доминантност во рамки на карабидоценозата и во рамки на вкупната терестрична макрофауна. Понатаму, во тек е зооценолошкото вреднување на структурата на карабидоценозата која ги населува секој од хабитатите и појасите на планината, поодделно, со помош на структурните индекси на богатство – d (Margalef 1958), диверзитет – H' (Schaennon-Wiener-ова формула од Glowacinsky 1975), хомогенитет- $J_{(e)}$ (Pielou 1966), доминантност – DI (Karr 1971) и сличност – S (Marczewski и Steinhau 1959). Направена е и анализа на сезонската динамика и на дистрибуцијата на видовите во однос на поодделните растителни заедници и висински појаси, а воедно се одредени и нивните афинитети кон дадени хабитати, односно извршена е поделба на видовите на шумски специјалисти, генералисти или жители на отворени простори.

Според кандидатката, определените индикаторски групи и видови на без'рбетници ќе доведат до актуелна оценка на биолошката разновидност на планината Беласица, односно ќе се употребат за проценка на конзервационо значајните шумски заедници и подрачја. Добиените резултати можат да бидат искористени и ќе им помогнат на компетентните институции во Македонија да го определат потребниот статус на заштита и мерките за управување со екосистемите на планината Беласица (на бугарската страна од Беласица е воспоставено заштитено подрачје во категоријата *парк на природата* и дополнително делови од Беласица се прогласени за Натура 2000 подрачје).

Конгресни активности:

- Prelik D., **Gorgievska, C.A.**, Hristovski, S., Penev, Lj. (2008). Comparative analysis of structural characteristics of ground beetles community (Carabidae: Coleoptera) along an urban-rural gradient in Skopje city and its surrounding. EURECO-GFOE 2008 Conference, Leipzig, Germany, 1-19 September 2008.
- **Gorgievska, C.A.**, Prelik, D., Hristovski, S. (2008). Spatial and temporal variation of terrestrial macrofauna along an urban-rural gradient in Skopje city and its surrounding. Proceedings, III Congress of Ecologists of the Republic of Macedonia, with International Participation. Struga, 06-09.10.2007. III Congress of Ecologists from Macedonia (06-09. X. 2007) in Struga, Macedonia.
- Prelik, D., **Gorgievska, C. A.**, Georgiev, B., Hristovski, S. (2010). Spatial variation of Coleoptera along an urban-rural gradient in the city of Skopje and its surrounding. III Congress of Ecologists from Macedonia (06-09. X. 2007) in Struga, Macedonia.
- **Cvetkovska-Gjorgievska, A.**, Prelić, D., Chobanov, Hristovski, S., Slavevska-Stamenković, V. (2012). Contribution to the knowledge of Orthoptera of Belasitsa Mountain, south-east Macedonia. IV Congress of the ecologists of Macedonia, with international participation. Abstract book.

Курсеви и работилници:

- Training course in BRODGAR – Statistic programme organized by UNESCO in Sofija, Bulgaria
- Training course in Research methodology in a multidisciplinary setting: from topic to proposal, organized by Wageningen International, Wageningen, Netherlands (NEWEN Project).
- Training course in Human resource management organized by Macedonian ecological society, in Kocani, Macedonia
- II part "Human resource management", organized by Macedonian ecological society, Skopje, Macedonia.

Проекти:

- "Evaluation of forest communities of conservational importance on Belasitsa mountain (Bulgaria and Macedonia) based on invertebrate indicator groups" (2008-2010). Bilateral Project Macedonia - Bulgaria.
- Asian tiger mosquito (*Aedes albopictus* Skuse, 1894) in Macedonia. Realized by Macedonian Ecological Society, financed by World Health Organization.

Организациона активност

- член во Македонското еколошко друштво;
- раководител на секцијата „Млади еколози“ во рамките на Македонското еколошко друштво (МЕД).

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Следејќи ја целокупната досегашна активност на м-р Александра Цветковска Ѓорѓиевска, со задоволство можеме да констатираме дека кандидатката успешно и со голема одговорност пристапува кон работните задачи во наставно - научниот процес. Со сериозниот пристап кон обврските во наставата и постигнатите резултати во научноистражувачката работа од областа на терестричната екологија и урбаната екологија, кандидатката во целост одговори на поставените задачи и цели во изминатиов период.

На Рецензентската комисија и претставува посебна чест и задоволство на Наставно-научниот совет на Природно-математичкиот факултет да му предложи кандидатката м-р Александра Цветковска Ѓорѓиевска да биде избрана во звањето асистент од областа на екологијата.

Рецензентска комисија

Д-р Дана Прелиќ
редовен професор на ПМФ-Скопје, с.р.

Д-р Љупчо Меловски
редовен професор на ПМФ-Скопје, с.р.

Д-р Славчо Христовски
доцент на ПМФ-Скопје, с.р.

РЕЦЕНЗИЈА

**НА ДОКТОРСКАТА ДИСЕРТАЦИЈА “МЕТОДИ И ТЕХНИКИ НА
УЧЕЊЕ И ПОУЧУВАЊЕ ВО НАСТАВАТА ПО ФИЗИКА КОИ
ПОТТИКНУВААТ КРИТИЧКО МИСЛЕЊЕ КАЈ УЧЕНИЦИТЕ”,
ПОДНЕСЕНА ОД М-Р БОЦЕ МИТРЕВСКИ, ПРИЈАВЕНА НА
ПРИРОДНО-МАТЕМАТИЧКИОТ ФАКУЛТЕТ ВО СКОПЈЕ**

Наставно-научниот совет на Природно-математичкиот факултет во Скопје, на седницата одржана на 1.11.2012 година, донесе одлука бр. 07-3994/11 од 16.11.2012 година, со која сме избрани за членови на Рецензентската комисија за оцена на доставената докторска дисертација под наслов МЕТОДИ И ТЕХНИКИ НА УЧЕЊЕ И ПОУЧУВАЊЕ ВО НАСТАВАТА ПО ФИЗИКА КОИ ПОТТИКНУВААТ КРИТИЧКО МИСЛЕЊЕ КАЈ УЧЕНИЦИТЕ, пријавена од Боце Митревски, магистер на физички науки, насока: методика на наставата по физика, асистент на Институтот за физика на Природно-математичкиот факултет во Скопје. По извршениот преглед на доставениот ракопис, Комисијата го поднесува следниов

ИЗВЕШТАЈ

Докторската дисертација под наслов МЕТОДИ И ТЕХНИКИ НА УЧЕЊЕ И ПОУЧУВАЊЕ ВО НАСТАВАТА ПО ФИЗИКА КОИ ПОТТИКНУВААТ КРИТИЧКО МИСЛЕЊЕ КАЈ УЧЕНИЦИТЕ е напишана на 170 страници и содржи 70 слики и 66 табели (од кои 27 слики и 5 табели во прилог). Таа се состои од следниве делови: Апстракт (на македонски и англиски јазик), Вовед, Теориски основи, Предмет на истражување, Цел на истражување, Методологија на истражување, Резултати, Заклучок, Дискусија и препораки за понатамошни истражувања, Литература и Прилог.

Во првото поглавје **1. Вовед**, кандидатот ги соочува традиционалната и современата настава. Дадени се позитивните и негативните аспекти и на двата приода.

Кандидатот ја објаснува важноста на приодот во наставата кој поттикнува критичко мислење. Но, еден од главните проблеми за воведување на оваа настава е проблемот на наставниците, чија менталната структура е заснована на традиционалниот (предавачки) модел на настава што бил користен во текот на нивното образование.

Низ кратка анализа на некои од истражувањата направени во светот, кандидатот го воведува читателот во некои од поважните резултати од оваа област на дидактиката на физиката. Резултатите од истражувањата во образованието покажуваат дека критичкото мислење не е спонтан процес, туку напротив, способностите и вештините за критичко мислење можат да се поттикнуваат, да се вежбаат и да се развиваат. Природните науки и математика, како области со изразени специфичности, се особено погодни за поттикнување и развивање на критичкото мислење кај учениците. Наставата по физика со сите свои специфичности преку разни форми на наставна работа, проверени и добро разработени методи и техники на учење и поучување дава

можност за изведување на различни активности низ кои ќе се поттикнуваат и развиваат способностите за критичко мислење.

Во поглавјето **2. Теориски основи**, се дефинирани поимите кои се јавуваат во докторската теза. Кандидатот прави анализа на различните дефиниции на клучниот поим - критичко мислење. Повеќе автори различно го дефинираат овој поим, а бидејќи се работи за комплексен поим, секое настојување да се даде јасна, сеопфатна и општо прифатена дефиниција се чини би бил залуден. Во овој дел, кандидатот дава сеопфатен преглед и длабока анализа на поимот за критичко мислење, различните дефиниции, како и развојот на идејата за критичкото мислење, почнувајќи од античките мислителите, па сè до денешните современи истражувачи.

Денеска постојат две гледишта за концептуализација на критичкото мислење. Едното е дека постојат општи (предметно неутрални) способности и вештини за критичко мислење, при што акцент се става на логичкото расудување – логичка ориентација. Второто гледиште го нагласува значењето на предметната област и видот на содржините-предметно специфична ориентација, односно осетливоста на контекстот.

Зборувајќи за суштината на критичкото мислење, кандидатот прави споредба со концептот за мисловни вештини од повисок ред и дава преглед на моменталните гледања на односите помеѓу овие два поима. Тој прави длабока анализа на поимите кои се многу блиски и се испреплетуваат со критичкото мислење, а тоа се логиката и решавањето проблеми. Природните науки заедно со математиката, и како научни подрачја и како наставни предмети се насочени кон решавање проблеми.

Студиите укажуваат дека критичките ставови и критичкото мислење позитивно влијаат врз способностите за учење. Оттука, резултатите од истражувањето треба да посочат кои методи и техники на учење и поучување се најсоодветни за наставата по физика, во кои услови и за кои наставни содржини.

Во продолжение е дадена анализа на методите и техниките на учење и поучување. Тие не можат да постојат независно, изолирани едни од други. Тие имаат смисла и значење само кога конкретно се реализираат, кога постои единство меѓу целите и содржините. Тие особено доаѓаат до израз во современата настава, за каква станува збор во ова истражување. Во еден ваков сложен процес на учење, каков што е оној што поттикнува критичко мислење, битен момент е метакогницијата, на која кандидатот посебно се осврнува.

Како едни од најголемите проблеми со кои речиси секој наставник се сретнува се проверката, мерењето и вреднувањето на знаењето, а во овој случај на критичкото мислење. Во случај кога се користи тест, како најсоодветна форма, се наведуваат прашањата од отворен тип. Кандидатот дава опсежна анализа на различните типови тестови на критичко мислење, со сите предности и недостатоци.

Предметот на истражување, современите методи на учење и поучување во наставата по физика и нивната ефикасност во споредба со традиционалната настава во поттикнувањето на критичкото мислење кај средношколските ученици е дефиниран во поглавјето **3. Предмет на истражување**.

Во поглавјето **4. Цел на истражувањето**, се дефинира примарната цел: кои методи и техники на учење и поучување поттикнуваат критичко мислење кај

средношколските ученици и како тие да се применат во наставата по физика. Како дополнителни, кои ќе доведат до реализација на примарната цел се наметнуваат следниве цели:

- да се добијат податоци за тоа кои методи и техники на учење и поучување најчесто се применуваат во наставата по физика во средните училишта во Република Македонија;
- да се добијат податоци за: сфаќањата и разбирањето на поимот критичко мислење, ставот кон наставата по физика и наставниот предмет што го предаваат наставниците и диспозициите за критичко мислење.

Во поглавјето 5. **Методологија на истражување**, кандидатот образложува дека истражувањето го базира на експеримент со паралелни групи. За обработка на секоја наставна тема, според даден метод на учење и поучување, формирани се контролна и експериментална група. При формирање на групите земени се предвид сите карактеристики за да се запази нивната репрезентативност.

Користен е предметно специфичен пристап во концептуализација на поимот критичко мислење, во неговата теориско-имплицитна разработка и практична примена. Понекогаш, во некои специфични ситуации, на часовите се спомнати некои општи способности, логички или епистемолошки, со генерална определба и без некое сериозно разгледување и задржување.

Во истражувањето, независна променлива претставува методот на учење и поучување, а зависна променлива е критичкото мислење, поточно способностите и вештините за критичко мислење. Тие заедно претставуваат променливи на истражувањето. Како релевантни променливи се јавуваат обемот на темата, односно времетраењето на интервенциите во експерименталната група, техниките на учење и поучување, возраста на учениците, т.е. годината на образование и влијанието на врсниците. Зависната променлива е мерена преку тестови на критичко мислење.

Часовите по физика во контролната група, за соодветната тема се реализирани според традиционалниот модел - класична настава.

Во експерименталната група, наставата е реализирана со примена на методот на учење и поучување предвиден за соодветната тема. Во ова истражување, самиот метод на учење и поучување применет во експерименталната група претставува променлива величина. При реализација на наставата во експерименталната група, за сите различни методи на учење и поучување се користени, повеќе или помалку слични или исти техники на учење и поучување. Најчесто се применувани следниве: критичко читање, анализа на содржина, дискусија, дебата, користење на илустрации, користење на модели и аналогии, реформулирање на проблем, концептуална мапа, гласно размислување, пишување писмен извештај, поставување прашања, запис на хартија за две минути. Речиси на сите часови во експерименталната група, зависно од наставните содржини, се користени нагледни средства и изведувани демонстрациони експерименти, а на некои часови и истражувачки експерименти.

Хипотезата која се проверува во ова истражување е: *современите методи и техники на учење и поучување применети во наставата по физика во гимназиско образование поттикнуваат критичко мислење кај средношколските ученици.*

Во истражувањето се користени повеќе техники за прибирање податоци, како набљудување, проучување на документи, анкетирање, интервјуирање и тестирање. Во различни фази се применувани различни инструменти. Во прв ред, прашалници и тестови на знаење.

Прашалници пополнувале учениците од контролната група, учениците од експерименталната група и дополнително и други ученици, а кои не биле дел од овие групи. Прашалник пополнувале наставниците по физика кои биле директно вклучени во истражувањето и повеќе наставници по физика, хемија, биологија и математика од истите училишта и од повеќе други училишта.

Интервјуирани се дел од учениците од контролната и експерименталната групи и наставниците по физика кои биле директно вклучени во истражувањето.

Тестови на критичко мислење решавале учениците од контролната и експерименталната група, преттест и посттест, за секој од методите на учење и поучување применет на дадена тема.

Во постапката за подготовка, организација и евалуација на прашањата и на тестовите како целина е користен методот на фокус - група (focus group) и методот на експериментална студија (pilot study).

Примерокот што е испитуван е составен од наставници и ученици од средните училишта во Република Македонија кои се вклучени во реформираното гимназиско образование. Некои помали истражувања се направени врз примерок студенти и ученици од основното образование, VII и VIII одделение. Вкупно, во истражувањето учествувале 241 наставник и 736 ученици од средното образование од различни училишта во Република Македонија.

На почетокот од поглавјето **6. Резултати**, презентирани е статистичкиот апарат користен за анализа на резултатите - статистичките мерки на дескриптивната и инференцијалната статистика.

Во потпоглавјето **6.1 Резултати од прашалникот за наставникот**, се презентирани резултатите собрани во учебната 2010/11 година. Кандидатот открива дека популацијата на наставниците по физика е највозрасна група од испитуваните наставници. Заедно со бројот на студенти кои се запишуваат на студии по физика, наставна насока, тој го отвора прашањето за дополнителна и сериозна анализа. Генерално, испитуваните наставници сакаат предизвици, сакаат да решаваат проблеми, загатки и слично, имаат неутрален став кон тоа дали брзаат или размислуваат при донесување одлуки, покажуваат умерена склоност кон тоа претпазливо и без брзање да донесуваат заклучоци. Поголем број наставници изјавиле дека не се конформисти, но истовремено на 29 наставници (16%) не им е јасно што значи зборот конформист. Истражувањето открива дека не може да се каже дека наставниците го разбираат значењето на поимот критичко мислење. Некои погрешно го разбираат, некои наставници не се сигурни во своите одговори поврзани со ова прашање, а само мал број имаат правилна претстава за коцептуализацијата на поимот. Традиционалната настава и понатаму е најзастапена, со што не може да се поттикне мисловниот процес кај учениците. Резултатите покажуваат дека наставниците позитивно гледаат на проектната задача, но истовремено и предупредуваат на можни злоупотреби од страна на учениците.

Во потпоглавјето **6.2 Резултати од прашалникот за ученикот**, се претставени резултатите собрани во текот на учебната 2010/12 година. Со оглед

на големината и составот на примерокот, резултатите може да се генерализираат на целата популација на ученици од средното реформирано гимназиско образование во Република Македонија. Истражувањето покажува дека речиси сите ученици дома имаат компјутер со интернет-врска. Тие сметаат дека физиката е интересен предмет и дека го развива мислењето, но дека е тешка за изучување. Учениците многу сакаат предизвици, сакаат да решаваат проблеми и загатки, може да се каже малку внимаваат при донесување на одлуки, имаат неутрален став кон тоа како изведуваат заклучоци, а тврдат дека додека учат, кога читаат истовремено и размислуваат. Ова укажува дека постојат предуслови кај учениците да се поттикнува и развива критичкото мислење. Тие повеќе го ценат решавањето проблемски прашања и задачи, отколку решавање нумерички задачи. Исто така сметаат дека повеќе треба да се вреднува размислувањето, а не знаењето. Потребно е да се нагласи значењето на проблемските прашања и задачи, наставникот да ги користи во сите фази од часот по физика, а на когнитивниот аспект од наставникот процес наставникот повеќе да гледа како на процес, а не продукт.

На учениците не им е познато значењето на поимот критичко мислење. Ако тоа се поставува како образовна цел, тогаш мора многу да се направи за тоа да се внесе и да се практикува во училиште. Критичко мислење не е наставен предмет, ниту наставна единица, истото треба да го бараме во развојот.

Во потпоглавјето **6.3 Резултати од главното истражување**, се презентирани резултатите од истражувањето спроведено меѓу 163 ученици од втора година реформирано гимназиско образование, од кои 80 во контролната група и 83 во експерименталната група. Наставата во експерименталната група е реализирана преку четири различни приоди, и тоа: експерименти и лабораториска работа, егземплярна настава, проблемска настава и изработка и презентација на есеј.

Во овој дел е направена детална, длабока и опсежна статистичка анализа. Анализата на резултатите покажува дека методот на учење и поучување преку експерименти не е соодветен за поттикнување на критичкото мислење кај учениците. Од друга страна, овој приод е многу ефикасен кога станува збор за практична и мануелна работа.

Како метод кој може да го ублажи проблемот со преобемноста на наставните програми, беше испитана егземплярната настава. Кога станува збор за критичко мислење, истражувањето спроведено на содржини од тематската целина механика, покажува дека егземплярната настава како метод на учење и поучување, поефикасно придонесува за поттикнување на критичко мислење кај учениците отколку наставата со експерименти и лабораториска работа.

Ова истражување покажува дека проблемската настава е најефикасен метод на учење и поучување за поттикнување критичко мислење кај учениците. Примерокот на кој е изведено истражувањето е составен од ученици од прва година, а темата е флуди. Проблемската настава како метод на учење и поучување бара значителна подготовка за успешна реализација на часот, што подразбира пронаоѓање, одбирање или креирање на погодни проблемски прашања неопходни за создавање на проблемска ситуација.

Во испитувањето на наставата преку изработка и презентација на есеј учествуваа ученици од трета година. Тоа е највозрасна група ученици од сите групи вклучени во главното истражување во оваа докторска дисертација.

Постигањата кај овие ученици се најслаби. Иако разликата е статистички значајна, сепак тоа не значи дека е и практично значајна разлика. Резултатите од ова истражување тврдат дека причините за слабите резултати кај учениците треба да се бараат во системот на образование, во наставната програма и во учебникот по физика. Истражувањето детектира надворешни фактори кои ги демотивираат учениците, спласнува желбата за работа, учениците даваат отпор кон какви било промени во рамките на постојната наставна програма. Ефикасноста во наставната работа е намалена поради слабата педагошка интеракција.

И покрај тоа што учениците веќе се определиле за подрачјето кое одговара на нивната склоност и желба, подрачје кое е сродно до нивниот следен степен на образование и нивната идна професија, сите ученици работат според иста наставна програма по предметот физика, користат ист учебник и изучуваат исти содржини со исто ниво на тежина. Обемноста на наставната програма и опфатот на голем број содржини во учебникот, а кои наставникот мора да ги реализира се дополнително оптоварување. Учениците од општествено-хуманистичкото подрачје реагираат на предметите од природните науки во кои влегува и физиката, а учениците од природно-математичкото подрачје реагираат за останатите предмети. Наставниците молчат за постоењето на овој проблем или дискутираат само меѓу себе. Кандидатот укажува на сериозноста на овој проблем, кој претставува пречка и за учениците и за наставниците.

Во потпоглавјето **6.4 Резултати од студијата на случај**, кандидатот презентира резултати од дополнително истражување на мал примерок од ученици. Резултатите од ова истражување не покажуваат статистички значајна разлика меѓу слабите и одличните ученици кај општите способности. Од друга страна, резултатите покажуваат статистички значајна разлика меѓу слабите и одличните ученици на тестот за мерење на предметно специфични способности. Кај одличните ученици не е утврдена статистички значајна разлика во однос на резултатите од двата теста (општи и предметно специфични способности), додека кај слабите ученици резултатите од двата теста покажуваат статистички значајна разлика. Резултатите покажуваат дека општите способности за критичко мислење се независни од училишниот успех, односно и послабите ученици, како и одличните можат да постигнат добри резултати на тест преку кој се проверуваат општите способности за критичко мислење. Но слабите ученици за разлика од одличните, покажуваат многу послаби резултати на тест со кој се проверуваат предметно специфични способности за критичко мислење.

Во поглавјето **7. Заклучок**, кандидатот дава сумарен заклучок на целото истражување.

Во поглавјето **Литература** се наброени вкупно 111 референци. Поголемиот дел од нив се од понов датум, но кандидатот се повикува и на референци кои датираат и од минатиот век. Тоа укажува на систематскиот пристап и широкото познавање на областа од страна на кандидатот.

На крајот од дисертацијата е поместен делот **Прилози**, во кој се дадени сите тестови кои се користени во текот на истражувањето, клучевите за бодување на тестовите, прашалниците и списокот на училишта во кои е изведено истражувањето.

ЗАКЛУЧОК

Врз основа на анализата на докторската дисертација под наслов МЕТОДИ И ТЕХНИКИ НА УЧЕЊЕ И ПОУЧУВАЊЕ ВО НАСТАВАТА ПО ФИЗИКА КОИ ПОТТИКНУВААТ КРИТИЧКО МИСЛЕЊЕ КАЈ УЧЕНИЦИТЕ, од м-р Боце Митревски, може да се заклучи дека тој ги постигнал поставените цели. Тој разработил редица тестови со кои може да се тестира критичкото мислење кај ученици од средното образование. За анализа на резултатите, м-р Боце Митревски користи статистичка анализа, која ја прави многу темелно. Проблемите со кои се сретнал во текот на истражувањето успешно ги решил. Заклучоците се научно издржани и имаат значаен научен придонес во методиката на наставата по физика. Тој прави истражувања кои досега не се направени во Република Македонија, а се од многу големо значење за образованието по физика, но и пошироко, за општото образование на нашата популација. Заклучоците од истражувањето се научно издржани и се од пошироко значење, што го потврдува и публикуирањето на дел од резултатите во две научни статии. Резултатите од истражувањето имаат и општа практична примена, со што претставуваат значаен придонес кон осовременување на наставата по физика во средните училишта. Тие во голема мера можат да му помогнат на наставникот.

Поради сето тоа, членовите на Комисијата имаат чест да му препорачаат на Наставно-научниот совет на ПМФ во Скопје да ја прифати докторската дисертација под наслов МЕТОДИ И ТЕХНИКИ НА УЧЕЊЕ И ПОУЧУВАЊЕ ВО НАСТАВАТА ПО ФИЗИКА КОИ ПОТТИКНУВААТ КРИТИЧКО МИСЛЕЊЕ КАЈ УЧЕНИЦИТЕ и да поведе постапка за нејзина јавна одбрана.

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

1. Д-р Оливер Зајков, вонреден професор на ПМФ во Скопје, с.р.
 2. Д-р Јулијана Велевска, вонреден професор на ПМФ во Скопје, с.р.
 3. Д-р Благоја Вељаноски, редовен професор на ПМФ во Скопје, с.р.
 4. Д-р Виолета Арнаудова, редовен професор на Филозофски факултет во Скопје, с.р.
 5. Д-р Мирјана Јоноска, редовен професор во пензија на ПМФ во Скопје, с.р.
-

РЕЦЕНЗИЈА

НА РАКОПИСОТ ПОД НАСЛОВ „ПРАКТИКУМ ПО ДЕЛОВНИ ФИНАНСИИ“, ОД АВТОРИТЕ ПРОФ. Д-Р ВЛАДИМИР КАНДИКЈАН И ДОЦ. Д-Р АЛЕКСАНДАР СТОЈКОВ, НАМЕНЕТ ЗА ОБЈАВУВАЊЕ КАКО УЧЕБНО ПОМАГАЛО

Со Одлука на Наставно-научниот совет на Правниот факултет „Јустинијан Први“ во Скопје, бр. 02-1700/147 од 23. XI 2012 година, определен сум за рецензент на ракописот „Практикум по деловни финансии“, подготвен од авторите проф. д-р Владимир Кандикјан и доц. д-р Александар Стојков.

Презентируваниот ракопис „Практикум по деловни финансии“, од авторите проф. д-р Владимир Кандикјан и доц. д-р Александар Стојков, е наменет за објавување како учебно помагало за студентите на постдипломските студии на Правниот факултет „Јустинијан Први“ во Скопје каде што, во рамките на студиските програми, се изучува предметот деловни финансии, односно финансиски менаџмент. Секако, подрачјето на раководење со финансиите, кое има несомнено широка примена, Практикумот, освен за студентите, го прави интересна и вредна литература и за субјектите од деловниот свет, но и за сите оние што сакаат да ги унапредат своите семејни финансии.

Ракописот „Практикум по деловни финансии“ опфаќа 94 страници компјутерски обработен текст, со новинарски проред и 16 страници прилог.

Практикумот, согласно со предметната програма, е организиран во три дела, односно осум тематски целини композирани во исто толку поглавја кои ги обработуваат: финансискиот менаџмент, финансиските извештаи, нивната анализа и финансиското окружување; основните финансиски концепти за временската вредност на парите, ризикот и приносот и вреднувањето на хартиите од вредност; како и долгорочните инвестициони одлуки, односно капиталното буџетирање.

Концепциската поставеност на секое поглавје овозможува лесно разграничување на материјата и нејзино подобро разбирање и совладување. Во тој контекст, во секое поглавје на почетокот се нотира целиите и структурата на темата што се обработува. Потоа, следуваат прашања преку кои треба да се проверат стекнатите знаења, но и да се поттикнат љубопитноста и размислувањето за соодветни алтернативи. За секоја тема се издвоени, исто така, клучните поими, категории и концепти. Секако, она што е суштествено за секој практикум е делот посветен на вежбите, задачите и проблемите кои се поместени во секоја тематска област и кои овозможуваат заокружување на знаењето од дадената област. Соодветна помош при нивното решавање претставуваат сигурно претходно дадените релевантни формули, равенства и слики, како и значењето на употребените симболи.

Во прилогот, со кој се комплетира текстот на Практикумот, содржани се листата на употребените симболи и кратенки, финансиските таблици, како и дел од решенијата на некои специфични задачи со комплетно објаснување на начинот на нивното решавање. На крајот од прилогот е сместен преводот на текстот на Џастин Мартин „Танцување со слоновете: што можат малите бизниси да научат од гигантите како „Dell“, „GE“ и „Southwest“? Повеќе отколку што мислите“, објавен во списанието *Fortune*, во кој презентираниот искуство на трите големи компании во некои значајни деловни сегменти: врвна продуктивност, намалување на дефектите и управување со човечките ресурси може да послужи како инспиративен пример за примена на успешните менаџерски практики и кај малите компании во унапредувањето на нивните деловни резултати.

Од краткиот приказ на понудените содржини може да се констатира дека станува збор за современо конципирано учебно помагало во кое се инкорпорирани стандардизирани и вообичаени содржини кои ги одразуваат современите достигнувања во областа на деловните финансии.

Елаборираната терминологија е модерна и збогатена со голем број на нови поими, економски категории и концепти, кои настанале претежно во последните неколку декади, како теориски израз на новите тенденции и феномени во современите пазарни стопанства.

Во рамките на секоја тематска целина, учебното помагало нуди различен број на интересни и недвосмислено поставени вежби, задачи и проблеми кои, преку практичната работа – вежбање, треба да го стимулираат креативниот пристап, односно процесот на размислување неопходен за целосно разбирање на материјата и за инвестирање во трајни знаења. Во таа смисла, Практикумот не само што ќе го направи поуспешно совладувањето на испитната материја за студентите, туку може да претставува и корисна алатка за трансфер на специфични знаења и вештини за сите оние што директно или индиректно се вклучени во процесот на донесување на финансиски одлуки.

Врз основа на претходно кажаното, од една, и евидентната потреба од издавање на вакво учебно помагало, од друга страна, со особено задоволство му предлагам на Наставно-научниот совет на Правниот факултет „Јустинијан Први“ во Скопје да прифати ракописот „Практикум по деловни финансии“ да биде објавен како учебно помагало.

Р е ц е н з е н т,

Проф. д-р Томислав Гроздановски, с.р.

ПРЕГЛЕД

на одобрени теми за изработка на **докторски дисертации на Економскиот факултет-Скопје** во состав на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје

Кандидат	Тема	Комисија
М-р Мајлинда Јуполи Ибрахими	„Управување со заштитните зони наспроти егзистенцијата на локалните заедници: компаративни студии на случајот од Македонија и Косово“	проф.д-р Пеце Недановски проф.д-р Наталија Николовска проф.д-р Весна Буцевска
М-р Сазан Ибрахими	„Управување со локалните финансии во Македонија и Косово: компаративна анализа“	проф.д-р Пеце Недановски проф.д-р Владимир Филиповски проф.д-р Златка Поповска
М-р Гарип Алими	„Влијанието на фискалната политика врз развојот на малите и средните претпријатија – случајот Република Македонија“	проф.д-р Живко Атанасовски проф.д-р Михаил Петковски акад.д-р Таки Фити
М-р Наим Мустафа	„Организациските промени кај МСП и нивните импликации врз вработеноста и конкурентската способност“	доц.д-р Леонид Наков проф.д-р Љубомир Дракулевски проф.д-р Бобек Шуклев

РЕФЕРАТ

ЗА ИЗБОР ВО ЗВАЊЕТО НАСЛОВЕН ВОНРЕДЕН ПРОФЕСОР ОД ГРУПА ПРЕДМЕТИ ОД СОНЧЕВА ЕНЕРГИЈА НА ИНСТИТУТОТ ЗА ФИЗИКА ПРИ ПРИРОДНО-МАТЕМАТИЧКИОТ ФАКУЛТЕТ ВО СКОПЈЕ

На седницата на Наставно-научниот совет на Природно-математичкиот факултет (понатаму во текстот ПМФ) од 1.11.2012 година и со одлука бр. 03-1847/3 од 9.11.2012 година, бевме избрани за членови на Рецензентската комисија за избор на еден насловен вонреден професор по група предмети од сончева енергија на Институтот за физика при ПМФ во Скопје, по конкурсот објавен во весниците „Дневник“ и „Коха“ од 29.9.2012 година.

На конкурсот се пријави д-р Илија Насов, инаку насловен доцент на Институтот за физика при ПМФ и директор на Центарот за плазма технологии - ПЛАЗМА ДОО, како единствен кандидат.

По извршениот увид на поднесената документација, Комисијата има чест, на Наставно-научниот совет да му го поднесе следниов

ИЗВЕШТАЈ

Илија Насов е роден на 29.7.1952 г. во Кавадарци, Република Македонија. Основно и средно образование завршил во Неготино со континуиран одличен успех.

Во учебната 1971/72 година се запишал на студиите по металургија при Технолошко-Металуршкиот факултет во Скопје, каде што дипломирал во учебната 1975/76 година како најдобар студент на генерацијата.

Во учебната 1977/78 година се запишал на постдипломски студии од областа заварување и заварени конструкции на Машинскиот факултет во Скопје.

Со звањето магистер на технички науки се стекнал со одбраната на магистерскиот труд со наслов ЗАВАРУВАЊЕ НА АЛУМИНИУМСКИ СО БАКАРНИ ПРОВОДНИЦИ СО МЕТОДА НА ЕЛЕКТРООТПОРНО ЧЕЛНО ЗАВАРУВАЊЕ СО ИСКРЕЊЕ во 1980 година.

Со одбраната на докторската дисертација под наслов ИСТРАЖУВАЊЕ НА ОСОБИНИТЕ НА СПОЈ ДОБИЕН СО ЧЕЛНО ЛАДНО ЗАВАРУВАЊЕ ПОД ПРИТИСОК НА ЕЛЕКТРИЧНИ ПРОВОДНИЦИ ОД БАКАР И АЛУМИНИУМ во 1998 година се стекнал со научен степен - доктор на технички науки.

Со звањето насловен доцент на Институтот за физика на ПМФ се стекнал во ноември 2012 година.

Д-р Илија Насов од 2006 година до денес е вработен како директор, а е и косопственик на Центарот за плазма технологии, ДОО „Плазма“ во Скопје. Од 2009 година тој е и декан на Факултетот за менаџмент со еколошките ресурси при Универзитетот МИТ во Скопје.

Наставна дејност

Д-р Илија Насов во учебната 1976/77 бил ангажиран како професор по физика во Гимназијата во Неготино. Од учебната 2008/09 па до денес бил ангажиран за голем дел од наставата на постдипломските студии по сончева енергија на ПМФ.

Научна и стручна дејност

Од изборот во звањето насловен доцент при Институтот за физика, па до денес, д-р Илија Насов има објавено 5 научни труда, од кои првиот е објавен во списание со фактор на влијание, а останатите се од печатени трудови од

конференции во кои научниот одбор се состоел од научници од 5 и повеќе различни држави.

1. M. M. Ristova, A. Gligorova, I. Nasov, D. Gracin, M. Milun, H. Kostadinova Boskova and R. Popeski-Dimovski, "TiO₂ Coating for SnO₂:F Films Produced by Filtered Cathodic Arc Evaporation for Improved Resistance to H⁺ Radical Exposure", Journal of Electronic Materials 41/11 (2012) 3087-3094. (IF = 1,466)

Во овој научен труд се испитувани можностите за користење на титандиоксидот како заштитен покривен меѓуслој за правење на транспарентни спроводни електроди за фотоволтаичните ќелии од аморфен силициум кои се отпорни на водородните радикали. Покривните TiO₂ филмови врз фабричките SnO₂ филмови биле направени со методот на испарување со лачно празнење на метален титан во атмосфера од кислород. Споредбата на трансмисионите и рефлексивните спектри на ваквите транспарентни електроди во видливиот и во инфрацрвениот дел од светлината, како и мерењата на површинскиот отпор овозможиле да се заклучи дека слој од TiO₂ со дебелина од околу 50 nm претставува оптимална заштита против водородните радикали што постојат при нанесувањето на активниот слој a-Si:H.

2. Ilija Nasov, Anka Trajkovska Petkoska, Hristina Kostadinova and Anita Trajkovska, Novel coatings and surface engineering on polymers and other materials in processing industry, 2nd International congress, engineering, ecology and materials in the processing industry, 9-11 March 2011, Jahorina BIH: Proceedings (2011) 616-628.

Во овој труд авторите презентираат испитување на трајноста на материјали од различни полимерни термопластични супстанции, прекриени со мултислојни покривки базирани на метали, двојни соединења и метални оксиди наталожени со помош на PVD (физичко напарување) и една еколошка галванска метода. Биле испитувани феномените хидрофилија и хидрофонија и други физички појави врзани со поведението, порозноста и трајноста на материјалите.

3. Ilija Nasov, High efficient solar thermal collector and new PVD selective coatings, First International symposium on corrosion and protection of materials and environment, Bar, Montenegro, 23-26 November 2010, Proceedings (2010) 22-30.

Во овој научен труд авторите ги презентирале резултатите од истражувањата на ефикасноста на термалните сончеви колектори кај кои е нанесен слој од TiNOX (титаноксинитрид), во зависност од кој метал е направен апсорберот (алуминиум или бакар). Била испитувана ефикасноста на апсорберот во зависност и од амбиенталната температура.

4. I. Nasov, H. Kostadinova, S. Smilkov, Enhanced solar thermal collector efficiency using selective coatings and different absorber designs, Energy Efficiency, Conference-book, 16-17 May 2008, Skopje (2008) 98-107.

Во овој труд се презентирани теориските основи од законите за зрачење на селективните прекривки. Се правела оптимизација на синиот слој од титаноксинитридот кој има најголема апсорбанца за видливата светлина и намала емотанца во инфрацрвеното подрачје.

5. Ilija Nasov, New selective coatings and development collectors in Macedonia, 9th International Symposium for thermal solar collectors, SOLAR 2008, 3-5 September, Gleisdorf, Austria, Proceedings (2008) 79-84.

Во оваа научна публикација се прикажани скоро истите резултати како во трудот под број 3.

6. M. Ristova, **I. Nasov**, D. Gracin, M. Milun, H. Kostadinova, K. Juraić, R. Popeski-Dimovski and S. Smilkov: Nano porous TiO₂ capping layer for transparent conductive electrodes, Engineering institution of Macedonia, Workshop, New frontiers of low cost photovoltaic solar cells Skopje, Proceedings (2008).

Во овој труд се истражувани нанопорозни филмови од титан диоксид. Филмовите се приготвувани со PVD - техника од титаниумова мета во атмосфера на кислород врз супстрати од калај оксид допингуван со флуор (FTO). Врз овие филмови се извршени XPS и AFM - анализи. Со XPS - анализата е утврдена TiO₂ - стохиометрија. Резултатите за RMS - рапавост на површината, проценети од AFM - анализите, укажуваат на нанопорозна структура на добиените филмови.

Книги/поглавја од книги

"Сончеви топлински системи интегрирани во покриви и фасади" од Илија Насов, Сања Поповска, Влатко Ристов, Христина Костадинова, Издадена од Соларна асоцијација на Македонија - Солар Македонија, финансирано од Австриска агенција за развој, Скопје, 2009.

Други стручни активности

Од приложените материјали при апликацијата, може да се види дека д-р Илија Насов бил рецензент на две книги од областа на сончевата енергија и материјалите:

- Стаклото во функција на енергетската ефикасност на зградите, д-р Петар Николовски и Томе Костадиновски, од издавачот "КОНСТРУКТОР" ДООЕЛ, Скопје, 2010;
- Сончевата енергија во Македонија, од Сања Поповска Василевска, Кирил Поповски и Валентина Гечевска, Издание на МАГА, Скопје, 2010.

Учество на конференции и научни собири

Во периодот од неговиот избор за насловен доцент до денес, д-р Илија Насов учествувал на повеќе домашни и меѓународни собири од домашен и меѓународен карактер, од кои, на следниве имал излагања, како пленарни така и усни:

I. Nasov, Tara 2010, International congress of surface engineering, Application of some new technologies for surface engineering on metals and polymers, International conference YUCORR 2010, Tara.

I. Nasov, H. Kostadinova Boshkova: *The Influence of the Spectrally Selective Coating and the Absorber Design on the Coefficient of Efficiency of the Flat-Plate*

Solar-Thermal Collector // 6th Conference of MAKO CIGRE, Book of Abstracts, Ohrid 4-6 October, 2009.

M. Ristova, **I. Nasov**, D. Gracin, M. Milun, H. Kostadinova, K. Juraic, R. Popeski-Dimovski and S. Smilkov: *TiO₂ nanocoating for improved SnO₂:F transparent conductive electrodes for a-Si PV production* // 7th International Conference of the Society of Physicists of Republic of Macedonia, Ohrid, 18-21 September 2008. Book of Abstracts.

I. Nasov, J. Mickovski, An innovative duplex nitride coatings process of HSS drills, 5th congress of the society of metallurgists of Macedonia, Ohrid 2008, Book of Abstracts.

M. Ristova, **I. Nasov**, D. Gracin, M. Milun, K. Juraic, H. Kostadinova, S. Smilkov, *Nanoporous TiO₂ capping layer for transparent conductive electrodes*, New frontiers of low cost photovoltaic solar cells - International Conference, Skopje, 2008. Book of Abstracts.

Учество во научноистражувачки и развојни/апликативни проекти

Во периодот од изборот во првото насловно звање, доцент на Институтот за физика при ПМФ, Скопје, д-р Илија Насов покажал интензивна меѓународна истражувачко-апликативна активност и земал учество и раководел со следниве проекти, кои во најголем дел се финансирани од Европската комисија:

2007 – 2010 (раководител) – ЕУРЕКА проект, Systems For Assessment Of Surface Integrity, Eureka Project (E!4133 - PRO-FACTORY SURFACE +).

2008 – 2009 (раководител) - Зголемување на коефициентот на ефикасност на вакуумските колектори користејќи нови типови на апсорбери, развојно-истражувачки проект, Министерство за образование и наука на Р. Македонија.

2009 – 2012 - (учесник) – ЕУРЕКА-проект, Development Of New Actuators, Materials And Technology For The Production Of Advanced Pneumatic And Hydraulic Valves, Eureka Project (E!4548 - DE_AMATECH).

2009 – 2011 (раководител на МК тим) – развојно-истражувачки проект, Integrated Solar-Thermal Systems in Roofs and Facades, Solar Macedonia, Austrian Development Agency Project.

2010 – 2012 (раководител на МК тим) FP7 project, acronym POLYSOL, Plasma doo, член на конзорциум и лидер на work package.

2011 – 2012 (раководител на МК тим), FP7 project acronym COMPOSOL, Илија Насов, Plasma doo, член на конзорциум и лидер на work package.

Патенти

Д-р Илија Насов има регистрирано повеќе патентирани иновации. Во периодот од изборот за насловен доцент во 2008 година до денес го има регистрирано и следниов патент:

МКП Ф24Ј2/24,2/18,2/48 Инт.Цл.8, Вакуумски цевни соларни колектори со У типови на апсорбери со селективни превлаки, Скопје 15.2.2010.

Други професионални активности

Д-р Илија Насов членува во повеќе домашни здруженија и меѓународни асоцијации од областите врзани со неговите експертски познавања, а врши и други професионални должности, како што се:

- **претседател на НаноМак, асоцијација за нано-материјали и технологии, 2008 - денес,**
- **претседател на Соларната асоцијација на Македонија, од 2010 до денес;**
- **член на Асоцијацијата за хидроенергија на Македонија, од 2008 до денес;**
- **член на Асоцијацијата за биомаса на Македонија, од 2007 до денес;**
- **член на групата за имплементирање на Законот за енергетска ефикасност на Македонија, од 2000 до денес.**
- **член на Асоцијацијата за енергетика на Македонија, од 2009 до денес;**
- **член на Асоцијацијата за металурзи на Македонија, од 1998 до денес;**
- **член на уредувачки одбор на списанието „Инженерство“ , од 2008 до денес.**

ЗАКЛУЧОК

Од сето изнесено во овој реферат може да се заклучи дека д-р Илија Насов, насловен доцент на Институтот за физика и директор на „Плазма технологии“, Скопје, покрај тоа што бил вклучен во наставната дејност, тој покажал и значајна научна, стручна и меѓународна активност, чии резултати се дотолку позначајни доколку се земе предвид дека потекнуваат од развојно-иновативни и апликативни експериментални истражувања од областа на металите, нивните бинарни легури, употребени како селективни превлаки за рамните сончеви колектори.

Наставата ја држи со посебен ентузијазам.

Покрај тоа, д-р Илија Насов има развиено висок степен на научна соработка со бизнис-елитата во РМ и во Европската унија, па и со Кина, со меѓународни научни институции.

Врз основа на приложената документација, личното познавање на кандидатот, како и неговата посветеност и активност во наставно-образовната, научноистражувачката и стручната дејност, со особено задоволство му предлагаме на Наставно-научниот совет да го избере д-р Илија Насов во звањето насловен вонреден професор по група предмети од сончева енергија на Институтот за физика при ПМФ во Скопје.

Рецензентска комисија

Д-р Мимоза Ристова, редовен професор на ПМФ во Скопје, с.р.

Д-р Јулијана Велевска, вонреден професор на ПМФ во Скопје, с.р.

Д-р Атанас Танушевски, вонреден професор на ПМФ во Скопје, с.р.

ОБРАЗЕЦ
КОН ИЗВЕШТАЈОТ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО, НАУЧНО,
НАСТАВНО-СТРУЧНО И СОРАБОТНИЧКО ЗВАЊЕ

Кандидат: Илија Насов
(име, татково име и презиме)

Институција: Природно-математички факултет, Институт за физика
(назив на факултетот/институтот)

Научна област: соларна енергија

НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ

Р.Б.	Назив на активноста:	Поени
1	Одржување на наставата од прв циклус студии: Предмети: 1.1. Менаџмент, ПМФ, Институт за физика, 2010 (3+2), 2011 (3+2) $2 \times 3 \times (15 \times 0,04) = 3,6$ 1.2. Менаџмент во ИКТ, ПМФ, Институт за информатички технологии, (3+2) 2009/2010 $3 \times (15 \times 0,04) = 1,8$ 1.3. Деловно комуницирање, МИТ универзитет, 2009, 2010, 2011, 2012, $4 \times 2 \times (15 \times 0,04) = 4,8$ 1.4. Менаџмент на иновации, МИТ универзитет, 2009, 2010, 2011, 2012 $4 \times 2 \times (15 \times 0,04) = 4,8$ 1.5. Односи со клиенти МИТ универзитет, 2009, 2010, 2011, 2012 $4 \times 2 \times (15 \times 0,04) = 4,8$	19,8
2	Одржување на настава од втор циклус на студии 2.1. Рамни сончеви колектори, постдипломски студии на Институт за физика, Сончева енергија, ПМФ (20) 2007/08, 2009/10 $(20 \times 0,05) / 2 = 0,5$ 2.2. Сончеви електрични центри, постдипломски студии на Институт за физика, Сончева енергија, ПМФ (25) 2010/2011 $(25 \times 0,05) / 2 = 0,625$	1,125
3	Консултации со студенти Консултации со студенти 2009/2010/2011 ПМФ $(140 \times 0,002) = 2,8$ Консултации со студенти 2009 – 2012 МИТ $(200 \times 0,002) = 4$	6,8
4	Ментор на дипломска работа Улогата на писменото и говорното деловно комуницирање при спроведувањето на бизнис стратегиите на современите корпорации, Стела Димковска, 2010 $(1 \times 0,2) = 0,2$	0,2
5	Член на комисија за оценка и одбрана на дипломска работа $(1 \times 0,1) = 0,1$	0,1
6	Семинарски работи $(3 \times 0,03) = 0,09$	0,09
7	Пакет материјали за одреден предмет ПМФ: $(2 \times 1 = 2)$ ПМФ пост. дипл. $(2 \times 1/2 = 1)$ МИТ: $(3 \times 1 = 3)$	6
		34,115

НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ

Р.Б.	Назив на активноста:	Поени
1	Ментор на магистерска работа Определување на оптичките карактеристики на соларен абсорбер со селективна превлака добиена со методите на магнетронско распрашување и напарување Христина Костадинова Бошкова, 2012, ПМФ- УКИМ (1x1) = 1	1
2	Коментор на магистерска работа 2.1.Влијание на плазма нитрираниот слој на векот на траење на алати за обработка со пластична деформација Николина Стојанова, Машински фак.- Скопје 2011 (1x0,5) = 0,5 2.2.TiO₂ филмови како заштита од водородна плазма Ангела Глигорова, ПМФ, Институт за физика (1x0,5) = 0,5 2.3.Нискотемпературна синтеза на зеолит од тип 4А од отпадни материјали и испитување на неговите карактеристики Весна Марковска, МИТ универзитет, Фак.за еколошки ресурси (1x0,5) = 0,5	1,5
3	Раководител на национален научен проект Зголемување на коефициентот на ефикасност кај вакуумските колектори со користење на нови типови на абсорбери, Министерство за образование и наука, 2010 (1 x 6) = 6	6
4	Национален координатор на меѓународен научен проект 4.1. ЕУ ФП7 програма , Полисол (1 x 6)= 6 PROJECT NO:262149GRANT AGREEMENT No:FP7- SME-2010-1 /262149 EFFECTIVE DATE: 03 December 2009 PROJECT SHORTNAME: POLYSOL TITLE OF PROJECT: <i>Development of a modular, all-POLYmer SOLar thermal collector for domestic hot water preparation and space heating</i> http://www.fp7-polysol.eu/ 4.2. ЕУ ФП7 програма ,Компосол (1 x 6) = 6 Grant Agreement: 284216: Fibre Reinforced Composite Reflectors for Concentrated Solar Power, CompoSol Grant agreement no: 284216 Date of last change: 2011-04-21 http://www.composol.org/ 4.3. ЕУ ФП7 програма , Дибиопак (1 x 6) = 6 Project acronym: DIBBIOPACK Project full title: " DEVELOPMENT OF INJECTION AND BLOW EXTRUSION MOLDED BIODEGRADABLE AND MULTIFUNCTIONAL PACKAGES BY NANOTECHNOLOGY: IMPROVEMENT OF STRUCTURAL AND BARRIER PROPERTIES, SMART FEATURES AND SUSTAINABILITY " Grant agreement no: 280676 http://www.dibbiopack.eu/ 4.4. ЕУ ФП7 програма , Еагле (1 x 6)= 6 Project acronym: EAGLE Project full title: " Development and demonstration of a	30

	dynamic, web-based, renewable energy rating platform " Grant agreement no: 286161 Date of last change: 2011-04-20 http://www.eagle-fp7.eu/ 4.5. ЕУ ФП7 програма , Renew X (1 x 6)= 6 Project Acronym Renew X, Grant agreement No315262,FP7 – SMS 2012,Development and demonstration of compact multi source heat exchanger technologies for renewable energy application , FP7 SME 2012 315 262 Renew X Date 2012 Web page is under construction	
5	Учесник во меѓународен научен проект 5.1.EUREKA I, E! 4133, Системи за проценка на површински интегритет, број , 07-55211,Скопје 2010, (1x5) = 5 5.2. EUREKA , Развој на нови машински делови, материјали и технологииза добивање на напредни пневматски и хидраулични вантили,14-357/1 Скопје 2009 (1x5) = 5	10
6	Труд со оригинални научни резултати , објавен во референтно научно/стручно списание со меѓународен уредувачки одбор <i>TiO₂ Coating for SnO₂:F Films Produced by Filtered Cathodic Arc Evaporation for Improved Resistance to H⁺ Radical Exposure</i> M. M. Ristova, A. Gligorova, I. Nasov,D. Gracin, M. Milun, H. Kostadinova-Boskova & R. Popeski-Dimovski Journal of Electronic Materials ISSN 0361-5235 Journal of Elec Materi,DOI 10.1007/s11664-012-2221-4 (IF 1,466) (6 x 0,6) +1,466 =5,066	5,066
7	Труд со оригинални научни резултати , објавен во зборник на трудови од научен/стручен собир со меѓународен уредувачки одбор <u>Ilija Nasov, Anka Trajkovska Petkoska, Hristina Kostadinova and Anita Trajkovska</u>: Novel coatings and surface engineering on polymers and other materials in processing industry, 2nd International congress , engineering, ecology and materials in the processing industry, Jahorina 2011 (3 x 0,6) =1,8	1,8
8	Труд со оригинални научни резултати , објавен во зборник на трудови од научен/стручен собир 8.1. Application of some new technologies for surface engineering on metals and polymers , International conference YUCORR 2010, Tara (1x2=2) 8.2. High efficient solar thermal collector and new PVD selective coatings, International symposium on corrosion and protection of materials and environment Bar 2010 (1x2=2)	12

	8.3. Enhanced solar thermal collector efficiency using selective coatings and diferent type of absorber designs, Cosmo-Energy efficiency conference Skopje 2008 (1x2=2) 8.4. M. Ristova, I. Nasov, D. Gracin, M. Milun, H. Kostadinova, K. Juraić, R. Popeski-Dimovski and S. Smilkov: <i>TiO₂ nanocoating for improved SnO₂:F transparent conductive electrodes for α-Si PV production</i> // 7th International Conference of the Society of Physicists of Republic of Macedonia, 18-21 September 2008 (1x2x0,6=1,2) 8.5. I. Nasov, J. Mickovski, An innovative duplex nitride coatings process of HSS drills, 5th congress of the society of metallurgists of Macedonia-book, Ohrid 2008 (1x2x0,8=1,6) 8.6. New selective coatings and development collectors, <i>Gleisdorf 2008, International symposium for solar thermal energy, Solar 2008</i> (1x2=2) 8.7. M. Ristova, I. Nasov, D. Gracin, M. Milun, H. Kostadinova, K. Juraić, R. Popeski-Dimovski and S. Smilkov: Nano porous TiO₂ capping layer for transarent conductive electrodes, Engineering instoitution of Macedonia, Workshop, New frontiers of low cost photovoltaic solar cells Skopje, Proceedings (2008) (1x2x0,6=1,2)	
9	Труд објавен во зборник на трудови во институција - Влијанието на селективната превлака и конструкцијата на абсорберот врз коефицинетот на ефикасност на рамен сончев колектор, ЦИГРЕ Охрид 2009 Илија Насов (2x0,9=1,8)	1,8
10	Пленарно предавање на научен /стручен собир Enhanced solar thermal collector efficiency using selective coatings and diferent type of absorber designs, Cosmo-Energy efficiency conference Skopje 2008 (1x2=2)	2
11	Секциско предавање на научен / стручен собир Влијанието на селективната превлака и конструкцијата на абсорберот врз коефицинетот на ефикасност на рамен сончев колектор, ЦИГРЕ Охрид 2009 Илија Насов (1x1=1)	1
12	Пленарно предавање на научен стручен собир со меѓународно учество 12.1. Application of some new technologies for surface engineering on metals and polymers, International conference YUCORR 2010, Tara (1x3=3) 12.2. High efficient solar thermal collector and new PVD selective coatings, International symposium on corrosion and protection of materials and environment Bar 2010 (1x3=3) 12.3. New selective coatings and development collectors, <i>Gleisdorf 2008, International symposium for solar thermal energy, Solar 2008</i> (1x3=3)	9
13	Учество на научен стручен собир со реферат - New type of solar thermal collectors with high efficiency Gleisdorf 2012, International conference for solar thermal energy, Solar 2012 (1x1=1) - I. Nasov, Surface engineering with new metodes and technologies, Mechanical facuty Skopje, work shop Cirko 2009 (1x1=1) - Solar energy in architecture, Incorporation solar thermal collectors in the roof and facade of the building, Economic chamber of Macedonia, co financed from Austria Development agency 2010 (1x1=1)	4

	- Lecture and presentation, Podgorica Monte Negro, round table Budva fair, organized from Monte Negrouniverzity, 2010 (1x1=1)	
		85,166

СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ

Р.Б.	Назив на активноста:	Поени
1	Книга од стручна област: "Сончеви топлински системи интегрирани во покриви и фасади" Коавтори: Илија Насов, Сања Поповска, Влатко Ристов, Христина Костадинова, Соларна асоцијација на Македонија - Солар Македонија, финансирано од Австриска агенција за развој, Скопје, 2009. (1x7=7)	7
2	Експертски активности 1.1. Експертска оценка за развојно-истражувачки проект: Воздушен колектор со селективен слој ... Министерство за образование и наука на РМ, 12.1.2010, Скопје (1x1=1) 1.2. Рецензент на стручна книга: „Стаклото во функција на енергетската ефикасност на зградите“ од д-р Петар Николовски, Скопје, 2010 (1x1=1) 1.3. Рецензент на книгата „Сончевата енергија во Македонија“ од повеќе автори, во издание на Геотермалната асоцијација на Македонија, Скопје, 2010. (1x1=1)	3
3	Патенти /иновации прифатени од државниот завод за индустриска сопственост Патент МКП F24J2/24,2/18,2/48 Int.Cl.8 Вакуумски цевни соларни колектори со У типови на абсорбери со селективни превлаки. Скопје, 15.2.2010. (1x4=4)	4
4	Идеен проект Соларен комбиниран систем за базен на спортскиот центар „Борис Трајковски“ , проектант: Илија Тикваровски учесник: Илија Насов (1x1=1) Соларен комбиниран систем за Хотел Зебра , проектант Илија Тикваровски, Учесник, Илија Насов (1x1=1)	2
5	Физибилити - студија Фисибилити-студија со бизнис - план за заедничка компанија помеѓу кинеска фирма и Плазма (1x1=1)	1
6	Изведбен проект Соларен комбиниран систем за Базен на спортски центар Борис Трајковски , проектант Илија Тикваровски Учесник: Илија Насов (1x0,5=0,5) Соларен комбиниран систем за хотел „Зебра“ , проектант Илија Тикваровски, учесник: Илија Насов (1x0,5=0,5)	1
		18

ДЕЈНОСТ ОД ПОШИРОК ИНТЕРЕС

Р.Б.	Назив на активноста:	Поени
1	Член на уредувачки одбор на научно стручно списание: „Инжинерство“, на Инжинерската институција на Македонија, од 2008 до денес (1x0,5=0,5)	0,5
2	Декан/директор	6
3	Изготвување и пријавување на научен – образовен национален проект, носител (1 x 1=1)	1
4	Изготвување и пријавување на научен – образовен меѓународен проект, соработник: 5 тековни FP7 - проекти, (5x1=5) 2 Еурека, (2x1=2) 1FP7, неприфатен од ЕУ - комисијата, (1x1=1)	8
		15,5

ПРОФЕСИОНАЛНИ РЕФЕРЕНЦИ НА КАНДИДАТОТ ЗА ИЗБОР ВО ЗВАЊЕ	Поени
НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ	34,115
НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ	87,166
СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ	18,00
ДЕЈНОСТ ОД ПОШИРОК ИНТЕРЕС	15,50
Вкупно	152,781

Членови на Рецензентската комисија

Д-р Мимоза Ристова, редовен професор на ПМФ во Скопје, с.р.

Д-р Јулијана Велевска, вонреден професор на ПМФ во Скопје, с.р.

Д-р Атанас Танушевски, вонреден професор на ПМФ во Скопје, с.р.

РЕФЕРАТ

ЗА ИЗБОР НА АСИСТЕНТ ВО ОБЛАСТА НА УРБАНИЗМОТ НА ИНСТИТУТОТ ЗА УРБАНИЗАМ ПРИ АРХИТЕКТОНСКИОТ ФАКУЛТЕТ ВО СКОПЈЕ

Со Одлука на Наставно-научниот совет на Архитектонскиот факултет при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, на продолжението на 42. седница одржана на 26.11.2012, избрана е Рецензентска комисија во состав: проф. д-р Јасмина Сиљаноска, претседател, проф. д-р Тихомир Стојков, член и доц. д-р Дивна Пенчиќ, член, за избор на асистент за група предмети од областа на урбанизмот на Институтот за урбанизам при Архитектонскиот факултет на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје.

На распишаниот конкурс објавен во дневните весници „Дневник“ и „Лајме“ на 6.9.2012 година, се пријави м-р Јасна Стефановска, дипл. инж. арх., досегашен помлад асистент на група предмети од областа на урбанизмот на Институтот за урбанизам при Архитектонскиот факултет.

Врз основа на прегледот на поднесената документација и анализата на професионалната биографија, како и врз основа на личното познавање на кандидатката и нејзините наставни, научни и други ангажмани, Рецензентската комисија го доставува следниов

ИЗВЕШТАЈ

I. Биографски податоци и работно искуство

Кандидатката м-р Јасна Стефановска е родена на 31.10.1979 година во Скопје. Основното и средното образование (гимназија „Никола Карев“) ги завршила во Скопје. На Архитектонскиот факултет при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје се запишала во 1998 година и студиите по архитектура ги завршила во февруари 2005 година со средна оценка 9,09. Дипломирала под менторство на проф. д-р Јасмина Сиљаноска со дипломска работа на тема „Рехабилитација на јавните простори во рамките на *Малиот ринг* во централното градско подрачје на Скопје“ која ја одбрала со највисока оценка.

За успехот за време на студирањето, Јасна Стефановска како студент кој дипломирал со највисок среден успех на Архитектонскиот факултет во учебната 2004/2005 година, е наградена од Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“. Истата година, Инженерската институција на Македонија и го доделила признанието „Инженерски прстен“ за најдобар дипломиран студент на Архитектонскиот факултет. Во текот на студиите кандидатката ја добила наградата „26 јули – Френк Менинг“ за најдобар студент во завршната година на студиите на Архитектонскиот факултет во Скопје, што ја доделува Фондацијата „Френк Харкорд Менинг“ од Лондон.

Во 2005 година Јасна Стефановска се запишала на постдипломски студии на Архитектонскиот факултет при Техничкиот универзитет во Делфт, Холандија, на магистерските студии по архитектура, урбанизам и науки за градењето, специјализирајќи во областа на урбанизмот. Магистрирала под менторство на проф. д-р Стивен Рид и проф. Александер Волебрегт, со магистерската работа на тема „Re-thinking the void: a resource for New Orleans“ („Ре-обмислување на празнината: ресурс за Њу Орлеанс“).

Кандидатката магистрирала со почести на Техничкиот универзитет во Делфт, Холандија, добивајќи ја највисоката оценка во својата генерација и плакета од ректорот проф. д-р Фокема на Техничкиот универзитет во Делфт.

Во периодот помеѓу 2007 и 2010 работела како урбан дизајнер/архитект во West 8 urban design and landscape architecture во Ротердам, Холандија.

Во 2010 година се вработила како помлад асистент на група предмети од областа на урбанизмот на Институтот за урбанизам при Архитектонскиот факултет во Скопје.

Во учебната 2010/2011 година се запишала на докторски студии на Архитектонскиот факултет при Универзитетот во Љубљана, кадешто работи на својата докторска дисертација под менторство на проф. Јанез Кожељ, дипл.инж.арх.

Наставните, научните и стручните референци до изборот во звањето помлад асистент на м-р Јасна Стефановска се објавени во Билтенот на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје бр. 979/2010.

II. Наставно-образовна дејност

Во периодот по изборот во звањето помлад асистент, м-р Јасна Стефановска учествува во рамките на Институтот за урбанизам во изведувањето на наставата по предметот урбанистичко планирање 1. Во 2010 година, таа била вклучена во продлабочената настава на тема „Урбанистичко-архитектонски проекти за Скопје што се смалува“, под раководство на проф. д-р Влатко Коробар.

Во нејзината педагошка работа со студентите таа го вградува своето драгоцено професионално знаење и искуство и континуирано ги поттикнува студентите кон темелност, аналитичност и отвореност.

М-р Јасна Стефановска е иницијатор на интеруниверзитетската соработка помеѓу Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје и Универзитетот во Севилја, Шпанија, како и на иницијативата за академска, научна и културна соработка помеѓу факултетите за архитектура од двата универзитета. Во рамките на таа соработка, во септември 2011 и во март 2012, таа била раководител и ментор на работилниците „Современи интервенции за градот што се трансформира“ во Скопје и „Fab-labbing the river“ во Севилја, Шпанија.

Кандидатката во овој период има учествувано во неколку работилници организирани во рамките на научниот проект COST Project TU0803; Cities Regrowing Smaller (CIRES) Fostering Knowledge on Regeneration Strategies in Shrinking Cities across Europe, и тоа: на 3. Workshop Meeting, во Порто, Португалија, во мај 2011, и на 4. Workshop Meeting, во Тарту, Естонија, во мај 2012. Таа активно учествувала и во работата на работилницата „Римски аквадукт Скопје“ во рамките на „Стратешкиот план за зачувување и рехабилитација на аквадуктот во Скопје и неговата околина“, Скопје, 2011.

III. Научноистражувачка и стручна дејност

Во периодот од изборот во звањето помлад асистент до денес, м-р Јасна Стефановска најголемиот дел од својот професионален ангажман го насочува кон научноистражувачката дејност, продолжувајќи и продлабочувајќи го својот интерес кон прашањата поврзани со планирањето, развојот и трансформациите на гра-

дот, како преку докторските студии, така и преку нејзиното учество на бројни и значајни меѓународни научни проекти, конференции, научни собири и сл.

Во овој период, м-р Јасна Стефановска како истражувач учествувала во следниве меѓународни научни проекти:

- „Cities Regrowing Smaller“ (CIRES), Fostering Knowledge on Regeneration Strategies in Shrinking Cities across Europe, COST TUD 0803 (2009 – 2013);
- „Unfinished modernisations: between utopia and pragmatism“, меѓународен проект во чија реализација учествуваат 6 организации: Здружение на хрватски архитекти - Загреб, Институт за современа архитектура - Загреб, Трајект - Љубљана, Уметничка галерија – Марибор, Здружение на архитекти од Белград – Белград, и Коалиција за одржлив развој - Скопје, а е поддржан и од Европската извршна агенција за образование, Аудио-визулни активности и култура – програма: Култура 2007-2013, Министерство за култура на Р. Македонија и град Скопје (2010-2012);
- „Revival of City Squares in Balkan Cities“, Меѓународен регионален проект за соработка, во реализација на „Ко-план“, Институтот за развој и Хабитат и Универзитетот „Полис“ од Тирана, Р. Албанија; „Експедитио - центар за одржлив просперитетен развој“ од Котор, Р. Црна Гора и „Коалицијата за одржлив развој – КОР“, од Скопје, Р. Македонија, кој проект е поддржан од Швајцарската културна програма за Западен Балкан (SCP) (2011-2012).

Кандидатката во овој период учествувала во неколку значајни научни собири и меѓународни конференции каде што презентирала свои трудови, односно одржала секциски предавања на научни собири со меѓународно учество:

- „Post-socialist shrinking cities: global challenges“, (Stefanovska, J., Pencic, D), на 11th International conference on urban history, Section: Shrinking cities, Cities and societies in comparative perspective, European Association for Urban History (EAUH), Prague, Czech Republic, August-September 2012;
- „Revisiting Topaana: touring a neighbourhood where the other 1% lives“, на меѓународната конференција „Tourbanism: 6th Conference of the International Forum on Urbanism“, Section: From tourism as a social conquest to new types of tourism, Barcelona, Spain, January 2012;
- „Consequences and challenges of shrinkage: the case of small cities in a transition society“, (Siljanoska, J., Korobar, V., Stefanovska, J.), на меѓународната конференција: Shrinkage in Europe; causes, effects and policy strategies, University of Amsterdam, Amsterdam, The Netherlands, February 2011;
- „Learning from Topaana: lessons from a neighbourhood where the other 1% lives“, на меѓународната конференција „Destination Slum: the production and consumption of poverty in travel and tourism“, University of the West England, Bristol, UK, December 2010.

Во овој краток период од изборот во звањето помлад асистент до денес, м-р Јасна Стефановска публикувала, самостојно или со други автори, неколку трудови во референтни стручни и научни списанија со меѓународен уредувачки одбор, меѓу кои и во списанието „Built Environment“, кое е едно од најреферентните европски научни списанија:

- Siljanoska, J., Korobar, V. P. & Stefanovska, J. (2012), Causes, consequences and challenges of shrinkage: The case of small cities in a transition society, *Built Environment*, Alexandrine Press, Oxon, UK, 38(2), pp. 244-258;
- Stefanovska, J. & Kozelj, J. (2012) Urban planning and transitional development issues: The case of Skopje, Macedonia. *Urbani Izziv*, 23(1), pp. 91-100;

- Stefanovska, J. (2012) Revisiting Topaana: touring a neighbourhood where the other 1% lives, Proceedings of the 6th International Conference of the International Forum on Urbanism, January 2012, Escuela Tecnica Superior de Arquitectura – UPC, ISBN 978-84-8157-620-7.

Вкупниот професионален ангажман во пошироката професионална заедница м-р Јасна Стефановска го изразува и преку учеството на неколку стручни трибини и конференции со усни презентации, како и преку предавања на неколку стручни работилници:

- „Skopje’s urban transformations“ (заедно со Д. Пенчиќ и Б. Спиркоска), во рамките на проектот: „Недовршени модернизации-помеѓу утопијата и прагматизмот“, Музеј за архитектура и обликување, Љубљана, 14.4.2012;
- „A quest for public space“, (заедно со Д. Пенчиќ и Б. Спиркоска), Панел дискусија: Progressive Architecture?, во рамките на проектот: „Недовршени модернизации-помеѓу утопијата и прагматизмот“, модератори: Небојша Миликиќ и Мароје Мрдуљаш, Скопје, 2.4.2011;
- „Skopje – The Phoenix city“ (заедно со Д. Пенчиќ и Б. Спиркоска), Панел дискусија: Progressive Architecture?, Another modernity, во рамките на проектот: „Недовршени модернизации-помеѓу утопијата и прагматизмот“, модератори: Инес Толиќ и Мароје Мрдуљаш, Скопје, 2.4.2011;
- „Urban renewal“, предавање на работилница Revival of City Squares in Balkan Cities, Скопје, октомври 2011;
- „Skopje: a city re-visioned“, предавање на работилница Urban Landscape Operations: Contemporary interventions in a transforming city, Скопје, септември 2011.

Во рамките на поширокиот професионален и педагошки ангажман на м-р Јасна Стефановска особено треба да се истакнат предавањата кои таа ги има одржано на покана на неколку реномирани/референтни странски универзитети. Тоа претставува особен успех за еден млад член на нашата академска заедница, со што се зголемува и реномето на Архитектонскиот факултет:

- „Follies (re)discovered: Skopje’s transitional constructs“, одржано на Higher Technical School of Architecture (ETSA), University of Seville, Seville, Spain, март 2012;
- „Tange’s Master Plan for Skopje“, предавање одржано по покана на проф. д-р Марк Ангелил од Факултетот за архитектура на ЕТХ, Цирих, Швајцарија, октомври 2011.

Од стручно-уметничката дејност на м-р Јасна Стефановска се истакнува нејзиното учествуво на изложбата „Недовршени модернизации“, како дел од авторскиот тим, претставена во Уметничка галерија во Марибор, Словенија, Културна престолнина на Европа за 2012 година, февруари-април 2012.

IV. Стручно-апликативна дејност

Во периодот од изборот во звањето помлад асистент до 2012 година, м-р Јасна Стефановска својот ангажман го изразува и низ дејности од поширок интерес како што се организирање на конференции, трибини, јавни дебати и изложби.

Во рамките на овие дејности неколку активности особено треба да се истакнат, како што се членувањето во организационен одбор на 4-дневната меѓуна-

родна научна конференција во Сингапур: „Empowering modern Asian city makers“, во август 2010, учеството во тимот кој го организира студентскиот конкурс: „Can you reclaim the city for those who own it?“, во Сингапур, во март-август 2010, како и учеството како ментор на работилницата „Градови и велосипеди“, организирана во рамките на Велофест, во април 2010 година, во Скопје.

V. ЗАКЛУЧОК

Врз основа на приложените референци, покажаните резултати во наставно-образовната, научноистражувачката и стручна дејност, како и дејностите од пошироко значење за професијата, Комисијата ја изразува својата увереност дека кандидатката м-р Јасна Стефановска поседува извонредни педагошки, творечки и научноистражувачки способности и потенцијали.

Во нејзината педагошка работа со студентите, на планот на наставно-образовната дејност, таа успешно ги применува и ги приспособува стекнатите знаења на архитектонските школи во странство и работното искуство стекнато во светски познатите архитектонски фирми. Од нејзиниот curriculum особено треба да се истакнат резултатите од научно-истражувачката работа кои м-р Јасна Стефановска ги има постигнато во краткиот период помеѓу двата избора. За тоа сведочат нејзините бројни настапи на меѓународни конференции и објавувањето на научните трудови и реферати од конференции во референтни меѓународни списанија. Истражувањата поврзани со нејзините докторски студии се насочени кон исклучително актуелно подрачје од областа на развојот и трансформациите на градот, за кое интерес покажува и пошироката академска заедница во регионот, што се потврдува со покани за одржување на предавања на факултетите во регионот.

Нејзината посветеност кон професијата се потврдува и преку бројните учества во организацијата или презентациите на стручни/научни собири, конференции, трибини и изложби.

Врз основа на изнесеното во рефератот, ценејќи ги вредностите на кандидатката и постигнатите резултати, Комисијата со особено задоволство му предлага на ННС да го прифати рефератот и врз основа на чл.24 од Правилникот за критериумите и постапката за избор во наставно-научни, научни, наставно-стручни и соработнички звања на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, кандидатката м-р Јасна Стефановска, дипл.инж.арх., да биде избрана за асистент за група предмети од областа на урбанизмот на Институтот за урбанизам при Архитектонскиот факултет на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје.

Рецензентска комисија

Проф. д-р Јасмина Сиљаноска, претседател, с.р.
 Проф. д-р Тихомир Стојков, член, с.р.
 Доц. д-р Дивна Пенчиќ, член, с.р.

Р е ц е н з и ј а

НА РАКОПИСОТ „ВЕРОЈАТНОСТ И СТАТИСТИКА ЗА ИНЖЕНЕРИ“ ОД
Д-Р ДУШАН ЧАКМАКОВ, РЕДОВЕН ПРОФЕСОР НА МАШИНСКИОТ
ФАКУЛТЕТ ВО СКОПЈЕ

Со одлуката бр. 02-2868/2 на Наставно-научниот совет на Машинскиот факултет во Скопје од 25.X 2012 година, одредена сум за рецензент на текстот „Веројатност и статистика за инженери“ од д-р Душан Чакмаков, редовен професор на Машинскиот факултет во Скопје. Врз основа на поднесениот материјал, го доставувам следниов

И з в е ш т а ј

Текстот „Веројатност и статистика за инженери“ е наменет за студентите на Машинскиот факултет во Скопје, како основен учебник по предметите:

веројатност и статистика, на студиската програма Индустриско инженерство и менаџмент со фонд 2 + 2 часа и 6 кредити,

инженерска статистика, на студиската програма Мехатроника со фонд 2 + 2 часа и 5 кредити,

на додипломски студии, и по предметите

одбрани поглавја од веројатност и статистика, сите студиски програми со фонд 2 + 2 часа и 6 кредити,

на постдипломските студии.

Таа целосно го покрива материјалот по овие дисциплини, како предавањата, така и вежбите.

Во голема мера (околу 75%), книгата го покрива материјалот по предметите:

веројатносни модели и симулации, и симулации со статистички методи на постдипломските студии со фонд 2 + 2 часа и 6 кредити.

Таа, исто така, делумно или целосно го покрива материјалот по многуте варијации на предметот веројатност и статистика на факултетите низ Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“, но и на факултетите низ другите универзитети низ државата, како на додипломските така и на постдипломските студии. Такви предмети има не само на „инженерските“ факултети како Факултетот за електротехника и информатички технологии, Факултетот за информатика и компјутерско инженерство, Градежниот факултет, туку и на Природно-математичкиот, Економскиот, Медицинскиот факултет итн. Фондот на часови на овие предмети е вообичаено 2 + 2, со 5 до 6 кредити.

На нашето говорно подрачје имало некои книги од оваа област, но нема такви што на вака комплетен и применлив начин го покриваат материјалот од веројатност и статистика, посебно не во инженерството. Во светот, се разбира има доста книги од оваа област што честопати се доста обемни (над 1000 страници) и не се доволно приспособени – приемливи за нашите студенти.

Книгата опфаќа 480 страници Б5 - формат, и содржи 15 глави и 2 додатока. Завршува со решенија на задачите и литература. Таа содржи околу 200 решени примери, повеќе од 200 задачи и проблеми од кои сите се или решени или за нив има дадено решенија.

Првите 7 глави се посветени на теоријата на веројатност. Првите 3 глави ги покриваат стандардните области тргнувајќи од историските почетоци на теоријата на веројатност и понатаму ги воведуваат основните поими: случаен експеримент и настани, аксиомите на веројатност, класичната и геометриската веројатност, условната веројатност, независноста на настани, тоталната веројатност, Баесовата формула и сериите независни експерименти. Следните 4 глави се занимаваат со случајните променливи што се основен поим во теоријата на веројатност. Тука најпрво е воведен поимот на случајна променлива и соодветните претставувања преку функцијата и густината на распределба и се разгледани најчесто користените случајни променливи, нивните распределби, како и случајните вектори. Понатаму се воведуваат бројните карактеристики на случајните променливи и случајните вектори и се разгледуваат функциите од случајните променливи важни за инженерските апликации. На крајот се изложени граничните случаи на низите случајни променливи што понатаму се основа за статистичките модели и оценки. Како што е логично, тука најголемо внимание е посветено на централната гранична теорема и нејзините импликации.

Следните 2 глави, осмата и деветтата, претставуваат еден постапен премин од теоријата на веројатност кон статистиката. Посебно е интересна осмата глава каде што авторот по доста обемна дискусија околу различните пристапи кон теоријата на веројатност, објаснувањата на поимот „случајност“ и генерално недетерминизмот, ја дискутира логиката и патот што може да нè води од веројатноста кон статистиката. Овој пат, како што е вообичаено, се базира на емпириската функција на распределба. Во деветтата глава се воведуваат параметарските статистички модели што се основа за статистичка анализа на податоци.

Последните 6 глави на книгата, од 10-тата до 15-тата, се посветени на статистиката. Најпрво се дискутирани методите на извлекување на нумерички карактеристики од податоците како и нивно графичко претставување, т.е. описната статистика. Понатаму следуваат стандардните методи и техники на статистичката обработка на податоци дадени со: точкастите оценки на непознати параметри, нивното проширување во интервални оценки и статистичките тестови на хипотези во врска со непознатите параметри, распределби и зависимости. Интервалните оценки и статистички тестови се разгледувани како за еден примерок, така и во случаи со повеќе примероци. На крајот се воведени основите на линеарната регресиона анализа, како и техниките на оценка и тестирање на валидноста на ваквите модели.

Додатокот А е посветен на комбинаториката при што е користен елегантен пристап преку формални јазици, а притоа се дадени и алгоритми за генерирање на комбинаторните објекти.

Додатокот Б накусо ги дискутира проблемите во врска со веројатносни симулации и генераторите на случајни броеви. Дадени се и примери на повеќе веројатносни симулации преку соодветни алгоритми.

Секоја глава е целина за себе и донекаде тие можат да се читаат независно. Поглавјата означени со * бараат подлабоки познавања од одредени математички дисциплини или имаат покомплицирана содржина, па генерално, тие не се наменети за студентите на додипломските студии и можат да се прескокнат при првото читање на книгата.

Литературата се состои од 32 референци, тесно поврзани со содржината или со одредени глави и поглавја во книгата.

На крајот се дадени решенијата на сите задачи и проблеми од книгата, а значаен дел од нив се комплетно решени. Вака големиот број решени примери и проблеми дава за право таа да се користи не само како учебник, туку и како збирка задачи (учебно помагало), со што таа комплетно ги покрива соодветните предмети, како предавањата така и вежбите.

Книгата „Веројатност и статистика за инженери“ содржи еден модерен пристап кон областа на веројатност и статистика што е на ниво на соодветните книги објавени во светот. Таа може да се користи како учебник (истовремено и како учебно помагало) не само по соодветните предмети на Машинскиот факултет, туку и по многуте слични предмети што содржат елементи од веројатност и статистика на многу факултети при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“, како на додипломските така и на постдипломските студии.

Заклучок и предлог

Книгата „Веројатност и статистика за инженери“ комплетно ги покрива наставните програми по соодветните предмети на Машинскиот факултет, а комплетно или делумно и материјалот по повеќе предмети со слична содржина на Универзитетот.

Книгата е изработена со многу суптилни објаснувања, детали и репрезентативни примери. Материјалот е изложен на разбирлив начин, приемчив за читателите за кои е наменет. Кога се има предвид областа, авторот успеал на соодветен број страници да изложи обемен и комплексен материјал вклучувајќи многу свои согледувања, заклучоци и примери.

Во согласност со изнесеното, со задоволство му предлагам на Наставно-научниот совет на Машинскиот факултет во Скопје, книгата „Веројатност и статистика за инженери“ да ја прифати и да го одобри нејзиното издавање како универзитетски учебник.

Рецензент

Скопје, 28.11.2012

Проф. д-р Жанета Попеска, с.р.
Факултет за информатички науки и
компјутерско инженерство,
Скопје

Р е ц е н з и ј а

НА РАКОПИСОТ „ВЕРОЈАТНОСТ И СТАТИСТИКА ЗА ИНЖЕНЕРИ“ ОД Д-Р ДУШАН ЧАКМАКОВ, РЕДОВЕН ПРОФЕСОР НА МАШИНСКИОТ ФАКУЛТЕТ ВО СКОПЈЕ

Согласно одлуката бр. 02-2868/2 на Наставно-научниот совет на Машинскиот факултет во Скопје од 25.X 2012 година, одреден сум за рецензент на книгата „Веројатност и статистика за инженери“ од д-р Душан Чакмаков, редовен професор на Машинскиот факултет во Скопје. По разгледувањето на доставениот ракопис, го поднесувам следниов

И з в е ш т а ј

Основните податоци за материјалот се дадени во следниве точки:

I. Наслов на приложениот материјал:

- „Веројатност и статистика за инженери“.

II. Предметни програми на кои се однесува приложениот материјал:

Веројатност и статистика и инженерска статистика на додипломските студии на Машинскиот факултет во Скопје.

Одбрани поглавја од веројатност и статистика, симулации со статистички методи и веројатносни модели и симулации на постдипломските студии на Машинскиот факултет во Скопје.

Делумно или целосно го покрива материјалот и на повеќе други предметни програми на Универзитетот, како на пример:

- веројатност и статистика на Факултетот за електротехника и информатички технологии, веројатност и статистика и статистичка обработка на податоци на Факултетот за информатика и компјутерско инженерство, веројатност и математичка статистика на Градежниот факултет, економска статистика и статистика за бизнис и економија на Економскиот факултет, медицинска статистика и информатика на Медицинскиот факултет, итн.

III. Студиски програми на кои се однесува приложениот материјал:

- индустриско инженерство и менаџмент (веројатност и статистика) со фонд 2 + 2 часа, мехатроника (инженерска статистика) со фонд 2 + 2 часа, сите насоки на постдипломски студии (одбрани поглавја од веројатност и статистика) со фонд 2 + 2 часа, сите насоки на постдипломски студии (симулации со статистички методи) со фонд 2 + 2 часа и насока мехатроника на постдипломски студии (веројатносни модели и симулации) со фонд 2 + 2 часа на Машинскиот факултет. Може да се користи за повеќе други студиски програми на „инженерските“ факултети, Природно-математичкиот, Економскиот, Медицинскиот факултет итн.

IV. Фонд на часови настава и ЕКТС-кредити:

- 5 и 6 кредити, 2 часа предавања + 2 часа вежби за предметните програми на Машинскиот факултет во Скопје,

- 5 до 6 кредити на другите факултети на Универзитетот.

V. Оцена дали предложениот учебник, односно учебно помагало е во согласност со предметната програма:

Комплетно ја покрива предметната програма за предметите на Машинскиот факултет, а делумно или комплетно ги покрива предметните програми по многуте варијации на предметот *веројатност и статистика* на факултетите при Универзитетот.

VI. *Име на авторот:*

- д-р Душан Чакмаков.

VII. *Време и акт на избор на рецензентите:*

- Одлуката бр. 02-2868/2 на Наставно-научниот совет на Машинскиот факултет во Скопје од 25.X 2012 година.

VIII. *Дали се работи за прво издание или не:*

- прво издание.

IX. *Општи податоци за учебникот, односно учебното помагало (број на страници, прилози, заглавја или делови и сл.):*

- Учебникот опфаќа 480 страници Б5 - формат, и содржи 16 глави и 2 додатока. Завршува со решенија на задачите и литература.

X. *Краток опис на содржината:*

Текстот е поделен на 15 глави и два додатока.

Во првите три глави се воведуваат елементи од теоријата на веројатност.

Воведната глава ги дава историските корени на теоријата на веројатност, како и општите идеи што довеле до толку голем развој и примена на веројатноста и статистиката во другите научни дисциплини. Во втората глава се воведени основните поими од теоријата на веројатност: случаен експеримент и настани, операциите со настани, аксиомите на веројатност, како и класичната и геометриската веројатност. Третата глава е посветена на концептот на условната веројатност и соодветните техники што ја вклучуваат тоталната веројатност, Баесовата формула и сериите независни експерименти.

Следните четири глави, од четвртата до седмата, се занимаваат со основниот концепт во теоријата на веројатност - случајните променливи, како и нивните карактеристики.

Во четвртата глава е воведен поимот на случајна променлива и соодветните претставувања преку функцијата и густината на распределба. Разгледани се најчесто користените случајни променливи и нивните распределби, како и случајните вектори. Петтата глава за занимава со бројните карактеристики на случајните променливи и случајните вектори, додека шестата глава е комплетно посветена на функциите од случајните променливи важни за инженерските апликации. Седмата глава ги изложува граничните случаи на низите случајни променливи што е понатаму основа за статистичките модели и оценки. Најголемо внимание е посветено на централната гранична теорема и нејзините импликации.

Од осмата до десеттата глава постапно преминуваме од теоријата на веројатност кон статистиката.

Осмата глава ја дискутира логиката и патот кој води од веројатноста кон статистиката воведувајќи го овој „мост“ преку емпириската функција на распределба. Во деветтата глава се воведуваат статистичките модели што се основа за статистичка анализа на податоци. Десеттата глава е посветена на извлекување на нумерички карактеристики од податоците како и нивно графичко претставување (описна статистика).

Главите 11, 12, 13 и 14 ги даваат суштинските концепти на статистичката обработка на податоците, и тоа: точкастите оценки на непознати параметри, интервалните оценки и тестирањето хипотези.

Во 11-тата глава, во детали, е дискутиран проблемот на точкастите оценки и патот по кој може да се дојде до оптимални оценки. 12-тата глава се занимава со проширување на оценките во интервални и техниките за нивно добивање. 13-тата глава е посветена на различните статистички тестови во врска со непознатите параметри, распределби и зависности. Во 14-тата глава се разгледуваат интервални оценки и статистички тестови во врска со повеќе примероци.

Последната 15-та глава е посветена на линеарната регресиона анализа и техниките на оценки, тестови и валидност на ваквите модели.

Додатокот А е посветен на комбинаториката при што е користен елегантен пристап преку формални јазици. Дадени се и алгоритми за генерирање на комбинаторните објекти.

Додатокот Б накусо ја обработува важната тема на веројатносни симулации со генератори на случајни броеви. Додатокот е поткрепен со повеќе репрезентативни примери на симулации дадени со алгоритми.

Поглавјата означени со * се нешто понапредни и се наменети за читатели со одредени предзнаења од областа. Тие глави можат слободно да се прескокнат при првото читање.

Книгата содржи околу 200 решени примери, повеќе од 200 задачи и проблеми за самостојна работа, од кои сите се или решени или за нив има дадено решенија. Вака големиот број решени примери и проблеми овозможува материјалот да се користи не само како учебник, туку и како збирка задачи со што таа комплетно ги покрива соодветните предмети, како предавањата така и вежбите.

XI. Предлози за потребни корекции:

- нема.

XII. Оцена на приложениот материјал:

- одличен учебник, што наликува на сличните во светот.

XIII. Категоризација на приложениот материјал (учебник или учебно помагало):

- учебник.

Поради големиот број решени примери и задачи за самостојна работа, материјалот може да се користи и како учебно помагало.

Заклучок и предлог

Текстот „Веројатност и статистика за инженери“, во основа, е еден модерен курс по веројатност и статистика што комплетно ја покрива наставната програма по предметите на Машинскиот факултет во Скопје, како на додипломските така и на постдипломските студии. Таа, исто така, комплетно или делумно ја покрива наставната програма по многуте варијации на предметот веројатност и статистика на другите факултети при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“, но и на факултетите на другите универзитети низ државата. Големите број решени примери и проблеми овозможува книгата да се користи не само како учебник, туку и како учебно помагало (збирка задачи) со што таа комплетно ги покрива соодветните предмети, како предавањата така и вежбите.

Книгата е напишана на завидно техничко ниво, а материјалот е изложен на јасен и разбирлив начин. На релативно мал број страници, авторот успеал да изложи обемен материјал вклучувајќи свои согледувања и примери.

Во согласност со изнесеното, имам задоволство да му предлозам на Наставно-научниот совет на Машинскиот факултет во Скопје, да го одобри издавањето на книгата „Веројатност и статистика за инженери“ како универзитетски учебник.

Рецензент

Скопје, 22.11.2012

Вонр.проф. д-р Никола Тунески, с.р.

Машински факултет, Скопје

РЕЦЕНЗИЈА НА РАКОПИСОТ НА УЧЕБНОТО ПОМАГАЛО „ВАСКУЛАРНИ ПРИСТАПИ КАЈ БОЛНИТЕ НА ХЕМОДИЈАЛИЗА”

од авторот н.сор. д-р Петар Дејанов

1. Наслов на учебното помагало: „Васкуларни пристапи кај болните на хемодијализа”.
2. Име на авторот: н.сор. д-р Петар Дејанов.
3. Назив на предметната програма за која се однесува: додипломски и постдипломски студии за студентите на медицина.
4. Предметна програма: интерна медицина, клиничка практика, семинари од интерна медицина.
5. Семестар: опфатен е дел од материјалот за предметите: интерна медицина, клиничка практика за семестрите VII, VIII, XI, XII и за постдипломска настава: специјализација од интерна медицина и супспецијализација од нефрологија.
6. Фонд на часови и ЕКТС - кредити: интерна медицина – 355 часа, 21 кредит; клиничка практика – 320 часа, 14 кредити; семинар од интерна медицина – 40 часа, 3 кредити.
7. Исто или слично учебно помагало: досега нема издаден учебник од оваа област
8. Општи податоци за учебното помагало: содржи 85 страници, Б5 - формат, со фонт 12 и едничен проред, со 42 слики и 4 табели прикажани во 7 поглавја:
 1. Историјат за васкуларни пристапи за хемодијализа
 2. Видови на васкуларни пристапи за хемодијализа
 3. Васкуларни пристапи во светот и во Македонија
 4. Улога на болниот и на медицинскиот персонал во зачувување на васкуларниот пристап
 5. Перитонеална дијализа
 6. Значење на нефролозите во изведување и следење на васкуларни пристапи
 7. Литература
9. Категоризација: учебно помагало.
10. Опис и мислење за содржината:

Учебното помагало “Васкуларни пристапи кај болните на хемодијализа”, на авторот д-р Петар Дејанов, претставува негово потврдување во професионалната и академската сфера во една специфична област во интерната медицина и нефрологијата која е од исклучителна важност за пациентите кои се лекуваат со повторувани хемодијализи. Хемодијализата, како една од терапевтските опции на реналната заместителна терапија, од

своите почетоци, па до денес, еволуирала во повеќе фази, како технички, така и медицински, овозможувајќи значајно продолжување на животот на болните со терминална бубрежна слабост, но и подобрување на квалитетот на живот на овие болни. Оттука, васкуларните пристапи без кои не е можно изведување на хемодијализа, се од клучна важност во оваа област.

Делото претставува детален приказ на васкуларните пристапи од сите нивни аспекти, историјат, видови на пристапи, подготовка на пациентот, техники на изведување на пристапи, видови на компликации, пресек на состојбата на васкуларните пристапи во светот и во Р.Македонија, сопствени искуства, улога на медицинскиот персонал вклучен во менаџирањето на васкуларните пристапи, и на крајот, опсежна литература која е користена во неговото создавање. Во петтата глава, накратко е даден и осврт на пристапот кај перитонеалната дијализа, иако таа не е предмет на обработување во ова дело. Но, авторот, сакајќи да ја нагласи лимитираноста на користење на крвните садови како васкуларни пристапи во однос на нивниот век на траење, ја дискутира перитонеалната дијализа како опција кај пациенти кај кои веќе нема можност за креирање на васкуларен пристап за хемодијализа.

Текстот во ова дело е едноставен и разбирлив. Исто така, тој е збогатен и облагороден со бројни слики и шеми, кои го прават појасен и подостапен до разни категории на читатели.

Ова дело доаѓа во време кога нашата земја е соочена со постојан пораст на нови болни со терминална бубрежна слабост кои започнуваат да се лекуваат со хемодијализа. Исто така, поради напредоките во техниката и науката, животот на пациентите кои веќе се лекуваат со хемодијализа се продолжува, па вкупниот број на болни на хемодијализа од година во година се' повеќе се зголемува. Од една страна, проблемот со овие болни се продлабочува, а од друга страна, досега во нашата земја нема објавено стручно или научно дело кое ја обработува областа на васкуларните пристапи во хемодијализата.

Затоа, сметам како рецензент, дека ова дело ќе има значаен придонес во областа на нефрологијата и интерната медицина. Ова претставува учебно помагало кое исцрпно и сеопфатно го обработува проблемот на васкуларните пристапи во хемодијализата, проблем чија актуелност е се' поголема, и искрено им го препорачувам на сите лекари кои ќе бидат упатени на обука од хемодијализа, сите лекари - интернисти, супспецијалисти-нефролози, лекари на специјализација по интерна медицина и супспецијализација по нефрологија, лекари - специјалисти по семејна медицина или на специјализација, но исто така и студенти по медицина кои покажуваат посебен интерес во областа на нефрологијата.

РЕЦЕНЗЕНТ,

Проф. д-р Оливера Стојчева- Танева, интернист-нефролог, с.р.

**РЕЦЕНЗИЈА НА РАКОПИСОТ „ВАСКУЛАРНИ
ПРИСТАПИ КАЈ БОЛНИТЕ НА ХЕМОДИЈАЛИЗА” од авторот
н.сор. д-р Петар Дејанов**

Наслов: „Васкуларни пристапи кај болните на хемодијализа”.

Автор: н.сор. д-р Петар Дејанов.

Предметна програма: додипломски и постдипломски студии за студентите на медицина.

Категоризација: учебно помагало.

Податоци за учебникот: 85 страници, Б5 - формат, 42 слики и 4 табели, 7 поглавја.

Во првото поглавје, авторот дава приказ на историјатот за васкуларните пристапи во хемодијализата, со посебен осврт на актуелните васкуларни пристапи за хемодијализа денес.

Во второто поглавје се опишуваат видовите васкуларни пристапи за хемодијализа. Текстот за артериовенските фистули ги содржат следниве поднаслови: подготовка за артерио-венска фистула, ултразвучни прегледи – доплер, крвни садови за добра артериовенска фистула на подлактица, добар физикален преглед. Авторот потоа укажува на можните компликации кај артерио-венски фистули како стеноза на артерио-венска фистула, аневризма на артерио-венска фистула, инфекции на артериовенска фистула, како и развој на срцева слабост. Понатаму авторот дава опис за катетерите за хемодијализа и за индикациите за нивна употреба, како траен васкуларен пристап за нивните предности и недостатоци. Техниките за изведување на пункции – југуларна, супклависка и феморална се детално опишани како и нивните компликации. Авторот укажува на повеќе видови компликации и нивно решавање со посебен осврт на сопственото искуство. Како друг пристап, детално е опишан артериовенскиот графт со можните компликации и нивното решавање: стеноза, исхемија, псевдоаневризми и инфекција.

Во третото поглавје, авторот ги опишува и ги споредува васкуларните пристапи во светот и во Македонија со укажување на стратегии, мерки и доктринарни ставови за успешност на артерио-венските фистули. Притоа, тој укажува на сопствените искуства во креирањето на васкуларни пристапи и споредба со искуствата во други земји.

Во четвртото поглавје е истакнато значењето на улогата на болниот и на медицинскиот персонал во зачувувањето на васкуларниот пристап. Притоа, јасно се опишани секојдневните обврски во врска со артериовенската фистула на болните на хемодијализа.

Во петтото поглавје, авторот ја објаснува техниката на перитонеалната дијализа, како и одделните видови на перитонелни катетери. Притоа на

едноставен и разбирлив начин е објаснет принципот на работа за изведување на перитонеалната дијализа.

Во последното поглавје се истакнува значењето на нефролозите во изведувањето и следењето на васкуларните пристапи, за нивната голема одговорност и ангажман. Притоа, авторот укажува на неопходноста за владеење со интервентните процедури и оперативни техники во секојдневната практика.

Литературата содржи 97 референции кои се уредно цитирани според азбучниот ред кои одговараат на содржината на текстот.

Мислење и заклучок. Според сето горе наведено, моето мислење е дека ракописот е правилно осмислен и во него систематски и едукативно се разработува подрачјето за васкуларни пристапи за хемодијализа. Текстот е напишан концизно, со јасен и лесно разбирлив јазик, поддржан со солидни графички и шематски прикази, што содржината ја прави полесно разбирлива за читателот. Бидејќи дијализата е меѓу најголемите исечкори во медицината во последните педесетина години, неопходна е улогата на нефролозите во васкуларните пристапи за дијализа, покрај васкуларните радиолози, васкуларните хирурзи и ехо-сонографистите.

Според тоа, општата педагошка оценка за ова учебно помагало е дека наполно соодветствува за едукацијата на студентите, специјализантите и супспецијализантите од интерна медицина и заслужува да биде позитивно рецензирано и објавено на Медицинскиот факултет во Скопје при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“.

Рецензент:

Проф. д-р Татјана Андреевска, с.р.

**РЕФЕРАТ
ЗА ИЗБОР НА СОРАБОТНИК
ВО ЗВАЊЕТО ПОМЛАД АСИСТЕНТ
НА КАТЕДРАТА ЗА ТЕАТАРСКА РЕЖИЈА
НА ФАКУЛТЕТОТ ЗА ДРАМСКИ УМЕТНОСТИ ВО СКОПЈЕ**

Во врска со објавениот конкурс во дневните весници „Нова Македонија“ „и Коха“ од 7.11.2012 г. за избор на еден соработник во звањето помлад асистент по предметот театарска режија, Наставно-научниот и уметнички совет, на седницата оджана на 22.11.2012 година, донесе Одлука бр. 0202-708/2-6 за формирање на Рецензентска комисија за избор на еден помлад асистент по предметот театарска режија, во состав: вонр. проф. м-р Златко Славенски, вонр. проф. д-р Сашко Насев и вонр. проф. м-р Мими Таневска-Србиновска.

Комисијата констатира дека во рокот по конкурсот се пријави еден кандидат, м-р Куштрим Бектеши.

Согласно со приложената документација, Рецензентската комисија го приложува следниов

ИЗВЕШТАЈ

Кандидатот **Куштрим Бектеши** (р. 26.2.1982) дипломирал во 2008 год. на Факултетот за драмски уметности во Скопје, на Катедрата за театарска режија, со претставата „ВОЈЦЕК“ од Георг Бихнер, во изведба на Албанскиот театар во Скопје. Во процесот на неговото студирање се препознава педантност во работењето и максимална исполнителност во извршувањето на зададените задачи, постигнувајќи висок квалитет на сработените испитни вежби и претстави. Напредувањето во полето на театарската режија и капацитетот за совладување на нови знаења од поширок спектар, се покажува и со високиот просек од 9,64 со кој го завршил студирањето.

Во 2011 година, со просек 9,20, магистрирал на модулот на филмско и ТВ-сценарио од филмски аудиовизуелни студии, на вториот циклус студии при Факултетот за драмски уметности во Скопје, со сценариото за долгометражен игран филм КАФЕАНА НА ШЕЈТАНОТ.

Како успешен студент и со изработена дипломска претстава со висок квалитет, кандидатот м-р Куштим Бектеши бил ангажиран на Катедрата за театарска режија, во периодот 2008 – 2012, како демонстратор – надворешен соработник, по интерниот конкурс распишан на Факултетот за драмски уметности во Скопје. За време на своето работење како демонстратор покажал ефикасност во спроведувањето на сегментот на вежбите како дел од наставниот процес, со квалитетен педагошки однос кон студентите и со точна перцепција за аспектите од студентските вежби.

Како театарски режисер бил активен на театарските сцени во Македонија и во регионот, режирајќи 13 професионални театарски претстави во периодот од 2004 до 2012 година. Неговите претстави добиле значајни позитивни одгласи, особено претставите: „Мирандолина“ (од Карло Голдони, продукција на НУЦК „Трајко Прокопиев“ – Албанска драма, Куманово, 2012), „Рушење на Ајфеловата кула“ (од Жетон Незирај, продукција на Интернационалниот театарски фестивал МЕСС – Сарајево, БиХ, 2011), „Кој се плаши од Вирџинија Вулф?“ (од Едвард Олби, Национален театар - Тирана, Албанија, 2009), „Фигаро се разведува“ (од Еден фон Хорват, МНТ-Скопје, 2008), „Војцек“ (од Георг Бихнер, Албански театар - Скопје, 2008), „Лавиринтите на сеќавањето“ (од Авни Халими, копродукција помеѓу Extrem Production & Албански театар - Скопје, 2007) и „Аквариум“ (од Рефет Абаз, Албански театар - Скопје, 2006). Од бројот на професионални претстави, четири се детски претстави, режирани во Детскиот театарски центар во Скопје.

Во функција на театарски режисер бил учесник и во театарската работилница „Чекајќи ги варварите“ театарски перформанс базиран на романот „Чекајќи ги варварите“ од Ј.М.Куци (J.M.Coetzee); интернационална соработка организирана од Француско-германската младина – Детски театарски центар-Скопје – Факултет за драмски уметности-Скопје, 2010.

Исто така, автор е на еден драмски текст „Надеж во бегство“ (2007, произведено на сцена во режија на Ивана Ангеловска, продукција на театарот ОДА, Тетово, 2011).

Во последниов период се здобил и со филмско искуство, како режисер и сценарист на краткометражниот игран филм **СМРТТА НА ЛЕБЕДОТ**, продукција на Beni Frame Production & Факултет за драмски уметности - Скопје, 2011.

Одлично го владее англискиот јазик (конверзација, пишување и анализа).

Добитник е на наградите:

- Награда „КУЛТ 2010“ - за режисер на годината, доделена од академијата КУЛТ во Тирана (Албанија), за режија на претставата „Кој се плаши од Вирџинија Вулф?“, 2010;
- Награда за најдобра претстава, доделена на театарскиот фестивал „ТАЛИА НА ЈАНУАРСКИОТ ПЛАМЕН (Talia e Flakës së Janarit)“ во Гњилане (Косово), за претставата „Аквариум“, 2007.

Врз основа на претходно изнесеното, Рецензентската комисија констатира дека кандидатот м-р Куштрим Бектеши целосно ги исполнува сите услови предвидени со Законот и поседува високо ниво на професионален квалитет. Затоа, Рецензентската комисија има особена чест и задоволство да му предложи на Наставно-научниот и уметнички совет на Факултетот за драмски уметности во Скопје, да го избере кандидатот **м-р Куштрим Бектеши** во звањето **помлад асистент** по предметот театарска режија.

Рецензентска комисија

- 1. Вонр.проф. м-р Златко Славенски, претседател, с.р.**
- 2. Вонр.проф. д-р Сашко Насев, с.р.**
- 3. Вонр.проф. м-р Мими Таневска-Србиновска с.р.**

ОБРАЗЕЦ
КОН ИЗВЕШТАЈОТ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО, НАУЧНО,
НАСТАВНО-СТРУЧНО И СОРАБОТНИЧКО ЗВАЊЕ

Кандидат: Куптрим Фадиљ Бектеши
 (име, татково име и презиме)

Институција: УКИМ - Факултет за драмски уметности - Скопје
 (назив на факултетот/институтот)

Научна област: театарска режија

НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активност:	Поени
	Вкупно	

НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активност:	Поени
1.	„Театар на разликите - интеркултурален театар“ (Институт за театрологија, ФДУ-Скопје, 2003/2004)	
	Вкупно	

СТРУЧНО-УМЕТНИЧКА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активност: Јавно изведено или претставено уметничко дело во облик признат во струката	Поени
1.	Режисер на претставата „Мирандолина“ (од Карло Голдони, продукција на НУЦК „Трајко Прокопиев“ – Албанска драма, Куманово, 2012)	8
2.	Режисер на претставата „Кривина“ (од Танкред Дорст, продукција на Субкулт, МКЦ-Скопје, 2012)	8
3.	Режисер на претставата „Рушење на Ајфеловата кула“ (од Јетон Незирај, продукција на Интернационалниот театарски фестивал МЕСС – Сараево, БиХ, 2011)	8
4.	Режисер на краткотражниот игран филм „Смртта на лебедот“ (продукција на Beni Frame Production & Факултет за драмски уметности - Скопје, 2011)	4

5.	Сценарист на краткометражниот игран филм „Смртта на лебедот“ (продукција на Beni Frame Production & Факултет за драмски уметности - Скопје, 2011)	4
6.	Автор на сценариото „Кафеана на шејтанот“ (сценарио за долгометражен игран филм, 2011)	8
7.	Автор на драмскиот текст „Надеж во бегство“ (праизведено на сцена во режија на Ивана Ангеловска, продукција на театарот ОДА, Тетово, 2011)	7
8.	Режисер на претставата „Дромсторм и Рундлунд“ (од Мартина Монтелиус, продукција на Детски театарски центар, Скопје, 2010)	8
9.	Помошник-режисер во претставата „Пер Гинт“ (од Хенрик Ибсен, режија: Слободан Унковски, копродукција помеѓу „Ибсен Авард-2009“ – Албански театар - Скопје – Национален театар на Косово, 2010)	4
10.	Режисер на претставата „Кој се плаши од Вирџинија Вулф?“ (од Едвард Олби, продукција на Национален театар-Тирана, Албанија, 2009)	8
11.	Режисер на претставата „Стапица на смрта“ (од Ира Левин, продукција на СУБКУЛТ, 2009)	8
12.	Режисер на претставата „Фигаро се разведува“ (од Еден фон Хорват, продукција на МНТ-Скопје, 2008)	8
13.	Асс.-режисер во долгометражниот игран филм „Исток-Запад-Исток“ (во режија на Ѓерѓ Џувани, како втор асистент на режија за време на снимањето во Охрид, 2008)	4
14.	Режисер на претставата „Војцек“ (од Георг Бихнер, продукција на Албански театар - Скопје, 2008)	8
15.	Режисер на претставата „Лавиринтите на сеќавањето“ (од Авни Халими, копродукција помеѓу Extrem Production & Албански театар - Скопје, 2007)	8
16.	Режисер на претставата „Аквариум“ (од Рефет Абазии, продукција на Албански театар - Скопје, 2006)	8
17.	Режисер на претставата „Сунѓерот и прачката“ (од Дорунтина Баша, продукција на Детски театарски центар – Скопје, 2005)	8
18.	Режисер на претставата „А, што е тоа риба?!“ (од Благица Секуловска, копродукција помеѓу Search for Common Ground и Детски театарски Центар – Скопје, 2005)	8
19.	Режисер на претставата „Љубов или пријателство“ (од Благица Секуловска, копродукција помеѓу Search for Common Ground и Детски театарски центар – Скопје, 2004)	8
20.	Режисер на театарскиот перформанс „Чекајќи ги варварите“ (театарски перформанс базиран во романот „Чекајќи ги варварите“ од Ј.М.Куци (J.M.Coetzee); интернационална соработка организирано од Француско-германската младина – Детски театарски центар-Скопје – Факултет за драмски уметности-Скопје, 2010)	8
Вкупно		143

СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активноста:	Поени
	Вкупно	

ПРОФЕСИОНАЛНИ РЕФЕРЕНЦИ НА КАНДИДАТОТ ЗА ИЗБОР ВО ЗВАЊЕ	Поени
НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ	
НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ	
СТРУЧНО-УМЕТНИЧКА ДЕЈНОСТ	
СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ	
Вкупно	

Членови на Комисијата

1. Вонр.проф. м-р Златко Славенски, претседател, с.р.
2. Вонр.проф. д-р Сашко Насев, с.р.
3. Вонр.проф. м-р Мими Таневска-Србиновска с.р.

РЕФЕРАТ

ЗА ИЗБОР НА ИСТРАЖУВАЧ ВО СИТЕ НАУЧНИ ЗВАЊА ВО ОДДЕЛЕНИЕТО ЗА МАКЕДОНСКА ЛИТЕРАТУРА XX ВЕК НА ИНСТИТУТОТ ЗА МАКЕДОНСКА ЛИТЕРАТУРА ВО СКОПЈЕ

Советот на Институтот за македонска литература во Скопје, на својата 94. редовна седница одржана на 6. 12. 2012 година, донесе одлука за формирање Рецензентска комисија во состав: д-р Веле Смилевски, научен советник, д-р Лорета Георгиевска - Јаковлева, научен советник и д-р Александар Прокопиев, научен советник, за избор на еден истражувач во сите звања во Одделението за македонска литература во XIX век при Институтот за македонска литература во Скопје.

Рецензентската комисија ги разгледа материјалите пристигнати на конкурсот за избор на еден научен соработник, во сите звања, при Институтот за македонска литература, и го поднесува следниов

ИЗВЕШТАЈ

На распишаниот конкурс, во дневните весници *Дневник* и *Koha* од 24.11. 2012 година, се пријавија: д-р Мишел Павловски, виш научен соработник во Одделението за македонска литература XX век при Институтот за македонска литература и Јадранка Дуца.

Кон својата пријава, д-р Мишел Павловски ги достави: неопходните материјали; 1. пријава со кратка биографија, 2. уверение за завршен степен на образованието, 3. пополнет формулар за избор во научно звање и 4. прилог на поважни трудови,

Во доставената документација на кандидатката Јадранка Дуца се констатирани следниве пропусти: 1. пријавата е без потпис; 2. кандидатката доставила фотокопија од превод на уверение за одбрана на докторска дисертација, а за учество на конкурсот валидна е единствено диплома за стекнат научен степен доктор на науки, која во овој случај, со оглед на тоа што се работи за завршени докторски студии во странство (Крајова, Романија), мора да биде признаена од Министерството за образование и наука на Република Македонија. Значи, единствен валиден документ за конкурсот е валидна одлука на Министерството за признавање на високообразовна квалификација стекната во странство, која во документите отсутува; 3. документите се доставени во 1 (еден) примерок, а не во 4 (четири) како што е предвидено во конкурсот, особено што кандидатката се пријавува во двете одделенија; 4. кандидатката нема доставено примерок од поважни објавени трудови, кои се неопходни за пишување на овој извештај од страна на Рецензентската комисија; 5. кандидатката нема доставено пополнет образец со активности за избор во научно звање.

Согласно со актите кои се наведени во конкурсот, Законот за научно-истражувачка дејност, Правилникот за начинот и постапката за

избор во повисоко научно звање, како и Правилникот за критериумите и постапката за избор во научни и соработнички звања на ЈНУ Институт за македонска литература - Скопје, пополнетиот образец е неопходен за да се согледаат поените за избор во научно звање.

Врз основа на сето погоре кажано, Рецензентската комисија не ја разгледуваше пријавата на кандидатката Јадранка Дуца.

Врз основа на доставените материјали, Рецензентската комисија дојде до следните сознанија за биографијата, научноистражувачката и наставната дејност на кандидатот д-р Мишел Павловски.

1. Биографски податоци

Д-р Мишел Павловски докторирал на Руската академија за театарска уметност - ГИТИС во Москва, Руска Федерација (1998) и на Факултетот за драмски уметности во Скопје (2003). Полиња на неговиот истражувачки интерес се современата македонската драма и театар, теорија на драмата и театарот, културолошките студии, постколонијалната теорија, прашањата за идентитетот, културната меморија и културната политика. Раководител е на проектот *Македонска литературна база*, главен и одговорен уредник е на меѓународното списание „Спектар“ (2010-2012) и член е на Друштвото на писателите на Македонија. Автор или коавтор е на следниве монографии: (1993), „Од првична идеја до држава“ (коавтор со Јован Павловски); (1996), „Македонија, вчера и денес“ (коавтор со Јован Павловски); (1998), „Чиста игра - биомеханиката во режисерскиот систем на В. Е. Мејерхољд“; (2005), „Театарот и митот“. Учествува во изработката на *Миановаџа оџиџа и македонска енциклопедија* (МИ-АН, 2006). Учествувал во проектот „Македонскиот театар во контекст на балканската театарска сфера“ (Театролошки институт, ФДУ, 2003-06). Учествувал на бројни меѓународни научни конференции во земјава и во странство. Автор е на поголем број научни статии во домашната и странската периодика. Д-р Мишел Павловски е вонреден професор на Институтот за македонска литература при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, по предметите *џеми и мџоди на културолошкиџе сџудии, џосџколонијална џеорија и инџеркулџурен џеаџар*, на вториот циклус студии на студиската програма *кулџуролошки сџудии* во литературата и професор на докторските студии на студиските програми *македонисџика и мулџуролоџија*. Тој е акредитиран ментор за двете студиски програми. За книгата *Од џрвична идеја до држава* (коавтор со Јован Павловски), добитник е на државната награда „Мито Хаџи Василев Јасмин“ за публицистика. За ЦД-ромот „Театарот на македонска почва“ (ФДУ, 2003), добитник е на колективната награда „Гоце Делчев“.

Во периодот од јануари до мај 2010 остварил престој на Florida International University (Меѓународен универзитет на Флорида) во Мајами, САД, како стипендист на Владата на САД. За време на престојот, д-р Павловски со свои предавања учествуваше во работата на Department of Global and Sociocultural Studies, како и во работата на Меѓународната конференција Culture: Building Block or Obstacle for Transnational European Identities.

Д-р Мишел Павловски бил визитинг-професор на Пермский государственный университет (Пермски државен универзитет) во Перм, Русија, со серија предавања: *Интеграция новых информационных технологий в литературный процесс: Интернет и постмодернизм*.

2. Научноистражувачка дејност

а) Учество на меѓународни и национални проекти

Д-р Мишел Павловски учествувал во повеќе **домашни и меѓународни научни проекти**. Ги izdelуваме следниве:

- раководител на проектот *Македонска литературна база*, ИМЛ;
- национален координатор на проектот ISCH COST Action ISO704 An Interoperable Supranational Infrastructure for Digital Editions (Interedition). Главен истражувач: Joris VAN ZUNDELT;
- национален координатор на проектот ISCH COST Action ISO906 Transforming Audiences, Transforming Societies. Главен истражувач: Dr Geoffroy PATRIARCHE;
- учесник во проектот *Македонски книжевен лексикон*. ИМЛ. (1.1.2009 - 31.12.2011). Главен истражувач: д-р Веле Смилевски;
- учесник во проектот „Европа без граници“, ИМЛ, 2011. Главен истражувач: д-р Лорета Георгиевска – Јаковелева;
- учесник во проектот *Родовије претстави во македонската и албанската култура и во општествено то живеење*. Меѓународен проект во рамки на Програмата за партиципација во УНЕСКО, чија реализација се остварува во периодот 1.11.2007 - 31.11.2008. Главен истражувач: д-р Лорета Георгиевска – Јаковелева;
- учесник во проектот *Родовије претстави во литературата и културата на Балканот*. Носители: Институт за македонска литература при УКИМ и Филолошки факултет при Југозападниот универзитет „Неофит Рилски“ во Благоевград, Р. Бугарија. Меѓународен проект чија реализација се остварува во периодот 1.7.2006 - 30.6.2008 г. Главен истражувач: д-р Лорета Георгиевска - Јаковелева.

Од посочениот список јасно се согледува дека интересот на д-р Мишел Павловски е свртен кон следење на актуелните теми и предмети на современите општествени и хуманистички науки. Како креатор и раководител на проектот *Литературна база на податоци*, Павловски ја согледува потребата од евидентирање на податоците од истражувањата во науката за литературата како една од приоритетните алатки во нивната достапност не само на почвата на Македонија, туку и во светот. Електронското издание на оваа база тоа го овозможува. Како таков, овој проект е еден од пионерските во однос на дигитализација на податоците од областа на литературата кај нас. Во таа насока, учеството во COST-акцијата *ISO704 An Interoperable Supranational Infrastructure for Digital Editions* придонесува за негово усовршување во сознанијата кои се

базираат на поврзување на техничко-технолошките алатки со науката. Дека медиумите и медијацијата на значењата се негов траен интерес говори и фактот за неговото активно учество во наредната COST-акција IS0906 *Transforming Audiences, Transforming Societies*, во која се проблематизира терминот *публика*. Освен тоа, во проектот се испитуваат последиците во општеството од замената на терминот *публика* со терминот *попрошувачи*. Последните два наведени проекта сведочат за интересот на д-р Мишел Павловски за родовата проблематика, овојпат фокусирајќи се на примери од филмската продукција. Сето заедно упатува на заклучокот дека д-р Мишел Павловски е љубопитен истражувачки дух кој е отворен за растајнување на различни аспекти на интердисциплинарното поврзување на хуманистичките и општествените науки.

б) Учество на научни собири

За време на конкурсниов период (2008-2012 год.), д-р Мишел Павловски зема учество во повеќе значајни научни собири во земјата и во странство. Издвојуваме мал дел од нив:

1. Mishel Pavlovski, Loreta Georgievska Jakovleva *Re-imagining National Identity Through Media* на International Conference *Media, Power and Empowerment*, Prague, April 2012.
2. Славјанские языки и культуры в современном мире, МГУ, Москва, 21-24 март 2012 тема: "К вопросу о глобализации и метанарации в македонской драматургии"; Актуальные вопросы филологических исследований, ПГНИУ, Пермь 6 апрель 2012.
3. Mishel Pavlovski (Macedonia) Europe, Balkans на 4th International REELC/ENCLS Congress: *Literary Dislocations*, кој во периодот 1 – 3 септември 2011 година се одржа во Скопје и во Охрид.
4. „Is the Macedonian Cinematography Waiting for an Active Woman“, на тркалезната маса: *Културолошкиот ситиуи денес*, 7 ноември 2011 во Ректоратот на УКИМ; XIV Europe.
5. Theatre Prize and XII Europe Prize New Theatrical Realities, 12-18.5. 2011, Сан Петербург (Руска Федерација), 12 -17 април 2011.
6. Меѓународен научен собир: *Македонскиот идентитет: литература, јазик, историја, култура*, 7-8.11.2011, Институт за македонска литература, Скопје, на тема: „Глобализациските процеси наспроти национално-романтичарски приказни“.
7. Меѓународен научен собир: *Живото и делото на проф. Горѓи Сталев – Појов*, Скопје, 2011, излагање на тема: „Болеста на Дојчин – секавањето на Сталев“.
8. Свечен собир: *Јордан Хаџи Константинов – Џино*, *живото и дело*, Велес, 2. 12. 2011, настап со темата „The Giant has a Posse“.
9. Меѓународен симпозиум на тема: *Блаже Конески и македонскиот јазик, литература и култура*, 15 и 16 декември 2011 година на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“. Мишел Павловски: Блаже Конески во

Литературната база на ИМЛ; 38. Научна конференција, јули 2011.

10. „Меморијата и културата (на македонски примери)“; Мишел Павловски: Идентитетите и потрагата по нив во современиот македонски театарски израз на Меѓународниот македонистички собир, одржан во Охрид, 29 август – 1 септември 2009.
11. *Beyond Boundaries: Media, Culture and Identity in Europe*. Истанбул, Турција, во периодот 1 - 4 октомври 2009 година. На научниот собир, истражувачот настапи со реферат на тема „Europe As Europe's Otherness“.
12. На 42. Меѓународен семинар за македонски јазик, литература и култура, одржан во Охрид, 10 - 27 август 2009, учество на 36. Научна конференција, 24-25 август 2009. Тема: *Научношо и критичкошо дело на Димитар Мишрев*; со тема: „Димитар Митрев како проследувач на македонскиот театар“.
13. Трибина: 70 години „Бели муѝри“ (11 јуни 2009 г., Институт за македонска литература во соработка со општина Велес во рамките на програмата на 46-тите Рацинови средби.
14. Тркалезна маса за меѓусебната рецепција на двете сродни литератури (словенската и македонската литература) - 12 ноември 2009 во работна посета на Институтот за македонска литература престојуваа писатели и книжевници од Љубљана, Р. Словенија и д-р Намита Субиото, доцент на предметот македонски јазик и книжевност на Филозофскиот факултет во Љубљана.
15. „Проблемот на развитокот на русистиката како полиаспектна наука во епохата на светската глобализација и интеграција“, Крим, Украина, во периодот од 12 до 21 март 2008 г., кандидатот учествуваше со излагање на тема: *Гојол во Македонија* и редица други.

Самиот број на учества на меѓународни и национални конференции говори во прилог на фактот дека д-р Мишел Павловски активно е вклучен во научната заедница во земјава и во странство и со своите согледувања по различни теми придонесува за збогатување на македонската научна мисла. Посебно се издвојува неговото присуство на руската научна сцена и неговиот перманентен ангажман во областа на драмата и театарот. Посебен придонес се различните стојалишта од кои се разгледуваат овие постојани теми, што, пак, уверува дека д-р Мишел Павловски е во тек со најсовремените теории од областа на хуманистиката и општествените науки.

в) Објавени трудови во периодиката

Импресивен е и списокот на **објавени трудови** на кандидатот д-р Мишел Павловски во меѓународни и домашни научни списанија. Во прилог наведуваме дел од нив:

1. *Re-imagining National Identity Through Media* во: Irena Carpentier Reifova and Tereza Pavlickova (eds.), *Media, Power and Empowerment*, Cambridge Scholars Publishing, Newcastle (Mishel Pavlovski, Loreta Georgievska Jakovleva, во печат).

2. „Macedonian theatre“, *THE WORLD OF THEATRE*, 2008 ITI UNESCO.
3. "Image of Europe in Macedonian Drama", *Култура/Culture*, 3/2012, Скопје, MI-AN стр. 37-70.
4. "A Story of Stereotypes – the Female (Passive) and the Male (Active) Principle in the Macedonian Cinematography", *Context* 9/2011, ИМЛ, Скопје стр. 175-184.
5. „Brecht and Death“ / „Брехт и смртта“ /, *Context-Контекст* бр.8/2010, Институт за македонска литература, Скопје, стр.211-216;
6. „Глобализацијата и националното“, *Сектор* 58/2011, Институт за македонска литература, Скопје, стр. 457-466.
7. „Рецепцијата на Ивона, кнегиња бурјунска од Витолд Гомбрович“, *Сектор* 55/2010, Институт за македонска литература, Скопје, стр.117-124.
8. „Детската поезија како игра“, *Сектор* 56/2010, Институт за македонска литература, Скопје, стр. 64-72.
9. „Театарот на иднината - денес“, *Културен живот*, 1-2/2011, стр. 68-71.
10. „Парадоксот на Достоевски - Ткачев, Бердјаев, Луначарски, Ѓурчинов“, *Прилози/Contributions*, 1-2/XXXIII-XXXIV/2008-2009, МАНУ, Скопје.
11. „Ресепција Iwony, księżniczki Burgunda Witolda Gombrowicza w Macedonii“, *Pamiętnik Teatralny*, Polska Akademia Nauk, Warszawa, 2004 стр. 620-628.
12. „Ако знаеш да слушаш“, *Синтези*, ноември 2009.
13. Павловски М "К вопросу о глобализации и метанарации в македонской драматургии" *Славянские языки и культуры в современном мире*, МГУ, Москва, 2012.
14. Павловски М. "Глобализация и идентичность" *Актуальные вопросы филологических исследований*, ПГНИУ, Пермь 2012 стр. 253-263.
15. Сликата на Балканот во современата македонска драматика, *Развојот на македонската литература*, Институт за македонска литература, Скопје, 2011, стр. 387 – 392.
16. „Europe as Europe`s Otherness“, коавтор д-р Лорета Георгиевска-Јаковлева, зборник *Media, Culture and Identity in Europe*, Bahçeşehir University press, Istanbul, 2009, стр. 132-143 итн.

Ако се обидеме да ги систематизираме и класифицираме научните трудови на д-р Мишел Павловски ќе дојдеме до следнава констатација: голем дел од неговите текстови се поврзани со прашањата за идентитетот, како национален, така и личен (пред сè родов). При тоа, апликативниот материјал врз кој се разгледува конструирањето на идентитетите е различен: од драмски текстови и театарски претстави, преку литературата и есеистиката, филмот, па сè до анализата на медиумските дискурси. Ако апликативниот материјал е различен, теоретската рамка е конзистентна. Таа поаѓа од ставот дека идентитетот е културна конструкција и тој во одредени околности може да се ре-имагинира. Какви се последиците во врска со идентитетските прашања во услови на глобализација и криза, се основните прашања на кои се посветени истражувањата на д-р Мишел Павловски врзани за оваа тема.

Ваквиот интерес особено се огледа во трудот *Re-imagining National Identity Through Media*, во кој авторите, д-р Мишел Павловски и д-р Лорета Георгиевска Јаковлева, ги (ре)конструираат методите на конституирањето на идентитетските категории под влијание на медиумските кампањи. Во трудот се анализира распространувањето на моќта преку медиумите и притисокот врз потрошувачите на медиумската продукција. И покрај фактот дека она што порано се нарекуваше *публика* е влијателен фактор во односите на понуда и побарувачка во медиумската сфера, сепак, авторите го покажуваат и го докажуваат значењето на наметнувањето идентитети преку медиумите, како и методите на конструкција.

Силината на имаголошките слики, распространувањето на моќта и односот Ориент - Оксидент продолжува и во трудот *Europe as Europe's Otherness*. Станува збор за имаголошките претстави кои Европа ги има за Балканот, односно за ставот дека Балканот, иако и културно и геополитички е дел на Европа, многу често се третира како не-Европа, како Друг, како Ориент. Ваквиот став, според трудот, продуцира различни реакции, кои се огледаат и во литературата. Текстот критички се осврнува и минуциозно ги анализира и појавите на јасно манифестирана анксиозност кон Другиот (Балканот) од страна на различни европски практики, како и реакциите на таквото маргинализирање во нашата литература.

Трудот *Image of Europe in Macedonian Drama* е типичен пример за научните и истражувачките интереси на кандидатот во конкурсниот период. Текстот е јасно поврзан со претходните два, на тој начин потврдувајќи го интересот на д-р Павловски за идентитетските прашања и за комплексните и суптилни односи Македонија-Европа. Карактеристика и на овој и на претходните текстови е критичката настроеност на авторот кон екстремните реакции кои можат да се најдат и во европскиот простор и во македонската литература. Анализата на имаголошките претстави на Европа во нашата драматика која ја дава д-р Павловски е далеку од лажниот и вештачки национален романтизам, исто колку што е далеку од беспоговорното поддржување на ставовите на центарот на моќта - во случајов, Европа. Авторот има критички став и кон „препотентноста“ на одделни европски погледи и кон новиот национал-романтичарски дух кој напасти се јавува во нашата литература.

Студијата *Macedonian theatre*, објавена во списанието на International Theatre Institute, организација која дејствува во рамките и под покровителство на UNESCO, д-р Павловски ја доведува во врска често употребуваната синтагма *криза* не само со македонската театарска состојба, туку, пошироко, со културниот контекст во Република Македонија. Тоа го открива вториот топос на кој д-р Мишел Павловски целосно е посветен - драмата и театарот. Зборувајќи за навидум ограничена тема - една театарска сезона - д-р Павловски дава суптилен пресек не само на театарот, туку и на македонската театарска критика. Критичкиот став на авторот и тука е јасно изразен - од една страна, тој смета дека *кризата* за која толку многу се зборува во македонскиот театар не е и не може да биде продуцирана единствено и само „однадвор“ (чест став на луѓето кои се директно поврзани со македонскиот театар - актерите, режисерите, продуцентите итн.), туку дека, сепак, причините треба да се бараат и во инертноста и конформизмот на практикувачите

на театарот. Од друга страна, јасен е ставот на авторот и за површноста на македонската театарска критика (или барем дел од неа) која сè уште цврсто се држи до ставот дека критиката во себе треба да содржи неоспорни вреднувања и бинарни опозиции при толкувањето, кои најчесто се сведуваат на определбата „добро-лошо“.

ѝ) Монографски изданија

Кандидатот е автор на редица **монографски изданија**, како и на **делови од монографии** и/или научни книги. Меѓу другите би ги нагласиле:

ПАВЛОВСКИ, М. 1998. *Чиста иѝра*, Скопје, Книгоиздателство МИ-АН; ПАВЛОВСКИ, М. 2004. *Театарот и митот*, Скопје, Книгоиздателство МИ-АН.; ПАВЛОВСКИ, Ј. & ПАВЛОВСКИ, М. 1993. *Од ѝрвична идеја до држава: еден можен ѝоѝлед на развојот на националната мисла и државност кај Македонците*, Скопје, Детска радост.; ПАВЛОВСКИ, Ј. & ПАВЛОВСКИ, М. 1996. *Македонија вчеар и денес*, Скопје, Книгоиздателство МИ-АН.; PAVLOVSKI, J. & PAVLOVSKI, M. 1998. *Macedonia yesterday and today*, Skopje, MI-AN.; ПАВЛОВСКИ, Ј. & ПАВЛОВСКИ, М. 2000. *Вчера и денес - Македонија! : ѝрактикум ѝо историја*, Скопје, Книгоиздателство МИ-АН.; PAVLOVSKI, J. & PAVLOVSKI, M. 2004. *Facts about Macedonia*, Skopje, MI-AN Publishing.; PAVLOVSKI, J. & PAVLOVSKI, M. 2005a. *La Macedoine - passé, histoire, aujourd'hui, infos*, Skopje, MI-AN.; PAVLOVSKI, J. & PAVLOVSKI, M. 2005b. *La Macedonia - passato, storia, presente, info*, Skopje, MI-AN.; PAVLOVSKI, J. & PAVLOVSKI, M. 2005c. *Macedonia - past, history, present, info*, Skopje, MI-AN Publishing.; PAVLOVSKI, J. & PAVLOVSKI, M. 2005d. *Makedonia - parelthon, istoria, paron, Chresimes plerophories*, Skopja, MI-AN.; PAVLOVSKI, J. & PAVLOVSKI, M. 2005e. *Makedonija - prošlost, istorija, sadašnjost, info*, Skopje, MI-AN.; PAVLOVSKI, J. & PAVLOVSKI, M. 2005f. *Makedonya - geçmiş, tarihi, bugün, tanitim*, Ushkup, MI-AN.; PAVLOVSKI, J. & PAVLOVSKI, M. 2005g. *Maqedonia e kaluara, historia, e tanishmja, informatori*, Shkup, MI-AN.; PAVLOVSKI, J. & PAVLOVSKI, M. 2005h. *Mazedonien - vergangenheit, geschichte, gegenwart, info*, Skopje, MI-AN.; ПАВЛОВСКИ, Ы. & ПАВЛОВСКИ, М. 2005а. *Македонија - миналото, историјата, настанувањето, инфо*, Скопје, МИ-АН.; ПАВЛОВСКИ, Ј. & ПАВЛОВСКИ, М. 2005б. *Македонија, минало, историја, сегашност, инфо* Скопје, Книгоиздателство МИ-АН.; ПАВЛОВСКИ, Ы. & ПАВЛОВСКИ, М. 2005. *Македонија - минувшее, история, современность, инфо*, Скопје, МИ-АН.; Plevnesh, Jordan *Selected plays* Skopje : St. Clement of Ohrid, National and university library, 2011. Делови од монографии / научни книги: Плевнеш Јордан *Одбрани драми* Битола, Микена 2008; Трајче Кацаров *Чалик чамак*, Скопје, Македонска реч 2005; Георги Старделов *Театарот на почвата на Македонија*. кн. 13. МАНУ, Скопје 2004; Сиљан Раде<http://www.vbm.mk/scripts/cobiss?ukaz=SEAL&mode=5&id=1020040952556963&PF=AU&term=%22%Do%A1%Do%B8%D1%99%Do%Bo%Do%BD,%20%Do%Ao%Do%Bo%Do%B4%Do%B5%22> Сто години македонска драма: [антологија] Скопје, Матица македонска, 1992.

3. Наставната дејност

Кандидатот д-р Мишел Павловски активно партиципира во наставната дејност и во Институтот за македонска литература во Скопје, но и на други високообразовни институции како во рамките на

Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“, така и на други универзитети во Македонија и во странство.

Во рамките на вискообразовната дејност на Институтот за македонска литература при УКИМ, д-р Мишел Павловски видно учествува во конципирањето на современи и меѓународно препознатливи програми. Значен придонес во таа насока е обмислувањето на актуелни курсеви кои придонесуваат за запознавање на студентите со актуелни и малку истражувани области кај нас. Во таа насока би го навеле курсот *интеркултурен шеаџар* на студиите од втор циклус и курсевите *современа култура - сајберкултура, сајберпросџор* и *полиџикиџе на шеаџарскиот дискурс*.

На ПА „Климент Охридски“ во Скопје, д-р Павловски го држи курсот *сценски џри*.

Тој е или бил ментор на над десет кандидати од втор или трет циклус студии.

Д-р Мишел Павловски бил визитинг-професор на Пермскиот государственный университет (Пермскиот државен универзитет) во Перм, Русија, со серија предавања *Интеграция новых информационных технологий в литературный процесс: Интернет и постмодернизм*, како и на Florida International University (Меѓународен универзитет на Флорида) во Мајами, САД, каде што гостуваше во пролетниот семестар на 2010 година.

Сето ова ни дава за право да ја потврдиме посветеноста и високиот професионализам на д-р Павловски кога станува збор за неговата наставна работа.

4. Општествени ангажмани

Забележително е и учеството на д-р Павловски на Семинарот за македонски јазик, литература и култура во Охрид, каде што (освен како чест учесник на Научната конференција) се јавува и како координатор на XXXVIII научна конференција на XLIV семинар за македонски јазик литература и култура, Охрид, 14-15 јуни 2011.

Кандидатот д-р Павловски беше член на Организацискиот одбор на Меѓународниот собир по повод 30 години Институт за македонска литература - *Македонскиот идентитет: литература, јазик, историја, култура*, од 7 до 8 ноември 2011. Член е на Македонскиот славистички комитет, Друштвото на писателите на Македонија, како и на Советот на ИМЛ (два мандата). Исто така, д-р Павловски е раководител на Одделението за македонска литература 20 век на ИМЛ.

Во рамките на неговата ангажираност во ИМЛ, д-р Мишел Павловски е главен и одговорен уредник на меѓународното списание „Спектар“ бр. 56, 57, 58, 59 и 60.

За својот професионален и општествен ангажман, д-р Мишел Павловски е носител на две врвни државни награди: Наградата „Мито Хаџи Василев Јасмин“ и Наградата „Гоце Делчев“.

5. Заклучок и предлог

Врз основа на изнесените информации и согледувања, а во согласност со фактографијата за научната, наставно-педагошката и општествената дејност на кандидатот, произлегува заклучокот дека д-р Мишел Павловски е посветен и љубопитен истражувачки дух кој е во контакт со современите и актуелни сознанија на научната мисла пред сè во хуманистичките, но и во општествените науки. Посебен квалитет на неговите истражувања е интердисциплинарниот пристап, актуелен за новите методолошки насоки и препораки. Посебно за истакнување е неговиот меѓународен ангажман во проекти кои имаат за цел размена на искуствата и знаењата меѓу научниците во Европа и поврзување на научниците од различни дисциплини при поставувањето и решавањето на современи проблеми и прашања. Неговите постигнати резултати се мошне значајни во областа на историјата и теоријата на македонската драма и театар, културолошките студии, особено оние топови кои се поврзани со интеркултурноста и постколонијалната теорија и студиите за медиумите. Неговите истражувања, иако произлегуваат од интернационалните и актуелни релевантни теории и признати практики, секогаш во центарот на вниманието ја поставуваат македонската литература и култура, со што претставуваат значаен придонес во толкувањето на процесите, личностите и делата на современите македонски автори. Тоа, пак, говори дека станува збор за стручен и компетентен истражувач во областа на хуманистичко-општествените науки.

Ваквите ставови на Рецензентската комисијата се базирани на реализираните научни, наставни и општествени активности на кандидатот. Тие претставуваат важен придонес во толкувањето на македонската литература и култура, но и во нејзиното ситуирање во начините на конструирањето на значењата, односите со другите сфери на општественото живеење и позиционираноста во контекстот на европската и другите култури.

Од досега изнесено во извештајот, ни претставува особена чест и задоволство што имаме можност на Советот на Институтот за македонска литература да му предложиме д-р Мишел Павловски да биде избран во звањето **научен советник/редовен професор во Одделението за македонска литература 20 век.**

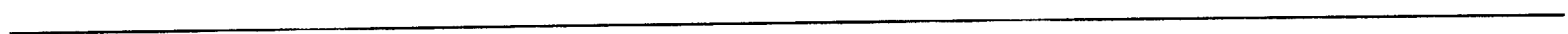
Скопје, 11 декември 2012

Рецензентска комисија

Д-р Веле Смилевски, н. сов., с.р.

Д-р Лорета Георгиевска - Јаковлева,
н. сов., с.р.

Д-р Александар Прокопиев,
н. сов., с.р.

ОБРАЗЕЦ КОН ИЗВЕШТАЈОТ ЗА ИЗБОР ВО НАУЧНО ЗВАЊЕ

Кандидат: Мишел Јован ПавловскиИнституција: Институт за македонска литература - СкопјеНаучна област: македонска литература 20 век

ед. бр.	НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА И НАСТАВНО-НАУЧНА ДЕЈНОСТ	Поени	
		во земјата	во странство
	Монографија/научна книга¹	8	12
1.	ПАВЛОВСКИ, М. 1998. <i>Чиста ијра</i> , Скопје, Книгоиздателство МИ-АН.	8	
2.	ПАВЛОВСКИ, М. 2004. <i>Театарот и митот</i> , Скопје, Книгоиздателство МИ-АН.	8	
3.	ПАВЛОВСКИ, Ј. & ПАВЛОВСКИ, М. 1993. <i>Од првична идеја до држава: еден можен поглед на развојот на националната мисла и државност кај Македонија</i> , Скопје, Детска радост.	4	
4.	ПАВЛОВСКИ, Ј. & ПАВЛОВСКИ, М. 1996. <i>Македонија вчера и денес</i> , Скопје, Книгоиздателство МИ-АН. PAVLOVSKI, J. & PAVLOVSKI, M. 1998. <i>Macedonia yesterday and today</i> , Skopje, MI-AN. ПАВЛОВСКИ, Ј. & ПАВЛОВСКИ, М. 2000. <i>Вчера и денес - Македонија! : практикум по историја</i> , Скопје, Книгоиздателство МИ-АН.	4	
5.	PAVLOVSKI, J. & PAVLOVSKI, M. 2004. <i>Facts about Macedonia</i> , Skopje, MI-AN Publishing.	4	
6.	PAVLOVSKI, J. & PAVLOVSKI, M. 2005a. <i>La Macedoine - passé, histoire, aujourd'hui, infos</i> , Skopje, MI-AN. PAVLOVSKI, J. & PAVLOVSKI, M. 2005b. <i>La Macedonia - passato, storia, presente, info</i> , Skopje, MI-AN. PAVLOVSKI, J. & PAVLOVSKI, M. 2005c. <i>Macedonia - past, history, present, info</i> , Skopje, MI-AN Publishing. PAVLOVSKI, J. & PAVLOVSKI, M.	4	

¹ Монографија е научно или критичко издание кое целосно обработува одредена проблематика врз основа на сопствени податоци и податоци од други автори.

	2005d. <i>Makedonia - parelthon, istoria, paron, Chresimes plerophories</i>, Skopia, MI-AN. PAVLOVSKI, J. & PAVLOVSKI, M. 2005e. <i>Makedonija - prošlost, istorija, sadašnjost, info</i>, Skopje, MI-AN. PAVLOVSKI, J. & PAVLOVSKI, M. 2005f. <i>Makedonya - geçmiş, tarihi, bugünü, tanitim</i>, Ushkup, MI-AN. PAVLOVSKI, J. & PAVLOVSKI, M. 2005g. <i>Maqedonia e kaluara, historia, e tanishmja, informatori</i>, Shkup, MI-AN. PAVLOVSKI, J. & PAVLOVSKI, M. 2005h. <i>Mazedonien - vergangenheit, geschichte, gegenwart, info</i>, Skopje, MI-AN. ПАВЛОВСКИ, Й. & ПАВЛОВСКИ, М. 2005а. <i>Македонија - миналошо, историјаша, настојачешо, инфо</i>, Скопје, МИ-АН. ПАВЛОВСКИ, Ј. & ПАВЛОВСКИ, М. 2005б. <i>Македонија, минало, историја, сегашност, инфо</i> Скопје, Книгоиздателство МИ-АН. ПАВЛОВСКИЈ, Й. & ПАВЛОВСКИЈ, М. 2005. <i>Македонија - минувшее, история, современность, инфо</i>, Скопје, МИ-АН.		
	Дел од монографија/научна книга²	4	6
	Plevnesh, Jordan <i>Selected plays</i> Skopje : St. Clement of Ohrid, National and university library, 2011.	4	
	Плевнеш Јордан <i>Одбрани грами</i> Битола, Микена 2008.	4	
	Трајче Кацаров <i>Чалик чамак</i> , Скопје, Македонска реч, 2005.	4	
	Георги Старделов <i>Театарот на почвата на Македонија</i> . кн. 13. МАНУ, Скопје, 2004.	4	
	Сиљан Раде, http://www.vbm.mk/scripts/cobiss?ukaz=SEAL&mode=5&id=1020040952556963&PF=AU&term=%22%Do%A1%Do%B8%D1%99%Do%Bo%Do%BD,%20%Do%A0%Do%Bo%Do%B4%Do%B5%22 Сто години македонска драма: [антологија] Скопје, Матица македонска, 1992.	4	

² Делот претставува заокружена целина (на пример, глава во научна книга).

7.	Прегледан труд (СЦИ/ЦА/останати)	15/10/5
8.	Mishel Pavlovski, Loreta Georgievska Jakovleva <i>Re-imagining National Identity Through Media</i> во: Irena Carpentier Reifova and Tereza Pavlickova (eds.), <i>Media, Power and Empowerment</i> , Cambridge Scholars Publishing, Newcastle (во печат).	7,5
9.	Mishel Pavlovski <i>Macedonian theatre</i> , THE WORLD OF THEATRE, 2008 ITI UNESCO .	10
10.	Трудови со оригинални научни резултати, објавени на еден од светските јазици во научно списание со меѓународно значење	6
11.	Mishel Pavlovski "Image of Europe in Macedonian Drama", <i>Култура/Culture</i> , 3/2012, Skopje, MI-AN стр. 37-70.	6
12.	"A Story of Stereotypes – the Female (Passive) and the Male (Active) Principle in the Macedonian Cinematography", Context 9/2011, ИМЛ, Скопје стр. 175-184.	6
13.	„Brecht and Death“ / „Брехт и смртта“, Context / Контекст бр.8/2010, Институт за македонска литература, Скопје, стр.211-216.	6
14.	Трудови со оригинални научни резултати, објавени во научно списание опфатено во СЦИ/ЦА/останати или објавени во референтно научно/стручно списание со меѓународен уредувачки одбор³	6
15.	„Глобализацијата и националното“, Спектар 58/2011, Институт за македонска литература, Скопје, стр. 457-466.	6
16.	Трудови со оригинални научни резултати, објавени во научно/стручно списание⁴	4

³ Меѓународен уредувачки одбор е одбор во кој учествуваат експерти од соодветната научна област од најмалку 5 земји, при што бројот на членови од една земја не може да надминува 40% од вкупниот број членови.

⁴ Во случај кога еден научен/стручен, односно апликативен труд има повеќе автори, кога се два автори - секој добива по 90% од бодовите, кога се три автори - секој добива по 80% од бодовите, кога се четири и повеќе - секој добива по 60% од бодовите.

17.	Рецепцијата на <i>Ивона, кнеиња бурјунска</i> од Витолд Гомбровиќ, Спектар 55/2010, Институт за македонска литература, Скопје, стр.117-124.	4	
18.	„Детската поезија како игра“, Спектар 56/2010, Институт за македонска литература, Скопје, стр. 64-72.	4	
19.	„Театарот на иднината - денес“, Културен живот, 1-2/2011, стр. 68-71.	4	
20.	Мишел Павловски <i>Парадоксои на Достоевски - Ткачев, Бергјаев, Луначарски, Ѓурчинов</i> , Прилози/Contributions, 1-2/XXXIII-XXXIV/2008-2009, МАНУ, Скопје.	4	
21.	Mišel Pavlovski <i>Recepcja Iwony, księżniczki Burgunda Witolda Gombrowicza w Macedonii, Pamiętnik Teatralny</i> , Polska Akademia Nauk, Warszawa, 2004 стр. 620-628.	4	
22.	Труд со оригинални научни резултати, објавен во научно/стручно популарно списание	2	со меѓ. уредувачки одбор 3
23.	<i>Ако знаеш да слушаш</i> , Синтези, ноември 2009.	2	
24.	Трудови со оригинални научни резултати, објавени во зборник на трудови од научен/стручен собир	2	3
25.	Павловски М "К вопросу о глобализации и метанарации в македонской драматургии" Славянские языки и культуры в современном мире, МГУ, Москва, 2012.		3
26.	Павловски М. "Глобализация и идентичность" Актуальные вопросы филологических исследований, ПГНИУ, Пермь 2012, стр. 253-263.		3
27.	Сликата на Балканот во современата македонска драматика, РАЗВОЈОТ НА МАКЕДОНСКАТА ЛИТЕРАТУРА, Институт за македонска литература, Скопје, 2011, стр. 387 – 392.	2	
28.	„Europe as Europe`s Otherness“, коавтор: д-р Лорета Георгиевска-Јаковлева, зборник <i>Media, Culture and Identity in Europe</i> , Bahçeşehir University	1	

	press, Istanbul, 2009, стр. 132-143 .		
29.	Пленарно предавање на научен/стручен собир	3	5
30.	Mishel Pavlovski, History, Identity and the (Balkan) Powder Keg, Culture: Building Block or Obstacle for Transnational European Identities, Miami, USA, 2010.		5
31.	Одржано предавање по покана од научна институција/универзитет	2	3
32.	Летна школа на Меѓународниот семинар за македонски јазик, литература и култура - предавање од областа на македонската историска белетристика во периодот 30 јуни, 1-2 јули 2011.	2	
33.	Учество на научен/стручен собир со реферат (постер/усно)	1/1,5	1,5/2
34.	Mishel Pavlovski, Loreta Georgievska Jakovleva <i>Re-imagining National Identity Through Media</i> на International Conference <i>Media, Power and Empowerment</i> , Prague, April 2012.		2
35.	Славянские языки и культуры в современном мире, МГУ, Москва, 21-24 март 2012 тема: "К вопросу о глобализации и метанарации в македонской драматургии".		2
36.	Актуальные вопросы филологических исследований, ПГНИУ, Пермь 6 апрель 2012.		2
37.	Mishel Pavlovski (Macedonia) Europe, Balkans на 4 th International REELC/ENCLS Congress: Literary Dislocations , кој во периодот 1 – 3 септември 2011 година се одржа во Скопје и Охрид		2
38.	„Is the Macedonian Cinematography Waiting for an Active Woman“ на тркалезна маса Културолошките студии денес , 7 ноември 2011 во Ректоратот на УКИМ.		2
39.	XIV Europe Theatre Prize and XII Europe Prize New Theatrical Realities, 12-18.05. 2011, Сан Петербург (Руска Федерација), 12 -17 април 2011.		2
40.	Меѓународен научен собир: Македонскиот идентитет: литература,	1,5	

	јазик, историја, култура, 7-8.11.2011, Институт за македонска литература, Скопје. на тема: „Глобализациските процеси наспроти национално-романтичарски приказни“.		
41.	Меѓународен научен собир: Животот и делото на проф. Ѓорѓи Сталев – Попов, Скопје, 2011, излагање на тема : „Болеста на Дојчин – сеќавањето на Сталев“.	1,5	
42.	Свечен собир: Јордан Хаџи Константинов – Џинот, живот и дело, Велес, 2. 12. 2011, настап со темата „The Giant has a Posse“.	1,5	
43.	Меѓународен симпозиум на тема: <i>Блаже Конески и македонскиот јазик, литература и култура, 15 и 16 декември 2011</i> година на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“. Мишел Павловски: Блаже Конески во Литературната база на ИМЛ.	1,5	
44.	38. Научна конференција, јули 2011, Мишел Павловски: „Меморијата и културата (на македонски примери)“.	1,5	
45.	Мишел Павловски: Идентитетите и потрагата по нив во современиот македонски театарски израз на Меѓународниот македонистички собир, одржан во Охрид, 29 август – 1 септември 2009.	1,5	
46.	Мишел Павловски оствари учество на научниот собир <i>Beyond Boundaries: Media, Culture and Identity in Europe</i> во Истанбул, Турција, во периодот 1 - 4 октомври 2009 година. На научниот собир, истражувачот настапи со реферат на тема „Europe As Europe`s Otherness“.		2
47.	На 42. Меѓународен семинар за македонски јазик, литература и култура, одржан во Охрид, 10 - 27 август 2009, учество на <u>36. Научна конференција, 24-25 август, 2009.</u> Тема: Научното и критичкото дело на Димитар Митрев; Мишел Павловски: „Димитар Митрев како проследувач на македонскиот театар“.	1,5	

48.	Трибина: 70 години „Бели мутри“ (11 јуни 2009 г.), Институт за македонска литература во соработка со општина Велес, во рамките на програмата на 46-тите Рацинови средби.	1,5	
49.	Тркалезна маса за меѓусебната рецепција на двете сродни литератури (словенската и македонската литература) - 12 ноември 2009, во работна посета на Институтот за македонска литература престојуваа писатели и книжевници од Љубљана, Р. Словенија и д-р Намита Субиото, доцент на предметот македонски јазик и книжевност на Филозофскиот факултет во Љубљана.	1,5	
50.	„Проблемот на развитокот на русистиката како полиаспектна наука во епохата на светската глобализација и интеграција“ во Крим, Украина, во периодот од 12 до 21 март 2008 г. учествуваше со излагање на тема <i>Гојол во Македонија.</i>		2
51.	Сликата на Балканот во современата македонска драматика, РАЗВОЈОТ НА МАКЕДОНСКАТА ЛИТЕРАТУРА , Институт за македонска литература, Скопје, 25-26 октомври 2006.	1,5	
52.	Одбранета докторска дисертација	8	8
53.	Факултет за драмски уметности - Скопје, 4 февруари, 2003. <i>Митологиски елементи во современата македонска драматика.</i>	8	
54.	Одбранет магистерски труд	5	5
55.	Руска академија за театарска уметност (ГИТИС) – Москва, јуни 1999. <i>Биомеханичкиот систем во режијата на В. Е. Мејерхолд.</i>		5
56.	Раководител на научен проект	национален 4	Меѓународен 6
57.	Македонска литературна дата база	4	
58.	Национален координатор на меѓународен научен проект	6	
59.	~~ISCH COST Action ISO704 An Interoperable Supranational Infrastructure for Digital Editions (Interedition). Главен~~	~~6~~	

	истражувач: Joris VAN ZUNDERT.		
60.	ISCH COST Action IS0906 Transforming Audiences, Transforming Societies. Главен истражувач: Dr Geoffroy PATRIARCHE.	6	
61.	Учесник во научен проект (најмногу во 3)	национален 2	Меѓународен 3
62.	Македонски книжевен лексикон. ИМЛ (1.1.2009 - 31.12.2011)	2	
63.	Родовите претстави во македонската и албанската култура и во општественото живеење. Меѓународен проект во рамки на Програмата за партиципација на УНЕСКО, чија реализација се остварува во периодот 1.11.2007 до 31.11.2008.		3
64.	Родовите претстави во литературата и културата на Балканот. Носители: Институт за македонска литература при УКИМ и Филолошки факултет при Југозападниот универзитет „Неофит Рилски“ во Благоевград, Р. Бугарија. Меѓународен проект чија реализација се остварува во периодот 1.7.2006 - 30.6.2008 г.		3
65.	Ментор на докторска дисертација	3	
66.	Неда Бакевска. Влијанието на новите комуникациски технологии врз формирањето на виртуелни заедници.	3	
67.	Ментор на магистерски труд	1	
68.	Загорка Поп Антоvsка: <i>Драмата и историјата</i> ИНИ	1	
69.	Мими Таневска-Србиновска: „Средбата актер – гледач во интеркултурниот театар на Гротовски“, 28.6.2010,	1	
70.	Златко Славенски: „Контактот на театарот со сајбер културата и со современата технологија“, 1.7.2010.	1	
71.	Зоја Бузалковска: „Рedefинирањето на границите на културата во практиката на Cirque du Soleil“, 21.9.2010.	1	
72.	Атила Клине: „Сликата на Ориентот во делата на	1	

	Орхан Памук“, 4.3.2011.			
73.	Трајче Кацаров: „Двонасочната релација театар – публика преку репертоарот на Народен театар - Штип“, 8.3.2011.	1		
74.	Јасмина Кантарџиева: „Актерот и Тадеуш Кантор“, 5.6.2012.	1		
75.	Даниела Станковска-Плачковска: „Филмски менаџмент: теорија, искуства, македонски состојби.	1		
76.	Гоце Ристовски: „Застапеноста и третманот на поетското творештво во постколонијалните земји на <i>Сирпушки</i> вечери на <i>поезијата</i> .	1		
77.	Елена Стефановска: Културните програми на МРТВ и идентитетот.	1		
78.	Одржување на настава по задолжителен/изборен предмет ⁵	п рв циклус	в тор циклус	тре т циклус
		0 ,04	0 ,05	0,0 6
79.	ИМЛ - теми и методи на културолошките студии (5 академски години)		,5	7
80.	ИМЛ - постколонијални студии (5 академски години)		,5	7
81.	ИМЛ - интеркултурен театар (пет академски години)		,5	7
82.	ДУТ - правопис и правоговор (2004-	2 1,6		
83.	ДУТ - руски јазик (2004-2006)	3 ,6		
84.	ДУТ - специјален курс (2004-2010)	8 ,4		
85.	ДУТ - фонологија (2007-	1 4,4		
86.	ПФ - сценски игри (2008-	6		
87.	Настава во летни школи и работилници	раково дител	учесн ик	
		1,5		1

⁵ Вкупниот број поени во семестар се добива на следниот начин: неделен број на часови * бр. на работни недели во семестар (15) * по бодување (0,04/0,05/0,06).
Пример 3 (часа неделно)*15 (недели)* 0,05 (поени за предавања од задолжителен предмет од втор циклус студии) = поени

88.	Семинар за македонски јазик, литература и култура 2011 - „Историски роман“		1
89.	Одржување на вежби (лабораториски, аудиториски или изработка на семинарски труд) ⁶	0,03	
90.	Консултации со студенти ⁷	0,002	
91.	Ментор на дипломска работа/научна студија	0,2	
92.	Член на комисија за оцена или одбрана на докторат	0,5	
93.	Член на комисија за оцена или одбрана на магистратура	0,3	
94.	Владо Цветановски на тема „Фолклорните и етнолошките елементи во романот Крпен живот од Стале Попов“.	0,3	
95.	Валентино Скендеровски на тема: „Улогата на интернет културата врз создавањето на современото општество“.	0,3	
96.	Лида Грабулоска на тема: „Модата како културен феномен“.	0,3	
97.	Билјана Дураковска-Величковска на тема: „Моделите на женскост во македонската драматика“.	0,3	
98.	Ана Глигорова на тема: „Идентитетите на подвижните слики“.	0,3	
99.	Нина Стефанова на тема: „Аспекти на родот во драмите на Пинтер“.	0,3	
100.	Владе Ефтимов на тема: „Културен идентитет – интермедијално раслојување“.	0,3	
101.	Вангелија Велева на тема: „Жената и каменот“.	0,3	

⁶ Вкупниот број поени во семестар се добива на следниот начин: неделен број на часови * бр. на работни недели во семестар (15) * по бодување (0,03). Пример 3 (часа неделно)*15 (недели)* 0,03 (поени за часови вежби) = поени

⁷ Вкупниот број поени во семестар се добива на следниот начин: број на студенти * бодување. Пример: 100 (студенти во семестар) * 0,002 (бодување) = 0,2 поени

	македонски јазик, литература и култура, Охрид, 2012		
136.	Член на национална жири-комисија	1	
137.	Член на жири-комисијата за наградата „Стале Попов“ за проза на Друштвото на писателите на Македонија за 2010 година.	1	
138.	Член на жири-комисијата за наградата „Стале Попов“ за проза на Друштвото на писателите на Македонија за 2011 година.	1	
139.	Член на жири-комисијата на Рацинови Средби 2011	1	
140.	Член на меѓународна жири-комисија	2	
141.	Уредник на научно списание СЦИ/ЦА/останати	5/3	
142.	Главен и одговорен уредник на меѓународното научно списание „Спектар“ бр. 56, 57, 58, 59, 60	15	
143.	Член на уредувачки одбор на научно /стручно списание СЦИ/ЦА/останати	2/0,5	
144.	Спектар 50,51,52,54,55	2,5	
145.	Култура/Culture бр. 1-2, 3	4	
146.	Уредник на зборник на трудови	2	3
147.	Уредник на зборник на трудови од научен/стручен собир	1	2
148.	XXXVIII научна конференција на XLIV семинар за македонски јазик литература и култура, Охрид, 14-15 јуни 2011	1	
149.	Претседател на организационен одбор на научен/стручен собир	2	3
150.	Член на организационен одбор на научен/стручен собир	1	2
151.	Координатор на 38. Научна конференција на 44. Летна школа на Меѓународниот семинар за македонски јазик, литература и култура, јули 2011	1	
152.	Член на Организацискиот одбор на Симпозиумот по повод 30 години ИМЛ, Скопје, 2011	1	
153.	Основач на научна лабораторија	7	
154.	Награди/признанија за	5	10

102.	Николина Јосевска на тема: „Производството на културните потреби и вредности низ примерите на огласувањето и рекламирањето“.	0,3	
103.	Јелисавета Танасковска на тема: „Културата и електронските медиуми“.	0,3	
104.	Томислав Каранфиловски на тема: „Медитеранските елементи во современата македонска поезија и популарна култура“.	0,3	
105.	Соња Здравковска-Андоновиќ на тема: <i>Литературното значење низ примери на драмските текстови „Македонска крвава свадба“ од Војдан Чернодрински и „Балканот не е мртв“ од Дејан Дуковски.</i>	0,3	
106.	Член на комисија за оцена или одбрана на специјалистичка работа	0,2	
107.	Член на комисија за оцена или одбрана на дипломска работа	0,1	
108.	Позитивно рецензиран универзитетски учебник	авто	коавтор
		р	8
109.	Учебник издаден во странство	авто	коавтор
		р	10
110.	Изменето и дополнето издание на учебник	авто	коавтор
		р	4
111.	Превод на учебник	3	
112.	Интерна скрипта од предавања ⁸	4	
113.	Постколонијални студии	4	
114.	Теми и методи на културолошките студии	4	
115.	Интерна скрипта од вежби	3	
116.	Основен школски или средношколски учебник	авто	коавтор
		р	7
117.	Научно-популарна книга	авто	коавтор
		р	

⁸ Интерната скрипта предавања и интерната скрипта вежби треба да се одобрат од Советот на Институтот.

		6	4
118.	Научно-популярна или наставно-историска статија во стручно-методско списание	1	
119.	Рецензент на универзитетски учебник	1	
120.	Рецензент на учебник за средно образование	0.5	
121.	Пакет материјали за одреден предмет	1	
122.	Уредник на зборник на текстови за одреден предмет	2	
123.	ПАВЛОВСКИ, М. & ДИМИТРОВСКА, В. (eds.) 2004. <i>Македонски крашок расказ</i> , Скопје: Нова Македонија.	1	
124.	ВКУПНО БОДОВИ НИ + НН	15	
125.	СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА И ОРГАНИЗАЦИОНО-РАЗВОЈНА ДЕЈНОСТ	Поени	
		во земјата	во странство
126.	Книга од стручна област	автор	коавто
		8	7
127.	Поглавје во книга	автор	коавто
		3	2
128.	Речник	автор	коавто
		6	3
129.	Експертски активности: евалуација, стручна ревизија, супервизија	1	
130.	Дизајн или изработка на информациски систем	1	
131.	Учество во работата на комисији за државни натпревари	1	
132.	Учество во промотивни активности на Институтот	0,5	
133.	Презентација на Македонската литературна база на податоци (Друштво на писателите на Македонија, Скопје, 27 март 2008 г.)	0,5	
134.	Кино Милениум - Скопје: „Златко Славенски и неговата книга“ (кон книгата на Златко Славенски: 0.1 - краток вовед во бесконечноста, Силсонс, Скопје, 2011)	0,5	
135.	Презентација на издавачката дејност на ИМЛ на Семинарот за	0,5	

	научни постигнувања		
155.	Награда „Гоце Делчев“ за наука	5	
156.	Награда „Мито Хаџи Василев“ за публицистика	5	
157.	Визитинг-научник	/	6
158.	<u>Спецкурс «Интеграция новых информационных технологий в литературный процесс: Интернет и постмодернизм» ГОУВПО «Пермский государственный университет» Пермь, Россия</u>		6
159.	Пролетен семестар учебна 2009/2010 на Florida international University, Miami, FL, USA.		6
160.	Студиски престој во странство	до 3 мес.	до 6 мес. Повече
		0,5	1 2
161.	Изготвување и пријавување на научен/образовен проект	национален	меѓународен
		осител	ораб. осител ораб.
		0,5	1
162.	Член во извршно тело на меѓународна организација која поддржува/организира НИ дејност (FP7, COST, ICGEB, IEAE, и сл.)	Претседател	член
		4	2
163.	Член на Македонскиот славистички комитет	2	
164.	Директор	6	
165.	Раководител на внатрешна организациона единица	3	
166.	Раководител на Одделението за македонска литература 20 век на ИМЛ	3	
167.	Член на Универзитетски сенат	2	
168.	Член на универзитетска комисија	1	
169.	Претседател на Советот на Институтот	3	
170.	Член на Советот на Институтот	2	
171.	Член на Совет на ИМЛ	2	
172.	Член на институтска комисија	0,5	

173.	Комисија за јавни набавки	0,5
174.	Комисија за попис	0,5
175.	Комисија за издавачка дејност	0,5
176.	Член на Комисија за избор во звање	0,2
177.	Координатор на студиска програма	1
178.	Раководител на постдипломски или докторски студии	2
179.	Подготовка на национални документи (стратегии, закони и сл.)	2
180.	Учество во комисији и тела на државни и други органи	1
181.	Претседател на Советот за наука на МОН	5
182.	Член на Советот за наука на МОН	3
183.	Национален координатор за одредена стручна област	4
184.	Учество во изработка на национална програма од одредена област	3
185.	БОДОВИ СА+ ОР	49,2
186.	ПРОФЕСИОНАЛНИ РЕФЕРЕНЦИ НА КАНДИДАТОТ ЗА ИЗБОР ВО ЗВАЊЕ	Поени
187.	НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА И НАСТАВНО-НАУЧНА ДЕЈНОСТ	98,4
188.	СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА И ОРГАНИЗАЦИОНО-РАЗВОЈНА ДЕЈНОСТ	98,4
189.	ВКУПНО	362,1

Скопје, 11 декември 2012

Рецензентска комисија

Д-р Веле Смилевски, н. сов., с.р.

Д-р Лорета Георгиевска - Јаковлева,
н. сов., с.р.

Д-р Александар Прокопиев,
н. сов., с.р.

РЕЦЕНЗИЈА

НА ДОКТОРСКАТА ДИСЕРТАЦИЈА „МАКРОИНВЕРТЕБРАТИТЕ ОД РЕКАТА БРЕГАЛНИЦА - СТРУКТУРА НА ЗАЕДНИЦАТА И ПРОЦЕНКА НА ЕКОЛОШКИОТ СТАТУС НА ЕКОСИСТЕМОТ“, ИЗРАБОТЕНА ОД М-Р ВАЛЕНТИНА СЛАВЕВСКА-СТАМЕНКОВИЌ, ПРИЈАВЕНА НА ПРИРОДНО-МАТЕМАТИЧКИОТ ФАКУЛТЕТ ВО СКОПЈЕ

На седницата на Наставно-научниот совет на Природно-математичкиот факултет при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје одржана на 1.11.2012 година, беше донесена Одлука бр. 07-3980/13 од 16.11.2012, со која сме избрани за членови на Рецензентската комисија за оценка на изработената докторска дисертација под наслов: „Макроинвертебратите од реката Брегалница - структура на заедницата и проценка на еколошкиот статус на екосистемот“, поднесена од м-р Валентина Славевска-Стаменковиќ, асистент на Институтот за биологија при Природно-математичкиот факултет во Скопје.

Рецензентската комисијата во состав: д-р Стое Смиљков, редовен професор на Природно-математичкиот факултет во Скопје; д-р Момир Пауновиќ, научен соработник на Институтот за биолошки истражувања „Синиша Станковиќ“ во Белград, Србија; д-р Дана Прелиќ, редовен професор на Природно-математичкиот факултет во Скопје; д-р Трајче Стафилов, редовен професор на Природно-математичкиот факултет во Скопје и д-р Никола Христовски, редовен професор на Факултетот за биотехнички науки во Битола (во пензија), по деталното разгледување на поднесената дисертација го поднесува следниов

ИЗВЕШТАЈ

Докторската дисертација под наслов „Макроинвертебратите од реката Брегалница - структура на заедницата и проценка на еколошкиот статус на екосистемот“ е изработена во Лабораторијата за инвертебрата и анимална екологија при Институтот за биологија на Природно-математичкиот факултет во Скопје, во Лабораторијата за физичка хемија при Институтот за хемија на Природно-математичкиот факултет во Скопје и во Институтот за биолошки истражувања „Синиша Станковиќ“ во Белград, Србија.

Ракописот на докторската дисертација е напишан според предвидените законски нормативи. Презентиран е на 297 страници и содржи 147 оригинални слики во вид на графички презентации и 107 табели, од кои 6 се дадени во прилог. Дисертацијата се состои од следниве 8 поглавја: Вовед (7 страници), Опис на истражуваното подрачје (12 страници) Материјал и методи (15 страници), Резултати (177 страници), Дискусија (42 страници), Заклучоци (7 страници), Литература (18 страници) и Прилози (18 страници). Во дисертацијата е даден апстракт на македонски и англиски јазик. Евидентно е дека носечки содржини во докторскиот труд на м-р Валентина Славевска-Стаменковиќ претставуваат поглавјата „Резултати“ и „Дискусија“.

Во **ВОВЕДОТ** на докторската дисертација авторката јасно ја истакнува потребата од комплексни истражувања на течечките води, кои воедно спаѓаат во групата на најзагрозени екосистеми на планетата Земја. Евидентно е дека главни закани за диверзитетот се деградацијата на квалитетот на водата, модификацијата и фрагментацијата на водните станишта, интродукцијата на инвазивни видови и климатските промени. Авторката дава воведни информации за биолошката разновидност во речните екосистеми и во фокусот на својот интерес ги става бентосните макроинвертебрати. Поткрепено со исцрпни податоци го истакнува нивното значењето во структурата и функционирањето на водните екосистеми. Преку различните аспекти на исхрана макроинвертебратите учествуваат во минерализацијата на органските материи и последователно во процесот на самопочистување на водата. Во продолжение следи богат литературен преглед на факторите одговорни за просторните и сезонски промени во составот и структурата на бентосната заедница и осврт на взаемните врски помеѓу макроинвертебратите и факторите на средината.

Водејќи нè постепено низ ова поглавје од докторската дисертација авторката ја истакнува сензитивноста на макроинвертебратите кон промените во водната средина, што е искористена како предност за нивната употреба во мониторинг студиите. Анализата на физичко-хемиските параметри информира за квалитетот на водата, типот и концентрацијата на загадувачот во моментот на колекционирање, но не и за неговиот ефект врз акватичните организми, додека преку структурата на бентосните заедници се добива јасна слика за долготрајното влијание на факторите на средината. Во тој контекст, објаснува авторката, Рамковната директива за води - WFD (Water Framework Directive, 2000/60/EC) го истакнува значењето на макроинвертебратите, доделувајќи им го приматот на задолжителен биолошки елемент во евалуација на квалитетот на еден воден екосистем. Во продолжение, кандидатката им посветува особено внимание на трите главни приоди (сапробен, биотички и индекс на диверзитет) во проценка на одговорот на бентосните заедници на загадување и исцрпно ги образложува предностите и недостатоците на овие методи.

Следат податоци за неопходноста од интензивни и мултидисциплинарни истражувања на речните екосистеми во Р. Македонија, од причини што состојбата со квалитетот на водите е веќе нарушена, како последица од загадување со органски материи, тешки метали, пестициди, токсични соединенија итн. Загадувањето на реките е особено големо низводно од градовите и е директно условено од отсуството на пречистителни станици за третман на отпадните води од домаќинствата и индустријата. Во понатамошниот текст м-р Славевска-Стаменковиќ информира за отсуството на пречистителни станици во Источниот плански регион и успешно го води читателот до подрачјето на истражување - реката Брегалница. Авторката го зема предвид фактот дека Брегалница е од големо значење за економскиот развој на регионот, а воедно е најоптоварена река со отпадни води на повеќе урбани средини (Берово, Делчево, Кочани, Штип), земјоделски активности, индустриски капацитети и флотација на рудниците „Злетово“, „Саса“ и „Бучим“, па така, за подрачје на својот научен интерес го избира овој екосистем. Печатените трудови за макроинвертебратите од сливот на реката Брегалница се исклучително оскудни и се однесуваат на нејзиниот влив во Вардар, на Зрновска Река и на Пехчевскиот Поток, поради што авторката дополнително ја истакнува оправданоста за проучување на структурата на бентосната заедница и проценка на еколошкиот статус на речниот екосистем Брегалница. Во таа насока ги поставува следниве **цели**: квалитативна и квантитативна анализа на макроинвертебратите од реката Брегалница, со особен осврт кон доминантните претставници; анализа на просторните и временските промени во структурата на бентосната заедница со цел да се утврдат причините кои ги условуваат тие промени;

анализа на макроинвертебратите во однос на сапробните услови на средината; анализа на макроинвертебратите во однос на функционалните групи во исхраната; анализа на макроинвертебратите карактеристични за одредени зони во однос на лонгитудиналниот градиент; утврдување на зависноста на макроинвертебратите од типот на супстратот; детална анализа на структурата на бентосната населба со помош на структурните индекси на богатство-d, диверзитет- H' и хомогенитет- $J_{(e)}$; определување на физичко-хемиските карактеристики на водата заради анализа на односите помеѓу водните макроинвертебрати и факторите на средината, како и утврдување на квалитетот на водата; утврдување на степенот на контаминација на реката Брегалница со тешки метали; проценка на еколошкиот статус на екосистемот по пат на примена на биолошки методи: сапробен индекс, број на ЕРТ таксони, индексите BMWP и ASPT; утврдување на актуелните и потенцијалните извори на загадување, проценка на степенот на загрозеност на реката Брегалница и дефинирање на активности во насока на заштита на истражуваниот екосистем; врз основа на резултатите од оваа студија да се изнесат идни видувања за воспоставување на национален мониторинг систем специфичен за типот на водотекот и типот на притисокот.

Во поглавјето **ОПИС НА ИСТРАЖУВАНОТО ПОДРАЧЈЕ**, авторката дава детален опис на природно-географските карактеристики на реката Брегалница. Оваа река припаѓа на егејскиот слив на хидрографскиот систем на реката Вардар и претставува нејзина притока од прв ред. Извира на 1.720 m н.в. под врвот Ченгино Кале на Малешевските Планини, источно од градот Берово. Во реката Вардар се влива меѓу селата Ногаевци и Убого, на надморска височина од 137 m н.м. што претставува висинска разлика (вкупен пад) од 1.583 m. Брегалница има вкупна должина од 225 km, сливна површина од 4.307 km² и просечен пад од 7‰. Авторката го збогатила описот со детален приказ на геолошкиот состав на теренот, климатските карактеристики на регионот (температура на воздухот, количини на врнежи, релативна влажност на воздухот и ветрови), климатско-вегетациско и биогеографско зонирање, хидрологија и педолошките карактеристики.

Методологијата на колекционирање, обработка и анализа на материјалот е опишана во поглавјето **МАТЕРИЈАЛ И МЕТОДИ**. Евидентно е дека авторката ги следи европските стандарди и го поставува планот на истражување согласно со барањата на Рамковната директива за води. При конципирање на динамиката на истражување (месечна, во периодот од октомври 2007 до септември 2008 год.), м-р Славевска-Стаменковиќ го зема предвид и животниот циклус на макроинвертебратите со цел прецизна и точна интерпретација на резултатите при проценка на еколошкиот статус на екосистемот. Имајќи предвид дека мерното место треба да е репрезентативно за целиот фрагмент на водотекот, посветено е посебно внимание при изборот на локалитетите. Поставени се дванаесет мерни места (T1-T12) од изворишниот регион на Брегалница па сè до вливот во реката Вардар, пред и по големите градови (Берово, Делчево, Кочани и Штип), како и пред и по вливовите на главните притоки кои најчесто носат комунални или индустриски отпадни води, како и мерни места во области без или со незначително влијание од страна на човекот (референтни локалитети и локалитети со статус близок на природниот). Ваквиот распоред на локалитетите и овозможил на м-р Славевска-Стаменковиќ добивање на реална слика како за природните лонгитудинални промени во составот и структурата на бентоценозата, така и за ефектот од различниот тип на антропогени влијанија врз хидробионтите. Во теренскиот протокол се заведени основните податоци за локалитетите: географските координати и надморската височина со помош на GPS од типот Garmin Colorado - 300/500, просечната ширина и длабочина на реката и типот на подлога (по пат на визуелна проценка).

За добивање на резултати со научен квалитет и споредливост, примероците вода авторката ги колекционира според меѓународниот стандард ISO 5667-14:1998. На терен се определени брзина, температура и pH на водата, концентрација на растворен O_2 и содржина на растворен CO_2 . Во Лабораторијата за инвертебрата и анимална екологија е извршено мерење на следниве параметри: алкалитет, CO_3^{2-} , HCO_3^- , $^{\circ}dH$, O_2 , CO_2 , TP, NH_4^+ , NO_2^- , NO_3^- , $KMnO_4$, Cl^- , SO_4^{2-} , додека во Лабораторијата за физичка хемија е анализирана концентрацијата на Fe, Mn, Pb, Cu, Cd, Zn во вода и седимент. За анализа на физичко-хемиските карактеристики на водата се применети стандардни методи, детално опишани во APHA (1992).

За колекционирање и обработка на макроинвертебрите применети се светски и европски стандарди (EN 28265:1994, EN 27828:1994, EN ISO 9391:1995, ISO 5667-3:1995). За прецизна идентификација на макроинвертебрите изработени се околу 70000 нативни и трајни препарати што зборува во прилог на големата издржаност на оваа дисертација. Класификација на Oligochaeta е вршена според Brinkhurst & Jamieson (1971), додека на останатите фаунистички групи на макроинвертебрати е според номенклатурата дадена во „Fauna Europaea“ (<http://www.faunaeur.org/>)

Обработката на резултатите опфаќа анализа на квалитативниот состав (видово разнообразие) и квантитативните односи (густина, доминантност) во бентосната заедница. Структурата на бентоценозата подетално е определена со помош на структурните индекси на богатството (d), диверзитетот (H') и хомогенитетот (J_e). Анализата на сапробните индикатори, на функционалните групи во исхраната, на макроинвертебрите во зависност од афинитетите кон биоценотичките региони и од типот на супстратот е извршена со помош на ASTERICS верзија 3.3 софтверот. За биолошка проценка на квалитетот на водата применети се следните биолошки параметри: сапробен индекс - SI, биотичките индекси BMWP (Biological Monitoring Working Party) и ASPT (Average Score per Taxon), EPT-индексот и број на сензитивни таксони. Авторката детално ја опишува суштината на овие параметри што е од голема корист за читателот кој не е запознаен со ваков тип на анализи.

Статистичката обработка на резултатите прикажани во дисертацијата е извршена со статистичките пакети Statistica for Windows 8.0 и „Flora“ Software (Version 2011). Резултатите добиени во текот на истражувањата се претставени како средни вредности, придружени со стандардна девијација (SD). За анализа на податоците авторката применува статистички техники кои вообичаено се применуваат во еколошките студии на макроинвертебрите (*Correspondence Analysis* - кореспондентна анализа; *Principal Component Analysis* - анализа на главните компоненти и *Canonical Correspondence Analysis* - канониска кореспондентна анализа), но речиси никогаш на просторот на Р. Македонија.

Најобемниот дел од докторската дисертација на м-р Слаевска-Стаменковиќ претставува поглавјето **РЕЗУЛТАТИ**. Резултатите од мултидисциплинарното истражување на реката Брегалница се систематизирани во единаесет потпоглавја. За одбележување се бројните податоци кои ги анализира авторката во ова поглавје. За подобра визуелизација, добиените резултати се прикажани табеларно и графички.

Во **првото** потпоглавје, авторката ги анализира сезонските и лонгитудиналните промени на физичко-хемиски параметри, ја утврдува статистичката значајност на варирањата и го дефинира квалитетот на водата. Резултатите ги интерпретирани согласно националните стандарди (“Уредбата за класификација на води” и “Уредба за категоризација на водотеците, езерата, акумулациите и подземните води” од “Службен весник на Р. Македонија” 18/99). Авторката го утврдува степенот на контаминација на реката Брегалница со тешки метали врз основа на нивната содржина во седиментот, а согласно со холандските стандарди.

Следат потпоглавја (4.2-4.11) во кои се прикажани резултатите од квалитативно-квантитативната анализа на бентоценозата. Авторката констатира 186 таксони кои припаѓаат на 18 групи на без'рбетници (**второ потпоглавје**). Во рамките на фаунистичката листа главен белег даваат водните инсекти (123 таксони) и црви (41 таксон), со заедничко учество од 88,1%. Преку јасни графички и табеларни прикази на резултатите на читателот му е овозможено да ги следи сигнификантните лонгитудиналните и сезонските промени во видовото разнообразие по течението на Брегалница. Евидентирана е значајна негативна корелација помеѓу просечниот број на видови и локалитети, односно намалување на видовото разнообразие во лонгитудинален правец (T1-T12). Сигнификантно висок диверзитет е забележан на мерните места T1, T2 и T8, односно низок во подрачјето на вливот во Вардар (T12).

Во натамошното изложување на резултатите (**третото и четвртото потпоглавје**), м-р Славевска-Стаменковиќ детално ги разработува квантитативните односи во заедницата. За таа цел, направен е сумарен преглед за релативното учество на одделните групи и таксони на макроинвертебрати. Квантитативно доминираат Oligochaeta (44,78%) и Diptera (39,14%), учествувајќи со 83,97% во изградба на бентоценозата. Trichoptera (6,10%) и Ephemeroptera (5,54%) претставуваат субдоминантни групи. Amphipoda се јавува со учество од 1,89% (рецедентна група), додека вкупната процентуална застапеност на останатите групи (13) е незначителна и изнесува 2,55%. Доминантноста на Oligochaeta се должи на високото учество на *Limnodrilus hoffmeisteri* (13,72%), *L. clapedeanus* (13,51%) и *Nais bretscheri* (6,05%) во изградба на бентоценозата. Во рамките на Diptera, доминираат хирономидни ларви од Orthocladiinae (22,24%) и Chironominae (12,99%). Во текот на истражувањата се забележани зонални промени во просечната густина, како и во структурата на заедницата на макроинвертебрати. По должина на речниот тек, забележан е пораст во учеството на Oligochaeta, проследено со опаѓање на релативната застапеност на инсектите, пред сè на Trichoptera, Ephemeroptera и Plecoptera. Втората по доминантност група Diptera, се јавува со високо учество по должина на целиот речен тек. По оваа анализа, квалитативно и квантитативно детално и статистички поткрепено се разработени доминантните групи Oligochaeta, Diptera, Trichoptera и Ephemeroptera, како и Plecoptera поради високото разнообразие и учество на одредени локалитети од Брегалница.

Следните потпоглавја (4.5-4.7) се посветени на анализа на макроинвертебратите во однос на: сапробните услови на средината, типот на исхрана и ритрон/потамон зоните по должина на лонгитудиналниот градиент. По должина на речниот тек е забележан пораст во учеството на алфа-мезосапробните и полисапробните индикатори, проследено со опаѓање на релативната застапеност на ксено- и олигосапробните таксони. Во рамките на функционалните групи во исхраната стругачите и собирачите доминираат по целата должина на Брегалница. Притоа, стругачите се јавуваат со значајно ($p < 0,05$) повисока застапеност на првите три мерни места (од 39,48 до 39,86%) во однос на останатите (T4-T12) поставени низводно. Спротивно, учеството на собирачите е сигнификантно ($p < 0,05$) ниско на T1, T2, T3 и T10 (од 34,59 до 42,47%), односно ($p < 0,05$) високо на T11 и T12 (96,45 и 90,82%). По должина на лонгитудиналниот градиент забележан е тренд на опаѓање на учеството на организмите карактеристични за ритронските зони, проследено со пораст на потамофилните форми во ист правец.

Резултатите од анализата на макроинвертебратите во однос на типот на супстрат се презентирани во потпоглавјето 4.8. Евидентно е дека најголем дел од речниот тек (од T1 до T10) е повеќе или помалку населен со литофилни-Lit и фитофилни-Phy претставници. Статистичката анализа покажа дека пелофилните-Pel (43,21 и 40,86%) и

псамофилните-Psa (43,04 и 39,13%) организми се јавуваат со сигнификантно ($p < 0,05$) висока застапеност на T11 и T12. Заедницата на мерните места T6 (1,81%), T8 (1,06%), T9 (0,66%) и T11 (1,18%) се одликува со сигнификантно ($p < 0,05$) повисоко учество на аргилофилните претставници, додека организмите кои преферираат делови на органска материја од типот на остатоци од дрвесина и сл., со сигнификантно ($p < 0,05$) зголемено учество се јавуваат во заедницата на T1 (1,31%), T2 (1,68%), T3 (2,22%), T8 (3,14%) и T12 (5,85%). Во следното потпоглавје (4.9) се презентирани резултатите од анализата на структурните одлики на бентоценозата (d , H , $J_{(e)}$) од реката Брегалница. Авторката констатира постепено намалување на вредностите на овие индекси (d , H , $J_{(e)}$) од изворишниот регион па сè до подрачјето на вливот, односно утврдува сигнификантно негативна корелација ($R = -0,639$, $p < 0,001$; $R = -0,438$, $p < 0,001$; $R = -0,231$, $p < 0,001$) со локалитетите на истражување. Значајно ($p < 0,05$) ниски вредности на индексите се забележани на T9 ($H -1,12$; $d -1,80$), T11 ($H -1,61$; $d -1,91$) и T12 ($H -1,31$; $d -1,08$).

Во потпоглавјето 4.10 јасно се гледаат настојувањата на авторката во реализација на целите на своите истражувања. Примената на различни индекси за проценка на квалитетот на водната средина говори за сложениот пристап во студијата, како и за познавање на сензитивноста на индексите кон одреден тип на загадување. Универзален индекс за биолошка проценка не постои, па така, за добивање на валидни резултати пожелно е истовремено употреба на повеќе мониторинг приоди. Поради тоа, ваквите анализи се подолготрајни, но целисходни и поверодостојни.

Со помош на методите на ординација (CA и PCA) во последното потпоглавје (4.11) од резултатите, дефинирана е релативната местоположба на локалитетите на истражување. Од квалитетните и јасни графички прикази на овие анализи евидентно е издвојување на првите три (T1-T3), како и на последните две мерни места (T11-T12) од останатите (T4-T10), што укажува дека овие два сектора се разликуваат од останатиот дел на речниот тек. Според авторката, издвојувањето е очекувано ако се имаат предвид разликите во општите карактеристики на секторите во кои се наоѓаат локалитетите. Последните два локалитети се под значајно влијание на стресни фактори, што е илустрирано со биолошките параметри кои овозможиле нивно издвојување од останатите. Од графичките прикази се отчитани биолошките параметри кои најмногу влијаеле на распоредот на податоците, односно на групирање на локалитетите.

Со цел појасно прикажување на можните разлики, како и сличности помеѓу локалитетите поставени на секторот од T4 до T10, авторката ги исклучува од анализата претходно групирани по сличност локалитети и констатира дека: 1) местоположбата на мерното место T7 (по браната Калиманци) е дефинирана со квалитативно-квантитативното богатство на пролетниците, како и со зголеменото учество на акватичните полжави и цвакачите; 2) високата застапеност на Trichoptera придонесува за групирање на мерните места T9 и T10; 3) издвојувањето на T4, T5, T6 и T8 е последица, меѓудругото и на големото учество на Oligochaeta; 4) поголемата сличност помеѓу T4, T6 и T8 наспроти T5, се должи на високата застапеност на алфа- и полисапробните индикатори на овие мерни места.

Со примена на Spearman-ранг коефициентот на корелација утврдена е сигнификантна ($p < 0,05$), позитивна и негативна зависност помеѓу биолошките (просечната густина на таксоните и друго) и физичко-хемиските параметри на водата (T, pH, алкалитет, CO_3 , HCO_3 , °dH, O_2 , CO_2 , TP, NH_4^+ , NO_2^- , NO_3^- , KMnO_4 , Cl^- , SO_4^{2-} , Fe, Mn, Pb, Cu, Cd, Zn) и седиментот (Fe, Mn, Pb, Cu, Cd, Zn). За утврдување на односите помеѓу факторите на средината и биолошките параметри применет е методот на селекција познат како „претходен избор“ или „избор однапред“ (Forward selection) и последователно ССА. Со оваа анализа се селектирани параметрите кои најмногу влијаат на заедницата, односно факторите кои се во највисока корелација со

биолошките показатели. Со примена на познатиот тест на значајност Monte Carlo утврдени се сигнификантните корелации. ССА е вршена постапно. Во првиот чекор се анализираат односите на биолошките параметри и параметрите за вода (нитрати, Т, вкупен фосфор, KMnO_4 , Cu) и седимент (Cu, Pb, Zn), а во следниот се додадени и морфолошките параметри на водотекот (надморска височина, тип на подлога, просечна длабочина и просечна ширина). Во понатамошниот текст е ставен посебен акцент врз отчитување на факторите одговорни за дистрибуција на видовите евидентирани по течението на Брегалница.

Во поглавјето **ДИСКУСИЈА**, авторката систематски ги анализира и ги интерпретира добиените резултати и ги споредува со бројни податоци во литературата. Дискусијата се води низ две потпоглавја: 5.1. Анализа и валоризација на диверзитетот и 5.2. Структура на заедницата и проценка на еколошкиот статус на екосистемот.

Оваа докторска дисертација претставува прва еколошка студија која го проучува разнобразието на макроинвертебратната фауна по течението на реката Брегалница (потпоглавје 5.1) Резултатите од истражувањата имаат значаен придонес од фаунистички и таксономски аспект, ако се има предвид релативно високиот број (26) на видови на макроинвертебрати за првпат нотирани во Р. Македонија. Меѓунив, најголем дел (14 таксони) припаѓаат на Oligochaeta. Врз основа на актуелната состојба со диверзитетот (186 таксони), како и од споредбата на Брегалница со други водотеци, авторката констатира релативно високо разнобразие на макроинвертебрати. На територијата на истражуваното подрачје евидентира присуство на 10 видови ретки за фауната на земјата, со тесен ареал на распространување. Истражуваниот екосистем е под големо антропогено влијание од различна природа, што пак од своја страна може да е причина за намалување на популациите на автохтоните видови или за нивно потполно исчезнување, па така, фаунистичкиот преглед овозможува валоризација на диверзитетот на макроинвертебратите врз основа на меѓународни конвенции и директиви. Присуството на ендемити, како и видови со статус на закана и под законска заштита во горниот, планински дел на реката (*Austropotamobius torrentium*, *Odontocerum hellenicum* и *Rhyacophila armeniaca*), како и во подрачјето на вливот во Вардар (*Unio crassus* и *Gomphus flavipes*) укажува на потреба од висок степен на заштита на овие делници на Брегалница.

Во следното потпоглавје (5.2) авторката ја зема предвид поставеноста на мерните места, средномесечните температури на водата, типот на супстрат (камен, чакал), како и сукцесивната смена на заедниците и приближно го дефинира протегањето на ритронската (од T1 до T5) и потамонската зона (од T6 до T12) на реката Брегалница. Во понатамошниот текст м-р Славевска-Стаменковиќ ги резимира и интерпретира резултатите од физичко-хемиска анализа на водата, го утврдува степенот на контаминација на реката со тешки метали и врши проценка на еколошкиот статус на 12 мерни места поставени вдоль реката Брегалница. При интерпретација на резултатите од големо значење се резултатите од ординациските техники СА и РСА. Имено, овие анализи ги издвојуваат првите три мерни места во одделен сектор како резултат на бројни параметри индикативни на повисок квалитет на средината споредено со локалитети поставени низводно.

Мерните места T1 и T2 се поставени надвор од човековото влијание, високо на Малешевските Планини и се одликуваат со високо аерирана вода ($11,3-11,6 \text{ mg l}^{-1} \text{ O}_2$), со ниска содржина на нутритивни (амоњак, нитрити, нитрати) и незначително присуство на тешки метали во водата. Седиментот не е контаминиран со тешки метали, што дополнително укажува на висок квалитет на животната средина. Како одговор на природните, ненарушени услови во средината, се развива и опстојува разнобразна фауна на макроинвертебрати (просечен број на видови - 33). Според

авторката, структурните и функционалните одлики на заедницата укажуваат на еколошки „здрав“ сектор од речниот екосистем. Врз основа на максималното учество на ксено- и олигосапробните индикатори, ниските вредности на SI, а високите на BMWP и ASPT индексите потврден е одличниот еколошки статус на највисоките мерни места (референтни локалитети). Првите знаци на антропогено влијание (благ пораст на нитрити, нитрати и повремено на амоњак) се забележуваат непосредно пред влезот на Брегалница во Берово (Т3) и се условени од отпадните води од викендиците покрај речното корито. Согласно со холандските стандарди и пред градот Берово седиментот не е загаден со тешки метали. И покрај повремените отстапувања во вредностите на физичко-хемиските параметри во водата, реката и во овој дел се одликува со релативно висок квалитет на водната средина. Во прилог на оваа констатација се вредностите на SI (1,68), BMWP (92,5) и ASPT (6,23) индексите кои укажуваат на добар еколошки статус на Брегалница на ова мерно место.

Од градот Берово па сè до вливот во Вардар, Брегалница силно се оптоварува со отпадни води од урбаните средини (од градовите Берово, Делчево, Кочани, Штип, Свети Николе) и руралните населби, земјоделски активности (главно кочанскиот регион), индустриски капацитети и флотација на рудниците „Злетово“, „Саса“ (за олово и цинк) и „Бучим“ (за бакар). Авторката констатира дека природните лонгитудинални промени во квалитетот на водата, составот и структурата за заедницата се значајно нарушени од страна на човекот и пристапува кон детална анализа на состојбата со квалитетот на водата на секое мерно место. Како иницијален чекор и основа за понатамошните анализи се резултатите од ординациските техники. Имено, во рамките на секторот од T4 до T10, CA и PCA ги издвојува T4, T5, T6 и T8 од останатите како последица на високото учество на Diptera и зголемено на Oligochaeta. Поголема сличност е забележана помеѓу мерните места поставени по градовите Берово (T4), Делчево (T6) и Кочани (T8) наспроти T5, поставено пред Делчево. Ваквото групирање, пред сè, се должи на високата застапеност на алфа- и полисапробните индикатори. Меѓу другото, авторката констатирала дека квалитетот на водата на овие делници на реката Брегалница не ги исполнува нормите на II-III класа како што е определено со „Уредбата за категоризација на водотеците, езерата, акумулациите и подземните води“ („Службен весник на Р. Македонија“ 18/99). За влијанието на комуналните, индустриските и отпадните води од фармите говорат високите концентрации на азотни соединенија, особено по градот Берово. Така, максимални вредности на амоњак (III-IV категорија) се измерени во ноември, јануари и март, како и на нитрити во јули ($0,5 \text{ mg l}^{-1}$) што соодветствува на вода од V категорија. Сигнификантно повисоките средногодишни вредности на вкупен фосфор ($0,0115 \text{ mg l}^{-1}$; IV категорија) и нитрати ($3,74 \text{ mg l}^{-1}$; I-II категорија) измерени во водата во близина на селото Теранци (T8) се резултат на примена на фосфорни и азотни ѓубрива). Што се однесува до концентрациите на тешки метали во водата измерени се вредности на Fe на T4 и T6, на Mn на T4, T6, T8 и на Pb на T6 во рамките на III-IV категорија. Седиментот е богат со Fe впрочем како и целиот тек на реката Брегалница. Согласно Холандските стандарди седиментот на T4, T6 и T8 е категоризиран како загаден со Cu ($57,25$; $52,87$; $53,67 \text{ mg kg}^{-1}$), а на T6 и со Zn ($163,8 \text{ mg kg}^{-1}$). Spearman-ранг коефициентот на корелација покажа сигнификантна ($p < 0,05$), позитивна зависност на бета-мезосапробниот *N. bretscheri*, алфа-мезосапробниот *N. elinguis* и на полисапробниот *L. hoffmeisteri* со содржината на органски материи во водата, продуктите на деградација (нитрити, нитрати), како и со содржината на Fe и Cu во седиментот што укажува на толерантност на видовите кон овие параметри. Според вредностите на сапробниот индекс ($SI=2,71$) еколошкиот статус по градот Берово е прифатлив (III категорија) и повремено преминува во слаб (IV категорија). Исто така, и биотичките индекси BMWP и ASPT

покажуваат тренд на влошување на квалитетот на водата на Т4. Врз основа на биолошките параметри е евидентирано умерено опаѓање на квалитетот на водата и на Т6 и Т8. Вредностите на SI (2,36 и 2,55), BMWP (50,67 и 93,25) и ASPT (4,84 и 5,35) индексите укажуваат на добар кон прифатлив и повремено прифатлив статус на Брегалница по Делчево (Т6) и Кочани (Т8).

Во рамките на секторот од Т4 до Т10, се издвојува и мерното место **Т7**. Поставено на околу 200 m по испустот на браната Калиманци, ова мерно место се разликува од останатите по специфичните хидролошки и физичко-хемиски карактеристики на водата. Акумулацијата претставува „таложник“/„филтер“ како на суспендирани органски материи кои ги внесува Брегалница, така и на тешки метали што ги носи Каменичка река. Па така, водата по браната е сиромашна со органски материи ($3,56 \text{ mg l}^{-1}$), додека концентрациите ($0,161$; $0,01$; $2,44 \text{ mg l}^{-1}$) на азотните соединенија (амоњак, нитрити, нитрати) и вкупниот фосфор ($0,0057 \text{ mg l}^{-1}$) соодветствуваат на вода со висок квалитет (I-II категорија). Водата е главно „чиста“ од тешки метали, со исклучок на оловото (просечно $10,31 \text{ mg l}^{-1}$) чии концентрации повремено преминуваат во рамки на III-IV категорија. Што се однесува до содржината на тешки метали во седиментот, состојбата е сосема спротивна и загадувачка. Негативното влијание од рудникот „Саса“ врз реката Брегалница, посредно преку акумулацијата Калиманци, се потврдува со високата содржина на тешки метали во седиментот. Согласно со холандските стандарди, седиментот е загаден со Cu ($97,12 \text{ mg kg}^{-1}$) и Pb ($237,75 \text{ mg kg}^{-1}$), односно високо контаминиран со Cd ($15,42 \text{ mg kg}^{-1}$) и Zn ($3078,8 \text{ mg kg}^{-1}$). Според авторката седиментот претставува историско загадување кое говори за случувањата во минатото (како што е хаваријата на хидројаловиштето во 2003 година), поради што е разбирлива контаминацијата на седиментот со тешки метали.

М-р Славевска-Стаменковиќ констатира дека браната предизвикала промени и во структурата и функционирањето на заедницата на макроинвертебрати, како и исчезнување на едни, а појава на други видови (загуби на диверзитет). Доминираат двокрилците, главно хирономидите и некои еднодневки, организми приспособени кон променливи хидролошки услови со краткиот животен циклус и способноста за брза реколонијација на стаништето. Меѓу другото, ординациските техники СА и PCA го издвојуваат ова мерно место од останатите поставени на секторот од Т4 до Т10 по зголеменото учество на пролетницата *Leuctra fusca* ($99,83 \text{ ind. m}^{-2}$), појава која авторката ја поврзува со стенотермните услови, ниската концентрација на нутритиени и високата аерираност на водата. Филтраторите речиси отсутствуваат ($0,51\%$) од заедницата, што е потврда за ниската содржина на суспендирани органски материи како и за повисокиот квалитет на водата на мерното место. Сапробиолошката анализа на мерното место Т7 покажа дека квалитетот на водата по браната Калиманци е главно во границите на втора и повремено преминува во II-III класа на бонитет ($SI=1,95-2,60$). Повисоките вредности на BMWP (55,42) и ASPT (5,47) индексите јасно покажуваат подобрување на квалитетот на водата по браната Калиманци. Што се однесува до бројот на ЕРТ-таксони (6,67), тој покажува умерени вредности, речиси идентични со мерното место (Т6) пред акумулацијата (6,58). Поткрепено со голем број литературни податоци, авторката укажува дека примената на овој параметар за делници по брана не е соодветна, бидејќи повеќето ЕРТ-видови не можат да го комплетираат својот животен циклус при постојано ниски температури на водата, а променливи на воздухот, што резултира со пониски вредности на индексот.

Статистичката техника СА ги групира мерните места **Т9** (влив на Злетовица во Брегалница) и **Т10** (Долни Балван) поради нивната сличност по однос на високото разнообразие на Diptera, Oligochaeta и Trichoptera (10, 10, 9 таксони). Сепак, анализата

на примероците вода и седимент покажа високо оптоварување на Злетовица со тешки метали на T9, поради кое ССА го издвојува ова мерно место од останатите. Седиментот се карактеризира со високи содржини на Mn (4270 mg kg^{-1}) и максимални на Fe (44513 mg kg^{-1}) во споредба со останатите мерни места. Согласно Холандските стандарди, авторката утврдила дека седиментот е загаден со Cu ($63,50 \text{ mg kg}^{-1}$), Pb ($287,72 \text{ mg kg}^{-1}$) и Cd ($3,84 \text{ mg kg}^{-1}$), односно високо контаминиран со Zn ($916,3 \text{ mg kg}^{-1}$). Анализата на примероците вода покажа повремено високи концентрации на Fe, Mn, Pb, Cd, Zn, што соодветствува на III-IV категорија. Во услови на високата содржина на тешки метали во седиментот и повремено во водата диверзитетот на заедницата сигнификантно опаѓа. Доминантни членови се ларвите на Chironomidae ($2405,2 \text{ ind. m}^{-2}$) и Trichoptera (1078 ind. m^{-2}). Бројноста на Ephemeroptera ($136,2 \text{ ind. m}^{-2}$) и Oligochaeta ($46,9 \text{ ind. m}^{-2}$) значајно опаѓа, додека на Hirudinea ($9,9 \text{ ind. m}^{-2}$) и Gastropoda ($5,6 \text{ ind. m}^{-2}$) е незначителна. Со висока доминантност од 59,02% се јавуваат единствено собирачите, што укажува дека голем број на еколошки ниши се силно нарушени. Врз основа на сапробниот индекс (2,43), BMWP (48,17) и ASPT индексите (4,87) авторката укажува на влошување на состојбата со квалитетот на водата од вливот на Злетовица во Брегалница (од добар до слаб статус). Сепак, при проценка на еколошкиот статус на екосистемот, а во услови на загадување со тешки метали, индексите индикативни на органско загадување, како што е SI не треба да се применуваат.

Реката претрпува значајни морфолошки промени во непосредна близина на селото Долни Балван (T10), како резултат на екстракција на песок од страна на населението. Амоњачниот азот повремено се јавува со повисоки концентрации ($1,171 \text{ mg l}^{-1}$; март), укажувајќи на понизок квалитет на вода. Нитритите ($0,07 \text{ mg l}^{-1}$) се во рамките на III-IV категорија, што упатува на можно фекално загадување од селските домаќинства, додека повисоките вредности на нитрати ($3,74 \text{ mg l}^{-1}$; I-II категорија) се потврда за примена на азотни ѓубрива во земјоделието. Анализата на седиментот покажа дека просечната содржина на Mn (1468 mg kg^{-1}) е пониска од таа на T10, но сепак сè уште е висока. Согласно со холандските стандарди, седиментот во близина на Долни Балван е загаден со Zn ($247,2 \text{ mg kg}^{-1}$). Структурата на заедницата јасно го отсекува намаленото влијание на тешките метали, проследено со умерено висока содржина на органски материи во водата, а можно и високи вредности на суспендирани минерални честици. Зголемената, односно умерената бројност на бета-мезосапробните видови *Nais bretscheri* ($2843,5 \text{ ind. m}^{-2}$) и *Hydropsyche pellucidula* ($126,2 \text{ ind. m}^{-2}$), намалената на толерантниот *Limnodrilus hoffmeisteri* ($79,04 \text{ ind. m}^{-2}$), како и повторната појава на пролетницата *Perla marginata*, укажува на благо подобрување на квалитетот на водата во близина на селото Долни Балван. Според просечните вредности на сапробниот индекс (2,28), а повисоките на BMWP (60,42), ASPT (5,66) и EPT (6,25) еколошкиот статус е добар кон прифатлив (II-III), а повремено се влошува и преминува во прифатлив (III). Дали навистина станува збор за подобрени услови за опстанок и развој на заедницата на T10, сепак е неизвесно. Според мислењето на авторката неопходни се идни истражувања за разгачување на ефектите предизвикани од загадување со ефектите условени од хидроморфолошки промени.

Локалитетите T11 и T12 се издвоени во одделен сектор како резултат на високото процентуално учество на псамофилните, пелофилните и претставниците кои преферираат глинест супстрат (во однос на тип на супстрат), алфа-мезосапробните и полисапробните индикатори (во однос на квалитет на вода), собирачите (во однос на тип на исхрана) и на фаунистичката група Oligochaeta.

Бројните загадувачи силно ја оптоваруваат реката со органски материи, па така по градот Штип (T11) таа продолжува низводно силно загадена. Како резултат на разградување на големите количини органски материи (од 4,0 до $9,12 \text{ mg l}^{-1} \text{ O}_2$)

присутни во водата концентрацијата на O_2 ($8,0 \text{ mg l}^{-1}$) се намалува. Последователно, се јавуваат високи вредности на амоњак ($1,655 \text{ mg l}^{-1}$) и нитрити ($0,29 \text{ mg l}^{-1}$) во рамките на вода од III-IV категорија. Од тешките метали во водата единствено Mn ($88,05 \text{ mg kg}^{-1}$) и повремено Cu ($6,89 \text{ mg kg}^{-1}$) се јавуваат со повисоки вредности (III-IV категорија). Седиментот е под поголемо оптоварување со тешки метали, главно Mn (849 mg kg^{-1}), Zn (191 mg kg^{-1}), Cu ($68,81 \text{ mg kg}^{-1}$) и Cd ($0,89 \text{ mg kg}^{-1}$), што пред сè е резултат на отпадните води од рудникот „Бучим“ кои преку реката Крива Лакавица се внесуваат во Брегалница. Под услови на високо органско загадување и умерена оптеретеност на мерното место T11 со тешки метали се развива заедница со максимална просечна густина ($39738,7 \text{ ind} \cdot \text{m}^{-2}$) и исклучително висока бројност на олигохетите ($30322,1 \text{ ind} \cdot \text{m}^{-2}$) и хириноидите ($8920,1 \text{ ind} \cdot \text{m}^{-2}$). ССА покажа дека главни фактори кои условиле висока бројност на овие групи се високата содржина на органски материи во водата, нитрати и фосфор. Зголеменото учество на полисапробните (30,73%) и алфа-мезосапробните (28,07%) индикатори дополнително укажува на влошена состојба со квалитетот на водата на T11, а е резултат на високата бројност на полисапробните *Limnodrilus hoffmeisteri* ($10753 \text{ ind} \cdot \text{m}^{-2}$), *Tubifex tubifex* ($1426 \text{ ind} \cdot \text{m}^{-2}$) и алфа-мезосапробните олигохети *L. claparedeanus* ($12229,6 \text{ ind} \cdot \text{m}^{-2}$), *L. udekemianus* ($1374,8 \text{ ind} \cdot \text{m}^{-2}$), *Nais simplex* ($1137,4 \text{ ind} \cdot \text{m}^{-2}$), *Nais elinguis* ($488,5 \text{ ind} \cdot \text{m}^{-2}$), *Limnodrilus* sp. ($413,4 \text{ ind} \cdot \text{m}^{-2}$). Сумарно, структурните и функционалните одлики на заедницата, како и биолошката проценка со помош на SI (3,25), BMW (41,17), ASPT (4,09) и EPT (3,67) индексите јасно укажува на влошена состојба со квалитетот на водата на реката Брегалница по градот Штип (од прифатлив до слаб еколошки статус).

Евидентно е дека Брегалница се упатува кон вливот во Вардар (T12) исклучително загадена. Како потврда се високите концентрации на нитрити ($0,07 \text{ mg l}^{-1}$; III-IV класа), вкупен фосфор ($0,0227 \text{ mg l}^{-1}$; III-IV класа) кој повремено минува во V класа, растворени и суспендирани органски материи ($5,85 \text{ mg l}^{-1} O_2$; III класа), како и сулфати ($72,3 \text{ mg l}^{-1}$). Токму на ова мерно место нитратниот азот ги достигнува своите максимални вредности ($7,35 \text{ mg l}^{-1}$), што веројатно се должи на зголемена примена на вештачки ѓубрива и пестициди во регионот. Водата е силно оптеретена со високи концентрации на Fe ($263,56 \mu\text{g l}^{-1}$), Mn ($131,17 \mu\text{g l}^{-1}$), Pb ($10,2 \mu\text{g l}^{-1}$) и Cu ($6,85 \mu\text{g l}^{-1}$), кои во периодот на интензивни дождови (X-XI 2008) преминуваат во III-IV, а Fe и Mn во V класа. Очигледно е дека реката Брегалница во подрачјето на вливот во Вардар не ги исполнува нормите на III класа како што е определено со “Уредбата за категоризација на водотеците, езерата, акумулациите и подземните води” (“Службен весник на Р. Македонија” 18/99).

На T12 забележан е тренд на намалување на густината ($3359,0 \text{ ind} \cdot \text{m}^{-2}$), како и драстично опаѓање на видовото разнообразие (10), пропратено со минимални вредности на индексите на диверзитет-H' (1,31) и богатство-d (1,08) што укажува на деградирана бентосна заедница во подрачјето на вливот на Брегалница во Вардар. Главен белег на ценозата и даваат полисапробните (33,80%) и алфа-мезосапробните (25,97%) индикатори што е резултат на високата густина на толерантните организми: *Limnodrilus hoffmeisteri* ($1457,2 \text{ ind} \cdot \text{m}^{-2}$) и алфа-мезосапробните индикатори *L. claparedeanus* ($583,3 \text{ ind} \cdot \text{m}^{-2}$) и *Potamotrix hammoniensis* ($100,8 \text{ ind} \cdot \text{m}^{-2}$) и *Chironomini* ($1037,2 \text{ ind} \cdot \text{m}^{-2}$). Во прилог на неповолните услови на вливот на Брегалница во Вардар говорат и резултатите од биолошката проценка на квалитетот на водата. Вредностите на SI (3,21), како и на BMW (10,55), ASPT (2,91) и EPT (0,18) индексите потврдија дека, мерното место T12 се одликува со низок (од прифатлив до слаб) и повремено со лош еколошки статус (V категорија). Што се однесува до EPT-индексот, важно е да се истакне дека тој е ефикасен за примена единствено при анализа на планинските и не ја отсликува реално состојбата со квалитетот на водата во низинските делови на реките.

Диверзитетот на ЕРТ групите природно е низок во долните текови, па така моќта на овој индекс, истакнува авторката, опаѓа во лонгитудинален правец. Во тој контекст, пожелно е истовремена употреба на повеќе мониторинг-приоди, како и модификација на постојните биотички индекси, за помали или поголеми хидро-географски области.

Во поглавјето **ЗАКЛУЧОЦИ**, авторката во скратена форма ги сумира најважните резултати од ова темелно и комплексно хидробиолошко истражување. Заклучоците се изнесени концизно и даваат јасна слика за структурата на макроинвертебратите од реката Брегалница и проценка на еколошкиот статус на екосистемот.

Во поглавјето **ЛИТЕРАТУРА**, цитирани се 304 референци кои се користени при поставување на целите на истражување, опис на подрачјето, избор на методите, како и при интерпретација и дискусија на резултатите добиени од истражувањата спроведени по течението на реката Брегалница. Бројните референци се публикувани главно во врвни научни списанија и послужиле за правилна компарација и интерпретација на резултатите добиени од сопствените истражувања.

Во **ПРИЛОГ 1** од докторската дисертација табеларно се прикажани резултатите од анализата на средногодишната и средномесечната густина, како и на просечната процентуална застапеност (пропратена со SD) на групите и видовите на макроинвертебрати од реката Брегалница. Сигнификантните корелации (Spearman-ранг коефициентот на корелација) помеѓу биолошките и физичко-хемиските параметри на водата и седиментот (Табела 5) и ознаките за видовите вклучени во ССА моделот (Табела 6) се дадени во **ПРИЛОГ 2**.

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Докторската дисертација под наслов **МАКРОИНВЕРТЕБРАТИТЕ ОД РЕКАТА БРЕГАЛНИЦА - СТРУКТУРА НА ЗАЕДНИЦАТА И ПРОЦЕНКА НА ЕКОЛОШКИОТ СТАТУС НА ЕКОСИСТЕМОТ**, изработена од м-р Валентина Славевска-Стаменковиќ, по својата тематика претставува самостоен и оригинален научен труд кој обработува значајна и актуелна проблематика од областа на хидробиологијата.

Оваа докторска дисертација претставува прва еколошка студија која го проучува разнообразието на макроинвертебратната фауна по течението на реката Брегалница. Врз основа на релативно високиот број на идентификувани таксони, како и видови за првпат нотирани во Република Македонија, може да се констатира завидно ниво на таксономска резолуција. Резултатите од истражувањата имаат значаен научен придонес, ако се има предвид суштинската синтеза на бројните биолошки параметри со кои е анализирана структурата на бентосната заедница. Воедно, трудот ги дискутира резултатите од анализата на функционалните односи во бентоценозата, како и односите помеѓу макроинвертебратите и факторите на средината. Врз основа на концентрацијата на тешки метали во водата и седиментот, утврден е степенот на контаминација на речниот екосистем Брегалница. Со оглед на тоа што во Р. Македонија не постои ефикасан систем за проценка на еколошкиот статус на речните екосистеми, научниот пристап во докторската дисертација е од особено големо апликативно значење. Резултатите од оваа студија овозможуваат и оценка на подобноста на предложените биолошки индекси во проценка на еколошкиот статус на реката Брегалница, што е во согласност со препораките на Рамковната директива за води (Water Framework Directive, 2000).

Мултидисциплинарниот пристап, бројните оригинални податоци, современите статистички техники, квалитетните илустрации, начинот на интерпретирање на резултатите и научната издржаност на заклучоците и даваат дополнителна вредност на оваа дисертација, што навистина е реткост да се најде во студии со слична проблематика. Според тоа, оваа докторска дисертација, без сомнение, претставува една од поголемите студии во регионот од областа на хидробиологијата.

Имајќи го предвид изнесеното, Рецензентската комисија има чест и задоволство на Наставно-научниот совет на Природно-математичкиот факултет да му предложи да ја прифати докторската дисертација под наслов **МАКРОИНВЕРТЕБРАТИТЕ ОД РЕКАТА БРЕГАЛНИЦА - СТРУКТУРА НА ЗАЕДНИЦАТА И ПРОЦЕНКА НА ЕКОЛОШКИОТ СТАТУС НА ЕКОСИСТЕМОТ**, изработена од кандидатката м-р Валентина Славевска-Стаменковиќ, и да ја продолжи постапката за нејзина јавна одбрана.

Рецензентска комисија

Д-р Стое Смиљков, редовен професор на
Природно-математичкиот факултет, во Скопје с.р

Д-р Момир Пауновиќ, научен соработник на
Институтот за биолошки истражувања
„Синиша Станковиќ”, во Белград, Србија с.р

Д-р Дана Прелиќ, редовен професор на
Природно-математичкиот факултет, во Скопје с.р

Д-р Трајче Стафилов, редовен професор на
Природно-математичкиот факултет, во Скопје с.р

Д-р Никола Христовски, редовен професор на
Факултетот за биотехнички науки во Битола
(во пензија) с.р

ПРЕГЛЕД

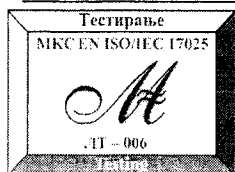
На пријавени и прифатени теми за изработка на магистерски труд на УКИМ-
Шумарски факултет во Скопје

Ред.бр.	Кандидат	Наслов на тема за изработка на магистреки труд	Ментор
1.	Дипл.инж. Гоце Николовски	„Анализа на малите и средни претпријатија кои за ЈП „Македонски шуми“ вршат услуги од областа на шумарството во Р. Македонија“	Вонр. проф. Македонка Стојановска
2.	Дипл.инж. Искра Апостоловска	„Градскиот парк во Скопје од создавањето до денес и перспективи за негово понатамошно пејзажно обликување“	Ред.проф.д-р Јасминка Ризовска Атанасовска

Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ – Скопје
Факултет за ветеринарна медицина - Скопје

Прифатена тема за изработка на докторска дисертација за кандидатот м-р Кирил
Крстевски

Кандидат	Тема	Комисија
М-р Дарко Митевски	„Споредбена анализа на трендовите и прописите од областа на благосостојбата на живината и нивната имплементација во индустриското производство во Северна Америка, Европа и Р.Македонија, со посебен осврт кон нивното влијание врз понатамошниот развој на живинарството во Р. Македонија“	1. Проф. д-р Цане Пејковски 2. Проф. д-р Ристо Проданов 3. Проф. д-р Влатко Илиески

Адреса: Лазар Поп-Трајков 5-7, Address: Lazar Pop-Trajkov 5-7, 1000
1000 Скопје, Р. Македонија Skopje, R. Macedonia
Tel: +389 2 3240 700
Fax: +389 2 3114 619
E-mail: fvms@fvm.ukim.edu.mk
Web: http://www.fvm.ukim.edu.mk

Certificate No: 74597

РЕФЕРАТ

ЗА ИЗБОР НА НАСТАВНИК ПО ПРЕДМЕТИТЕ ОСНОВНИ СУРОВИНИ И ПРОЦЕСИ ЗА СИНТЕТИЧКИ ПРОИЗВОДИ, МЕХАНИКА НА ПОЛИМЕРНИ МАТЕРИЈАЛИ, ДЕГРАДАЦИЈА И РЕЦИКЛИРАЊЕ НА ПОЛИМЕРИТЕ, ЗАШТИТА ПРИ РАБОТА, БЕЗБЕДНОСТ ВО ТЕХНОЛОШКИТЕ СИСТЕМИ, БОИ И ЛАКОВИ НА ТЕХНОЛОШКО-МЕТАЛУРШКИОТ ФАКУЛТЕТ ВО СКОПЈЕ

Со Одлука на Наставно-научниот совет на Технолошко-металуршкиот факултет при Универзитетот “Св.Кирил и Методиј” во Скопје, донесена на XIX седница одржана на 30.11.2012 година (решение бр.07-2369/2), именувани сме за членови на Рецензентската комисија за избор на наставник по предметите: основни сировини и процеси за синтетички производи, механика на полимерни материјали, деградација и рециклирање на полимерите, заштита при работа, безбедност во технолошките системи, бои и лакови, во состав:

- д-р Дијана Спасеска, редовен професор во пензија, Технолошко-металуршки факултет – Скопје, претседател;
- д-р Слободанка Косева, редовен професор во пензија, Технолошко-металуршки факултет – Скопје, член;
- д-р Александра Бужаровска, вонреден професор, Технолошко-металуршки факултет – Скопје, член.

Врз основа на пријавата и по разгледувањето на поднесената документација, Рецензентската комисија го поднесува следниов

ИЗВЕШТАЈ

На конкурсот за избор на наставник во сите научни звања објавен во весниците “Нова Македонија” и “Лајм”, од 13.11.2012 година се пријави д-р Јадранка Блажевска Гилев, насловен доцент на Технолошко-металуршкиот факултет во Скопје.

1. БИОГРАФСКИ ПОДАТОЦИ

Јадранка Блажевска Гилев е родена на 18.III.1969 година во Скопје, Република Македонија.

2. ОБРАЗОВАНИЕ

1988 год.	Гимназија “Никола Карев” во Скопје, Република Македонија.
1992 год.	Дипломска работа: “Синтеза на 4 метокси-N,N’-ди(р-хлортиобензоил)-m-фенилендиамин и негова оксидација”. Технолошко-металуршки факултет, Универзитет “Св.Кирил и Методиј” во Скопје,

Република Македонија.

- 1996 год.** **Магистерска работа:** “Корозивно однесување и пасивациски својства на аустенитните челици 316 и 316L во заварена состојба”.
Технолошко-металуршки факултет,
Универзитет “Св.Кирил и Методиј” во Скопје,
Република Македонија.
- 2007 год.** **Докторска дисертација:** “Термичка, ласерска и хемиска деградација на поли(винил ацетат), поли(винил хлорид) и поли(винил хлорид-ко-винил ацетат) како основа за рециклирање на нивните формулации”.
Технолошко-металуршки факултет,
Универзитет “Св.Кирил и Методиј” во Скопје,
Република Македонија.

3. РАБОТНО ИСКУСТВО

- 1992 год.** **стручен соработник** во Центарот за примена на радиоизотопи во науката и стопанството “Скопје” – Скопје.
- 1996 год.** **процесен технолог** во секторот за производство во рафинерија ОКТА – Скопје.
- 2002 год.** избор во звањето **асистент** по предметите: основни сировини за синтетички производи, основни процеси за синтетички производи, хемиски реакции кај полимерите и филмообразувачки средства.
- 2008 год.** избор во звањето **насловен доцент** по предметите: основни сировини за синтетички производи, основни процеси за синтетички производи, рециклирање на полимерите.

4. НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ

Кандидатката д-р Јадранка Блажевска Гилев, по изборот во звањето наслобен доцент во 2008 година до денес, континуирано е ангажирана во изведувањето на вежбите и дел од наставата на додипломските студии на студиската програма полимерно и органско инженерство по предметите: основни сировини за синтетички производи, основни процеси за синтетички производи, рециклирање на полимерите, а доделена и е наставата по предметот: заштита во индустриски процеси и вежбите по предметите: хемија на полимерите, филмообразувачки средства и формирање на хемиски влакна.

Во периодот 2010-2012 година, кандидатката Јадранка Блажевска Гилев беше вклучена во одржувањето на предавањата според проектот на Темпус-програмата “Креирање мрежи за соработка помеѓу универзитетите и индустријата за едукација за одржливи технологии” на тема: Нулта емисија, Концепт на одржливост и Одржливи технологии.

Од учебната 2010/2011, кандидатката е ангажирана во наставата по предметот заштита во индустриски процеси, а од учебната 2012/2013 и во наставата по предметите основни процеси за синтетички производи, и хемија на полимерите.

Кандидатката Јадранка Блажевска Гилев во периодот од јуни 2008 до септември 2012 година била ментор на 12 дипломски работи и член на комисија на 18 дипломски работи. Исто така била член во комисија за одбрана на 1 магистерски труд и член во комисија за одбрана на 1 докторска дисертација.

5. НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ

Како насловен доцент, кандидатката Јадранка Блажевска Гилев е член на 1 национален проект, еден меѓународен научен проект-билатерален проект со Република Словенија, еден Темпус-проект и повеќе меѓународни проекти во Република Чешка.

По изборот во звањето насловен доцент, како автор, Јадранка Блажевска Гилев има објавено 5 труда со оригинални научни резултати и еден труд како коавтор со оригинални научни резултати во референтни научни списанија со меѓународен уредувачки одбор, 5 труда со оригинални научни резултати објавени во зборник на трудови од научен/стручен собир со меѓународен уредувачки одбор, 4 труда со оригинални научни/стручни резултати објавени во зборник на трудови од научен/стручен собир и 10 реферати објавени во зборник на конференција.

Кандидатката д-р Јадранка Блажевска Гилев одржала 2 секциски предавања и 7 предавања по покана.

6. СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ И ДЕЈНОСТИ ОД ПОШИРОК ИНТЕРЕС

Д-р Јадранка Блажевска Гилев била стручен редактор на книгата "3D textile reinforcements in composite materials" и преведувач и стручен редактор на книгата "Nanofibers and nanotechnology in textiles".

На барање на Општинскиот суд во Гевгелија во декември 2011 година д-р Јадранка Блажевска Гилев извршила вештачење за ОКТА, КРИВИЧНО ДЕЛО К-58/10 од чл.278-а ст.1 и 5 в.в.чл.45 од КЗ.

Била вклучена во изработка и пријавување на 6 меѓународни проекти и 6 национални проекти. Била рецензент и на трудови во Macedonian Journal of Chemistry and Chemical Engineering. Исто така, вклучена е во извршување на FTIR-анализи и подготвување на извештаи по изведена анализа на 8 барања доставени до Технолошко-металуршкиот факултет.

Д-р Јадранка Блажевска Гилев е активно вклучена и во дејностите од поширок интерес, и тоа како член во уредувачкиот одбор на "Macedonian Journal of Chemistry and Chemical Engineering", секретар на организациониот одбор на XX конгрес на хемичари и технолози на Македонија со меѓународно учество, член на научниот одбор на 8 Конгрес на чиста и применета хемија за студентите на Македонија со интернационално учество. Член е во работната група за пластика

на Техничкиот комитет на Институтот за стандардизација на Република Македонија, координатор за КТС на насоката полимерно и органско инженерство (2007-2011), член во Комисијата за дипломски работи на ТМФ (2011-2015), 4 години е претседател на Централната пописна комисија на факултетот (2008-2012) и член е на наставно-научниот колегиум за втор циклус студии, за студиската програма нови материјали-полимери. Вклучена е во изработка на материјалот за ТМФ-водич низ студиите во 2009 година и во уредување на веб-страницата на ТМФ за насоката полимерно и органско инженерство. Нејзината активност на Факултетот е претставена и со долгогодишното активно учество во промотивните активности на Факултетот.

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Врз основа на изнесените податоци, анализата на трудовите и досегашната работа на д-р Јадранка Блажевска Гилев, по изборот во звањето насловен доцент, Рецензентската комисија констатира дека кандидатката континуирано се издигнува како во наставно-образовната дејност, така и во научноистражувачката и стручно-апликативната дејност.

Д-р Јадранка Блажевска Гилев во својата досегашна наставно-образовна ангажираност покажала солидни резултати. Континуирано работи на развојот на дисциплините на додипломските студии. Како ментор и член учествувала во реализација на поголем број дипломски работи, со што дава значаен придонес во оформувањето на идните кадри.

Од прегледот на доставениот список на трудови, како и од нејзината активност како истражувач во повеќе научноистражувачки проекти може да се согледа дека д-р Јадранка Блажевска Гилев продолжува интензивно со својата научноистражувачка работа во подрачјето во кое се избира со што континуирано работи на нејзиното усовршување како научен работник.

Како заклучок од сето погоре изнесено и врз основа на новите критериуми за избор на наставник според Правилникот за избор во наставно-научни, научни, наставно-стручни и соработнички звања на Универзитетот “Св.Кирил и Методиј” за избор во повисоко звање со вкупно 205,67 бода (Анекс 2) и нашата позитивна оценка во однос на нејзината наставно-образовна и научноистражувачка активност, членовите на Рецензентската комисија со задоволство му предлагаат на Наставно-научниот на Технолошко-металуршкиот факултет, кандидатката д-р Јадранка Блажевска Гилев, досегашен насловен доцент, да биде предложена за избор во звањето вонреден професор по групата предмети: основни суровини и процеси за синтетички производи, механика на полимерни материјали, деградација и рециклирање на полимерите, заштита при работа, безбедност во технолошките системи, бои и лакови.

Рецензентска комисија

1. Д-р Лијана Спасека, редовен професор во пензија,
Технолошко-металуршки факултет, с.р.
2. Д-р Слободанка Косева, редовен професор во пензија,
Технолошко-металуршки факултет, с.р.
3. Д-р Александра Бужаровска, вонреден професор,
Технолошко-металуршки факултет, с.р.

**ОБРАЗЦИ
КОН ИЗВЕШТАЈОТ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО, НАСТАВНО-
СТРУЧНО И СОРАБОТНИЧКО ЗВАЊЕ**

Кандидат: Јадранка Спасо Блажевска Гилев

(име, татково име и презиме)

Институција: Технолошко-металушки факултет

(назив на факултетот/институтот)

Научна област: технологија

НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активност:	Иоеии
1	Одржување на настава - прв циклус студии = ч • неЛ. • 0,04	
	Основни суровини за синтетички производи (3+3) 2008-2012	3,6
	Основни процеси за синтетички производи (3+3) 2008-2012	4,68
	Заштита во индустриски процеси (2+2) 2010-2012	3,6
	Рециклирање на полимерите (2+2) 2008-2012	2,4
	Хемија на полимери (3+3) 2012	1,8
2	Одржување на вежби - прв циклус студии = ч • неЛ. • 0,03	
	Основни суровини за синтетички производи (3+3)	6,75
	Основни процеси за синтетички производи (3+3)	6,75
	Заштита во индустриски процеси (2+2)	2,7
	Рециклирање на полимерите (2+2)	2,7
	Хемија на полимери (3+3)	6,75
	Формирање на хемиски влакна (3+3)	4,05
	Филмообразувачки средства (2+3)	2,7
3	Одржување на теренска настава=ч•неЛ. • 0,04	
	„ОКТА“ рафинерија-Скопје	3,52

	"ЕКО-ЕРАС" фабрика за рециклирање Велес Фабрика за рециклирање на пластика ДОО "Дамјан"-Радовиш ЈП "Водовод и канализација"-лабораторија за испитување на квалитет на води – Скопје,	
4	Подготовка на нов предмет	
	Заштита во индустриски процеси	1
5	Консултации со студенти = број · 0,002	
	2008-2012 -вкупно 50	0,1
6	Ментор на дипломска работа = број · 0,2	
	од јуни 2008 до октомври 2012 -ментор на 12 дипломски работи	2,4
7	Член на комисија за оцена или одбрана на дипломска работа = број · 0,1	
	од јуни 2008 до октомври 2012 -член на 18 дипломски работи	1,8
8	Член на комисија за оцена или одбрана на магистратура = број · 0,3	
	Данилоска Весна- "Фотохемиска модификација на површината на поли(етилен)", Технолошко-металуршки факултет, 5.11.2009	0,3
9	Член на комисија за оцена или одбрана на докторат = број · 0,5	
	Маринковски Мирко- "Математичко моделирање на фотокаталитичка оксидација на нафтален" 9. 4.2010	0,5
10	Пакет материјали за одреден предмет	
	Заштита во индустриски процеси	1
	Вкупно	59,1

НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активност:	Поени
1	Учесник на национален научен проект = број · 3	
	Thermal, chemical and laser degradation of polymers, polymer mixtures and formulations, as a base for their recycling, scientific project in current, financed by the Ministry of Education and Science of Macedonia, (2006-2009).	3
2	Учесник на меѓународен научен проект = број · 5	
	1. FP6-INCO SSA-RECAPO: Reinforcement the capacities of the department of polymer engineering for characterization and testing of polymers, (2006-2008).	5
	2. Laser ablative and non-ablative treatment of polymers: approach to novel polymeric structures (J. Pola, supported by GA ASCR, grant No. 104/04/2028) (2006-2009).	5

	3. New laser induced process for production of novel carbon-based nanomaterials and carbon-based nanomaterials with incorporated Si, N, and B heteroatoms (J. Pola, joint project with JH IPC, IIC, and Institute of Physics ASCR, supported by ASCR, grant No. IAA400720619, [8101], (2006-2010).	5
	4. Czech Project supported GACR, grant No. GA203/09/0931: Green chalcogenation of metals by laser-prepared poly(silachalcogenide) (2009-2011).	5
	5. 158989-TEMPUS-BE-TEMPUS-JPHES: Creation of University Enterprise cooperation networks for education on sustainable technologies, (2010-2013).	5
	6. Nanocomposites based on biodegradable polymers and ceramic fillers (bilateral project with Slovenia; No.05-3231-1 (2010-2012).	5
3	Трудови со оригинални научни резултати, објавени во референтно научно/стручно списание со меѓународен уредувачки одбор = 6 + и.ф.	
	1. Jadranka Blazevska-Gilev , Zdenek Bastl, Jan Subrt, Pavel Stopka, Josef Pola, IR laser ablative degradation of poly(phenylene ether-sulfone): Deposition of films containing ether, sulfone, sulfoxide and sulfide groups, Polymer Degradation and Stability, 94, 196-200, (2009). (и.ф.=2.769)	6,37
	2. Jadranka Blazevska-Gilev , Dijana Spaseska, Remediation of poly(vinyl acetate) from waste product, Journal of the University of Chemical Technology and Metallurgy, Sofija, 44, 2, 2009, 123-126, (2009).	5,4
	3. Jadranka Blazevska-Gilev , Dijana Spaseska, Feedstock recycling of poly(vinyl chloride-co-vinyl acetate): alkaline dechlorination in organic solvents, Journal of the University of Chemical Technology and Metallurgy, Sofija, 44, 3, 2009, 253-256, (2009).	5,4
	4. Vesna Daniloska, Jadranka Blazevska-Gilev , Vesna Dimova, Radek Fajgar, Radmila Tomovska, UV light induced surface modification of HDPE films with bioactive compounds, Applied Surface Science, 256 (7), 2276-2283, (2010). (и.ф.=2.103)	5,7
	5. Jadranka Blazevska-Gilev , Dijana Spaseska, Formal kinetic analysis of PVC thermal degradation, Journal of the University of Chemical Technology and Metallurgy, 45 (3), 251-254, (2010).	5,4
	6. Jadranka Blazevska-Gilev , Kupčik Jaroslav, Šubrt Jan, Pola Josef, Laser ablative deposition of polymer films: a promise for sensor fabrication, NATO ASI, Nanotechnological Basis for Advanced Sensors, Springer, ISBN 978-94-007-0905-8, Series B: Physics and Biophysics, Chapter 3, (2010).	3,6
4	Трудови со оригинални научни/стручни резултати, објавен во зборник на трудови од научен/стручен собир со меѓународен уредувачки одбор = 3	
	1. Jadranka Blazevska Gilev , Josef Pola, Pulsed IR Laser Ablation of Poly(Ethylene-Co-Acrylic Acid) Zinc Salt, Second International Congress "Engineering, Ecology and Materials in Processing Industry", I-62, 557-563, Jahorina, Bosnia and Herzegovina, March (2011).	2,7
	2. Jadranka Blazevska Gilev , Josef Pola, Laser Ablative Modification of Poly(Ethylene-Co-Acrylic Acid) Zinc Salt-Sodium Metasilicate, Second International Congress "Engineering, Ecology and Materials in Processing Industry", I-63, 564-569, Jahorina, Bosnia and Herzegovina, March (2011).	2,7
	3. E. Fidancevska, W. Hoefflinger, R. Grujic, V. Srebrenkoska, J. Blazevska Gilev, Sustainable Development in Materials Engineering, Prvi međunarodni skup „Obnovljivi izvori energije i održivi razvoj“, Banja Luka, Bosnia and Herzegovina, June (2011).	1,8

	4. Jadranka Blazevska Gilev, Josef Pola, FTIR and GC-MS characterization of IR laser irradiated poly(phenylene ether-sulfone), p.298-301, XIV YuCorr, 17-20 April, Tara, Serbia (2012).	2,7
	5. Vineta Srebrekoska, Kiril Lisichkov, Emilija Fidancevska, Jadranka Blazevska Gilev, Sustainable technologies as a basis of cleaner production, p.202-206, XIV YuCorr, 17-20 April, Tara, Serbia (2012).	1,8
5	Трудови со оригинални научни/стручни резултати, објавени во зборник на трудови од научен/стручен собир = 2	
	1. Blazevska-Gilev J., Tomovska R., Spaseska D, Chemical recycling of poly(vinyl chloride-co-vinyl acetate), V simpozijum Hemija i zaštita životne sredine, Proceedings, p.208-210, Tara (2008).	1,6
	2. Blazevska Gilev J., Pola J., 20th Congress of Chemists and Technologists of Macedonia, PPM-02, Proceedings, p.1-4, Ohrid (2008).	1,8
	3. Blazevska Gilev J., Pola J., 20th Congress of Chemists and Technologists of Macedonia, PPM-03, Proceedings, p.1-4, Ohrid (2008).	1,8
	4. Blazevska-Gilev J., Spaseska D, 20th Congress of Chemists and Technologists of Macedonia, PPM-04, Proceedings, p.1-4, Ohrid (2008).	1,8
6	Апстракти објавени во зборник на конференција = број · 1,0	
	1. Buzarovska A., Blazevska Gilev J., Grozdanov A., International workshop on Biomacromolecules, p.1, Stocholm, Sweden, (2008). 2. Raka L., Blazevska-Gilev J., Dimzoski B., Bogoeva-Gaceva G., ICOSECS, p.1, Sofia, Bulgaria, (2008). 3. Daniloska V., Blaževska-Gilev J., Dimova V., Tomovska R., 20th Congress of Chemists and Technologists of Macedonia, PPM-05, Ohrid (2008). 4. Buzarovska A., Grozdanov A., Gilev J., Biodegradable polymer films with TiO ₂ nanoparticles, p.1, Gratz, Austria, (2009). 5. Daniloska Vesna, Blazevska-Gilev Jadranka, Dimova Vesna, Tomovska Radmila, UV induced grafting of maleic anhydride (MAH) onto high-density poly(ethylene) (HDPE), VIIIth Congress of Pure and Applied Chemistry of Students from Macedonia (with international participation), p.1, Skopje, (2009). 6. Nasteska Ana, Crvenkova Suzana, Blazevska-Gilev Jadranka, Redesign of the Atmospheric Distillation Unit, VIIIth Congress of Pure and Applied Chemistry of Students from Macedonia (with international participation), p.1, Skopje (2009). 7. Nikoloski Milanco, Crvenkova Suzana, Blazevska-Gilev Jadranka, Comparative Analysis of the Hidrodesulphurisation Gas Oil Plant in the Production of the Extra Light And Diesel Fuel, VIIIth Congress of Pure and Applied Chemistry of Students from Macedonia (with international participation), p.1, Skopje, (2009). 8. Jadranka Blaževska Gilev, Aleksandra Bužarovska, Poly(L-Lactic Acid)-TiO ₂ Nanocomposites with Improved Dispersability, XXI Congress of Chemists and Technologists of Macedonia, PPM-2, 169-171, Ohrid (2010). 9. Jadranka Blazevska-Gilev, Plastic Food Contact Materials, IV International seminar WITH FOOD TO HEALTH Dietetic products in health and disease, 38-39, Tuzla, Bosnia and Herzegovina, July (2011). 10. Marinkovski Mirko, Paunovic Perica, Blazevska Gilev Jadranka, Nacevski Goran, Photophysical degradation of naphthalene by non-stoichiometric titanium oxides (Megneli phases), International Workshop on Oxide and Non-Oxide Materials for Optoelectronics, P-10, Sofia, Bulgaria (2011).	10
	Секциско предавање на научен/стручен собир со меѓународно учество = 2	

7	1. Blazevska-Gilev J., Spaseska D, Chemical recycling of poly(vinyl acetate), V simpozijum Hemija i zaštita životne sredine, Proceedings, p.188-190, (sekcisko predavanje), Tara (2008). 2. Jadranka Blazevska-Gilev, PLASTIC FOOD CONTACT MATERIALS, Simpozij: "Dietetic products in health and disease", Tuzla, June (2011).	4
	Одржани предавања по покана = број · 1	
	1. FP6-INCO SSA-RECAPO: Reinforcement the capacities of the department of polymer engineering for characterization and testing of polymers. Одржано предавање на тема: "Zakonski regulativi i praksa za sobiranje i recikliranje na plasticen otpad; predlog za najdobar model vo Republika Makedonija" (prof.Slobodanka Koseva, doc. Jadranka Blazevska Gilev), Ohrid, (2008). 2. Jadranka Blazevska- Gilev, Public relations, Strengthening of Municipal Capacities for Waste Management, Skopje, November, (2009). 3. Jadranka Blazevska-Gilev, Laser ablative deposition of polymer films: a promise for sensor fabrication, NATO ASI, Sozopol, June, (2010). 4. Jadranka Blazevska-Gilev, Zero Emission, TEMPUS-BE-TEMPUS-JPHES, Skopje, 22 June, (2010). 5. Jadranka Blazevska-Gilev, Concept of Sustainability, TEMPUS-BE-TEMPUS-JPHES, Bomex, Pehcevo, March, (2012). 6. Jadranka Blazevska-Gilev, Sustainable Technologies, TEMPUS-BE-TEMPUS-JPHES, Eurokompozit, Prilep, April, (2012). 7. Jadranka Blazevska-Gilev, Laser ablative graphene sensors ISEG MEETING MAY-2012, NATO Brussels, 6-8 May (2012).	7
Вкупно		104,57

СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активноста:	Поени
1	Експертски активности: евалуација, стручна ревизија, супервизија, проценка на капитал, систематизација, методологија=1	
	Стручна редакција на книгата "3D textile reinforcements in composite materials"	1
	Стручна редакција на книгата "Nanofibers and nanotechnology in textiles"	1
	Извршено Вештачење за ОКТА на барање на Општинскиот суд во Гевгелија, КРИВИЧНО ДЕЛО К-58/10 од чл.278-а ст.1 и 5 в.в.чл.45 од КЗ, декември 2011.	1
	Рецензија на труд, на барање од уредникот на "Macedonian Journal of Chemistry and Chemical Engineering", јули 2012.	1
	Извршена анализа на:	
	1. Извештај за FTIR извршена анализа на PP -мостри, Царинска управа, (март 2008). 2. Извештај за FTIR извршена анализа на PVC -мостри, Царинска управа, (април 2008). 3. Извештај за FTIR извршена анализа на мостри од чизма (гон, влошка, капна), Бомако, (бр.08-121, 12. 2.2009).	8

	4. Извештај за FTIR-извршена анализа на пластично шише наменето за фармацевски производ, KoDaKo Plast, (03.12.2009). 5. Извештај за FTIR -извршена анализа на тип на влакно инкорпорирано во полимерна матрица, Контихидропласт, (23.02.2010). 6. Извештај за FTIR -извршена анализа на пластични фолии, Лапласт, (12.11.2010). 7. Извештај за FTIR - извршена анализа на лажичка за сируп, ТТ Пласт (21.04.2010). 8. Извештај за FTIR -извршена анализа на пигменти од живописот во црквата Света Богородица Перивлепта во Охрид, (25.10.2011).	
2	Превод -книга/учебник=3	
	Превод на книгата "Nanofibers and nanotechnology in textiles"	3
	Вкупно	15

ДЕЈНОСТИ ОД ПОШИРОК ИНТЕРЕС

Ред. број	Назив на активност:	Поедини
1	Член на уредувачки одбор на меѓународно научно/стручно списание = број · 1	
	Член во уредувачкиот одбор на "Macedonian Journal of Chemistry and Chemical Engineering"	1
2	Секретар на организационен или програмски одбор на меѓународен научен/стручен собир = број · 1	
	1. Секретар на Организационен одбор на 20th Congress of Chemists and Technologists of Macedonia, (with international participation), Ohrid (2008), Macedonia, September 17-20, 2008.	1
3	Член на организационен или програмски одбор на меѓународен научен/стручен собир = број · 1	
	Член на научен одбор на VIIIth Congress of Pure and Applied Chemistry for the Students of Macedonia (with international participation), Skopje, Macedonia, October 8-10, 2009.	1
4	Студиски престој во странство (до три месеци 0,5)	
	1. Institute of Chemical Process Fundamentals, Academy of the Czech Republic, working on laser ablative degradation of poly(phenylene ether-sulfone), (June, 2008). 2. Institute of Chemical Process Fundamentals, Academy of the Czech Republic, working on laser-induced chemistry for novel materials, (June, 2009). 3. Institute for Polymer Materials POLYMAT, Centro Joxe Mari Korta, UV light induced surface modification of PE films, San Sebastian, Spain (august, 2009). 4. Institute of Chemical Process Fundamentals, Academy of the Czech Republic, grant No. GA203/09/0931: Green chalcogenation of metals by laser-prepared poly(silachalcogenide) Prague, Czech Republic (april, 2011). 5. Institute of Chemical Process Fundamentals, Academy of the Czech Republic, working on Nato grant, (december, 2011).	2,5
5	Изготвување и пријавување на научен/образовен меѓународен проект 2	

	1. Novel Species in Boron Neutron Capture Therapy (BNCT), Nato Science for Peace and Security Programme, Collaborative Linkage Grant, 2009 (носител) .	2
	2. Development of Technique for Preparation of Antibacterial Food Packing Material, Nato Science for Peace and Security Programme, 2010 (носител) .	2
	3. Programme "Capacities-Research Potential"-Call ID "FP7-REGPOT-2009-1"-Proposal No245642-MASPOT (соработник) .	1
	4. Programme "Capacities-Research Potential"-Call ID "FP7-REGPOT-2010-5"-Proposal No256282-PROLAB_SPRE (соработник) .	1
	5. Development of biotechnological processes for synthesis of specialty biobased products from renewable resources. Bilateral project with Republic of Croatia, 2010 (соработник) .	1
	6. Istraživanje savremenih materijala i ambalaže za pakovanje hrane u funkciji unapređenja plasmana proizvoda, Tehnoloski fakultet Zvornik, Ministarstvo nauke RS, bilateralni project, November 16, 2011 (соработник)	1
6	Изготвување и пријавување на научен/образовен национален проект 1	
	1. Синтези на нови хидрофилни наночестици од бор со ласерски техники, 2009, (носител)	1
	2. Примена на процесот на TiO ₂ фотокаталитичка оксидација за деградација на органски соединенија (полутани) од воздух, 2010 (носител)	1
	3. Ласерска аблација на полимери и графен-зајакнати полимерни нанокмозити, 2011 (носител)	1
	4. Синтеза на биоразградливи материјали и нивна модификација, 2010 (соработник) .	0,5
	5. Електрохемиско добивање на тенки оксидни и полимерни филмови, 2010 (соработник) .	0,5
	6. TiO ₂ фотокаталитичка оксидација за деградација на органски соединенија (полутани) од воздух, 2011 (соработник)	0,5
7	Координатор на студиска програма = 1	
	Координатор за КТС на насоката Полимерно и органско инженерство (бр. 07-1575, во периодот октомври 2007-октомври 2011)	1
8	Член на факултетска комисија = број · 0,5	
	1. Претседател на Централна пописна комисија, 2008. 2. Претседател на Централна пописна комисија (бр.02-694, 2.11.2009). 3. Член на Централна пописна комисија (бр.02-2356 2.12.2010). 4. Претседател на Централна пописна комисија (бр.02-1759, 10.11.2011). 5. Претседател на Централна пописна комисија (бр.02-2227, 6.11.2012). 6. Член во Комисија за дипломски работи (бр.07-272 во периодот февруари 2011- февруари 2016) 7. Член во Комисија за изработка на материјал - водич низ студиите (бр.04-1665, 16.10.2008) 8. Член на наставно-научен колегиум за втор циклус студии, за студиската програма нови материјали-полимери (бр. 02-690, 26.4.2011)	4
9	Учество во комисији и тела на државни и други органи = број · 1	
	1. Член на Техничкиот комитет на Институтот за стандардизација во работната група за пластика од 9. 4.2009 година до денес	1
10	Учество во промотивни активности на Факултетот = број · 0,5	

	1. Презентација на проекти на Технолошко-металуршкиот факултет во насока на продлабочување на врската меѓу науката и стопанството, Утрински весник, јуни 2008. 2. Презентација на студиските програми на Технолошко-металуршкиот факултет во Неготино, Кавадарци и Прилеп, 2008. 3. Презентација на студиските програми на Технолошко-металуршкиот факултет во Велес, Кавадарци и Прилеп, 2009. 4. Презентација на студиските програми на Технолошко-металуршкиот факултет во Неготино, Кавадарци и Прилеп, 2010. 5. Презентација на студиските програми на Технолошко-металуршкиот факултет во Кавадарци и Прилеп, 2011. 6. Презентација на студиските програми на Технолошко-металуршкиот факултет во Битола, 2012.	3
	Вкупно	27

ПРОФЕСИОНАЛНИ РЕФЕРЕНЦИ НА КАНДИДАТОТ ЗА ИЗБОР ВО ЗВАЊЕ	Поени
НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ:	59,1
НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ:	104,57
СТРУЧНО-УМЕТНИЧКА ДЕЈНОСТ	-
СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ	15
ДЕЈНОСТ ОД ПОШИРОК ИНТЕРЕС	27
Вкупно	205,67

Рецензентска комисија

- Д-р Дијана Спасеска, редовен професор во пензија, Технолошко-металуршки факултет, с.р.
- Д-р Слободанка Косева, редовен професор во пензија, Технолошко-металуршки факултет, с.р.
- Д-р Александра Бужаровска, вонреден професор, Технолошко-металуршки факултет, с.р.

РЕФЕРАТ

ЗА ИЗБОР НА НАСТАВНИК НА НАУЧНАТА ОБЛАСТ ТРГОВСКО ПРАВО НА
ПРАВНИОТ ФАКУЛТЕТ „ЈУСТИНИЈАН ПРВИ“ ВО СКОПЈЕ

Наставно-научниот совет на Правниот факултет „Јустинијан Први“ во Скопје, на седницата одржана на 23.11.2012 година, формира Комисија за избор на наставник во сите наставно-научни звања на научната област трговско право, во состав: проф. д-р Данче Манолева Митровска, проф. д-р Јадранка Дабовиќ-Анастасовска и проф. д-р Горан Коевски.

На конкурсот објавен во дневните весници „Дневник“ и „Коха“ од 26 октомври 2012 година, за избор на наставник во сите наставно-научни звања на научната област трговско право, се пријави д-р Дарко Спасевски, асистент на научната област трговско право на Правниот факултет „Јустинијан Први“ од Скопје.

Кон пријавата кандидатот достави: одлука за стекнат научен степен доктор на правни науки, кратка биографија, список на објавени научни и стручни трудови и по еден примерок од истите, сертификати добиени од студиски престои, семинари и конференции и извод од матичната книга на родените. По разгледувањето на пријавата и приложените документи, Рецензентската комисија во претходно наведениот состав го поднесува следниов

ИЗВЕШТАЈ

I.

1. Биографски податоци

Кандидатот д-р Дарко Спасевски е роден на 23.9.1983 година во Битола. Основно образование го завршил во Кичево. Средно образование завршил во средното училиште „Мирко Милески“ во Кичево со одличен успех, на насоката природно-математичка гимназија. Во 2002 година се запишал на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј,“ Правен факултет „Јустинијан Први“ – Скопје. Дипломирал на Правниот факултет „Јустинијан Први“ во Скопје на 12.10.2006 година со просечен успех 9.26.

Во учебната 2006/07 година кандидатот д-р Дарко Спасевски се запишал на последипломски студии по деловно право на Правниот факултет „Јустинијан Први“ во Скопје. По положувањето на испитите предвидени во наставната програма со просечен успех 10.00, во септември 2008 година го пријавил насловот „Ослободување од одговорност на договорните страни во трговската продажба според меѓународното право и пракса“, како тема за изработка на мојот магистерски труд. Наставно-научниот совет на Правниот факултет „Јустинијан Први“, на седницата одржана на ден 10.09.2008 година со Одлука бр. 02.569/4 од 18.9.2008 година ја усвои како подобна предложената тема и го одобрил изготвувањето на магистерскиот труд, а за ментор го

определи проф. д-р Горан Коевски. На 10.02.2009 година успешно го одбрал магистерскиот труд под наслов „Ослободување од одговорност на договорните страни во трговската продажба според меѓународното право и пракса“ со што се стекна со титулата магистер на правни науки од областа на деловното право.

На 14.4.2009 година на Правниот факултет „Јустинијан Први“ во Скопје, кандидатот д-р Дарко Спасевски, поднел пријава за изработка на докторска дисертација на тема: „Актуелни тенденции во уредувањето на договорните односи кај договорот за градење со посебен осврт на правата и обврските на договорните страни (споредбено правни аспекти)“ под менторство на проф. д-р Горан Коевски, која успешно ја одбрал на 21.9.2012 година и се стекнал со звањето доктор на правни науки од областа на деловно право.

Во учебните 2005/06 и 2006/07 кандидатот е ангажиран како демонстратор по предметот трговско право на Правниот факултет „Јустинијан Први“ во Скопје, а на 8.6.2007 година со Одлука број 02-339/4 од страна на Наставно-научниот совет на Правниот факултет „Јустинијан Први“ во Скопје е избран во звањето помлад асистент по предметот трговско право. Во звањето асистент на научната област трговско право, е избран на 3.9.2009 година со одлука на Наставно научниот совет на Факултетот под број 02.618/18.

Кандидатот говори англиски јазик, како и српски јазик и хрватски јазик, а има основни и познавања од германскиот јазик. Исто така има познавања од компјутерските техники и интернет пребарувањата.

2. Наставно образовна дејност

Како демонстратор, помлад асистент и асистент на Правниот факултет „Јустинијан Први“ во Скопје, кандидатот д-р Дарко Спасевски учествувал во изведувањето на вежби, колоквиуми, испити и консултации со студентите по предметите од научната област трговско право на додипломските студии на насоката правни студии, во периодот од 2006 до денес и на последипломските мастер студии по деловно право по предметите: трговско право применета програма, меѓународно трговско право, транспортно и сообраќајно право, туристичко право, воздухопловно право, право на внатрешна пловидба, право на електронска трговија и право за меѓународна трговска продажба. Исто така изведувал вежби по предметот трговско право на дисперзираните паралелки во Штип и во Велес.

Кандидатот д-р Дарко Спасевски учествувал и во подготвувањето на предметните програми, како и во подготвувањето на пакет материјали за погоре наведените предметни програми од последипломските мастер студии. Исто така учествувал во изведување на вежби по предметот договори во промет со стоки, права и услуги на последипломските студии по деловно право – магистерски научни студии.

3. Објавени научни и стручни трудови

Кандидатот д-р Дарко Спасевски е автор на голем број научни и стручни трудови. Имено, кандидатот д-р Дарко Спасевски се јавува како автор или коавтор на следниве трудови:

1. „Преобразба на трговските друштва според македонското право”, Годишник на Правниот факултет „Јустинијан Први” во чест на проф. д-р Борислав Благов, Скопје, 2007 година.
2. „Договор за факторинг”, Зборник на Правниот факултет „Јустинијан Први” во чест на проф. д-р Томислав Чокревски, Скопје, 2009 година
3. „Ослободување од одговорност на договорните страни во трговската продажба според меѓународното право и пракса”, Зборник во чест на проф. д-р Тодор Џунов, Правен факултет „Јустинијан Први” Скопје, 2009 година.
4. „Кривична одговорност правних лица“ – коавтор, Sveučilište u Mostaru, Pravni fakultet, Sveučilište u Splitu, Pravni fakultet, Zbornik radova, Sedmo međunarodno savjetovanje, „Aktualnosti građanskog i trgovačkog Zakonodavstva i pravne prakse“ Neum, 12,13 и 14 lipnja 2009 godine.
5. „Инвестициониот потенцијал на материјалните вредности на имотот на стечајниот должник”, коавтор, Зборник во чест на проф. д-р. Тодор Рушков, Правен факултет „Јустинијан Први”, Скопје, 2009 година.
6. „Некои аспекти од актуелните состојби на европското приватно право”, Зборник на Правниот факултет „Јустинијан Први” во чест на проф. д-р Владимир Митков, Скопје, 2010 година.
7. „Општите услови за договорот за градење изготвени од страна на FIDIC како извор на право кај договорот за градење со меѓународен елемент” Правник, број 218, јуни 2010.
8. „Legal Framework of Takeovers in Republic of Macedonia”, коавтор, Iustinianus Primus Law Review, број 3, 2011 година.
9. „Наслеђивање удела и акција према позитивном праву Републике Македоније”, коавтор, Кораониčka škola Prirodnog Prava, Копоник, Србија, 13 до 17 декември 2011 година.
10. „Lex specialis правила поврзани со управувањето на акционерските друштва наспроти законот за трговските друштва како lex generalis пропис”, Зборник во чест на проф. д-р Никола Матоски, Правен факултет „Јустинијан Први”, Скопје, 2011 година.
11. „Акционерски друштва за кои важат посебни правила - lex specialis за основање и отпочнување со работа наспроти законот за трговски друштва како lex generalis”, Зборник во чест на проф. д-р. Ѓорѓи Марјановиќ, Правен факултет „Јустинијан Први”, Скопје, 2011 година.
12. „Questionnaire responses for electronic formation of the contract in the Republic of Macedonia”, коавтор, Civil Law Forum for South East Europe, 2nd Regional Conference, 11 јануари 2012 година.
13. „Предлог заеднички европски закон за продажба (Common European Sales Law - "CESL") добро е да се знае”, коавтор, Правник, февруари 2012 година.
14. „Наследување на удели и акции според позитивното право на Република Македонија”, Зборник во чест на проф. д-р Лилјана Спировиќ Трпеноска, Правен факултет „Јустинијан Први” Скопје, (во печат).

15. „Карактеристики на европското друштво (societas europea) како форма на европско трговско друштво” - Зборник во чест на проф. д-р Кики Мангова-Поњавиќ (во печат).
16. „Европската приватна компанија и европската правна рамка”, Зборник во чест на проф. д-р Петар Мангоски, Правен факултет „Јустинијан Први”, Скопје (во печат).
17. „Карактерот на Draft Common Frame of Reference како начин на креирање на европско договорно право”, Зборник во чест на проф. д-р Бранко Зеленков, Правен факултет „Јустинијан Први”, Скопје (во печат),
18. „Активностите на рејтинг агенциите и нивното влијание врз одлуките на деловните субјекти”, Зборник во чест на проф. д-р Милан Нетков, Правен факултет „Јустинијан Први”, Скопје (во печат).

4. Студиски престои, семинари и конференции

Кандидатот д-р Дарко Спасевски има реализирано неколку значајни студиски престои во странство и има учествувано на семинари и конференции во Република Македонија и во странство. Како позначајни ќе бидат наведени:

1. *Munich University Summer Training*, Универзитет во Минхен (Ludwig Maximilian University), СР Германија, 2 – 29 јули 2009 година;
2. *International Summer School at IT Law*, Универзитет во Хановер, СР Германија, 19 јули – 13 август 2010 година;
3. *Law and Business in Europe*, организирана од Universitario di Studi Europei и Centro Studi sul Federalismo, Торино, Италија, 9 – 26 ноември 2010 година;
4. Конференција „Ugovori o građenju u savremenoj međunarodnoj praksi”, Правни факултет – Белград, Србија, 11.2.2011 година;
5. Summer University on Continental Law, организирано од Fondation pour le droit continental, Париз, Франција, 2 – 20 јули 2012 година;
6. Young Arbitration Forum - Omnipresence of Damages in International Arbitration, организирано од International Chamber of Commerce, Париз, Франција, 12 јули 2012 година.

5. Активности од поширок интерес

Во рамките на ангажманите на Факултетот кандидатот д-р Дарко Спасевски бил член на уредувачки одбор на монографијата под наслов „Правен факултет „Јустинијан Први” – историски развој 1962 - 2005”. Исто така, бил претседател на Пописната комисија за периодот 2012/12 година, како и секретар на постдипломските студии по деловно право во периодот 2010/11 година. Има учествувано и во активности за презентација на Факултетот на Саемот за високо образование во 2007, 2008 и 2009 година.

Кандидатот д-р Дарко Спасевски има учествувано како предавач на голем број домашни семинари како што се: семинарот „Градење и запишување на градби во катастар”, организиран од Академика, на 27.3.2012 година и обука за актуари,

организирана од Проектот на УСАИД за деловно опкружување, од 23 до 27 март 2009 година.

II. Заклучок и предлог

Комисијата со внимание ја разгледа пријавата на кандидатот и направи преглед на неговите постигнувања и успеси.

Комисијата ги анализираше референците на кандидатот и согласно со Законот за високото образование и Правилникот за критериумите и постапката за избор во наставно-научни, научни наставно-стручни и соработнички звања на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, констатира дека кандидатот д-р Дарко Спасевски има завршено соодветно образование, односно е доктор на правни науки. Понатаму, Комисијата оценува дека кандидатот д-р Дарко Спасевски ги исполнува условите за избор во наставно-научното звање доцент на научната област трговско право, видно и од приложениот образец и бројот на освоените поени за наставно-образовна, научноистражувачка и стручно-апликативна дејност, а поради следните причини:

- со избраните теми за изработка на магистерската теза и на докторската дисертација кандидатот покажува дека својот научноистражувачки интерес јасно и недвосмислено го насочува кон научната област трговско право. Темите кои кандидатот ги избрал за изработка на магистерскиот труд и за докторската дисертација претставуваат многу актуелни теми кои третираат прашања од големо значење за трговското право;
 - преку неговиот ангажман во образовната дејност, почнувајќи како демонстратор, па помлад асистент и асистент, кандидатот покажува дека има стекнато големо искуство во наставно-образовниот процес и покажува добри резултати во спроведувањето на вежбите како на додипломските, така и на постдипломските студии;
 - кандидатот вредно, навремено и совесно ги исполнува своите работни задачи;
 - кандидатот покажува способност за комуникација со студентите и педагошки вештини;
 - кандидатот има активно учество во остварувањето на научните и апликативните проекти на Правниот факултет „Јустинијан Први“ во Скопје;
-
- кандидатот бил учесник и излагач на бројни семинари, работилници, конференции во земјата и во странство;
 - кандидатот има реализирано успешни студиски престои на реномирани универзитети и на научноистражувачки институции во странство.

Поради сето погоре наведено, Комисијата со особено задоволство му предлага на Наставно-научниот совет на Правниот факултет „Јустинијан Први“ во Скопје да го избере кандидатот д-р Дарко Спасевски во наставно-научното звање **доцент** на научната област трговско право.

Скопје,

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

5.12.2012 година

Проф. д-р Данче Манолева Митровска с.р.

Проф. д-р Јадранка Дабовиќ Анастасовска с.р.

Проф. д-р Горан Коевски с.р.

ОБРАЗЕЦ
КОН ИЗВЕШТАЈОТ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО, НАУЧНО,
НАСТАВНО-СТРУЧНО И СОРАБОТНИЧКО ЗВАЊЕ

Кандидат: д-р Дарко Мито Спасевски

Институција: Правен факултет „Јустинијан Први“, Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ - Скопје

Научна област: трговско право

НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ

Назив на активноста	Вк. поени
Одржување на вежби (лабораториски, клинички, аудиториски или изработка на семинарски труд)	
од прв циклус студии	
-трговско право	
2011/12 $4*15*0,03*2=3,6$	
2010/11 $6*15*0,03*2=5,4$	
2009/10 $3*15*0,03*2=2,7$	
2008/9 $4*15*0,03*2=3,6$	
2007/8 $4*15*0,03*2=3,6$	18,9
од втор циклус на студии	
-договори на промет на стоки, права и услуги (2009,2010, 2011) $3*2*0,03= 0,3$	0,18
- меѓународно трговско право (2009, 2010 и 2011) $3*3,5*0,03=0,31$	0,31
- право на електронска трговија (2011) $3,5*0,03=0,1$	0,1
- стечај и стечајна постапка (2012) $10*0,03=0,3$	0,3
Подготовка на нов предмет	3
Трговско право применета програма	
Меѓународно трговско право	
Туристичко право	
Транспортно и сообраќајно право	
Право на електронска трговија	
Право на меѓународна трговска продажба	
Консултации со студенти (додипломски и постдипломски студии)	6,5
- додипломски студии	
2007/08 $500*0,002=1$	
2008/09 $500*0,002=1$	
2009/10 $8000*0,002=1,6$	

2010/11 800*0,002=1,6 2011/12 650*0,002=1,3	
Подготовка на пакет материјали за одреден предмет Меѓународно трговско право Туристичко право Право на електронска трговија Право на меѓународна трговска продажба Право на внатрешна пловидба Воздухопловно право	6
ВКУПНО	34,39

НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЛНОСТ

Реден број	Назив на активноста	Поени
1	Трудови со оригинални научни резултати, објавени во научно/стручно списание 1. „Кривична одговорност правних лица“ – коавтор, Sveučilište u Mostaru, Pravni fakultet, Sveučilište u Splitu, Pravni fakultet, Zbornik radova, Sedmo međunarodno savjetovanje, „Aktualnosti građanskog i trgovačkog Zakonodavstva i pravne prakse“ Neum, 12,13 и 14 lipnja 2009 godine, стр. 108-120. 2. „Наслеђивање удела и акција према позитивном праву Републике Македоније“, Кораонишка škola Prirodnog Prava, Копаоник, Србија, 13 до 17 декември 2011 година. 3. „Преобразба на трговските друштва според македонското право“, Годишник на Правниот факултет „Јустинијан први“ во чест на проф. д-р Борислав Благоев, Скопје, 2007 година	3,2 3,6 4
2	Трудови со оригинални научни резултати, објавени во стручно/научно популарно списание 1. „Општите услови за договорот за градење изготвени од страна на FIDIC како извор на право кај договорот за градење со меѓународен елемент“ Правник, број 218, јуни 2010. 2. Legal Framework of Takeovers in Republic of Macedonia”, Iustinianus Primus Law Review, број 3, 2011 година. 3. „Предлог заеднички европски закон за продажба (Common European Sales Law - "CESL") добро е да се знае“, Правник, февруари, 2012 година. 4. „Questionnaire responses for electronic formation of the contract in the Republic of Macedonia”, Civil Law Forum for South East Europe, 2nd Regional Conference, 11 јануари 2012 година.	2 1,8 1,8 1,8
3	Трудови објавени во зборник на трудови на високообразовна институција 1. Договор за факторинг”, Зборник на Правниот факултет „Јустинијан Први“ во чест на проф. д-р Томислав Чокревски, Скопје, 2009	2

	година.	
	2. „Некои аспекти од актуелните состојби на европското приватно право”, Зборник на Правниот факултет „Јустинијан Први” во чест на проф. д-р Владимир Митков, Скопје, 2010 година.	2
	3. „Ослободување од одговорност на договорните страни во трговската продажба според меѓународното право и пракса”, Зборник во чест на проф. д-р Тодор Џунов, Правниот факултет „Јустинијан Први” Скопје, 2009 година.	2
	4. „Инвестициониот потенцијал на материјалните вредности на имотот на стечајниот должник”, Зборник во чест на проф. д-р Тодор Рушков, Правен факултет „Јустинијан Први”, Скопје, 2009 година.	1,8
	5. „Карактеристики на европското друштво (societas eugorea) како форма на европско трговско друштво” - Зборник во чест на проф. д-р Кики Мангова-Поњавиќ (во печат).	2
	6. „Lex specialis правила поврзани со управувањето на акционерските друштва наспроти законот за трговските друштва како lex generalis пропис”, Зборник во чест на проф. д-р Никола Матоски, Правен факултет „Јустинијан Први”, Скопје, 2011 година.	2
	7. „Акционерски друштва за кои важат посебни правила - lex specialis за основање и отпочнување со работа наспроти законот за трговски друштва како lex generalis”, Зборник во чест на проф. д-р Ѓорѓи Мајрановиќ, Правен факултет „Јустинијан Први”, Скопје, 2011 година.	2
	8. „Наследување на удели и акции според позитивното право на Република Македонија”, Зборник во чест на проф. д-р Лилјана Спировиќ Трпеноска, Правен факултет „Јустинијан Први”, Скопје, (во печат).	1,8
	9. „Европската приватна компанија и европската правна рамка”, Зборник во чест на проф. д-р Петар Мангоски, Правен факултет „Јустинијан Први”, Скопје (во печат).	2
	10. „Карактерот на draft common frame of reference како начин на креирање на европско договорно право”, Зборник во чест на проф. д-р. Бранко Зеленков, Правен факултет „Јустинијан Први”, Скопје (во печат).	2
	11. „Активностите на рејтинг агенциите и нивното влијание врз одлуките на деловните субјекти” Зборник во чест на проф. д-р. Милан Нетков, Правен факултет „Јустинијан Први”, Скопје (во печат).	2
4	Пленарно предавање на научен/стручен собир: Тема: „Договор за градење според правилата на FIDIC”, семинар “Градење и запишување на градби во катастар”, организиран од Академика, на 27.3.2012 година	2
	Вкупно	41,8

СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ

Реден	Назив на активноста	Поени
-------	---------------------	-------

број		
1	Стручна монографија Монографијата „Правен факултет „Јустинијан Први“ – историски развој 1962 - 2005”.	4,8
2	Учество во промотивни активности на Факултетот - Учество на саемот за високо образование (2007 и 2008)	1
3	Член на факултетска комисија 1. Претседател на пописна комисија (2011) 2. Секретар на Колегиумот на постдипломските мастер студии по деловно право (2010/11)	0,5 0,5
4	Студиски престои во странство 1. <i>Munich University Summer Training</i> , Универзитет во Минхен (Лудвиг Максимилијан Универзитет), СР Германија, 2 – 29 јули 2009 година. 2. <i>International Summer School at IT Law</i> , Универзитет во Хановер, СР Германија, 19 јули – 13 август 2010 година. 3. <i>Law and Business in Europe</i> , организирана од Universitario di Studi Europei и Centro Studi sul Federalismo, Торино, Италија, 9 – 26 ноември 2010 година. 4. Summer University on Continental Law, организирано од Fondation pour le droit continental, Париз, Франција, 2 – 20 јули 2012 година.	0,5 0,5 0,5 0,5
	Вкупно	8,8

ПРОФЕСИОНАЛНИ РЕФЕРЕНЦИ НА КАНДИДАТОТ ЗА ИЗБОР ВО ЗВАЊЕ	Поени
НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ	35,29
НАУЧНО-ИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ	41,8
СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ	8,8
Вкупно	85,89

Скопје,
05.12.2012 година

Членови на Комисијата

1. Проф. д-р Данче Манолева Митровска с.р.
2. Проф. д-р Јадранка Дабовиќ Анастасовска с.р.
3. Проф. д-р. Горан Коевски с.р.

РЕФЕРАТ

ЗА ИЗБОР НА ЕДЕН ИСТРАЖУВАЧ ВО СИТЕ НАУЧНИ ЗВАЊА ВО ОДДЕЛЕНИЕТО НА ПРИПАДНИЦИТЕ НА ЗАЕДНИЦИТЕ ПРИ ИНСТИТУТОТ ЗА МАКЕДОНСКА ЛИТЕРАТУРА ВО СКОПЈЕ

Советот на Институтот за македонска литература во Скопје, на седницата одржана на 6.12.2012 година, донесе Одлука за формирање на Рецензентска комисија во состав: акад. Луан Старова, редовен професор во пензија, д-р Александар Прокопиев, научен советник и д-р Веле Смилевски, научен советник, за избор на **еден истражувач во сите звања во Одделението за литературите на припадниците на заедниците** при Институтот за македонска литература во Скопје.

Рецензентската комисија ги разгледа материјалите пристигнати на конкурсот за избор на еден истражувач, во сите научни звања, при Институтот за македонска литература во Скопје и го поднесува следниов

ИЗВЕШТАЈ

На распишаниот конкурс, во дневните весници „Дневник“ и „Коха“ од 24. 11. 2012 година се пријавија двајца кандидати: д-р Африм Реџеџи, виш научен соработник во Одделението за литературите на припадниците на заедниците при Институтот за македонска литература во Скопје и Јадранка Дуца. Д-р Африм Реџеџи кон својата пријава ги има доставено бараните документи од конкурсот: биографија на кандидатот; уверение за завршен степен на образование; пополнет образец со активности за избор во научни звања и прилог на поважни трудови. Јадранка Дуца кон својата пријава ги има доставено документите: пријава; фотокопија од превод на уверение за одбрана на докторска дисертација; уверение на оригинал за одбрана на докторската дисертација; потврда за студент – докторант; диплома за дипломиран професор по македонски јазик со македонска книжевност и јужнословенски книжевности; уверение за предметите; лични податоци.

Врз основа на доставените материјали, Рецензентската комисија дојде до следниве сознанија за биографијата, научноистражувачката и наставната дејност на кандидатите.

Биографски податоци за д-р Африм Реџеџи, виш научен соработник

Д-р Африм Реџеџи е роден на 20.4.1972 година во Скопје. Основното и средното образование ги завршил во Скопје. Дипломирал на Катедрата за албански јазик и книжевност на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ во

Скопје, во 1996 година. По успешното полагање на предвидените испити предвидени со програмата за постдипломски студии – наука за книжевност при Филолошкиот факултет „Блаже Конески“, во 2002 година ја одбрал магистерската тема под наслов „Сагата во романескниот циклус на Луан Старова“. На истиот Факултет, во 2004 година докторирал на темата „Типови уметничко претставување (гротеската и алегоријата) во романите на Исмаил Кадаре и Луан Старова“. Од септември 1998 година, д-р Африм Реџеџи е вработен како помлад асистент-истражувач во Одделението за литературите на националностите во Р. Македонија – помлад асистент истражувач по албанска книжевност во Македонија, во 2003 година е избран за асистент – истражувач, а во 2005 година е избран за научен соработник. Во истото Одделение, на 21 мај 2008 година е избран во звањето виш научен соработник. Седум години по ред бил секретар на списанието „Спектар“ - 2000 / 2007 година. Од 2006 година е раководител на Одделението за литературите на припадниците на зедниците во Македонија, член на Издавачкиот одбор на Институтот, како и член на Наставно-научниот колегиум. Д-р Реџеџи од 2005 до 2011 бил вклучен како хонорарен професор на Катедрите за албански јазик и книжевност и македонска книжевност и јужнословенски книжевности при Филолошкиот факултет „Блаже Конески“. Тој бил активно вклучен во конструкцијата на програмата за културологија – втор циклус на студии при Институтот за македонска литература, додека од 2011 година е предложен за предметот естетика на културолошките студии во рамките на програмата културологија, и воедно е избран за предавач на третиот циклус студии во рамките на Институтот за македонска литература. Д-р Реџеџи е претставен во Проектот 130 тома македонска книжевност - 125, како репрезентен литературен критичар и теоретичар на книжевноста.

Научноистражувачката дејност

Д-р Африм Реџеџи, досега бил главен раководител и учествувал во неколку национални и меѓународни научноистражувачки проекти, главно суштински дел на континуитетот на научноистражувачката дејност во рамките на Институтот. Од времето на изборот во звањето виш научен соработник (21 мај 2008 година), д-р Реџеџи учествувал на следниве научноистражуваки проекти:

- Естетските категории на грдото, убавото и возвишеното во современиот роман (со посебен осврт кон балканскиот роман / македонско – албанските книжевни и културни врски) – главен раководител, Институт за македонска литература (2010 – 2012) / национален проект;
- Реџеџијата на романескната сага на Луан Старова во светот (2011 – 2012) Македонска академија на науките и уметностите – учесник / национален проект;
- Родовите претстави во македонската и албанската култура и социјалното живеење / (2007 – 2008) - проект поддржан од Унеско / меѓународен проект, учесник;

- Македонски книжевен лексикон (2002) – макропроект во процес, Институт за македонска литература – учесник.

Во меѓувреме, од периодот на виш научен соработник 2008 – 2012, д-р Рецепи остварил низа учества на симпозиуми од национален и меѓународен формат, како учесник и модератор на сесии: Херменевтика на битието / естетика на исчезнувањето, *Hermeneutics of Existence / Aesthetics of Vanishing, Interpretation* / Интерпретација, European Research Project for Poetics and Hermeneutics / Macedonian academy of sciences and art / Unesco, November / Ноември, Skopje / Скопје, 2008; *La deconstruction de l'esthetique (Un discours pragmatique: le roman Le sacrifice des Balkans de Luan Starova)*, Literary dislocations, Congress Proceedings, IV Congres international, Institute of Macedonian Literature, Macedonian Comparative Literature Asociation and REELC / ENCLS, 1 – 3, Septembre, Skopje – Ohrid, 2011; *Estetika e të shëmtuarës / abjekti te Kadareja*, Seminari IV Ndërkombëtar i Albanologjisë, 12 – 14 Tetor, USHT, Tetovë – Shkup, 2010; Рецепцијата на „неприфатливата структура“ на романот „Сиркачот“ на Александар Прокопиев, 36. Научна конференција на меѓународниот семинар за македонски јазик, литература и култура, 24 – 25 август 2009, Охрид; *Teorija dhe pragmatika e efektit estetik*, Seminari V Ndërkombëtar i Albanologjisë, 3 – 4 Tetor, USHT, Tetovë – Shkup, 2011; *Koha në dimensionin estetik*, Seminari III Ndërkombëtar i Albanologjisë, USHT, Tetovë – Shkup, 23 – 26 tetor, 2008; *Dekonstruksioni i estetikës, Takimi i VI vjetor i Institutit Alb – Shkenca*, 1 – 4 shtator, Prishtinë, 2011; Деконструкција на беспредметното тело, 30 години Институт за македонска литература, Меѓународен научен собир, Скопје, 7 – 8. 11. 2012; *Politika e estetikës së Rilindjes kombëtare*, Seminari VI ndërkombëtarë i Albanologjisë, Shkup, 20 – 22, shtator, 2012 и др.

Наставна дејност

Институтот во 2008 година почна и со наставна дејност, со втор циклус на студии по културологија и во 2011 година со трет циклус на студии по културологија и македонистика. Во вториот циклус студии по културологија, проф. д-р Рецепи го внесе предметот интеркултурна комуникација (се чека акредитација на новата програма по културологија, во која д-р Рецепи учествува со предметот естетика на културологијата), додека во третиот циклус на студии, го внесе предметот техники на читањето на субјектот во македонската книжевност.

Проф. д-р Африм Рецепи, во 2005 година на Катедрата за албански јазик и книжевност (2005 – 2011) при Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ во Скопје, бил ангажиран како предавач по предметите: стилистика и поетика, естетика и интерпретација на книжевен текст и преведување и толкување од македонски на албански јазик, додека на Катедрата за македонска книжевност и јужнословенски книжевности (2005 – 2008), бил ангажиран како предавач по предметот албанска книжевност I, II, III, IV. Како што можеме да забележиме, научно – истражувачката перспектива (албанска книжевност, албанско – македонските книжевни и културни врски, теорија на литературата, естетика, интеркултурна комуникација, техники на читањето на субјектот), д-р Рецепи ја спојува со апликативната, т.е со наставната дејност, успешна формула за едукација на нови литерарни генерации. Проф. д-р Африм Рецепи, не само во Институтот туку и на Филолошкиот факултет бил ангажиран како член на

комисиите за одбрана на дипломски, магистерски и докторски теми, на таков начин успешно демонстрирајќи ги своите исклучителни квалитети не само како научен истражувач, туку и како педагог.

Творечко – критички опус

Балканска сага (ИМЛ, 2005). Книгата го фундира и критички го заокружува динамичниот романсиерски проект на Луан Старова. Преку семантичкиот и херменевтичкиот метод се потенцираат значењата на структурните елементи на сагата на Старова: социемскиот знак-семејство, позицијата на нараторот, наративната категорија-простор, временските медитации, функцијата на глобалните метафори, функцијата на наративните симболи. Во следниот дел од трудот, авторот се насочува кон гротескната слика на романескната сага, увидувајќи дека токму функцијата на гротескната слика е една од значајните естетски компоненти на сагата на Старова. Трудот се заокружува со евидентирањето и проследувањето на професионалната рецепција на романескната сага. Книгата во 2006 година е објавена и на албански јазик. **Естетика на играта (ИМЛ, 2007).** Овој труд претставува студија со специфична теоретска прагматика, бидејќи естетиката на гротеската се дефинира како игровна конструкција на читателот на одреден роман. Истовремено се дава придонес кон запознавањето со творештвото на Исмаил Кадаре и со рецепцијата на неговите романи од страна на еминентни светски теоретичари и литературни критичари. Книгата во 2008 е објавена и на албански јазик. **Интеркултурна комуникација (ИМЛ, 2009).** Книгата е успешна демонстрација на деконструкцијата на Жак Дерида од теориска и културолошка прагма: постои и друг правец, оној Другиот. Токму категоријата разлика / разлика која спојува, ја карактеризира интеркултуралноста со посебен акцент кон македонско – албанските книжевни и културни врски. Она што ја одбележува книгата, е успешната теориска постава и елаборацијата на авторот: генезата на човечкиот мозок е дијалошка. **Деконструкција на естетиката (2010).** Книгата е успешна елаборација на параестетиката, еден актуелен проблем во естетско – критичкиот дискурс и, секако, посебна по неговата интерпретација кај нас. Проблемите што се поставуваат и се елаборираат се мошне ретки, а толку потребни за нашиот теоретско – критички дискурс. Интерпретацијата на авторот има зрела и успешна цел. Тој успешно докажува дека фигурата не е само интелективна, туку и сензитивна, односно во нашата интерпретативна книжевна прагматика, тој бара да се засили сензитивната компонента на фигурата, односно при инвазијата на културолошките интерпретации да се зачува тоа што книжевноста ја одржувало во егзистенција – естетската функција.

Останувајќи му верен на неговиот теориско – естетички дискурс и на феноменот на интеркултуралноста (со посебен осврт кон македонско – албанските книжевни и културни врски), преку објавените текстови кои се предвидени за објавување на нова книга *Aisthesis*, тој успешно продолжува да трага по неговите цврсто поставени научноистражувачки потфати, така видно збогатувајќи ја не само теоретската и естетската мисла кај нас, туку и толку потребните македонско – албански книжевни и културни врски. Демонстрација за успешноста и специфичноста на научноистражувачкиот опус на д-р Реџеми се мислењата објавени во книги и списанија од страна на наши

емиџентни истражувачи, како што се: акад. Гане Тодоровски, проф. д-р Васил Тоциновски, акад. Али Алиу и др. Во функција на продлабочувањето на македонско – албанските книжевни и културни врски е објавата на книгата од Александар Прокопиев - **Борхес и компјутерот (ИМЛ 2012)** на албански јазик, во издание на Институтот за македонска литература. Предговорот, селекцијата и преводот од македонски на албански јазик на избраните есеи на Александар Прокопиев (добитник на наградата Балканика за 2012) е дело на д-р Африм Реџеџи, виш научен соработник во Одделението на припадниците на заедниците при Институтот за македонска литература. Умешноста и вредноста на преводот на делото на албански јазик од страна на д-р Реџеџи се гледа во тоа што тој преку преводот и селектираните есеи ја претставил пред албанскиот читател суштината на македонскиот постмодернизам, писателот Александар Прокопиев. Дел од творечкиот опус на д-р Реџеџи е учеството во макропроектот на Институтот - **Македонски книжевен лексикон** - под раководство на проф. д-р Веле Смилевски, со единици од албанските писатели од Македонија. За признаената вредност, д-р Реџеџи е претставен во проектот 130 тома македонска книжевност – 125, како забележителен литературен критичар. Апликативната дејност на д-р Реџеџи, првенствено, се однесува на работните задачи во матичната установа во Институтот за македонска литература: долгогодишен секретар на списанието „Спектар“, член на издавачката дејност на Институтот, член на комисијата за јавни набавки, член на Наставно-научниот колегиум на Институтот, член на комисијата за „Мартовски есеи“ 2011 година, награда на с. Корени и др.

Целосен преглед на севкупното творештво на д-р Африм Реџеџи, содржи табеларниот приказ даден во **образецот кон извештајот за избор во научно звање**. Од табелата може да се види дека кандидатот целосно одговорил на соодветните барања. Не задржувајќи се кон толкувањето на објавените текстови, изнесени во табелата, ќе посочиме неколку наслови на текстови објавени во списанија со меѓународна редакција и објавени текстови во зборници на трудови со меѓународна редакција и надворешни институционални списанија и зборници во кои се забележува специјалистичкиот книжевен потфат на д-р Реџеџи: *The Deconstruction of Aesthetics, Context, n. 9, Review for Comparative Literature and Cultural Research, Institute of Macedonian Literature, Skopje, 2011 стр. 109-114*; *Deconstruction of the Subject – Exile in the Discourse / Деконструкција на субјектот – егзил во писмото, бр. 8, Context / Контекст, Skopje / Скопје, 2010 стр. 171-176*; *La deconstruction de l'esthetique (Un discours pragmatique: le roman Le sacrifice des Balkans de Luan Starova), Literary dislocations, Congress Proceedings, IV Congres international, Institute of Macedonian Literature, Macedonian Comparative Literature Asociation and REELC / ENCLS, 1 – 3, Septembre, Skopje – Ohrid, 2011*; *Херменевтика на битието / естетика на исчезнувањето, Hermeneutics of Existence / Aesthetics of Vanishing, Interpretation / Интерпретација, European Research Project for Poetics and Hermeneutics / Macedonian academy of sciences and art / Unesco, November / Ноември, Skopje / Скопје, 2008 стр. 149 – 154*; *Groteska u prozi Luana Starove i Antuna Gustava Matosa, Hrvatsko – makedonske knjizevne i kulturne veze, Zbornik radova 1, Filozofski fakultet, Rijeka, 2008 стр. 253 – 258*; *Estetikata i kulturata, Hrvatsko – makedonske knjizevne, jezikne i kulturne veze, Zbornik radova 3, Filozofski fakultet, Rijeka, 2011 стр. 213 – 218*; *Dekonstruksioni i fotografisë / homo digjital, Educologia, nr. 4, Fakulteti i edukimit*

Universiteti i Prishtinës, 2010, Prishtinë, f. 269-274; Дискурс за феминизмот, Спектар – меѓународно списание, бр. 55, Институт за македонска литература, Скопје, 2010 стр. 125-131; Kroz svet igre do spoznaje, Zenicke sveske – Casopis za drustvenu fenomenologiju i kulturnu dijalogiku, br. 11, Bosansko narodno pozoriste, Zenica, 2010 str. 273 – 276 и др.

Кандидатката **Јадранка Дуца** во доставената документација има некои недостатоци што беа причина нејзината кандидатура да не биде разгледана. Меѓу другото, не е доставена нострифицирана диплома, односно признаена од Министерството за наука и образование на РМ, за стекнат научен степен - доктор на науки, со оглед на тоа што се работи за завршени докторски студии во странство (Крајова, Романија). Не е доставен и задолжителниот пополнет образец со активности за избор во научно звање, неопходен да се согледаат поените за избор во научно звање, согласно со фактите кои се наведени во конкурсот од 24.11.2012 год. во весниците „Дневник“ и „Коха“, согласно со Правилникот за критериумите за избор во научни звања во ЈНУ Институт за македонска литература – Скопје.

Заклучок и предлог

Дејноста на кандидатот д-р Африм Реџеџи, виш научен соработник при Институтот за македонска литература во Скопје се одвивал по овој избор низ три главни сегменти: научноистражувачка дејност, наставна дејност и низ реализирање на значаен творечко критички опус, при што во сите сегменти има забележано маркантни резултати. За одбележување се неговите активности како главен раководител и учесник во неколку национални и меѓународни научноистражувачки дејности на проекти во рамките на Институтот и надвор од него. Тој успешно се вклучил во 2008 година во наставната дејност, со вториот циклус по културологија и во 2011 со трет циклус по културологија и македонистика во рамките на постдипломските студии на Институтот, а бил ангажиран и во наставата на катедрата за албански јазик и книжевност при Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ во Скопје. Во периодот од последниот избор за виш научен соработник до денес, кандидатот бележи значаен подем со неколку книги и трудови во кои ја потврдува својата значајна теоретско – критичка мисла на книжевноста, својата несомнена компетентност, имајќи ги за апликативни модели и неколку значајни македонски, албански и балкански видни автори. Од целосниот преглед на севкупното творештво на д-р Африм Реџеџи, прикажано низ табуларниот приказ даден во образецот кон извештајот, не само што може да се забележи дека кандидатот целосно одговорил на соодветните барања, туку постигнал двојно повеќе поени од бараните за изборот.

Би сакале во оваа пригода да истакнеме дека д-р Африм Реџеџи е книжевен познавач од исклучителен ков на нашите простори. Тој не располага само со широка книжевна култура, ретка книжевно – теоретска наобразба и проишпливост, со раскошна акрибија, со лапидарен и концизен научно – книжевен исказ и израз, ретка ерудиција, туку е и автентичен и оригинален претставник на една интеркултурна, интерлингвална опстановка, толку нужна и неопходна во институцијата во која работи и пошироко и во нашата средина. Тој е скроман човек и примерен и почитуван работник.

Имаки ги предвид гореизнесените сознанија, ни претставува задоволство и чест, топло да му предложиме на Советот на Институтот за македонска литература во Скопје, кандидатот д-р Африм Реџеми да биде избран во **звањето научен советник во Одделението за литературите на припадниците на заедниците во Македонија при Институтот за македонска литература во Скопје.**

Рецензентска комисија

Акад. Луан Старова, редовен професор во пензија, с.р.

Д-р Александар Прокопиев, научен советник, с.р.

Д-р Веле Смилевски, научен советник, с.р.

ОБРАЗЕЦ
КОН ИЗВЕШТАЈОТ ЗА ИЗБОР ВО НАУЧНО ЗВАЊЕ

Кандидат: Африм Амет Реџеџи

Институција: Институт за македонска литература - Скопје

Научна област: албанска книжевност, македонско – албански книжевни и културни врски, теорија на литературата, естетика, културологија.

Р е д · б р ·	НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА И НАСТАВНО-НАУЧНА ДЕЈНОСТ НА Африм А. Реџеџи	Поени	
		во земјата	во странство
	Монографија/научна книга	8	12
	Балканска сага (Сагата во романескниот циклус на Луан Старова, Институт за македонска литература, Скопје, 2005.	8	
	Saga në ciklin romanesk të Luan Starovës, Dijalog, Shkup, 2006.	8	
	Естетика на играта, Институт за македонска литература, Скопје, 2007.	8	
	Grotesku në romanet e Ismail Kadaresë, Dijalog, Shkup, 2008.	8	
	Интеркултурна комуникација (студии од балканските литератури), Институт за македонска литература, Скопје, 2009.	8	

Studime nga Estetika - Dekonstruksioni i estetikës, Selektor, Shkup, 2010.	8	
Дел од монографија/научна книга	4	6
Реторика на љубовта (студии од балканските литератури), Институт за македонска литература, Скопје, 2001.	4	
Труд со оригинални научни резултати, објавен во научно списание опфатено во СЦИ/ЦА/други или објавен во референтно научно/стручно списание со меѓународен уредувачки одбор		6
Деконструкција на сликата, Спектар – меѓународно списание, бр. 60, Институт за македонска литература, Скопје, 2012 стр. 23 – 30.		6
Деконструкција на беспредметното тело, 30 години Институт за Македонска литература, Меѓународен научен собир, Спектар – Меѓународно списание, бр. 57, Скопје, 2011 стр. 532-536.		6
The Deconstruction of Aesthetics, Context, n. 9, Review for Comparative Literature and Cultural Research, Institute of Macedonian Literature, Skopje, 2011 стр. 109-114.		6
Deconstruction of the Subject – Exile in the Discourse / Деконструкција на субјектот – егзил во писмото, бр. 8, Context / Контекст, Skopje / Скопје, 2010 стр. 171-176.		6
Естетиката на грдото / Деконструкција на вкусот, Спектар – меѓународно списание, бр. 56, Институт за македонска литература, Скопје, 2010, стр. 113-118.		6

	Дискурс за феминизмот, Спектар – меѓународно списание, бр. 55, Институт за македонска литература, Скопје, 2010 стр. 125-131.	6
	Труд со оригинални научни резултати, објавен во научно/ стручно списание (2008-2012)	4
	Kroz svet igre do spoznaje, Zenicke sveske – Casopis za drustvenu fenomenologiju i kulturnu dijalogiku, br. 11, Bosansko narodno pozoriste, Zenica, 2010 str. 273 – 276.	4
	Diskurs për feminizmin, Studime albanologjike, Instituti për trashëgimi kulturore dhe shpirtërore të shqiptarëve të Maqedonisë, nr. 4, Shkup, 2011 f. 121-126.	4
	Dekonstruksioni i estetikës (figurat lëvizëse në veprat e Ibrahim Kodrës dhe të Ismail Kadaresë), Jehona e re, nr. 5, Shkup, 2011 f. 55 – 62.	4
	Dekonstruksioni i fotografisë / homo digjital, Educologia, nr. 4, Fakulteti i edukimit - Universiteti i Prishtinës, 2010, Prishtinë, f. 269-274.	4
	Толкување на романот Сиркачот од Александар Прокопиев, Спектар, бр. 54, Институт за македонска литература, Скопје, 2009 година, стр. 65 – 69.	4
	Миграција на митската фигура во романот (теоретскиот прагматизам: романите „Одисеј“ од Данило Коцевски и „Монструм“ од Исмаил Кадаре), Книжевен контекст 7, Институт за македонска литература, Скопје, 2009 година, стр.53 -55.	4
	Migrimi i figurave mitologjike në prozën e Ismail Kadaresë, Studime albanologjike I, Instituti i trashëgimisë shpirtërore e	4

kulturore të shqiptarëve të Maqedonisë, nr. 1, Shkup, 2009 f. 217 219. Деконструкција на фигурата лик / разлика во себе, Спектар, бр. 52, Институт за македонска литература, Скопје, 2008 стр. 99 – 101.	4	
Труд со оригинални научни резултати, објавен и во научно - популарно списание (2008-2012)	2	со меѓ. уредувачки одбор 3
Estetika / Etika postmoderne, Borgesi dhe kompjuteri, Instituti i Letersise maqedonase, Shkup, 2012 f. 7 - 12	2	
Estetika e migracionit, Fjala e lire, Shkoder, 6. 02. 2012.	2	
Толкување на Балканскиот Бабилон, Корени / Rrënjët бр. / nr. 34, Куманово / Kumanovë, 2010, стр. 5221 – 5225	2	
Da – sein / Ентропија на писмото, Спектар, бр. 55, Институт за македонска литература, Скопје, 2010, стр. 187 - 188	2	
Постмодерна логика, Спектар, бр. 59, Институт за македонска литература, Скопје, 2012 стр. 174 – 175	2	
Труд со оригинални научни резултати, објавени во зборник на трудови од научен/стручен собир (2008-2012)	2	со меѓ. уредувачки одбор 3

La deconstruction de l'esthetique (Un discours pragmatique: le roman Le sacrifice des Balkans de Luan Starova), Literary dislocations, Congress Proceedings, IV Congres international, Institute of Macedonian Literature, Macedonian Comparative Literature Asociation and REELC / ENCLS, 1 – 3, Septembre, Skopje – Ohrid, 2012.		3
Рецепција на книжевното дело на Луан Старова во Хрватска, Македонско – хрватски книжевни и културни врски – зборник на трудови 2, Институт за македонска литература, Скопје, 2009 стр. 169 – 172.	2	
Прагма игра / јазикот на другиот, Институт за македонски јазик “Крсте Мисирков” – јазикот наш денешен, книга 17 / зборник на трудови од научниот собир „Културата и јазикот“ одржан на 3 – 4 април 2008, Скопје, 2009 година, стр. 97 – 100.	2	
Koha në dimensionin estetik (pragmatizëm teorik: romanet e Sabri Godos dhe Luan Starovës), Seminari III ndërkombëtar i Albanologjisë, USHT, Tetovë, 2009.	2	
Херменевтика на битието / естетика на исчезнувањето, Hermeneutics of Existence / Aesthetics of Vanishing, Interpretation / Интерпретација, European Research Project for Poetics and Hermeneutics / Macedonian academy of sciences and art / Unesco, November / ноември, Skopje / Скопје, 2008 стр. 149 – 154.		3
Estetika e të shëmtuarës / abjekti te Kadareja, Seminari IV Ndërkombëtar i Albanologjisë, USHT, Tetovë, 2011, f.	2	

239 – 244.		
Groteska u prozi Luana Starove i Antuna Gustava Matosa, Hrvatsko – makedonske knjizevne i kulturne veze, Zbornik radova 1, Filozofski fakultet, Rijeka, 2008 str. 253 – 258.	2	
Estetikata i kulturata, Hrvatsko – makedonske knjizevne, jezikne i kulturne veze, Zbornik radova 3, Filozofski fakultet, Rijeka, 2011 str. 213 – 218.	2	
Teoria dhe pragmatika e efektit estetik, Seminari V Ndërkombëtar i Albanologjisë, USHT, Tetovë – Shkup, 2011 f. 224 – 228.	2	
Рецепција на неприфатливата структура на романот Сиркачот од Александар Прокопиев, Меѓународен семинар за македонски јазик, литература и култура, Скопје, 2010 стр. 273 – 278.	2	
Секциски предавања на научен собир (2008-2012)	2	3
La deconstruction de l'esthetique (Un discours pragmatique: le roman Le sacrifice des Balkans de Luan Starova), Literary dislocations, Congress Proceedings, IV Congres international, Institute of Macedonian Literature, Macedonian Comparative Literature Asociation and REELC / ENCLS, 1 – 3, Septembre, Skopje – Ohrid, 2011.		3
Estetika e të shëmtuarës / abjekti te Kadareja, Seminari IV Ndërkombëtar i Albanologjisë, 12 – 14 Tetor, USHT, Tetovë – Shkup, 2010.	2	
Рецепцијата на „неприфатливата структура,“ на романот „Сиркачот“ на Александар Прокопиев, 36. Научна конференција на меѓународниот семинар за македонски јазик, литература и култура, 24 – 25 август, 2009, Охрид.	2	

	Teoria dhe pragmatika e efektit estetik, Seminari V Ndërkombëtar i Albanologjisë, 3 – 4 Tetor, USHT, Tetovë – Shkup, 2011.	2	
	Koha në dimensionin estetik, Seminari III Ndërkombëtar i Albanologjisë, USHT, Tetovë – Shkup, 23 – 26 tetor, 2008.	2	
	Dekonstrukcioni i estetikës, Takimi i VI vjetor i Institutit Alb – Shkenca, 1 – 4 shtator, Prishtinë, 2011.	2	
	Деконструкција на безпредметното тело, 30 години Институт за македонска литература, Меѓународен научен собир, Скопје, 7 – 8. 11. 2012.	2	
	Politika e estetikës së Rilindjes kombëtare, Seminari VI ndërkombëtarë i Albanologjisë, Shkup, 20 – 22, shtator, 2011.	2	
	Одбранета докторска дисертација	8	8
	Тип на уметничко претставување (гротеската и алегоријата) кај Исмаил Кадаре и Луан Старова 2004.	8	
	Одбранет магистерски труд	5	5
	Сагата во романескниот циклус на Луан Старова, 2002.	5	
	Раководител на научен проект	национален	меѓународен
		4	6
	Естетиката на убавото, грдото и возвишеното во балканскиот роман, ИМЛ (2010 – 2012)	4	
	Учесник во научен проект	национален	меѓународен

	(најмногу во 3)	2	3
	Родовите претстави во македонската и албанската култура и општественото живеење (Унеско, 2008)	3	
	Одржување на настава по задолжителен предмет	Прв циклус	Втор циклус
		Трет циклус	
		0,04	0,05
		0,06	
	Предмети на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“: стилистика и поетика (2+2), 2008 - 2009 (задолжителен) пред. 56 x 0,04=2.24 / вежби: 56 x 0,03=1.68 Преведување од македонски на албански јазик (0+4), 2010 - 2011 (задолжителен) вежби: 112x0.03=3,36	7,28	
	Одржување на настава по изборен предмет	0,03	
	Естетика и интерпретација на книжевни текстови (2+2), 2009 - 2010 (изборен) пред. 56x0.04=2.24 / вежби: 56x0.03=1.68	3,92	
	Член на комисија за оцена или одбрана на магистратура	0,3	
	Постдипломски културолошки студии во литературата, ИМЛ - Скопје.	0,3 (1x0,3)	
	Консултации со студенти	0.002	
	2008-2011 (140 X 0.002)	0,28	
	Член во Комисија за оцена или одбрана на докторат	0,5	
	Член во Комисија за оцена и одбрана на докторат, 2009	0,5	

	ВКУПНО БОДОВИ НИ + НН			200,28	
	СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА И ОРГАНИЗАЦИОНО-РАЗВОЈНА ДЕЈНОСТ				
	Книга од стручна област	Поени			
		во земјата		во странство	
		8		7	
	Borgesi dhe kompjuteri, Instituti i Letersise maqedonase, Shkup, 2012 – parathenien, zgjedhjen dhe perkthimin nga maqedonishtja ne shqip	8			
	Студиски престој во странство (2007-2011)	до 3 мес.	до 6 мес.	повеќе	
		0,5	1	2	
	Тирана, Албанија, ноември 2009	0,5			
	Изготвување и пријавување на научен/образовен проект	Национален		Меѓународен	
		носител	соработник	носител	соработник
		1	0,5	2	1
	Естетиката на убавото, грдото и возвишеното во балканскиот роман, ИМЛ, (2010 – 2012)	1			
	Рецепцијата на Балканската сага на Луан Старова (МАНУ, 2011 - 2012)	0,5			
	Родовите претстави во македонската и албанската култура и општественото	1			

живеење (Унеско, 2008)	
Член на институтска комисија	0,5
Член на Издавачки одбор, 2007 - 2011	0,5
Член на Комисија за јавни набавки, 2009 - 2011	0,5
Член на Наставно-научен колегиум, 2011 -	1
Раководител на внатрешна организациона единица	3
Раководител на Одделението на припадниците на заедниците во Македонија при Институтот за македонска литература во Скопје	3
Учество во комисии и тела на државни и други органи (2008-2012)	1
Член на жирито за <i>Мартовски есеи</i> на списанието за литература, култура, граѓански прашања и наука <i>Корени</i> , 2012.	1
БОДОВИ СА+ ОР	17
ПРОФЕСИОНАЛНИ РЕФЕРЕНЦИ НА КАНДИДАТОТ ЗА ИЗБОР ВО ЗВАЊЕ	Поени
НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА И НАСТАВНО-НАУЧНА ДЕЈНОСТ	200,28
СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА И ОРГАНИЗАЦИОНО-РАЗВОЈНА ДЕЈНОСТ	17
Вкупно	217,28

Скопје, 28. 11.2012 година

Рецензентска комисија

акад. Луан Старова, редовен професор во пензија, с.р.

Д-р Александар Прокопиев, научен советник, с.р.

Д-р Веле Смилевски, научен советник, с.р.

П Р И Г О В О Р

На рефератот за избор на еден соработник во соработничко звање - помлад асистент
за група предмети од областа на архитектонското проектирање на Институтот за
архитектонско проектирање при Факултет, објавен во Билтен бр. 1043 од 30.11.2012
година

Во Билтен бр. 1043 од 30.11.2012 година, објавен е Реферат на Рецензентската комисија за избор на еден соработник во соработничко звање – помлад асистент за група предмети од областа на архитектонското проектирање на Институтот за архитектонско проектирање при Факултетот. По извршениот увид во приложените материјали, Рецензентската комисија утврдила дека сите четири пријавени кандидати ги задоволуваат условите на конкурсот, но го преорачува со длабоко уверување кандидатот Никола Стрезовски, дипл.инж.архитект, кој според процената на Комисијата во целост ги исполнува конкурсните услови за избор во звањето помлад асистент.

Незадоволен од предлогот на Рецензентската комисија содржан во горенаведениот извештај, кандидатката Магдалена Матевска, во законски одреениот рок го поднесува овој приговор од следниве причини:

1. Кандидатот Никола Стрезовски воопшто не ги исполнува законските услови за избор во соработничко звање – помлад асистент, бидејќи според член 129 од Законот за високото образование (Сл. весник на РМ бр. 35/08 со измените), за „помлад асистент може да биде избрано лице кое има завршено академски студии од втор циклус со просечна оценка од најмалку 8,00 (осум), кое се служи со еден од светските јазици и покажува способност за наставно-научна, наставно-стручна, односно наставно-уметничка работа“. Кандидатот Никола Стрезовски **нема завршено академски студии од втор циклус, што значи дека законски, тој не смее воопшто да биде земен предвид** и Рецензентската комисија при такви услови требала неговата пријава да ја отфрли и воопшто да не ја земе предвид.

Ова уште повеќе бидејќи и во самиот конкурс за избор во соработничко звање на Факултетот, како услов за конкурирање на конкурсот е, меѓу другото, исполнување на посебните услови предвидени со Законот за високото образование. Според овој услов, кандидатот Никола Стрезовски не може да биде избран во соработничко звање, бидејќи тоа се коси со Законот, но и со Правилникот за критериумите и постапката за избор во наставно-научни, научни, наставно-стручни и соработнички звања на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје и другите акти на Универзитетот, кои секогаш и во секои услови мора да бидат во согласност со законот, односно со Законот за високото образование.

Од горенаведените причини, барам да се поништи извештајот на Рецензентската комисија и да се повтори целокупната постапка за избор во звање – помлад асистент за група предмети од областа на архитектонското проектирање на Институтот за архитектонско проектирање при Архитектонскиот факултет во Скопје.

Подносител на приговорот,

Магдалена Матевска, с.р.

Универзитет „Св. Кирил и Методиј“
 Архитектонски факултет – Скопје
 11 декември 2012

ПРЕДМЕТ: Одговор на поднесен приговор

бр. 04 – 270/8 од 6.12.2012,

на рефератот за избор на еден соработник во соработничко звање - помлад асистент за група предмети од областа на архитектонското проектирање во Институтот за архитектонско проектирање при Архитектонскиот факултет во Скопје во состав на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, објавен во Билтенот број 1043, Скопје, 30 ноември 2012 година.

Рецензентската комисија го дава следниов извештај:

Образложение:

Според член 129 од Законот за високото образование (Службен весник на Република Македонија број 35/2008), наведено е дека за помлад асистент може да биде избрано лице кое има завршено академски студии од втор циклус од соодветни научни, односно уметнички области. Во вториот став од истиот член, наведено е дека за помлад асистент на медицински, стоматолошки и фармацевтски факултет може да биде избрано лице кое има завршено академски циклус од прв степен со најмалку 300 кредити. Овој став се однесува за регулираните професии во кои според Европската директива 36/2005 (Directive 2005/36/EC OF THE EUROPEAN PARLIAMENT AND OF THE COUNCIL of the 7 September 2005 on the recognition of professional qualifications) спаѓа и архитектурата.

Според Правилникот за критериумите и постапката за избор во наставно-научни, научни, наставно-стручни и соработнички звања на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, член 19, се наведува дека за помлад асистент може да биде избрано лице кое има завршено академски студии од втор циклус од соодветни научни, односно уметнички области.

Во следниот член 20 од истиот Правилник, наведено е дека за помлад асистент може да биде избрано лице кое има завршено интегриран прв и втор циклус со најмалку 300 кредити, но за Медицинскиот, Стоматолошкиот, Фармацевтскиот, и за Факултетот за ветерина на медицина..

Архитектонскиот факултет во Скопје нема втор циклус на студии, туку има интегрирани студии (прв и втор циклус). Во членот 20, во кој се третираат интегрирани студии од прв и втор циклус со мин 300 кредити, изоставен е Архитектонскиот факултет. Според тоа, основен критериум во вреднувањето на наставниот план на Архитектонскиот факултет е неговата квалитативна и квантитативна од 300 кредити. Оттука интерпретацијата на Комисијата е следна:

Интегрираните студии на Архитектонскиот факултет (стар наставен план) траат пет години (10 семестри). Интегрираните студии (прв и втор циклус, според новиот ЕКТС-наставен план) траат пет години (10 семестри).

Нивната еквиваленција, на стариот и новиот наставен план изнесува 300 кредити со еднаков пристап кон докторските студии. **Така, и двата наставни плана според еквиваленцијата од Архитектонскиот факултет од 300 кредити имаат еднакво право на пристап на докторските студии.** Оттука, според еквиваленцијата од 300 кредити и според фактот дека архитектурата е регулирана професија и пред и после трансформацијата на наставниот план, што подразбира одреден квантитет и квалитет на наставната програма, Комисијата смета дека сите пријавени кандидати ги задоволуваат условите за конкурс за избор на еден соработник во соработничко звање - помлад асистент за група предмети од областа на архитектонското проектирање во

Институтот за архитектонско проектирање при Архитектонскиот факултет во Скопје во состав на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје.

Значи, наставните планови по старата студиска програма и по новата ЕКТС-студиска програма на Архитектонскиот факултет во состав на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје се вреднувани со еквиваленција од 300 кредити.

Според критериумите на наставна-образовната дејност и стручно-уметничката дејност, кандидатот Никола Стрезовски нагласено се издвојува од другите кандидати. Од 2007 до 2012 е демонстратор на Архитектонскиот факултет во Скопје, на Институтот за архитектонското проектирање, со извонредни резултати во педагогијата на архитектонскиот проект. Учесник е на низа работилници, летни школи и мастер класови.

Во неговата стручно-уметничка дејност се наведени 13 архитектонски проекти и реализации, работени самостојно и во тим. Наведени се 21 архитектонски конкурс, работени самостојно и во тим, од кои шест први награди три втори награди две трети награди и три откупи. Наведени се 10 изложби, шест домашни и четири меѓународни, од кои двапати учествувал во националното претставување на врвната меѓународна изложба на 12. и 13. Меѓународна архитектонска изложба La Biennale Di Venezia Венеција, 2010 и 2012.

Во однос на истите критериуми на наставна-образовната и стручно-уметничката дејност, останатите кандидати ги покажале следниве резултати:

Маријана Миновска - учествувала во една работилница, наведени се 12 проекти работени самостојно и во тим, учествувала на еден конкурс и на една изложба;

Матеска Магдалена - учествувала на две студиски патувања и на една изложба;

Јана Брсаковска - не наведува друга активност.

Оттука, Комисијата го отфрла приговорот како неоснован и едностран поглед на слојениот карактер на избор на еден соработник во соработничко звање, во кое способностите за наставно-научна, наставно-стручна, односно наставно-уметничка работа и особен интерес кон областа треба да добијат полн израз.

Согласно со горенаведеното, Рецензенската комисија уште еднаш ја потврдува и ја приложува својата одлука објавена во рефератот за избор на еден соработник во соработничко звање - помлад асистент за група предмети од областа на архитектонското проектирање во Институтот за архитектонско проектирање при Архитектонскиот факултет во Скопје во состав на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, објавен во Билтенот број 1043, Скопје, 30 ноември 2012 година.

Врз основа на приложените референци и високиот квалитет на покажаните резултати во наставно-образовната и стручно-уметничката дејност, наградите, признанијата и другите дејности од пошироко значење за професијата, како и врз основа на личното познавање на кандидатот и карактерот на предметите за кој се врши изборот, Комисијата го изразува своето длабоко уверување дека кандидатот Никола Стрезовски во целост ги исполнува конкурсните услови за избор во звањето помлад асистент.

Врз основа на тоа, Комисијата има чест и големо задоволство да му предложи на Наставно-научниот совет на Архитектонскиот факултет во Скопје, кандидатот Никола Стрезовски да биде избран за помлад асистент во областа на архитектонското проектирање во Институтот за архитектонско проектирање.

Рецензентска комисија

Д-р Минас Бакалчев, редовен професор, претседател, с.р.

Д-р Митко Хаџи Пуља, редовен професор, член, с.р.

Д-р Владимир Арсовски, редовен професор, член, с.р.

РЕФЕРАТ

**ЗА ИЗБОР НА НАСТАВНИК ПО ГРУПАТА ПРЕДМЕТИ:
ФИЗИЧКА ХЕМИЈА, КОРОЗИЈА И ЗАШТИТА НА МАТЕРИЈАЛИ,
КОНСТРУКЦИСКИ МАТЕРИЈАЛИ ВО ХЕМИСКОТО ИНЖЕНЕРСТВО,
АЛТЕРНАТИВНИ ИЗВОРИ НА ЕНЕРГИЈА, ЕКОНОМИЈА И
ЕКОЛОГИЈА, ОПШТИ ПРИНЦИПИ ЗА ЕФИКАСНО КОРИСТЕЊЕ НА
ЕНЕРГИЈАТА ВО ХЕМИСКИТЕ ПРОЦЕСИ НА ТЕХНОЛОШКО-
МЕТАЛУРШКИОТ ФАКУЛТЕТ ВО СКОПЈЕ**

Со одлука на Наставно-научниот совет на Технолошко-металуршкиот факултет при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, донесена на XIX редовна седница одржана на 30.11.2012 година, именувани сме за членови на Рецензентската комисија за избор на **наставник во сите наставно-научни звања по групата предмети: физичка хемија, корозија и заштита на материјали, конструкциски материјали во хемиското инженерство, алтернативни извори на енергија, економија и екологија, општи принципи за ефикасно користење на енергијата во хемиските процеси**, во состав:

- д-р Тома Грчев, редовен професор во пензија, Технолошко-металуршки факултет, УКИМ – Скопје;
- д-р Маја Цветковска, редовен професор во пензија, Технолошко-металуршки факултет, УКИМ – Скопје;
- д-р Трајче Стафилов, редовен професор, Природно-математички факултет, УКИМ – Скопје.

Врз основа на пријавата и по разгледувањето на поднесената документација, Рецензентската комисија го поднесува следниов

ИЗВЕШТАЈ

На конкурсот за избор на наставник во сите наставно-научни звања објавен во весниците „Дневник“ и „КОХА“, од 1. 11. 2012 година се пријави д-р Драгица Чамовска, вонреден професор на Технолошко-металуршкиот факултет во Скопје. Со пријавата се доставени сите потребни документи според објавениот конкурс.

1. БИОГРАФСКИ ПОДАТОЦИ

Драгица Чамовска е родена на 1. 2. 1963 година во Скопје, Република Македонија.

2. ОБРАЗОВАНИЕ

1986 год.

Дипломска работа: „Импедансни испитувања на кополимерни филмови добиени по електрохемиски пат врз челична катода”.

Технолошко-металуршки факултет,
Универзитет „Кирил и Методиј“ во Скопје,
Република Македонија.

- 1994 год.** **Магистерска работа:** „Атсорпција на органски молекули врз метални површини од кисели водени раствори”.
Технолошко-металуршки факултет,
Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје,
Република Македонија.
- 2000 год.** **Докторска дисертација:** „Атсорпција на полиакриламид врз метални површини од кисели водени раствори”.
Технолошко-металуршки факултет,
Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје,
Република Македонија.

3. РАБОТНО ИСКУСТВО

- 1987 - 1988 год.** Вработена како шеф на погон во Ф-ката „Европа“-Скопје.
- 1988 – 1995 год.** **Помлад асистент** по предметот корозија и заштита на метали на ТМФ-Скопје, Универзитет „Св. Кирил и Методиј“, Скопје.
- 1995 - 2003 год.** **Асистент** по предметите: физичка хемија, корозија и заштита на метали, материјали во хемиска индустрија на ТМФ-Скопје, Универзитет „Св. Кирил и Методиј“, Скопје.
- 2003 - 2008 год.** **Насловен доцент** по предметите: физичка хемија, корозија и заштита на метали, материјали во хемиска индустрија.
Доделена настава по предметите: основи на компјутерско работење (2004-2005), физичка хемија, физичка хемија I (2005-2006), физичка хемија, физичка хемија I, корозија и заштита на метали, материјали во хемиско инженерство, алтернативни извори на енергија, економија и екологија, дизајн на електрохемиски процеси (2006-2008).
- 2008 год. до денес** **Вонреден професор** по предметите: физичка хемија, корозија и заштита на материјали, конструкциски материјали во хемиско инженерство, алтернативни извори на енергија, економија и екологија, општи принципи за ефикасно користење на енергијата во хемиските

процеси. Доделена настава по предметот дизајн на електрохемиски процеси (2008-2010).

4. НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ

По изборот во звањето вонреден професор, кандидатката д-р Драгица Чамовска континуирано е ангажирана во изведувањето на наставата и вежбите на додипломските студии на Технолошко-металуршкиот факултет по предметите: физичка хемија (само настава), корозија и заштита на материјали, конструкциски материјали во хемиско инженерство, алтернативни извори на енергија, економија и екологија, општи принципи за ефикасно користење на енергијата во хемиските процеси, и дизајн на електрохемиски процеси (2008-2010) - доделен предмет. Од 2011 година учествува во изведувањето на наставата по предметот физичка хемија на дисперзираните студии по металургија и метални материјали во Кавадарци.

На постдипломските студии на Технолошко-металуршкиот факултет, на студиската програма електрохемиско инженерство, инженерство на животна средина и процесно инженерство, ангажирана е во изведувањето на наставата по следниве предмети: одбрани поглавја од физичка хемија (100%), кинетика и механизми на електродни процеси (50%), методи на испитување на електрохемиски процеси (50%), електрохемиски синтеси на нови полимерни и композитни материјали (100%), елементи на електрохемиско инженерство (50%), катодна и анодна заштита на метални конструкции (50%), почисто производство (25%) и управување со околина (33%).

Д-р Драгица Чамовска совесно ги извршува редовните обврски околу изведувањето на наставата, вежбите, домашните и семинарските работи, консултациите со студентите, колоквиумите и испитите по предметите за кои е избрана и задолжена. За полесно совладување на предавањата, лабораториските и пресметковните вежби, има подготвено и интерни скрипти, како и соодветни материјали.

Активно е вклучена во изготвувањето на студиските програми за прв, втор и трет циклус на студии.

Била ментор на 2 дипломски работи и член на 7 комисији за одбрана на дипломски работи.

Во извештајниот период, кандидатката д-р Драгица Чамовска била рецензент на 1 универзитетски учебник.

5. НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ

Во периодот по изборот во звањето вонреден професор (2008-2012), д-р Драгица Чамовска била учесник во 4 меѓународни научни проекти.

Автор е на:

- дел од монографија објавена во странство;
- 8 труда со оригинални научни резултати, објавени во референтни научни списанија со меѓународен уредувачки одбор, од кои 2 со фактор на влијание;
- 10 труда со оригинални научни/стручни резултати, објавени во зборник на трудови од научен/стручен собир со меѓународен уредувачки одбор;
- 7 труда презентирани на меѓународни научно/стручни собири и печатени како апстракти во книгите на апстракти.

Научноистражувачката дејност на кандидатката е главно лоцирана во следниве подрачја: корозија и инхибиторска заштита на металите, електрохемиска и хемиска пасивација на металите, електроспроводливи

полимери и композитни материјали, електрохемиски техники во мониторингот на загадувањето на природните и отпадните води.

6. СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ И ДЕЈНОСТИ ОД ПОШИРОК ИНТЕРЕС

Приложените материјали од страна на кандидатката д-р Драгица Чамовска покажуваат дека таа активно е вклучена во стручно-апликативната дејност на Факултетот преку изготвување и пријавување на 1 меѓународен научноистражувачки проект, 4 национални научноистражувачки проекти, а исто така и како соработник во 1 национален и 2 меѓународни научноистражувачки проекта. Исто така, автор е на 2 стручни елабората и на 1 извештај за извршена анализа.

По барање на Министерството за образование и наука на Република Македонија, во 2008 година била рецензент на 1 научноистражувачки проект.

Д-р Драгица Чамовска била рецензент на 5 научни труда во референтни меѓународни научни списанија.

Исто така била член на 2 комисии за избор во звања.

Д-р Драгица Чамовска активно е вклучена и во дејностите од поширок интерес, и тоа: член на Организацискиот одбор на XX Congress of Chemists and Technologists of Macedonia, Ohrid, 2008 и на 3rd International Symposium on Surface Imaging/Spectroscopy at the Solid/Liquid Interface, Cracow, Poland, 2012. Исто така, била и член на Научниот одбор на: 1st International Congress of Engineering, Materials and Management in the Processing Industry, Jahorina, 2009, XIII YUCORR International Conference, Serbia, 2011 и XIV YUCORR International Conference, Serbia, 2012.

Кандидатката д-р Драгица Чамовска била раководител на Институтот за хемиско и контролно инженерство во периодот 2011 – 2012 година.

Раководител е на Наставно-научниот колегиум за студиската програма електрохемиско инженерство-втор циклус на студии.

Член е на Наставно-научниот колегиум за студиската програма инженерство на животна средина – втор циклус; Наставно-научниот колегиум за студиската програма процесно инженерство – втор циклус; Наставно-научниот колегиум за студиската програма технологија – трет циклус на студии и Наставно-научниот колегиум за студиската програма металургија – трет циклус на студии.

Нејзината активност на Факултетот е претставена и со учеството во повеќе факултетски комисии и во промотивните активности на Факултетот.

Член е на Извршниот одбор на Алумната на Технолошко-металуршкиот факултет во Скопје.

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Од прегледаните и презентирани материјали за периодот помеѓу двата избора, може јасно да се види континуитет во развојот и усовршувањето на д-р Драгица Чамовска во областа којашто ја негува. И покрај големиот број

дисциплини кои ги предава, тие се компатибилни и овозможуваат надополнување и развој, особено што д-р Чамовска континуирано работи и лабораториски истражувања. Ова воедно придонесува и за поквалитетни настава и вежби со студентите, а д-р Чамовска е активна и во подготовката на студенти за студентските конгреси.

Лабораториската работа ѝ помага на д-р Чамовска и во примената на струката за успешна соработка со стопански субјекти.

Д-р Драгица Чамовска е комуникативна личност која негува чесен и професионален однос со луѓето, што е уште една важна компонента за успешна работа и соработка со студентите, колегите и пошироко.

Со еден збор, д-р Драгица Чамовска е оформен, современ универзитетски наставник со потенцијал за понатамошен развој.

Врз основа на горенаведеното и во согласност со новите критериуми за избор на наставник според Правилникот за избор во наставно-научни, научни, наставно-стручни и соработнички звања на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, со вкупно 263,07 бода (Анекс 2) и нашата позитивна оценка во однос на нејзината наставно-образовна и научноистражувачка активност, членовите на Рецензентската комисија со задоволство му предлагаат на Наставно-научниот совет на Технолошко-металуршкиот факултет во Скопје да донесе предлог-одлука за избор на д-р Драгица Чамовска, досегашен вонреден професор во звањето редовен професор.

Истовремено му предлагаме на Универзитетскиот сенат на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, д-р Драгица Чамовска, вонреден професор на ТМФ, да биде избрана во наставно-научното звање **редовен професор** по групата предмети: физичка хемија, корозија и заштита на материјали, конструкциски материјали во хемиското инженерство, алтернативни извори на енергија, економија и екологија, општи принципи за ефикасно користење на енергијата во хемиските процеси.

Рецензентска комисија

-
1. Д-р Тома Грчев, редовен професор, во пензија
Технолошко-металуршки факултет, Скопје с.р.
-

2. Д-р Маја Цветковска, редовен професор, во пензија
Технолошко-металуршки факултет, Скопје с.р.
-

3. Д-р Трајче Стафилов, редовен професор
-

Природно-математички факултет, Скопје с.р.

АНЕКС 2

ОБРАЗЕЦ

**КОН ИЗВЕШТАЈОТ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО, НАУЧНО,
НАСТАВНО-СТРУЧНО И СОРАБОТНИЧКО ЗВАЊЕ**

Кандидат: Драгица Бранко Чамовска

(име, татково име и презиме)

Институција: Технолошко-металуршки факултет

(назив на факултетот/институтот)

Научна област: технологија**НАСТАВНА ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ**

Ред. број	Назив на активност:	Поени
1	Одржување на настава - прв циклус студии = ч · нед. · 0,04	
	Физичка хемија (3+3), 2008-2012	14,4
	Физичка хемија (3+3), 2011-2012 (дисперзирани студии во Кавадарци)	3,6
	Корозија и заштита на материјали (2+2), 2008-2012	9,6
	Конструкциски материјали во хемиско инженерство (2+2), 2008-2012	6
	Алтернативни извори на енергија, економија, екологија (2+2), 2008-2012	6
	Општи принципи за ефикасно користење на енергијата во хемиските процеси (2+2), 2008-2012	6
	Дизајн на електрохемиски процеси (2+2), 2008-2010	3,6
	Проект-физичка хемија (1+2), 2010-2012	1,8
2	Одржување на настава - втор циклус студии, постдипломски студии = ч · нед. · 0,05	
	Одбрани поглавја од физичка хемија (електрохемиско инженерство), 80 часа, 6-ЕКТС кредити (2010, 2012)	8
	Кинетика и механизми на електродни процеси – 50% (електрохемиско инженерство), 80 часа, 6-ЕКТС кредити (2008, 2010, 2012)	6
	Методи на испитување на електрохемиски процеси – 50% (електрохемиско инженерство), 80 часа, 6-ЕКТС кредити (2008, 2011, 2012)	6
	Катодна и анодна заштита на метални конструкции – 50% (електрохемиско инженерство), 70 часа, 6-ЕКТС кредити (2010)	1,75

	Електрохемиски синтети на нови полимерни и композитни материјали (електрохемиско инженерство), 80 часа, 6-ЕКТС кредити (2009)	3
	Почисто производство – (Инженерство на животна средина), 90 часа, 6-ЕКТС кредити, 25% (2009), 100% (2011)	5,625
3	Одржување на вежби - прв циклус студии = ч · нед. · 0,03	
	Корозија и заштита на материјали (2+2), 2008-2012	7,2
	Конструкциски материјали во хемиско инженерство (2+2), 2008-2012	4,5
	Алтернативни извори на енергија, економија, екологија (2+2), 2008-2012	4,5
	Општи принципи за ефикасно користење на енергијата во хемиските процеси (2+2), 2008-2012	4,5
	Дизајн на електрохемиски процеси (2+2), 2008-2010	2,7
	Проект-физичка хемија (1+2), 2010-2012	2,7
4	Консултации со студенти = број · 0,002	
	од 2008-2012 вкупно студенти 592	1,184
5	Ментор на дипломска работа = број · 0,2	0,4
6	Член на комисија за оцена или одбрана на дипломска работа = број · 0,1	0,7
7	Интерна скрипта од предавања = број · 4	
	1. Физичка хемија (бр. 02-1774, 11.11.2011)	8
	2. Корозија и заштита на материјали (бр. 07-2253, 7.11.2012)	
8	Интерна скрипта од вежби = број · 3	
	1. Корозија и заштита на метали (збирка задачи) (бр. 07-2253, 7.11.2012)	6
	2. Корозија и заштита на материјали (практикум за лабораториски вежби) (бр. 07-2253, 7.11.2012)	
9	Рецензент на универзитетски учебник = број · 1	
	1. Ирена Мицкова, Основи на инженерска техника 2, (Технолошко-металуршки факултет, Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ - Скопје, бр. 07-1251, 6.9.2011)	1
10	Пакет материјали за одреден предмет	
	Алтернативни извори на енергија, економија, екологија	1
	Конструкциски материјали во хемиско инженерство	1
	Дизајн на електрохемиски процеси	1
	Вкупно	127,76

НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЛНОСТ		
Ред. број	Назив на активност:	Поени
1	Учесник во меѓународен научен проект = број · 5	
	1. Reinforcement of capacities of the department of polymer and chemical engineering for characterization and testing of polymers, RECAPO, FP6 SSA-INCO, Lj. Arsov –координатор, 2006-2008.	20

	2. Modern electrochemistry: from fundamentals to application, Scopes, SNSF, Lj. Arsov –координатор, 2011–2014 (учесник). 3. Uticaj koncentracije katalizatora i uslova elektrolize na dobijanje ptrevlaka hroma, Ministarstvo nauke i tehnologije, Republika Srpska, M. Jotanović – координатор, 2011–2012 (учесник). 4. Razvoj tehnologije funkcionalnih ekološki prihvatljivih zaštitnih nano-prevlaka Zn-Co legure na čeliku, Ministarstvo nauke i tehnologije, Republika Srpska, M.Tomić-координатор, 2011–2012 (учесник).	
2	Дел од монографија објавен во странство = број · 6 1. Dragica Čamovska, S. Mladenović: Ch. XIV: Zaštita metala od korozije inhibitorima; KOROZIJA I ZAŠTITA MATERIJALA, Urednici: Z. Gulišija, Č. Lačnjevac, ITNMS * IDK, Beograd, 2012, pp. 612-640, ISBN 978-86-913303-2-3 (IDZK)	6
3	Трудови со оригинални научни резултати, објавени во референтно научно/стручно списание со меѓународен уредувачки одбор = 6 + и.ф.	
	1. Dragica Chamovska, Maja Cvetkovska, Toma Grchev, The Kinetics of Polyacrylamide Adsorption on Polycrystalline Gold, <i>Croatica Chemica Acta</i>, 81(3) 461-466 (2008). (IF = 0,831)	5,631
	2. D.Chamovska, T.Grchev: Self-passivation of austenitic steel 316L and its welded joints in sulphuric acid, <i>Materials Protection</i>, 50, 2, 85-90 (2009).	5,4
	3. D. Chamovska, M. Cvetkovska, T. Grcev, Uticaj poliakrilamida (PAA) na reakciju izdvajanja vodonika na polikristalnom zlatu, <i>Journal of Engineering & Processing Management</i>, 2(1) 27-33 (2010).	4,8
	4. Dragica Chamovska, Toma Grchev, Maja Cvetkovska, Mogućnosti dielektrične termičke analize za karakterizaciju poli(etilen tereftalata), <i>Zaštita materijala</i>, 52, 4, 247-257 (2011).	4,8
	5. Dragica Chamovska, Daniela Lazova, Toma Grchev, Maja Cvetkovska, Karakterizacija PET ambalaže pomoću dielektrične termičke analize i impedansne spektroskopije, <i>Journal of engineering & processing management</i>, 3(1) 17-31 (2011).	3,6
	6. Aleksandra Porjazoska Kujundziski, Dragica Chamovska, Maja Cvetkovska and Toma Grchev, Electrochemical Study of Electroconducting Composite Material – Polypyrrole/Activated Carbon, <i>Int. J. Electrochem. Sci.</i>, 7, 4099 - 4113 (2012). (IF = 3,729)	7,329
	7. Irena Mickova, Dragica Čamovska, Ljubomir Arsov, Fotoelektrohemiska ispitivanja tankih filmova formiranih na Nb elektrodama u alkalnim rastvorima, <i>Zaštita materijala</i>, 53 (1) 41-44 (2012).	4,8

	8. Slavjanka Pejchinovska-Andonova, Dragica Chamovska , Eco-label criteria for "greener" indoor paints and varnishes, <i>Materials Protection</i> , 53, 3, 253-256 (2012).	5,4
4	Трудови со оригинални научни/стручни резултати, објавени во зборник на трудови од научен/стручен собир со меѓународен уредувачки одбор = 3	
	1. D.Čamovska , T.Grčev: The Impact of Sulphuric Acid Concentration and Temperature on the Mechanism of Spontaneous (self) Passivation Processes on Austenitic Steel 316L and its Welded Joints, X YUCORR International Conference, 92-97, Tara, 2008.	2,7
	2. D.Tošković, C.Lačnjevac. M.Rajković, D. Stanojević, D. Čamovska : Study of Corrosion Resistance of Chromium-Nickel Steels in Calcium-Hypochlorite Solution, XX Congress of Chemists and Technologists of Macedonia, ECH-22-E, Ohrid, 2008.	1,8
	3. I. Mickova, D.Čamovska , Lj. Arsov: Photoelectrochemical Investigations of Thin Films Formed on Nb Electrodes in Alkaline Solutions, XI YUCORR International Conference, 255-260, Tara, 2009.	2,4
	4. D.Čamovska , M. Cvetkovska, T.Grcev: The Influence of Polyacrylamide (PAA) on Hydrogen Evolution Reaction of the Polycrystalline Gold, 1 st International Congress Engineering, materials and Menagement in the Processing Industry, H-07-E, 469-472, Jahorina, 2009.	2,4
	5. Irena Mickova, Dragica Čamovska , Ljubomir Arsov: Determination the reflection at brewster's angles from the Nb surfaces protected against corrosion, XII YUCORR International Conference, Tara, 2010.	2,4
	6. Dragica Chamovska , Daniela Lazova, Toma Grchev, Maja Cvetkovska: PET packaging characterization by means of dielectric thermal analysis and impedance spectroscopy, II International Congress: Engineering, Ecology and Materials in the Processing Industry, I - 41- E, 404-416, Jahorina, 2011.	1,8
	7. Dragica Chamovska , Maja Cvetkovska, Toma Grchev: Adsorption and inhibitive properties of some benzimidazole derivatives on metallic surfaces in acidic solutions, XIII YUCORR International Conference, 469-475, Tara, 2011.	2,4
	8. Dragica Chamovska , Toma Grchev, Maja Cvetkovska: Dynamic electrical thermal analysis (DETA) of BoPET foils for food packaging applications, XIII YUCORR International Conference, 458-462, Tara, 2011.	2,4
	9. Slavjanka Pejcinovska-Andonova, Dragica Chamovska : National Eco – label criteria for indoor paints and varnishes, XIV YUCORR International Conference, 167-169, Tara, 2012.	2,7

	10. Slavjanka Pejcinovska-Andonova, Zdravko Andonov, Dragica Chamovska : Cleaner production measures support eco labeling of green hotels, Drugi medjunarodni Simpozijum o koroziji i zaštiti materijala i životnoj sredine, 289–293, Bar, 2012.	2,4
5	Апстракти објавени во зборник на конференција = број · 1,0	
	1. D.Chamovska, A.Sierczynska, E. Bielinska, A.Kowal: Synthesis and Properties of Pd/C Nanocatalyst for Hydrogen Oxidation Reaction, 22th Conference of the European Colloid and Interface Society, Book of Abst. p. 440, Cracow, Poland, 2008. 2. D.Chamovska, A.Sierczynska, E. Bielinska, D.Mucha, A.Kowal: Synthesis and Properties of Pd/C Nanocatalyst for Etanol Oxidation in Alkaline Solution, 2nd International Symposium on Surface Imaging/Spectroscopy at the Solid/Liquid Interface, Book of Abstracts, p. 52, Cracow, Poland, 2009. 3. S.Pejcinovska-Andonova, D.Chamovska: Progress Towards Achievements of the Environmental Sustainability (MDG7) as One of the Eight Millennium Development Goals, 2nd Symposium of Chemistry and Environment, Book of Abstracts, p. 57, Bar, Montenegro, 2009. 4. Dragica B. Chamovska, Maja V. Cvetkovska, Toma P. Grchev: Electrochemical synthesis and characterization of the composite pPy/AC on INOX steel nets, RSE-SEE 2, SDE-P-07, p.129, Beograd, Serbia, 2010. 5. Dragica B. Chamovska, Maja V. Cvetkovska, Toma P. Grchev: Corrosion protection of INOX steel by polypyrrole coatings in sulphuric acid, XXI Congress of Chemists and Technologies of Macedonia, Book of Abstracts, ECH-13, p.43, Ohrid, Macedonia, 2010. 6. A. Kowal, M. Tomic, D. Chamovska, M. Woch, Synthesis and Properties of Re nanocatalyst, 3rd International Symposium on Surface Imaging/Spectroscopy at the Solid/Liquid Interface, Cracow, Poland, 2012. 7. A. Porjazoska-Kujundziski, T. Grchev, D. Chamovska, M. Cvetkovska, Fatty food, or fatty food simulants and PET packaging interactions; study with DETA, XVII National Symposium open to International Participation, p.46, Ribaritsa, Bulgaria, 2012.	7
	Вкупно	98,16

СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активност:	Поени
1	Координатор во подготовка на елаборат за нова студиска програма	1
	Елаборат за студиската програма за втор циклус студии-електрохемиско инженерство	
2	Експертски активности: евалуација, стручна ревизија, супервизија, проценка на капитал, систематизација, методологија = број · 1	

	1. Евалуација на национален научноистражувачки предлог-проект, 2008, на барање од Министерството за образование и наука на Република Македонија.	1
	2. Анализа-мислење по наодот на Заводот за вештачење ДООЕЛ Скопје, 2012, на барање на СВЕМЕК.	1
	3. Рецензент на трудови во меѓународни списанија: Sensors, Quality of life, Archives of biological sciences, Journal of Engineering & Processing Management, Journal of Applied Electrochemistry.	6
3	Студија, физибилити-студија	
	1. Д. Чамовска, Т. Грчев: Испитување на влијанието на електрофилтерскиот пепел од ТЕЦ Осломеј (примерок 1 и 2) врз корозијата на железната арматура во бетон (елеборат финансиран од Градежниот институт-Македонија, АД, Скопје, 2009.	4
	2. Д. Чамовска, Т. Грчев: Испитување на влијанието на Кемакон Ратид врз корозијата на железната арматура во бетон (елеборат финансиран од Градежниот институт-Македонија, АД, Скопје, 2011.	
4	Учество во промотивни активности на Факултетот = број · 0,5	
	1. Презентација на студиските програми на Технолошко-металуршкиот факултет во средните училишта во Кавадарци, Неготино и Прилеп, 2008 (бр. 04-2068, 25. 11. 2008)	2
	2. Презентација на студиските програми на Технолошко-металуршкиот факултет во СУ Никола Карев, Скопје, 2008 (бр. 04-2070, 25.11.2008)	

ДЕЛНОСТИ ОД ПОШИРОК ИНТЕРЕС

Ред. број	Назив на активност:	Поени
1	Член на организационен или програмски одбор на меѓународен научен/стручен собир = број · 1	
	1. Член на Организациониот одбор на XX Congress of Chemists and Technologists of Macedonia, Ohrid, 2008.	5
	2. Член на Научниот одбор на 1 st International Congress Engineering, materials and Menagement in the Processing Industry, Jahorina, 2009.	
	3. Член на Научниот одбор на XIII YUCORR International Conference, Serbia, 2011.	
	4. Член на Научниот одбор на XIV YUCORR International Conference, Serbia, 2012.	
	5. Член на Организациониот одбор на 3 rd International Symposium on Surface Imaging/Spectroscopy at the Solid/Liquid Interface, Cracow, Poland, 2012.	

2	Студиски престој во странство	
	Institute of Catalysis and Surface Chemistry, Polish Academy of Science, Cracow, Poland, 15.08. 2008 - 7. 09. 2008.	0,5
3	Изготвување и пријавување на научен/образовен меѓународен проект	
	1. Investigation of methods and techniques of valuable components extraction from red mud and development of appropriate technologies, FP7-NMP-2008 (координатор)	2
	2. Balkan technology project network, FP7-INFRA-2008 (соработник)	1
	3. Poboljšanje postojeće tehnologije dobijanja tvrdih prevlaka hroma—hromiranje na mjeru, Tehnološki fakultet Zvornik, Ministarstvo nauke i tehnologije Republike Srpske, 2012 (соработник)	1
4	Изготвување и пријавување на научен/образовен национален проект	
	1. Д. Чамовска: Импедансна карактеризација на некои понови типови органски превлеки за заштита на металите од корозија, Министерство за образование и наука на Р. Македонија, 2008 (раководител)	1
	2. Д. Чамовска: Морфолошки и структурни карактеристики на сјајни галвански превлеки и нивна корозивна стабилност, Министерство за образование и наука на Р. Македонија, 2010 (раководител)	1
	3. И. Мицкова: Електрохемиска синтеза на нови материјали, Министерство за образование и наука на Р. Македонија, 2011 (соработник)	0,5
	4. Д. Чамовска: Актуелни трендови во управувањето со животната средина при постојан развој на технолошките процеси, Министерство за животна средина и просторно планирање, Р. Македонија, 2010 (раководител)	1
5	Раководител на внатрешна организациона единица	
	Раководител на Институтот за хемиско и контролно инженерство, Технолошко-металуршки факултет, Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ (2011-2012)	0,75
6	Раководител на постдипломски или докторски студии	
	Раководител на Наставно-научниот колегиум за студиската програма електрохемиско инженерство-втор циклус студии (2011-)	2
7	Член на комисија за избор во звање	
	1. Член на Рецензентска комисија за избор во звање-насловен доцент по предметот физичка хемија (бр. 07-1603, 6.10.2008)	
	2. Член на Рецензентска комисија за избор во звање-вонреден професор по предметите аналитичка хемија 1, аналитичка хемија 2 и аналитичка хемија (бр. 07-204/2, 3.2.2012)	0,4

8	Учество во други тела и органи = број · 1	
	Член на Сојузот на хемичарите и технолозите на Македонија	1
9	Член на факултетска комисија = број · 0,5	
	- Член на Комисија за дипломски работи (2007 - 2011, бр. 07-1578, 22.10.2007) - Член на работна група за доизработка на Правилникот на Технолошко-металуршкиот факултет во Скопје (бр. 02-1938, 4.11.2008) - Член на Наставно-научниот колегиум за студиската програма инженерство на животна средина – втор циклус (2011 -) - Член на Наставно-научниот колегиум за студиската програма процесно инженерство – втор циклус (2011 -) - Член на Наставно-научниот колегиум за студиската програма технологија – трет циклус на студии (2011 -) - Член на Наставно-научниот колегиум за студиската програма металургија – трет циклус на студии (2011 -) - Претседател на Пописна комисија- Институт за хемиско и контролно инженерство (бр. 02-1759, 10.11.2011) - Член на Конкурсна комисија за прием на студенти на ТМФ во учебната 2012/2013 за втор и трет уписан рок (бр. 07-1020/3, 8.6.2012) - Член на Извршниот одбор на Алумната на ТМФ (2009-)	5
	Вкупно	37,15

ПРОФЕСИОНАЛНИ РЕФЕРЕНЦИ НА КАНДИДАТОТ ЗА ИЗБОР ВО ЗВАЊЕ	Поени
НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ:	127,76
НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ:	98,16
СТРУЧНО-УМЕТНИЧКА ДЕЈНОСТ	
СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ	15,00
ДЕЈНОСТ ОД ПОШИРОК ИНТЕРЕС	22,15
Вкупно	263,07

Рецензентска комисија

- Д-р Тома Грчев, редовен професор, во пензија
Технолошко-металуршки факултет, УКИМ-Скопје с.р.
- Д-р Маја Цветковска, редовен професор, во пензија
Технолошко-металуршки факултет, УКИМ-Скопје с.р
- Д-р Трајче Стафилов, редовен професор
Природно-математички факултет, УКИМ-Скопје с.р.

ПРЕГЛЕД

на одобрени теми за изработка на магистерски трудови на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје,
Природно-математички факултет – Скопје, на седницата на Наставно-научниот совет на Факултетот,
одржана на 29.11.2012 година.

Кандидат	Тема	Ментор	
Катерина Димовска, дипломиран инженер по биологија	„ЕФЕКТОТ НА АТОРВАСТАТИНОТ ВРЗ АНТИОКСИДАНТНИОТ СТАТУС КАЈ СТЕАТОЗНИ ПАЦИЕНТИ“	- д-р Митко Младенов, доцент на ПМФ - Скопје.	
Борче Стаматовски, дипломиран инженер по биологија	„МОЛЕКУЛАРНИ МЕТОДИ ЗА ДЕТЕКЦИЈА И ИДЕНТИФИКАЦИЈА НА МИКРООРГАНИЗМИ ПРИ КОНТРОЛАТА НА КВАЛИТЕТОТ НА ПРОЧИСТЕНА ВОДА ЗА ФАРМАЦЕВСКА УПОТРЕБА“	- д-р Сашо Панов, вонреден професор на ПМФ - Скопје.	
Владимир Костовски, дипломиран инженер по биологија	„ЕФЕКТОТ НА ВИТАМИНОТ С ВРЗ ЛИПИДНАТА ПЕРОКСИДАЦИЈА И ТРОМБОЦИТНАТА АКТИВАЦИЈА ПРИ ПАРАЦЕТАМОЛ ПРЕДИЗВИКАНА НЕФРОПАТИЈА КАЈ WISTAR СТАОРЦИ“	- д-р Митко Младенов, доцент на ПМФ - Скопје.	
Бранко Степановски, дипломиран инженер по физика	„ПРОУЧУВАЊЕ НА ЗРАЧНОТО ПОЛЕ КАЈ АНТЕНСКИ СИСТЕМ НА МОБИЛНА ТЕЛЕФОНИЈА“	- д-р Ненад Новковски, редовен професор на ПМФ - Скопје.	
Ајрадин Османи, дипломиран инженер по рударство	„ВЛИЈАНИЕ НА ТЕМПЕРАТУРАТА ВРЗ ФОТОЕЛЕКТРИЧНИТЕ СВОЈСТВА НА ТЕНКИ ФИЛМОВИ ОД CDS“	- д-р Атанас Танушевски, вонреден професор на ПМФ - Скопје.	
Виолета Трајковска, дипломиран инженер по хемија	„ОПРЕДЕЛУВАЊЕ НА СУЛФАДИМИДИН И СУЛФАФУРАЗОЛ ВО ВЕТЕРИНАРНИ ЛЕКОВИ СО ПРИМЕНА НА ДЕРИВАТИВНА UV-VIS СПЕКТРОФОТОМЕТРИЈА“	- д-р Горан Стојковик, вонреден професор на ПМФ - Скопје.	
Ивана Вучковик, дипломиран инженер по хемија	„СЛЕДЕЊЕ НА АТМОСФЕРСКАТА ДЕПОЗИЦИЈА НА ТЕШКИ МЕТАЛИ ВО РЕПУБЛИКА ХРВАТСКА СО ПРИМЕНА НА БИОМОНИТОРИНГ СО МОВ, АТОМСКА ЕМИСИОНА СПЕКТРОМЕТРИЈА СО ИНДУКТИВНО СПРЕГНАТА ПЛАЗМА И АТОМСКА АПСОРПЦИОНА СПЕКТРОМЕТРИЈА“	- д-р Трајче Стафилов, редовен професор на ПМФ - Скопје, а за коментатор - д-р Здравко Шпирик, научен советник на Институтот за применета екологија „ОИКОН“ од Загреб и доцент на Медицинскиот факултет во Ријека, Р. Хрватска.	

Даниела Баташовска, дипломиран инженер по хемија	„КАРАКТЕРИЗАЦИЈА НА БИОАКТИВНИ ФЕНОЛНИ МЕТАБОЛИТИ ВО УРИНА ПО КОНСУМИРАЊЕ НА ПЛАНИНСКИ ЧАЈ (SIDERITIS SCARDISA) СО ПРИМЕ- НА НА ТЕЧНА ХРОМАТОГРАФИЈА СО ТАНДЕМ МАСЕНА СПЕКТРОМЕТРИЈА“	- д-р Марина Стефова, редовен професор на ПМФ - Скопје.	
Јелена Михајловиќ, дипломиран инженер по хемија	„РАЗРАБОТКА НА UV-VIS СПЕКТРОФО- ТОМЕТРИСКИ МЕТОД ЗА ОПРЕДЕЛУ- ВАЊЕ НА СУЛФАМЕТОКСАЗОЛ И СУЛ- ФАМЕТРОЛ ВО ФАРМАЦЕВТСКИ И ВЕ- ТЕРИНАРНИ ФОРМУЛАЦИИ“	- д-р Горан Стојкович, неопределен професор на ПМФ - Скопје.	
Лина Анчева, дипломиран инженер технолог	„КВАНТИТАТИВНА АНАЛИЗА НА ПЕП- ТИДИ ПРЕКУ СЛЕДЕЊЕ НА СПЕЦИ- ФИЧНИ РЕАКЦИИ НА ФРАГМЕНТАЦИ- ЈА СО МАСЕН СПЕКТРОМЕТАР СО ТРОЕН КВАДРУПОЛ“	- д-р Киро Стојаноски, редовен професор на ПМФ - Скопје.	
Марина Наумоска, магистер по фармација	„ОПТИМИЗАЦИЈА И ВАЛИДАЦИЈА НА UV-VIS СПЕКТРОФОТОМЕТРИСКИ МЕ- ТОДИ ЗА КВАНТИТАТИВНО ОПРЕДЕ- ЛУВАЊЕ НА ТЕТРАЦИКЛИНСКИ АНТИ- БИОТИЦИ ВО ФОРМУЛАЦИИ, БЕЗ И СО ПРИМЕНА НА ЦИРКОНИУМ (IV) ЈОН КАКО КОМПЛЕКСООБРАЗУВАЧ“	- д-р Горан Стојкович, неопределен професор на ПМФ - Скопје.	

РЕЦЕНЗИЈА

**НА ДОКТОРСКАТА ДИСЕРТАЦИЈА ПОД НАСЛОВ
„ТОКСИКОПАТОЛОШКИ МОНИТОРИНГ НА РЕКАТА БРЕГАЛНИЦА СО
ПРИМЕНА НА ЦРНАТА МРЕНА (*Barbus peloponnesius*,
Valenciennes, 1844) КАКО БИОИНДИКАТОР”, ИЗРАБОТЕНА ОД
М-Р КАТЕРИНА РЕБОК, ПРИЈАВЕНА НА ПМФ ВО СКОПЈЕ**

На седницата одржана на 1.11.2012 година, Наставно-научниот совет на Природно-математичкиот факултет при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје не избра за членови на Рецензентската комисија за оцена на изработената докторска дисертација под наслов „Токсикопатолошки мониторинг на реката Брегалница со примена на црната мрена (*Barbus peloponnesius*, *Valenciennes*, 1844) како биоиндикатор“, поднесена од кандидатот м-р Катерина Ребок, асистент на Институтот за биологија при Природно-математичкиот факултет во Скопје.

Комисијата во состав: д-р Маја Јорданова, вонреден професор на Природно-математичкиот факултет во Скопје, д-р Едуардо Роча, редовен професор на Факултетот за биомедицински истражувања „Абел Салазар“ во Порто, Португалија, д-р Нада Митева, редовен професор во пензија на Природно-математичкиот факултет во Скопје, д-р Ирена-Тавчиоска-Василева, редовен професор на Природно-математичкиот факултет во Скопје, Васил Костов, вонреден професор на Институтот за сточарство во Скопје и д-р Славчо Христовски, вонреден професор на Природно-математичкиот факултет во Скопје, како резервен член, го дава следниов

ИЗВЕШТАЈ

Пред се сметаме дека е неопходно да се потенцира дека оваа докторска дисертација е напишана на македонски и англиски јазик. Докторската дисертација е изработена во Лабораторијата по цитологија, хистологија и ембриологија, Лабораторијата за алгологија и Лабораторијата за инвертебрата при Институтот за биологија и Лабораторијата за физичка хемија при Природно-математичкиот факултет и Институтот за сточарство во Скопје.

Докторската дисертација на кандидатката м-р Катерина Ребок под наслов „Токсикопатолошки мониторинг на реката Брегалница со примена на црната мрена (*Barbus peloponnesius*, *Valenciennes*, 1844) како биоиндикатор“ е напишана на 240 страници со нормал проред и во неа се вклучени 53 табели, 50 микрофотографии на ниво на светлосна микроскопија и 56 графици со легенди. На 11 страници скоро без проред дадени се 198 библиографски референци кои се цитирани во текстот на дисертацијата.

Докторската дисертација е поделена на оделни поглавја со потпоглавја по следниов редослед: **Апстракт, Цели на истражувањата, Материјал и методи, Резултати, Дискусија, Заклучоци и Литература.**

Во воведниот дел на дисертацијата, кој се состои од 13 страници, кандидатката дава најпрвин генерален преглед на истражуваните локалитети и главните извори на нивното загадување. Врз база на овие податоци, авторката укажува на фактот дека интересот за токсикопатологија (позната и како токсична патологија) се зголемува во светски рамки особено во последните десетина години, пред се како резултат на се поголемото глобално загадување на животната средина и високите количества на токсични супстанции во акватичните екосистеми. Кандидатката укажува дека загадувањето на средината е еден од главните проблеми во акватичните системи во Република Македонија и дека најсериозно загадување

имаме во реките Вардар, Пчиња, Брегалница и Црна река. Авторката, исто така, истакнува дека истражувањата на рибите се драстично зголемени во изминативе десетина години поради значењето на овие организми за човекот, глобалното загадување на средината и количеството на токсични материи во водите кои можат да имаат директно, или индиректно влијание врз здравјето на човекот. Последователно, можната контаминација на водата во реките ја наметнува потребата за детални истражувања во кои би се анализираше влијанието на токсичните материи врз рибите. Во овој поглед, авторката го оправдува своето истражување елаборирајќи дека ваквото сценарио (зголемување на полуцијата) ја зголемува и потребата со примена на живите организми за да се воспостават рани предупредувачи (биомаркерски приод) за проценка на полуцискиот импакт во акватичните екосистеми во нашата земја. Експонирањето на рибите на токсични материи може да има различен биолошки ефект. Прв индикатор на здравствената состојба на рибите се макроскопски видливите лезии, кондицијата, органосоматските индекси и хистопатолошките промени на различни органи. Во литературниот преглед, авторката објаснува дека црниот дроб привлекува поголем интерес во проценката на ефектите од загадувањето поради тоа што е чувствителен на неопластични и ненеопластични состојби. Друг аспект, кој заслужува внимание, во литературниот преглед е не-специфичниот одбранбен механизам кај различни видови пастрмки и лососи, и тоа пигментираните макрофаги кои се првата одбранбена линија на организмот. Макрофагите (MACs), како што кажува авторката, се откриени во 1980 и се применети во бројни мониторинг-програми како корисни неспецифични анатомски и цитолошки биомаркери за загадувањето во средината. При тоа, како резултат на полуцијата доаѓа до промена во бројот, големината и релативното количество на овие клетки. Покрај податоците за MACs, кандидатката ги потенцира и родлет-клетките (PCs) како дел од неспецифичниот одбранбен механизам кои се можни кандидати за квалитативен и квантитативен биомаркер на стресори, или хемиски агенси. Во литературниот преглед за хематолошките параметри кај рибите дадено е објаснување на достапните податоци кои се однесуваат на асоцијацијата помеѓу белите крвни клетки и присуството на токсични материи. Авторката вклучува бројни референци кои се однесуваат на различни индикатори на репродуктивното здравје и генералното здравје на рибната популација, посебно на соодносот помеѓу експозицијата на конатминанти од една страна и интерсекс кондицијата (присуство на женско репродуктивно ткиво кај мажјаци и обратно), или присуството на атретични фоликули (реапсорбирани и/или дегенерирани) овоцити од друга страна.

При презентирањето на литературните податоци во воведниот дел, авторката се обидува да ги прокоментира достапните податоци и да даде свое мислење за нив. Понатаму, во одделно поглавије детално и аналитички се елаборирани **целите на истражувањето** (2 страници). Целите на дисертацијата се дадени според следниов редослед: примарна цел е да се даде придонес во проценката на здравствениот статус на реката Брегалница, со определување на концентрацијата на тешките метали во водата по должината на очекуваниот полуциски градиент и преку определување на здравствената кондиција на мренката како биоиндикат; да се определи сегашниот и да се помогне во предвидувањето на идниот долготрајен полуциски импакт врз здравствената состојба на локалната ихтиофауна, преку следење на токсикопатските промени и лезии во црниот дроб и гонадите, преку проценка на генералната патологија, кондиција и органосоматските индекси; да се проценат квантитативно промените кои настануваат во макрофагите и родлет-клетките во црнодробното ткиво во различни локации и сезони. Последователно, цел на истражувањето е да се

изврши проценка на репродуктивното здравје на испитуваната популација преку испитување на присуство на интерсекс, атретични фоликули и друга гонадална патологија. На крајот, цел на истражувањето е да се добијат и податоци за нуклераните абнормалности на еритроцитите и фреквенцијата на микронуклеуси регистрирана кај испитуваните единки риби. Врз база на овие цели, кандидатката има за цел да востанови базични информации и стратегија за речен биомониторинг со употреба на рибите како соодветна алтка.

Во делот **„Материјал и методи“**, авторката дава објаснување за објектот на истражувањата во нејзината докторска дисертација, мренката колекционирана од реката Брегалница од референтна и два загадени локалитета во две сезони: есенско-зимска и пролетно-летна. На 11 страници, во повеќе поглавја во детали дескриптивно се дадени податоци за: локациите за колекционирање и процедурата за колекционирање на рибите, водата и седиментите за анализа; протоколот за жртвување на рибите, семплирање на ткивата и нивно процесирање за светлосна микроскопија, потоа се објаснети анализите на водата и седиментите, како и анализите направени на црниот дроб и гонадите со квантитативни (стереолошки) методи на ниво на светлосна микроскопија. Авторката нагласува дека следните параметри се квантитативно анализирани, релативниот волумен на паренхимот и стромата, MACs и RCs, преваленцијата на црнодробните лезии, интерсексот, атретични фоликули (семиквантитативно) и присуството на микронуклеуси други нуклеусни абнормалности. Понатаму, во текстот во поглавјето **„Материјал и методи“**, дадени се стереолошките процедури за анализа на претходно спомнатите параметри. За статистичка анализа на податоците авторката го користи софтверот Statistica 7.0 за Windows.

Најголем број страници во докторската дисертација е во поглавјето **„Резултати“**. Авторката ги систематизира и ги презентира добиените резултати во седум потпоглавја на 136 страници. Презентирани се најпрво физичко-хемиските податоци за водата, потоа за возраста на рибите, морфометриските податоци и органосоматските индекси за испитуваната рибна популација на мренката. Во второто потпоглавје дадени се квантитативните податоци за црниот дроб и гонадите дескриптивно за генералната микроанатомија на црнодробното ткиво. Сите наоди се поткрепени со соодветни микрофотографии на светлосна микроскопија. Во дисертацијата се презентирани, покрај описот на нормалната црнодробна структура, и податоци за релативниот и тоталниот волумен на паренхимот и стромата кај женки и мажјаци, како и варирањата во овие параметри по однос на локалитетите и сезоните. Во наредното потпоглавје е дадена квантитативната проценка на имуните клетки од неспецифичниот одбранбен систем, и тоа за MACs и RCs, нивниот релативен и тотален волумен во стромата, паренхимот и црниот дроб и тоа во однос на полот, сезоната и локалитетот. Квантитативната анализа на црнодробната патологија е дадена во наредното потпоглавје. Понатаму следните две потпоглавја содржат податоци за патологијата на црниот дроб и забележаните екстерни малформации на рибите. По ова, во наредните две потпоглавја се дадени податоците за преваленцијата на лезиите во однос на сезоните и локалитетите. Ова поглавје е поддржано со голем број микрофотографии. Следното потпоглавје содржи квалитативен опис на гонадите (тестисите и овариумите), нивниот изглед во различни сезони и семиквантитативната анализа на атретичните фоликули кај женките и присуство на интерсекс кај мажјаците. Во последното потпоглавје се дадени квалитативни податоци за абнормалностите на ниво на нуклеусот на еритроцитите и количеството на леукоцити. Ова подпоглавје, исто така, содржи микрофотографии кои им даваат поддршка на квалитативните наоди. Сите

квантитативни податоци во резултатите се презентирани како одделни табели и графици.

Во поглавјето „Дискусија“, на 64 страници се анализирани резултатите од истражувањата во 8 потпоглавја: *Енвиронментални услови во реката Брегалница, Популација на мренката во реката Брегалница, Орјано-соматски индекси, Хистологија на црниот дроб, Хистологија на јонатиот, Патологија на црниот дроб, Патологија на јонатиот и Цитохематологија.*

Добиените резултати од страна на авторката се анализирани и компарирани со оние од други автори чишто истражувања се однесуваат главно на други видови риби. Нејзиното мислење за одделни промени и процеси е јасно нагласено во ова поглавје. На почетокот, авторката ги дискутира физичко-хемиските услови во реката Брегалница. Имено, повеќето од измерените параметри во локалитетите покажаа зголемени вредности во долните текови на реката (локалитети А и Б) споредено со референтната локација. Значително повисоки вредности се констатирани за температурата, рН, D.O. и заситеноста на водата со O₂ (само во точката А), алкалитетот, тврдината на водата, CO₃, HCO₃, сулфати и нитрати. Како што заклучува авторката, најголем полуциски импакт во овој акватичен екосистем е забележан преку концентрацијата на металите во седиментите кои покажуваат дека постои градиент од загадените кон референтната локација. По ова, авторката ја дискутира сличноста во возрастната структура, соодносот на полови кај рибите од различни локалитети како и помеѓу мажјаките и женките. Понатаму следува дискусија за значителните варирања за испитуваните физичко-хемиски параметри по должината на течението на реката во различни сезони. Во дискусијата е дадено дека кондицискиот фактор (CF) е поголем кај женките споредено со мажјаките. Во однос на локалитетите во овие истражувања, CF покажува највисоки вредности во референтната локација кај двата пола и двете сезони споредено со загадените локалитети. Некои од орјано-соматските индекси (хепато-соматскиот и гонадо-соматскиот) се значително повисоки кај женките отколку кај мажјаките, што е резултат на маркантно зголемување на тежината на црниот дроб и гонадите и покажува јасна тенденција на намалување во загадените локалитети. Истото го имаме и за главниот бубрег, односно за неговиот орјано-соматски индекс. Сосема спротивно е добиено за сплено-соматскиот индекс и за бубрежно-соматскиот индекс кои не се менуваат во зависност од сезоната, локалитетот или полот. Посебно внимание е посветено во докторската дисертација на црнодробната хистологија и хистопатологија. Авторката прави напори да предложи генерален модел за градба на црниот дроб кај рибите во однос на асоцијацијата на црниот дроб со панкреасот и ги дели на риби без хепатопанкреас, со хепатопанкреас и повремено со хепатопанкреас. Анализата на структурата на црниот дроб покажува ист образец како и кај другите видови риби. Како што може да се види од дискусијата, сезоните и локалитетите имаат влијание врз волуменот на стромата и паренхимот кај двата пола. Од друга страна, релативниот и тоталниот волумен на MACs и RCs не варира во однос на локалитет, сезона и пол. Покрај ова, во наредното потпоглавје авторката потенцира бројни макроскопски визуелно забележани лезии како што се хеморагичните полиња, ерозија на перките, отсуство на луспи, едем на кожата, зголемена слезина, црн дроб, или бубрег и промена во обојувањето на висцералните органи. Во однос на црнодробната патологија забележани се: лимфоцитната инфилтрација, паразитска инфекција, грануломатозна инфламација, пролиферација на билијарните канали и нивна фиброза, регресивни промени на билијарните профили, хепатоцитна дегенерација како и хепатоцелуларна регенерација, некроза, светли-темни хепатоцити, мегалоцитоза, липидоза, налик на циста дегенерација, јасни клеточни

фокуси, фокуси од хистиоцити, хепатична липома и на крај хеморагијата. Нивната преваленција е многу повисока во загадените локалитети споредено со референтниот, така што авторката ја коментира преваленцата и појавата на овие лезии како резултат на различни токсични материи во средината. Особено внимание е обрнато на хепатичната липома. Според авторката, оваа лезија не е евидентирана досега кај ниеден вид риби. Овој наод, според авторката, е забележан само кај една индивидуа од референтната локација и неопходни се нејзини идни истражувања. Дополнителни анализи се направени на морфометриските податоци помеѓу рибите со и без лезии и е прикажано дека тие имаат слична телесна тежина и должина, но не и кондициски фактор кој е зголемен кај рибите со лезии. Пониски вредности се евидентирани и во тежината на црниот дроб, хепато-соматскиот индекс. Гонадо-соматскиот и сплино-соматскиот индекс се разликуваат кај рибите со лезии како кај мажјаците така и кај женките; промени не се евидентирани во сплино-соматскиот и бубрежно-соматскиот индекс. Авторката ги дискутира овие морфометриски податоци и заклучува дека тие се добри индикатори за генералното здравје на организмите. MACs и RCs во црниот дроб можат да се користат како биоиндикатори. Нивното количество се зголемува при контаминација на средината. Оваа дисертација потврдува дека значително зголемување на двата типа клетки постои кај рибите со лезии. Во ова истражување е прикажано дека гонадалното здравје и репродукцијата кај мренката се загрижувачки пред се поради присуството на интерсекс кај мажјаците. Авторката предупредува дека присуството на ксеноестрогени во реката Брегалница бара под итно да се определи полуцијата, изворите на полуција и видот на токсиканти кои имаат долготрајно влијание врз репродукцијата на рибите. Во последното потпоглавје, авторката го дискутира присуството на микронукелус и другите абнормалности на ниво на нуклеусот на еритроцитите, како и бројот на леукоцити. Според авторката, зголемен број на леукоцити, микронуклеус и други абнормалности на нуклеусот се забележани во загадените региони споредено со референтниот. Ова укажува на генотоксични ефекти во испитуваната рибна популација поради присуство на токсични материи.

Врз база на дискусијата и обемните резултати од истражувањата во поглавјето „Заклучоци“, авторката ги дава главните заклучоци кои логички произлегуваат од нејзините истражувања, а дел од нив се подолу прикажани:

- Физичко-хемиските параметри и концентрацијата на метали во водата и седиментите покажуваат дека водата во реката Брегалница е загадена во долниот тек на реката, односно во локалитетите А и Б.
- Популацијата на мренката е составена од риби на возраст од I до VI години; но најчесто се наоѓаат риби со старост од II, III и IV години, и тоа кај двата пола. Односот помеѓу половите е скоро 1:1.
- Морфолошките параметри покажаа како и што се очекуваше, дека женките се потешки и подолги од мажјаците. Сепак, кај двата пола значително се намалува CF во локалитетите А и Б, што укажува на намалена кондиција на рибите.
- Генерално, полови разлики се забележани за тежината на скоро сите органи, како и за органосоматските индекси, при што женките имаат поголеми вредности од мажјаците. Сезонски разлики беа забележани ретко (делумно за црnodробните и гонадалните индекси) и скоро исклучително кај мажјаците, освен за слезината чија тежина варира во тек на сезоните кај женките. Во однос на локалитетите, скоро сите индекси покажаа пониски вредности во А и Б споредено со референтниот локалитет.

- Хистологијата на црниот дроб е нормална, одговара на онаа кај другите видови риби. Само кај 25% од единките екзокрини панкреатични островчиња се присутни во црнодробното ткиво, и тие се базофилни по однос на своите карактеристики на бојење. Сепак, во овие случаи во паренхимот само по еден интрахепатичен панкреатичен остров беше забележан, иако барем по 5 пресеци од секоја риба беа анализирани.
- Пигментираните MACs не се проминентни структури во црниот дроб на мренката. Тие се забележани само кај 16,14 % од испитуваните мренки и се дифузно распоредени како во паренхимот така и во стромата. Во стромата тие се во асоцијација со сврзното ткиво на крвните садови и билијарните канали.
- RCs беа забележани во билијарните канали лоцирани помеѓу епителните клетки. Само зрели и во фаза на созревање родлет-клетки беа забележани.
- Тоталниот волумен на стромата и паренхимот покажа полови разлики, односно женките имаат повисоки вредности за двата параметра споредено со мажјаците. Во однос на локалитетите, значително пониски вредности беа забележани во загадените локалитети во однос на референтната точка за V_v и V на стромата кај двата пола во есенско-зимската сезона и за V на паренхимот кај женките од пролетно-летниот период.
- И покрај тоа што релативниот и тоталниот волумен на пигментираните MACs во паренхимот кај мажјаците од пролетно-летниот период, како и релативниот волумен на пигментираните MACs во црниот дроб кај женките од есенско-зимската сезона се со слични вредности, значителни разлики беа евидентирани помеѓу референтната точка и точката Б (за мажјаците) и референтната точка и точката А (за женките). Сепак, бидејќи пигментираните MACs ретко се забележуваат, црниот дроб не претставува соодветен орган за испитување на пигментираните MACs.
- Значителни разлики по должината на течението на реката се забележани за V_v и V на RCs во стромата и црниот дроб само кај мажјаците. Ако ја прифатиме хипотезата дека RCs се дел од имуниот ситем, имуносупресија во есенско-зимскиот период кај мажјаците е забележана, бидејќи во оваа сезона сигнификантно пониски разлики се забележани за сите параметри во загадените локалитети споредено со референтниот локалитет. Во пролетно-летната сезона стимулација на RCs с е забележана во точката Б, бидејќи мажјаците од овој локалитет покажаа поголем волумен на RCs во стромата и црниот дроб споредено со референтниот.
- Во овариумите кај испитуваните единки во двете сезони беа присутни повеќе стадиуми од развитокот на овоцитите во исто време. Според типот на овоцитите и податоците за тежината на гонадите и GSI може да се заклучи дека развитокот на гонадите настанува во есенско-зимскиот период. Покрај ова, хистолошките испитувања потврдија дека мренките се вид кој се карактеризира со групно-синхронизиран развиток на гонадите и имаат капацитет за повеќекратно мрестење во рамките на сезоната.
- Бројни ненеопластични и неопластични лезии беа евидентирани во црниот дроб на испитуваните мренки. Детектирани се следниве алтерации: хепатоцитна регенерација, пролиферација на билијарните канали и фиброза, чисти клеточни фокуси, цистовидна дегенерација, фокуси од хистиоцити, грануломи, како и хеморагија, хепатоцелуларна дегенерација, хепатична липома, некроза, паразитска инфекција, липидоза, лимфоцитна инфилтрација, мегалоцитоза, светли-темни хепатоцити и на крај, регресивни промени на билијарните канали.

- Иако некои од лезиите се забележани со мала преваленција во референтната точка, значително повисока преваленца скоро за сите лезии е забележана во точките А и Б, споредено со референтната што сугерира на токсиколошка етиологија.
- Поради малиот број на индивидуи во кои беше регистрирана гонадална патологија, статистичка анализа не беше возможна ($n < 5$). Сепак, податоците кои се добиени во сите три локалитети сугерираат на разлики, односно рибите од точките А и Б имаат поголемо присуство на патолошки промени во гонадите споредено со референтната локација.

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Докторската дисертација под наслов „Токсикопатолошки мониторинг на реката Брегалница со примена на црната мрена (*Barbus peloponnesius*, Valenciennes, 1844) како биоиндикатор”, поднесена од кандидатката м-р Катерина Ребок, претставува оригинален научен труд од особено значење и интерес. До денешен ден, од токсикопатолошка гледна точка, не е истражувана популацијата на мренката, или на некој друг вид од овој екосистем. Во докторската дисертација, овој вид риба е анализиран од различни аспекти, со помош на бројни квалитативни и квантитативни микроанатомски методи кои се применуваат во токсичката патологија. Во ова истражување се испитувани бројни параметри кај женки и мажјаци од референтен и од загадени локалитети од реката Брегалница во тек на две сезони.

Со анализа на физичко-хемиските параметри паралелно со макроскопските видливи лезии, црнодробни лезии, гонадалната патологија и идентификацијата на микронуклеусот и други абнормалности на нуклеусот на еритроцитите, авторката дава широка слика за бројни случувања кои можат да се корелираат со статусот на средината и здравјето на рибите. Авторката ги дискутира детално и интерпретира вистините резултати од своите истражувања, ги компарира и донесува врз база на тоа соодветни заклучоци. Анализата на прикажаните резултати обезбедува неопходна техничка експертиза на бројната документација презентирана во форма на многу микрофотографии, направени на ниво на светлосна микроскопија, табели и графици кои и даваат особена тежина на оваа дисертација.

Покрај фундаменталната тежина, резултатите обезбедени во оваа дисертација имат голема практична вредност со оглед на тоа дека се презентирани бројни лезии кои настануваат кај овој вид риба, вклучувајќи го тука и присуството на интерсексот кај одделни индивидуи. Дел од лезиите се сметаат дека се резултат на загадувањето на водата. Авторката дава дополнителни информации на можниот импакт на модификации и абнормалности и за прв пат дава докази за репродуктивниот процес на мренката од реката Брегалница. Податоците даваат поддршка на фактот дека рибите и тоа особено оние од локалитетите А и Б се под влијание на штетни супстанции, поради што авторката укажува на потребата од иден мониторинг на состојбата во овој екосистем. Би било особено битно да се добијат сознанија за точните извори на полацијата во реката Брегалница и нивна импликација врз локалната популација на мренки.

Врз база на сето гореизнесено, Рецензентската комисија се согласува дека докторската дисертација под наслов „Токсикопатолошки мониторинг на реката Брегалница со примена на црната мрена (*Barbus peloponnesius*, Valenciennes, 1844) како биоиндикатор” изработена од м-р Катерина Ребок е самостоен, оригинален и валиден научен труд кој е од голем интерес не само за истражувачите туку е и од делумен интерес за ихтиолозите, токсиколозите, еколозите но и за јавноста и

одговорните индивидуи/институции кои имаат одговорности како во одржувањето на квалитетот на животната средина и менаџментот со води во Република Македонија. Овој труд дава значителен допринос за дополнителни истражувања од слижен вид но и пошироко.

Поради овие причини комисијата има чест да му предложи на Наставно-научниот совет на Природно-математичкиот факултет да ја одобри докторската дисертација изработена од кандидатката м-р Катерина Ребок и да дозволи нејзина јавна одбрана.

Рецензенциска комисија

Д-р Маја Јорданова, вонреден професор,
Природно-математички факултет, Скопје, Р. Македонија, с.р.

Д-р Едуардо Роча, редовен професор,
Институт за биомедицински науки „Абел Салазар“, Универзитет во Порто,
Порто – Португалија, с.р.

Д-р Ирена Тавчиоска-Василева, редовен професор,
Природно-математички факултет, Скопје, Р. Македонија, с.р.

Д-р Нада Митева, редовен професор,
Природно-математички факултет, Скопје, Р. Македонија, с.р.

Васил Костов, вонреден професор,
Институт за сточарство, Скопје, Р. Македонија, с.р.

РЕЦЕНЗЕНТСКАТА КОМИСИЈА ЗА ИЗБОР НА НАСТАВНИК НА
КАТЕДАТА ЗА ОРТОДОНЦИЈА
ПРИ СТОМАТОЛОШКИОТ ФАКУЛТЕТ - СКОПЈЕ

ПРИГОВОР

од нас. доц. д-р Лидија Кануркова вработена на Универзитетскиот стоматолошки клинички центар „Св Пантелејмон“ - Скопје, на Клиниката за ортодонција.

Ја молам Рецензентската комисија да го разгледа мојот приговор за избор на наставник по предметот ортодонција на Стоматолошкиот факултет во Скопје.

На конкурсот објавен на 27.9.2012 година за избор на наставник во сите наставнонаучни звања по група предмети од научната област ортодонција се пријавивме три кандидати:

- ас. д-р Габриела Курчиева-Чучкова
- нас. доц. д-р Лидија Кануркова
- ас. д-р Маја Поп Стефанова-Трпоска

Рецензентската комисија беше во состав: -Проф.д-р Марија Зужелова;

- проф.д-р Надежда Кофкарова;
- проф.д-р Надежда Горчуловска-Бајректарова;
- проф.д-р Марија Стефановиќ;
- проф.д-р Алберто Бенедети.

На 13.11.2012 година доставив претставка до државниот просветен инспекторат да изврши надзор и ревизијана на конкурсот за избор на наставник по предметот ортодонција на Стоматолошкиот факултет во Скопје бидејќи постои повреда на постапката за избор на наставник, при изборот на членовите на Рецензентската Комисија - повреден е член 42, став 4 од Правилникот за критериумите и постапката за избор во наставно-научни, наставностручни и соработнички звања од Законот за високо образование според член 52 и 132 од Законот за високото образование објавени во (Сл.весник на РМ бр. 35/08, бр. 103/08, бр. 83/09 и бр. 99/09, бр. 115/201 О, бр. 17/2011, бр. 51/2011).

Според овој член 42, членовите на Рецензентската комисија не можат да бидат наставници кои се избрани во поински звања од звањето во кое се избираат кандидатите. Еден од членовите, а тоа е д-р Марија Стефановиќ, е доцент, а не вонреден професор како што е наведено во рецензентската одлука, бидејќи нејзиниот избор во повисоко звање беше оспорен и требаше да се повтори по одлука на државниот просветен инспектор торги Илиоски.

На 11.5.2011, државниот просветен инспектор Ѓорги Илиоски констатира неправилности во изборот на овој наставник и им укажа на Стоматолошкиот факултет и на деканот Грчев Александар да ја почитуваат Одлуката бр. 04-1370, и со тоа да се почитува наставно-научното звање доцент на Марија Стефановиќ и воедно во благовремен рок да се објави конкурс согласно со Законот за високото образование, но до денденес конкурс не е објавен за доц. д-р Марија Стефановиќ. Со оглед на фактот

дека овој наставник е избран во звањето ^{доцент} доцент на 27.12.2006 година поминати се 6 години од нејзиниот избор, а повторен избор во друго звање не е направен (нејзиниот статус на наставник е поминат веќе една година). Во прилог на приговорот ви ја Доставувам и одлуката на инспекторот.

Со оглед на фактот дека не е направен инспекциски надзор, доставив и претставка до миниетерот за Образование да го информирам дека Рецензентската комисија, го продолжува изборот за наставник и предлага кандидат кој е асистент да се избере во звањето доцент, му дава предност на кандидат кој е во пониско звање.

Треба да нагласам дека целокупниот мој стаж во звањето научен соработник и насловен доцент е скоро девет години. во 2004 година бев избрана во звањето научен соработник, кое е еквивалентно на звањето доцент, а во 2008 година бев избрана во звањето насловен доцент и покрај големиот број на објавени трудови, реализирани предавања на Високата школа за забни техничари и спроведување на наставата на три предмети на Стоматолошкиот факултет "Гоце Делчев" во Штип, одржани предавања на специјализанти и стручни престои во странство. Од кои причини Комисијата и дава предност на ас. д-р Габриела Курчиева Чучкова не ми е познато.

Исто така, Рецензентската комисија прави прекршување на член 1 од општите одредби од Правилникот за именување и дополнување на критериумите и постапките во избор на наставно-научни звања. Овој Правилник ги објаснува Критериумите за избор во звања на Универзитетот "Св. Кирил и Методиј" во Скопје, цитирани од Законот за високото образование во член 52, став 1, алинеја 21 и член 132. Според член 1 од овој правилник постои табела во кое е цитирано дека активностите на кандидатот асистентот кој конкурира за доцент се вреднуваат од почетокот на неговата кариера до изборот за доцент, а при изборот на вонреден професор се вреднуваат само активностите по изборот во звањето доцент.

Бидејќи сум насловен доцент, во мојата бодовна табела бр. 1, според Анекс 2 од Универзитетскиот гласник бр. 173 од 1 август 2011, треба да се вреднуваат само активностите по изборот во звањето насловен доцент, тоа значи од 2008 година до денес и не треба моите бодови да бидат споредувани со бодовите на асистентите. Бодовите што се внесени во мојата табела се погрешно претставени, а со тоа е направена прекршочна постапка од страна на преседателот на комисијата, проф. д-р Марија Жуželова, а останатите членови тоа го прифатиле.

Направено е прекршување на член 2 од Критериумите за избор во звања според Анекс 2 од Универзитетскиот гласник бр. 173 од 1 август 2011 год. и Правилникот за критериумите и постапката за избор во наставно-научни и соработнички звања на Универзитетот "Св. Кирил и Методиј" во Скопје донесен врз основа на Законот за високото образование член 52 став 1, алинеја 21 и член 132. Постојат повеќе грешки во бодовната листа. Иако бодовите од 1990 до 2008 година не треба да се пресметуваат при изборот за вонреден професор, сакам само да посочам дека постои необјективност на Рецензентската комисија при начинот на бодирањето.

На пример во графата наставно-образовна дејност под број 3 и 4 не се земени предвид предавањата на Високата школа на стручни забни техничари за учебната 2004/2005 година, и 2005/2006 година, за овие години не ми се пресметани бодовите. Од 2004 до 2008 година наставата ја предававме со сор. Маја Поп Стефанова, што значи наставата не е 30%, туку 50%, со тоа овие бодови се погрешно пресметани. Бодовната листа треба да биде рангирана по овој редослед:

Подготовка на нов предмет-ортодонција- Висока школа на забни техничари- вежби 0,5	05
Подготовка на нов предмет-ортодонција Висока школа стоматолошки сестри – предавање 1 бод * 1 предмет = 1 бод	1
Подготовка на нов предмет-ортодонција- Висока школа стоматолошки сестри- /1"л.un \J,	05
Одржување настава на Високата школа на забни техничари , од 2004 до 2007=4 год 8предавања *2часа= 16часа *+8предавања *1 час=8,вкупно=24часа *0,04=0,96*4год=3,84 2008 до 2010=3 год, 13,5 часа*0,04=0,54*3= 1,62	3,84 1,62
Одржување на настава на Високата школа на стоматолошки сестри 15 предавања x 2 часа =30*0,04= 1,2	1,2
Вкупно	8,66

За овој дел од наставата евидентирани ми се само 1,80 бода+2,88 бода=4,68? **Намалени ми се бодвите за 3,98.**

Исто така, намалени ми се бодовите по основ предавањата на специјализанти, бидејќи предавањата беа во периодот на 2005/2007 година бројот на часови беше 4s.кај кандидатката ас. д-р Маја Поп Стефанова се заведени како 0,75 а кај мене 0,05; овие предавања ги обавувавме со ист фонд на часови и вредноста на бодовната листа е

Одржување настава на специјализанти, втор циклус на студии 45часа*0,05=2,25	2,25
---	------

По овој основ намалени ми се бодовите за 2,2.

Исто така погрешно се пресметани бодовите во графата 9, не се бодирани вежбите во 2009/2010год. **за оваа ставка намалени ми се бодовите за 2,7.**

За моето 27-годишно работно искуство бодирана сум само со 1 бод за менторство на специјализанти, во моментот сум ментор на две специјализантки, а само во последните 3 години имав 4 менторства- **само за последните 3 години оштетена сум за 6 бода.**

Во графата 20 се наведува дека сум коавтор на учебно помагало од **издадената книга од рецензијата во Билтенот на Универзитетот може да се проведе дека сум автор**,за оваа ставка намалени ми се бодовите за 2.

Во графата 18 не е бодирана подготовката на програмата за трет циклус ниту во мојата бодовна листа ниту во листата на ас. д-р Маја Поп Стефанова-во оваа програма учествувавме сите три кандидати и по овој основ **оштетена сум за 1 бод.**

Во 2009/10, 2010/2011, 2011/2012 год, три години предавав три предмети на Државниот факултет "Гоце Делче" во Штип на студентите по стоматологија и на Високата школа за забни техничари-овие предавања, консултации и семинарски работи не се земени предвид. Во Правилникот **за именување и доподнување на критериумите и постапките за избор во наставно-научни звањана Универзитетот "Св. Кирил и Методиј" во Скопје во табела 1а се објаснети критериумите кои се применуваат во случаевите Кога на кон курсот за избор на наставник кандидатот имал настава на други универзитети и установи надвор од рамките на УКИМ - со непочитувањето на овој начин на бодирање се прекршува член 1 во Универзитетскиот гласник бр. 173 од 1 август 2011 година.**

Подготовка на нови предмети за студентите на Универзитетот за Медицински науки - Стоматолошки факултет "Гоце Делчев" во Штип _ предавања 1, подготовка на предавања 4 предмети * 1 = 4 бода вежби 0,5 подготовка на 4 предмети * 0.5= 2 бода	4 2
--	--------

Одржување на настава по предметот дентална морфологија на студентите од Високата здравствена школа при факултетот "Гоце Делчев" во Штип, 2010/2011 година 15 предавања*2 часа=30*0,04=1,2	1,2
Изработка на семинарски трудови по предметот дентална морфологија на студентите од Високата здравствена школа од учебната 2010/2011 на 34 студенти *0,03=1,02	1,02
Одржување на настава по предметот дентална Морфологија на студентите од Високата здравствена школка при Факултетот "Гоце Делчев" во Штип 2011/2012 година, 15 предавања * 2 часа» 30 x 0,04=1.2	1,2
Изработка на семинарски трудови по предметот дентална морфологија на студентите од Високата здравствена школа од учебната 2011/2012 на 31 студенти *0,03=0,93	0,93
Одржување на настава по предметот орална хигиена на студентите од Високата здравствена школа при Факултетот "Гоце Делчев" во Штип "2010/2011 година 15 предавања * 2 часа= 30 * 0,04=1.2	1,2
Изработка на семинарски трудови по предметот орална хигиена од учебната 2010/2011 на 44 студенти *0,03=1,32	1,32
Одржување на настава по предметот гнатологија на студентите од Високата здравствена школка при Факултетот "Гоце Делчев" во Штип 2011/2012 15 предавања * 2 часа= 30 * 0,04=1.2	1,2
Изработка на семинарски трудови по предметот гнатологија на студентите од Високата здравствена школа од учебната 2011/2012 43 студенти *0,03=1,29	1,29
Одржување на настава по предметот гнатологија на студентите од Стоматолошкиот факултет "Гоце Делчев" Штип 2011/2012 год 15 предавања * 2 часа» 30 * 0,04=1.2	1,2
Изработка на семинарски трудови по предметот Гнатологија на студентите од Стоматолошкиот Факултет "Гоце Делчев" во Штип од учебната 2011/2012 40 студенти *0,03=1,2	1,2
Консултации на студентите во рамките на здравствената клиничка практика - студенти по стоматологија по предметот Гнатологија, 40 студенти *0,2=8	8
Консултации со студенти 109 студенти*0,002= 0,21 во учебната 2010/2011 год .	0,21
Консултации со студенти 83 студенти*0,002=0,16 во учебната 2011/2012 год.	0,16
Вкупно	26,13

По овој основ оштетена сум за 26,13 бода.

Не е бодирана дипломата од Tweed-Светското здружение на ортоданти од 1998 год за стручно и практично ангажирање во доменот на ортодонцијата, и признание за познавање на Tweed-Merifild филозофијата за фиксна ортодонтска техника.

Оштетена сум за 3 бода.

Учество во работилница на 23-24 септември во 2005 година (работилница на Tweed Fondation for Orthodontic research), за оваа ставка воопшто не сум бодирана **оштетена сум за 1 бод.**

При одржувањето на Првиот меѓународен ортодонтски конгрес на Република Македонија во Охрид, 2009, бев и член на Научниот одбор на Конгресот, оваа ставка не е бодирана, **со што сум оштетена за 1 бод.**

На истиот Конгрес бев претседавач на усна сесија-оштетена сум со 2 бода.

Исто така бев член на Претседателството на Ортодонтското здружение на Македонија во периодот од 2004 до 2011 во траење од 4 години, по овој основ сум **оштетена за 1 бод.**

Вкупниот намален број на бодови изнесува 52,01.

Вкупниот број на бодови во мојата бодовна листа ТРЕБА ДА ИЗИЕСУВА
399,36+52,01= 451,37 според оваа бодовна листа сум прворангирана.

Од наведените податоци може да се заклучи дека Рецензентската комисија му дава предност на асистент (д-р Габриела Курчиева Чучкова), односно на кандидат кој е со пониско звање, и со помалку бодови при изборот на наставник, а има и дел од бодовите кај овој кандидат кои не се реални, што упатува на фактот дека Комисијата не е објективна во својата оцена при изборот на наставник по предметот ортодонција.

Исто така сакам да наведам дека рефератот за избор на наставник по предметот Ортодонција е пратена за печат во Билтенот на Универзитетот "Св. Кирил и Методиј" во Скопје на 3.12.2012 заведен со архивски број и на Стоматолошкиот факултет и во архивата на УКИМ со датум 3.12.2012 год. а рефератот за избор на наставник е објавен во Билтенот со датум од 30.12.2012. .

Затоа ја молам Рецензентската комисија да направи надзор и контрола на сите овие неправилности, благовремено да ги коригира и да го спроведе изборот за наставник по предметот ортодонција според законските регулативи,

Скопје ,

Нас. доц. д-р Лидија Кануркова, с.р.

6.12.2012

Предмет: Одговор на приговорот од насл. доц. д-р Лидија Кануркова, вработена на Клиниката за ортодонција при ЈЗУ Универзитетски Стоматолошки клинички центар „Св. Пантелејмон“ во Скопје, на Реферат за избор на наставник во сите наставно-научни звања на Стоматолошкиот факултет во Скопје, објавен во Билтен бр. 1043, стр. 525-573, 1 декември 2012 година.

Рецензентската комисија во состав: проф. д-р Марија Зужелова *д-р сци*, проф. д-р Надежда Кофкарова *д-р сци*, проф. д-р Надежда Горчуловска-Бајрактарова *д-р сци*, проф. д-р Марија Стефановиќ *д-р сци* и Проф. д-р Алберто Бенедети *д-р сци*, професори на Стоматолошкиот факултет при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, го поднесуваат следниот одговор на приговор од насл. доц. д-р Лидија Кануркова.

По однос на доставениот приговор Рецензентската комисија го разгледа и едногласно донесе одлука дека забелешките во приговорот се неосновани и како таков приговорот се одбива по сите точки и тоа:

Да одговориме на првиот дел од приговорот кој се однесува на составот на Рецензентската комисија и вклучувањето на вонреден проф. д-р Марија Стевановиќ, која е избрана во истото звање на 30.11.2010 година.

Во однос на мислењето на доц. д-р Лидија Кануркова за составот на Рецензентската комисија, можеме само да потврдиме дека таа е избрана на законски начин пропишан согласно со Правилникот за критериумите и постапката за избор во наставно-научни, научно наставно-стручни и соработнички звања на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, Статутот на Универзитетот и Законот за високото образование. Имено, станува збор за конкурс за кој на предлог на Кадровскиот одбор на Факултетот, Наставно-научниот совет на Факултетот со мнозинство гласови ја усвои предложената Рецензентска комисија во наведениот состав. Според тоа, забелешките кои се однесуваат на вонреден проф. д-р Марија Стевановиќ се неточни и Рецензентската комисија смета дека се нерелевантни за одлуката на Комисијата.

Во понатамошните забелешки, кандидатката насл. доц. Лидија Кануркова наведува дека во 2009/2010, 2010/2011, 2011/2012, три години предавала три предмети на Државниот факултет “Гоце Делчев” (веројатно мисли на Медицински факултет-отсек стоматологија при Универзитетот “Гоце Делчев”, во Штип, во траење од три семестри). За тоа приложила документ за склучен договор помеѓу ректорот на Универзитетот “Гоце Делчев” Никола Камчев, кандидатката Лидија Кануркова и директорите на ЈЗУ УСКЦ Аријан Даци и Дејан Илиоски. Нигде нема евиденција и документ кој потврдува дека кандидатката Лидија Кануркова има доставено барање до деканот на Стоматолошки факултет во Скопје и Сенатот на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ од која треба да врши согласност за да обавува настава на друг Универзитет. Бидејќи не постои документ од Сенатот на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ со кој се потврдува дека и се одобрува да врши настава на факултет од друг универзитет, во консултација со правната служба на Ректоратот на

Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“, во бодирањето на кандидатката не и се пресметуваат овие бодови од една страна и предметите кои ги предава, од друга страна, не се во склад со наставната програма на предметот ортодонција на кој кандидатката конкурира.

Од 2010 година насл. доц. Лидија Кануркова не ги исполнува задачите кои се однесуваат на наставата на Стоматолошкиот факултет во Скопје во рамките на законски предвидените 30%, односно на матичната институција на која во 2008 година, Наставно-научниот совет на Стоматолошкиот факултет во Скопје кандидатката ја промовира во звањето насловен доцент. Ја наведува учебната 2009/2010 година во која истовремено одржува настава и на двата факултета при двата универзитета без претходна согласност од деканот на Стоматолошкиот факултет во Скопје и Сенатот на УКИМ.

Кога се избира кандидат за прв пат во редовно звање се вреднуваат сите активности до изборот (Табела 1)

Кандидатката наведува дека не е бодирана за член на Научниот одбор на Првиот конгрес на ЗОМ со интернационално учество, одржан од 20-24.5.2009 во Охрид. Во Анекс 2, кандидатката е бодирана по тој основ и не е оштетена што може да се види од извештајот.

Дејности од поширок интерес	
- Член на организационен или програмски одбор на меѓународен научен/ стручен собир	
-член на Научниот одбор на IV македонски стоматолошки конгрес со меѓународно учество, 2006, Охрид;	1
-член на Научниот одбор на I конгрес на ортодонтите на Македонија со меѓународно учество, 2009, Охрид.	1

Кандидатката за дипломата за Twid-Светското здружение на ортоданти и учеството во работилница во периодот 23-24 септември 2005 година (работилница на Tweed Foundation for Orthodontic research) бодирана во Анекс 2 во делот на бодирани сертификати за учество на курсеви, симпозиуми и работилници, и по тој основ кандидатката не е оштетен.

На забелешката дека рефератот е испратен во Билтен на УКИМ на 3.12.2012, одговараме дека рефератот е доставен до деканот на Стоматолошкиот факултет во Скопје на 26.11.2012, под архивски број 04-1065, а истата по член 49 од Правилникот за критериумите и постапката за избор во наставно-научни, научно наставно-стручни и соработнички звања на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, најдоцна три работни дена од доставувањето на рефератот Деканатот, по службена должност, треба да го достави за објава во Билтен.

Кандидатката насл. доц. д-р Лидија Кануркова веќе подолг временски период манифестира недолично однесување преку континуирано доставување на неаргументирани приговори до државниот просветен инспекторат при Министерството за образование и наука. Таа перманентно врши притисок врз членовите на Рецензентската комисија, што сметаме дека е недолично за кандидат кој претендира за редовно наставничко звање.

Како резултат на нејзиното неколегијално однесување е одбивањето на колегите наставници со кои имаме одлична соработка од Загреб да бидат членови на Рецензентска комисија .

Насл. доц. д-р Лидија Кануркова веќе има востановено практика да доставува приговори и да испраќа претставки на сите конкурси за наставни звања на Катедрата за ортодонција. Иако повеќепати на нејзините претставки инспекторот одговорил негативно, таа продолжува со истото вршење на притисок, се со цел да се пролонгира изборната постапка и да пропадне и овој (втор) конкурс.

Исто така, рецензентите кои се непосредни членови и соработници во заедничките наставно-научни институции имаат право и можност да го дадат својот глас за избор на некој од кандидатите, следејќи ги сите останати особини кои треба да ги поседува еден наставно-научен работник. Значи, личното познавање и мислење за напредувањето и надградувањето на кандидатите низ секојдневните залагања во наставата и науката, особено во услови на евидентни разлики во бодовите, многу го олеснуваат изборот и предлогот на рецензентите во однос на кандидатите.

Членови на Рецензентската комисија

1. Проф. д-р Марија Зужелова, dr-sci, претседател, с.р.
2. Проф. д-р Надежда Ќофкарова, dr-sci, член, с.р.
3. Проф. д-р Надежда Ѓорчулоска-Бајрактарова, dr-sci, член, с.р.
4. Проф. д-р Марија Стевановиќ, dr-sci, член, с.р.
5. Проф. д-р Алберто Бенедети, dr-sci, член, с.р.

Примено: 14.11.2012			
Обр. Едич.	Број:	Прилог:	Вредност:
11	666		

РЕЦЕНЗИЈА

НА ДОКТОРСКАТА ДИСЕРТАЦИЈА „ПОЛИТИКИТЕ НА УНАПРЕДУВАЊЕ НА ЖИВОТНИТЕ И РАБОТНИТЕ УСЛОВИ НА ЕВРОПСКАТА УНИЈА“ ОД М-Р ОЛИВЕРА НЕЧОВСКА ПРИЈАВЕНА НА РАВНИОТ ФАКУЛТЕТ „ЈУСТИНИЈАН ПРВИ“ ВО СКОПЈЕ

Наставно-научниот совет на Правниот факултет „Јустинијан Први“ на седницата одржана на 18.06.2012 година, донесе одлука за формирање Комисија за оцена и одбрана на докторската дисертација под наслов „Политиките на унапредување на животните и работните услови во Европската унија“ од кандидатката м-р Оливера Нечовска, во состав проф. д-р Поликсена Гавровска, проф. д-р Тодор Каламатиев, проф. д-р Татјана Петрушевска, доц. д-р Васко Наумовски и доц. д-р Јасна Бачовска. Комисијата до Наставно –научниот совет на Правниот факултет „Јустинијан Први“ во Скопје го поднесува следниов

ИЗВЕШТАЈ

ТЕМА НА ДОКТОРСКАТА ДИСЕРТАЦИЈА

Актуелност на проблематиката и научен придонес на истражувањето

Република Македонија од 2005 година е држава -кандидат за членство во Европската унија. Ова значи дека Република Македонија како и сите останати држави-кандидати треба да ги исполни Копенхашките критериуми, политички и економски, како и еден од најзначајните критериуми, а тоа е усогласувањето на националното законодавство со *acquiscommunitaire*, односно со целокупното законодавство кое Европската унија го има создадено и прифатено до денес. Самиот процес на усогласување со законодавството на Европската унија е сложен

процес од аспект што Република Македонија и покрај шестгодишниот „стаж“ на држава-кандидатка и неколкуте позитивни извештаи за напредокот се уште нема добиено датум за започнување на преговорите, а со тоа не е извршен процесот на „screening“, односно систематска проверка на успешноста на досегашниот процес на усогласување, чиј основен елемент е транспонирањето на законодавството на Европската унија во националното законодавство.

Самиот процес на исполнување на економските критериуми, значи и претходно проучување на политиките на Европската унија, во кои спаѓаат и политиките за унапредување на животните и работните услови во Европската унија, во насока на усогласување на социјалната политика на Република Македонија со овие политики. При тоа важно е да се има предвид и развојниот пат на креирање на социјалната политика на Европската унија, со оглед на тоа целта на креирањето, во основа, е економска односно е во насока на непречено функционирање на единствениот, односно внатрешниот пазар на Европската унија, без постоење на бариери. Социјалната политика и прашањата поврзани со неа долго време во Европската унија имале второстепено значење со оглед на непостоењето на волја кај државите-членки да се откажат од суверенитетот во креирањето на сопствени национални социјални политики, и тој суверенитет да го пренесат на институциите на Европската унија, со оглед на сензибилноста на овие прашања.

Согледувајќи ги почетоците на Европската унија, прво преку основачките договори за формирање на ЕЗЈЧ, ЕВРОАТОМ и ЕЕЗ, може да се согледа дека овие почетоци од 1951 и 1957 година упатуваат на потребата од здружување на државите од Западна Европа во одредени историски моменти, кои се пресудни за се уште нецелосното дефинирање на карактерот на денешната Европска унија, како супранационална меѓународна организација или како посебен вид на здружување на државите членки, со карактеристики кои не се својствени за меѓународните организации(заедничка валута, заедничко законодавство за одредени области и сл.). Овој момент е многу значаен за да се разбере потребата од креирањето на заедничките политики, кои во основа имаат за цел воспоставување на единствен пазар, преку четирите основни слободи, и тоа: слободата за движење на стоки, слободата на движење на услуги, слободата на движење на луѓе и настанување.

Во рамките на овие заеднички политики кои, во основа, се однесуваат на остварувањето на заедничките економски интереси на државите членки, спаѓа и социјалната политика на Европската унија. Сите овие политики, во основа,

продуцираат правни акти кои го овозможуваат нивното единствено или унифицирано спроведување кај сите држави-членки од каде што произлегува и нивната обврска за усогласување на своите национални политики и правни инструменти со политиките и правните инструменти на Европската унија.

Оттука произлегува и актуелноста на темата во смисла дека усогласувањето на законодавството на Европската унија во областа на социјалната политика и националното законодавство не е обврска само во претпристапниот период, туку оваа обврска се однесува и на сите држави-членки на Европската унија. Процесот на усогласување има за цел воедначено креирање и спроведување на заедничките политики, кој е директно поврзан со основните принципи на правото на Европската унија и карактеристиките на различните правни акти на Европската унија, тргнувајќи од супремацијата и директната применливост, кои како принципи не можат да се сретнат во основачките договори на Европската заедница, туку тие се утврдени од Европскиот суд на правдата, кој како институција на Европската унија има за задача да ги толкува основачките договори и да го овозможи нивното единствено и унифицирано применување во сите држави-членки на Европската унија.

Усогласувањето на законодавството на Европската унија како процес е уште позначаен со оглед на бројноста на државите-членки и нивните разлики на политички, економски, социјален и културен план, имајќи предвид дека овој процес има за цел унификација на правните системи на државите-членки во оние области за кои тие го пренеле својот суверенитет на институциите на Европската унија.

Процесот на усогласување на социјалната политика во Република Македонија со политиките на Европската унија е актуелен особено од аспект на глобалните трендови не само на европскиот пазар на трудот, туку и на светскиот пазар на трудот, и влијанието на економските кризи и процесот на глобализација, кои влијаат на изнаоѓањето на нови инструменти и пристапи во зачувувањето на животниот стандард и работните услови на граѓаните, особено во Европската унија, која треба да го зачува имиџот на заедница која се грижи за благосостојбата на граѓаните кои живеат во нејзините држави-членки.

Предмет, цел и хипотези на истражувањето

Предметот на истражување се политиките на унапредување на животните и работните услови во Европската унија. Усогласувањето на националното законодавство како процес во претпристапниот период има специфики во однос на методологијата и инструментите кои се користат, тргнувајќи од фактот на постоење или непостоење на соодветни уставни норми со кои би била утврдена супремацијата на законодавството на Европската унија и во кој опфат, а од друга страна имајќи предвид дека усогласувањето на националното законодавство со законодавството на Европската унија со кое се креираат инструментите и политиките на унапредување на животните и работните услови, во основа значи усвојување и усогласување со политики во социјалната област која е многу сензитивна за секоја држава, а во чие креирање не учествува како државна-кандидатка.

Целта на истражувањето е да се согледаат разликите на социјалната политика на Европската унија во однос на другите заеднички политики, различните видови на правни акти кои ја креираат социјалната политика па според тоа и потребата од различен пристап при усогласувањето на националните политики во областа на уредувањето на животните и работните услови. Целта на истражувањето е да се согледаат и позитивните и негативните аспекти на надворешните влијанија врз креирањето на социјалната политика на Европската унија, како што е глобализацијата и економските кризи, начинот на справувањето со истите, но и начинот и инструментите на усогласувањето на националните социјални политики на државите членки со социјалната политика на Европската унија.

Преку проучувањето на разликите во одвивањето на процесот на усогласување од уставен, правен и економски аспект, се настојува да се согледаат позитивните и негативните последици врз националните законодавства преку кои се всушност и се усогласуваат националните социјални политики со социјалната политика на Европската унија, имајќи ги предвид различните искуства на државите-членки за одвивањето на овој процес.

Истражувањето во овој труд се концентрира на основите на воспоставувањето на политиките за унапредување на животните и работните услови на граѓаните во Европската унија, настојувајќи да ги открие вистинските причини за нивното креирање, механизмите и инструментите кои се развиваат со промена на општествено-економските односи не само во Европската унија, туку и во светот. Исто така, основната цел на истражувањето е да се утврди видот и интензитетот на

влијанието на економските кризи и процесот на глобализација врз политиките во социјалната област на Европската унија, како и механизмите, инструментите и политиките со кои таа се обидува да го задржи утврдениот правец на развој и остварување на благосостојба на граѓаните, и колку таа успева во тоа. Преку истражувањето на овие прашања се утврдува и положбата на државите-членки во следењето на новите политики, механизми и инструменти на Европската унија во креирањето и прилагодувањето на политиките на унапредување на животните и работните услови, негативните и позитивните страни и успешноста на усогласувањето на националните социјални политики со овие политики на Европската унија. Секако, во овој контекст, истражувајќи ги и процесите, инструментите и начинот на усогласување на политиките од социјалната област во Република Македонија со политиките на Европската унија, како и позитивните и негативните аспекти на овој процес.

Ова истражување покажува дека Европската унија во услови на промена не само на општествено-економските и општествено политичките односи во светот, туку и на голем напредок во однос на техниките, технологиите и подемот на иновациите кои имаат голема улога во креирањето на промените на пазарот на трудот, креира политики со кои го следи овој тренд со цел креирање на што поконкурентна економија во светски рамки. Меѓутоа, овие нови политики неопходно значат и обезбедување на поголеми финансиски средства за реализација, што, секако, претставува проблем за државите членки кои треба да ги имплементираат овие политики.

Методолошка рамка

При изработката на трудот се користат квалитативни и квантитативни методи. За сеопфатна анализа на постојната институционална поставеност, правни инструменти и развој на политиките за унапредување на животните и работните услови на Европската унија и на државите-членки, се користат историско-правниот метод, компаративниот метод, анализа на содржината на документацијата која постои за овој процес за државите-членки и државите-кандидатки во претпристапниот период, како и студијата на случај, каде преку проучување на конкретни примери на начинот на усогласување на социјалната политика на Европската унија и на националните социјални политики на државите-членки ќе можат да се утврдат карактеристиките на овој процес.

Исто така, користени се и податоци и документи од базата на податоци на Секретаријатот за законодавство и Министерството за труд и социјална политика, кое е директно вклучено во процесот на усогласување на законодавството на Република Македонија со законодавството на Европската унија во областа на социјалните политики, во кои се наоѓаат сите досегашни инструменти кои се користени за следење на процесот на усогласување на социјалната политика на Европската унија со политиките на Република Македонија, но и податоци од Извештаите за напредокот кои се изготвени од Европската комисија, за процесот на хармонизирање во областа на социјалната политика на Европската унија, за Република Македонија, Република Хрватска и Република Турција.

Историско-правниот метод и компаративниот метод се користат за истражување на постојната документација и секундарна литература, за одвивањето на процесот на усогласување и усвојување на правните инструменти за унапредување на политиките за животните и работните услови во Република Словенија и Република Чешка во периодот кога овие земји биле со статус држави-кандидати за членство во Европската унија.

Преку критичка анализа, истражувањето на понудената тема утврдува заклучни согледувања за подобрување на инструментите и механизмите за усогласување на социјалната политика на Република Македонија со социјалната политика на ЕУ, приспособување на позитивните практики во унапредување на животните и работните услови од Европската унија во однос на различните стандарди и услови за имплементацијата на социјалната политика на Република Македонија, како и правилно оценување на влијанието на глобализацијата и економските кризи врз социјалната политика на Европската унија со цел креирање на потребни мерки и инструменти за намалување на нивното негативно влијание.

Структура на дисертацијата

Докторскиот труд „Политиките на унапредување на животните и работните услови во Европската унија“ се состои од вовед, пет дела и заклучок.

Во **воведниот дел** се разработува актуелноста на предметот на истражувањето, поимното определување и дефинирање на предметот на истражување, како и доменот во кој докторската дисертација претставува научен придонес.

Во првиот дел, насловен како „Развојот на политиките на унапредување на животните и работните услови во процесот на интегрирање на Европската унија“ е претставена историската генеза на социјалните политики на Европската унија, тргнувајќи од различните периоди на процесот на интегрирање во Европската унија. Во овој дел се разработени периодите во кои постои голема самостојност на националните социјални политики на државите-членки на Европската унија, со оглед на тоа дека не постоел интерес, ниту согласност од државите-членки на Европската унија, да го пренесат својот суверенитет во креирањето на социјалните политики врз институциите на Европската унија, но и развојот и појавата на процеси кои ќе ја наметнат потребата од креирање на заеднички социјални политики на ниво на Европската унија, со цел да се зачува не само благосостојбата на граѓаните на Европската унија, туку и да се следи чекорот со другите светски економии во поглед на конкурентноста на работната сила и функционирањето на пазарот на трудот. Во рамките на историскиот развој на социјалните политики на ниво на Европската унија се разработуваат и прашањата за основните принципи и карактеристики на социјалната политика на Европската унија.

Во вториот дел, насловен како „Институционалната поставеност и правните инструменти на социјалната политика на Европската унија“, се прави анализа на надлежностите на институциите во Европската унија кои учествуваат во креирањето и мониторингот на спроведувањето на социјалната политика на Европската унија во државите-членки, и се разработуваат правните инструменти, кои согласно со различните периоди на развојот на социјалната политика на Европската унија, се различни по својот вид, правна сила и правни последици. Во овој дел се разработени и односот на националните социјални политики на државите-членки во Европската унија и социјалната политика на Европската унија, начинот на креирање и усогласување на овие политики, но и начинот на имплементација. Во оваа смисла се презентираат позитивните и негативните аргументи за развојот на социјалната политика на Европската унија, односно на политиките на унапредување на животните и работните услови во Европската унија.

Третиот дел, насловен како „Основните содржини на социјалната политика на Европската унија“, е посветен на анализата на содржините на социјалната политика, тргнувајќи од елементарните содржини кои се развиваат како неопходни за функционирањето на единствениот европски пазар и обезбедување на поконкурентна и помобилна работна сила како услов за остварување на

економските цели на европската интеграција. Во овој дел аналитички се систематизираат содржините на социјалната политика како основни содржини (политики за вработување, работни места и пазарот на трудот како што се: слободното движење на работна сила, безбедност и здравје при работа, работни услови и учество на работниците во одлучувањето); содржини кои се однесуваат на општествениот дијалог на ниво на Европската унија, содржини кои се однесуваат на намалувањето на половата дискриминација; и дополнителни содржини (кои се однесуваат на борбата против корупцијата, борба против расната дискриминација, за подобрување на јавното здравство, за поддршка на постарите лица, за поддршка на инвалидите, за поддршка на младите, и за обезбедување на обуки за стекнување на вештини и знаења, како и поттикнување на иноваторството). Задржувајќи го својот истражувачки интерес на подлабока анализа на политиката на мобилност на трудот, на политиката за здравствено осигурување, политиката на структурните фондови, политиката на обука и образование, политиката на вработеност и политиката за формирање и функционирање на европските работнички совети.

Во **четвртиот дел** од овој труд, кој е насловен „Новите предизвици во креирањето на политиките на унапредување на животните и работните услови на Европската унија“, се содржи сеопфатна анализа на најновите процеси во креирањето на политиките на унапредување на животните и работните услови во Европската унија, кои условуваат поинаков и посеопфатен начин на креирање на нови политики и инструменти кои треба да овозможат опстанок на економијата на Европската унија како подеднакво конкурентна со другите светски економии, во услови на глобализација на светскиот пазар, и во услови на економски кризи и потреси во еврозоната. Во овој дел се разработува процесот на глобализацијата и неговите негативни и позитивни страни за различни учесници на светскиот пазар, но и промените кои ги условува и во креирањето на политиките на Европската унија во социјалната сфера. Во овој дел особено се разработени мерките кои ги преземаат државите членки со цел да опстанат во услови на економска криза и различната положба на земјите во овој контекст кои се во и надвор од еврозоната.

Во последниот дел, односно **Заклучокот** на докторската дисертација, презентирани се заклучните согледувања на синтетизиран начин, преку наодите од истражувањето и анализирањето на општествените услови, инструментите, и актерите во процесот на креирањето и имплементацијата на политиките на унапредување на животните и работните услови на Европската унија. Кандидатката дава критички осврт на начинот на креирање на социјалната политика на Европската унија во услови на глобализација и економски кризи, но и дава

препораки за начинот на кој не само државите-членки, туку и државите кои се во претпристапниот период како Република Македонија би требало да пристапат кон усогласување на националните социјални политики со социјалната политика креирана на ниво на Европската унија, и на кој начин би можеле да остварат поголемо влијание во процесот на креирањето на политиките за унапредување на животните и работните услови во Европската унија, во што и се состои научниот придонес на оваа докторска дисертација.

Заклучок и предлог

Докторскиот труд „Политиките на унапредување на животните и работните услови во Европската унија“ од кандидатката м-р Оливера Нечовска обработува значајна тема за процесот на креирање и усогласување на политиките во социјалната сфера на Европската унија, која е многу значајна не само во европски рамки, туку и за Република Македонија како земја кандидат за членство во Европската унија. Богатата користена литература упатува на способноста на кандидатката за систематско аналитичко користење на стручна литература. Поставената теоретска рамка се дополнува со применетиот богат методолошки инструментариум, со што се обезбедува релевантност и поткрепеност на научните сознанија презентирани во трудот.

Материјата е изложена на јасен начин, содржински богато и темелно, трудот претставува систематизирана логичка целина. Кандидатката има продлабочен и аналитички пристап кон анализа на комплексните прашања кои се предмет на истражувањето, со способност да ги селектира и објективно да ги истражи проблемите во практиката, користејќи соодветни методи и емпириски податоци. За отворените прашања во врска со предметот на истражување кандидатката изразува сопствен и јасен критички став, конзистентен на теоретската рамка на трудот.

Трудот претставува самостоен научен труд, во кој кандидатката дава свој придонес преку предлагање на нови механизми и пристапи во процесот не само на

усогласувањето на националните социјални политики на државите-членки со социјалната политика креирана на ниво на Европската унија, туку и препораки во однос на можните подобри механизми потребни за креирање на политиките на унапредување на животните и работните услови, не само во Европската унија, туку и во Република Македонија во услови на глобализација и економски кризи. Трудот воедно претставува основа и за понатамошни истражувања во оваа област, што ја покажува неговата валидност и вредност.

Врз основа на изнесенiot приказ и оцена, Комисијата констатира дека се работи за докторски труд што ги задоволува критериумите за подготвување на научни и стручни дела од ваков вид, предвидени во соодветната законска регулатива и актите на Правниот факултет „Јустинијан Први“ и Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“.

Од тие причини на Комисијата и претставува задоволство едногласно да му предложи на Наставно-научниот совет на Правниот факултет „Јустинијан Први“ да го усвои овој извештај со позитивна оцена и да и овозможи на кандидатката Оливера Нечовска да пристапи кон јавна одбрана на нејзиниот докторски труд.

Комисијата констатира дека предложената тема е научно оправдана, целта на истражувањето е издржано елаборирана и аргументирана, а предложениот методолошки пристап е разновиден согласно со комплексноста на темата. Истовремено, Комисијата оцени дека предложениот пристап кон истражувањето и сеопфатноста на предметот на истражувањето ќе претставува поразличен и подетален приод во третирањето на прашањето за политиките за унапредување на животните и работните услови во Европската унија, со осврт на бројните предизвици со кои се соочува Европската унија од аспект на креирањето и имплементирањето на овие политики, и кои проучувања ќе го продлабочат интересот и ќе отворат можност за аналитичко утврдување на потребата од употреба на различни методологии, инструменти и практики во хармонизирање на социјалната политика не само во ЕУ и нејзините членки, туку и во Република Македонија тргнувајќи од сличните предизвици со кои се соочува во услови на создавање на пазарна економија, но и заштита на човековите права, меѓу кои и на правата на работниците и нивните семејства како услов за исполнување на економските критериуми за членство во Европската унија. Имајќи ја предвид досегашната истражувачка активност на кандидатката, нејзиното искуство и високо ниво на стручност и компетентност во процесот на креирање на националното законодавство во кое се транспонира законодавството на Европската унија, искуството во анализирањето на политиките на Европската унија од аспект на

националното законодавство и прашањата на европската интеграција, Комисијата констатира дека се работи за солиден кандидат, подобен за изработка на пријавената докторска дисертација.

Со оглед на изнесеното, Комисијата ја констатира подобноста на кандидатката и на темата и му предлага на Наставно –научниот совет на Правниот факултет „Јустинијан Први“ да го усвои извештајот за оцена и одбрана на кандидатката м-р Оливера Нечовска и да и овозможи јавна одбрана.

Комисија

1.Проф.д-р Поликсена Гавроска с.р.

2.Проф.д-р Тодор Каламатиев с.р.

3.Проф.д-р Татјана Петрушевска с.р.

3.Доц.д-р Васко Наумовски с.р.

3.Доц.д-р Јасна Бачовска с.р.

РЕЗЕНЗИЈА

НА ДОКТОРСКАТА ДИСЕРТАЦИЈА „ИНФОРМАТИЧКОТО ОПШТЕСТВО,
МЕДИУМСКОТО ОБРАЗОВАНИЕ И ЕУ“ ИЗРАБОТЕНА ОД М-Р ДАШМИР ИДРЗИ
ПРИЈАВЕНА НА ПРАВНИОТ ФАКУЛТЕТ „ЈУСТИНИЈАН ПРВИ“ ВО СКОПЈЕ

Наставно-научниот совет на Правниот факултет “Јустинијан Први” при Универзитетот “Св. Кирил и Методиј” во Скопје на седница одржана на 23.11.2012, донесе одлука за формирање комисија за оцена и одбрана на докторска дисертација под наслов „Информатичкото општество, медиумското образование и ЕУ“, од кандидатот м-р Дашмир Идризи, во состав: проф.д-р Татјана Петрушевска, проф. д-р Марија Ристовска, доц д-р Зоран Илиевски, доц д-р Васко Наумовски и доц. д-р Јасна Бачовска. Комисијата до Наставно-научниот совет го поднесува следниот:

ИЗВЕШТАЈ

**ТЕМА НА ДОКТОРСКАТА ДИСЕРТАЦИЈА: „Информатичкото
Општество, медиумското образование и Европската Унија“**

Трудот претставува самостоен научен труд, во кој кандидатот дава сопствен придонес за натамошното развивање на пристапот на Република Македонија кон инкорпорирањето на правото на ЕУ во правото на Република Македонија. Трудот истовремено претставува основа за натамошни истражувања во оваа област, што ја демонстрира неговата научна валидност и вредност.

Материјата е изложена на јасен начин, содржински богато, сеопфатно и темелно, а целиот труд е логично систематизиран. Кандидатот пристапува продлабочено и критички кон анализата на комплексното и сеопфатно прашање кое е предмет на истражувањето, покажувајќи способност да ги селектира и објективно да им пристапи на значајните проблеми од практиката, користејќи мноштво на емпириски податоци. За отворените прашања од практиката, кандидатот изразува сопствен и јасен критички став конзистентно со поставената теоретска рамка.

Темата е особено релевантна во период кога се уште трае процесот на преземање на постојното право на ЕУ. Република Македонија, иако го добила статусот земја-кандидат за членство во 2005 година, се уште нема започнато преговори за членство. Актуелноста на темата е голема во овој стадиум на развој на настаните, бидејќи јавноста треба да биде запознаена со активностите на институциите во интеграциските процеси. Притоа, медиумите имаат важна улога, која се поврзува со доследното информирање на граѓаните за развојот на настаните околу оваа проблематика, која што не запира со членството во ЕУ.

Трансформацијата на општествениот поредок, економијата и системите на управување одат во насока на остварување на визијата за информатичко општество и тие се во фокусот на анализа во докторската дисертација која што ја пишувал кандидатот. Преку овој труд, кандидатот укажува дека развојот на информатичкото општество, медиумите и образованието во оваа насока, е со цел да укаже на

важноста за информирање на пошироката јавност за целокупните интеграциони процеси кои се дел од секојдневието.

Кандидатот во својот труд дава одговори на повеќе прашања и дилеми кои се однесуваат на оваа проблематика, и укажува дека без развојот на информатиката и медиумите не може да имаме професионално новинарство.

Предмет, цел и хипотеза на истражувањето

Почетната визија на информатичкото општество беше зачната како резултат на единствениот еволутивен пат. Нашиот став е дека има голем број на можни европски информатички општества, зависно од стапката и имплементацијата на технолошкиот развој, како овие технологии стапуваат во интеракција со нивните корисници и нивните дејствија во другите делови на светот. Патот до европското информатичко општество вклучува избор на повеќе чинители, од кои повеќе се опфатени во оваа тема.

Последиците и импликациите на развојот на информатичко општество за политиката и стратешко дејствување се анализираат со користење на рамката која е утврдена во Поглавјето 1. Интересот на чинителите во овој развој се формулира како алтернативна форма на стратешко дејствување. Ова првото е претставено со службени стратегии кои подразбираат активности од форми за контрола на средства кои се тешки за репродукција или кои воопшто не можат да се репродуцираат.

Второто е претставено со новите стратегии. Овие стратегии произлегуваат од невообичаените економски и социјални карактеристики на мрежи и потенцијал за широка примена на новите технологии и услуги кои и овозможуваат на фирмата многу брзо да има голем удел на пазарот и него да го одржува преку континуирани иновации.

Почетоците на идејата за јавен интерес во медиумската сфера се поврзани со појавата на радиото во првите децении на дваесеттиот век. Таа се развивала низ времето и имала различни значења во различни периоди и општествени системи. Поради тоа, не е едноставно да се дефинира јавниот интерес.

Концептот за јавен интерес најчесто беше употребуван во контекст на радиодифузната политика и тоа, главно, во европскиот медиумски систем. Сепак, првите дефиниции за јавниот интерес доаѓаат од другите континенти. Во еден официјален извештај објавен во Канада, каде што се уште се нагласува остварувањето на јавниот интерес во медиумската политика, се цитираат повеќе дефиниции. Прв пример е познатата изјава од 1960 година на Френк Стентон, директор на канадската мрежа Си-Би-Ес (CBS): “Емисијата за која е заинтересирана голем дел на публиката, поради самиот тој факт е програма од јавен интерес” (Friendly 1967:291).

Не е едноставно да се обезбедат општествени услови во кои примарна задача на медиумите ќе им биде да му служат на јавниот интерес. Поновата историја на демократските општества сведочи дека медиумскиот простор бил постојано „окупиран“ од различни интереси кои се затскривале зад маската на јавниот интерес.

Методолошката рамка

При изработката на трудот се користи комбинација на квалитативни и квантитативни методи. За утврдување на квантитативни индикатори за успешноста на процесот на транспонирање се користи контекстуална анализа на документите на ЕУ (особено извештаите за напредокот), како и статистичка анализа на регулирањето на медиумите во Европската Унија.

Анализата на содржината е аплицирана во истражувањето на примарната литература, односно во документите на ЕУ и на Република Македонија релевантни за медиумите.

Преку критичка анализа, користејќи го индуктивниот и дедуктивен метод, истражувањето дава оценка за влијанието на одделните фактори врз процесот на развојот на медиумите и информатичкото општество во Република Македонија.

Структура на дисертацијата

Докторскиот труд „Информатичкото општество, медиумското образование и ЕУ“ се состои од вовед, три поглавја и заклучок.

Во **воведниот дел** се разработува актуелноста на предметот на истражувањето, доменот во кој докторската дисертација претставува научен придонес и е даден релевантен преглед на актуелни придонеси на слични теми на истражување, пред сè во европски рамки.

Во **првото поглавје** насловено *Информатичкото општество*, е презентиран развојот на информатичкото општество. Анализата започнува со испитување на конкурентните визии за информатичко општество кои се појавија од страна на Европската комисија во 1993 година, а се однесуваат на информирањето на граѓаните за општествените процеси, што дава добра можност за подобрување економскиот раст и вработувањето.

Исто така, тој укажува дека информатичкото општество и медиумското образование играат важна улога за граѓаните како потрошувачи во општеството. Успешното користење на голем број нови информации и комуникациски услуги може да им служи многу на граѓаните како корисници на услугите кои се нудат на пазарот.

Понатаму, во овој дел е прикажан и теоретскиот модел на истражувањето, при што е даден преглед на основните теории на европската интеграција релевантни за истражувањето. Направена е детална анализа на развојот на нормативистичкиот пристап и неговото вградување во институционалната теорија на европската интеграција. Посебен осврт е даден на социјалниот конструктивизам и дилемите околу неговото поврзување со нормативистичкиот дискурс на европската интеграција, а натаму се изложени постулатите на институционалната теорија на правото. Во овој дел, во посебна глава, е образложен теоретскиот модел на истражувањето, неговите цели, хипотезите на истражувањето, како и методолошкиот инструментариум. Користејќи ги постојните модели на дифузија и апсорпција на нормите развиени во современите теоретски студии за ЕУ, кандидатот изложува модел за истражување, кој става акцент на влијанието на домашните чинители во

процесот на транспонирање и постигнување конвергенција на нормите преку суштествено спознавање на нормите што треба да се преземат и дијалог.

Во **второто поглавје**, насловено *Медиумското образование* се дефинирани поимите медиум, образование за медиуми, а е третирано и прашањето за улогата на медиумите во општеството.

Кандидатот укажува дека медиумите денес претставуваат важна алка и во секојдневниот приватен и семеен живот. Тие во голема мера го промениле однесувањето на децата и родителите во однос на претходните генерации, потоа начинот на комуникација помеѓу разните актери (професори, новинари, политичари и тн.), потоа комуникацијата меѓу наставниците и учениците во образовниот систем итн.

Третото поглавје насловено *Регулирањето на медиумите во ЕУ* укажува на односот меѓу медиумите и владеењето, концептот за добро владеење. Овде кандидатот се осврнал на стратешките документи на Програмата за развој на Обединетите нации (УНДП) во врска со доброто владеење, со акцент на артикулирањето на интересите на луѓето.

Улогата на слободните медиуми во едно демократско општество е да го промовираат и унапредуваат доброто владеење. Амртиа Сен, добитник на Нобеловата награда за економија, уште од почетокот на 80-тите години постојано нагласува дека **„никогаш не се појавил глад во ниту една независна земја која има демократска власт и релативно слободни медиуми“**. Политичките слободи се директно поврзани со економските резултати и со начинот на владеење во земјите во развојот, бидејќи ја поттикнуваат одговорноста на власта за прашањата од јавен интерес. Според кандидатот, слободните медиуми овозможуваат да се слушне гласот на сиромашните луѓе и придонесуваат за широка и слободна дебата за економските потреби на луѓето.

Сите меѓународни организации ги вклучуваат медиумите во клучни институции и механизми што придонесуваат за добро владеење и за развој на општеството. Тие можат да остваруваат важни задачи во реформата и унапредувањето на владеењето кои се испреплетуваат и ги зајакнуваат улогите на другите општествени сегменти.

Заклучок и предлог

Докторскиот труд „Информатичкото општество, медиумското образование и Европската унија“ од кандидатот м-р Дашмир Идризи обработува многу значајна тема за Република Македонија, која е актуелна и во пошироки европски рамки. Кандидатот користел стручна литература, ги следи современите европски тенденции, а применетиот богат методолошки инструментариум обезбедува релевантност и издржаност на сознанијата презентирани во трудот.

Врз основа на изнесениот приказ и оценка, Комисијата констатира дека се работи за докторски труд ги задоволува критериумите за подготвување на научни и стручни трудови од ваков вид, предвидени во соодветната законска регулатива и актите на Правниот факултет „Јустинијан Први“ при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје.

Од тие причини, на Комисијата □ претставува задоволство едногласно да му предложи на Наставно-научниот совет на Правниот факултет „Јустинијан Први“ да го усвои овој извештај со позитивна оценка и да му овозможи на кандидатот м-р Дашмир Идризи да пристапи кон јавна одбрана на неговиот докторски труд.

КОМИСИЈА:

1. Проф. д-р Марика Ристовска с.р.

2. Проф. д-р Татјана Петрушевска с.р.

3. Доц. д-р Зоран Илиевски с.р.

4. Доц. д-р. Васко Наумовски с.р.

5. Доц. д-р Јасна Бачовска с.р.

Скопје,

10.12.2012

ДО

- РЕЦЕНЗЕНТСКАТА КОМИСИЈА ЗА ИЗБОР НА НАСТАВНИК
ВО СИТЕ НАСТАВНО-НАУЧНИ ЗВАЊА, ПО ПРЕДМЕТОТ АКТ И
ЦРТАЊЕ

- НАСТАВНО-НАУЧНИОТ И УМЕТНИЧКИ СОВЕТ НА ФАКУЛТЕТОТ ЗА
ЛИКОВНИ УМЕТНОСТИ ВО СКОПЈЕ

Скопје, 7.12.2012

Предмет: ПРИГОВОР од кандидатот Игор Тошевски, на
објавениот Реферат на Рецензентската комисија, објавен во Билтенот на
Универзитетот бр.1043 на ден 1.12. 2012 година

Почитувани,

Во врска со објавениот Реферат на Рецензентската комисија за
избор на наставник, по предметот акт и цртање, во Билтенот на
Универзитетот бр.1043 на 1.12.2012 година, во законски предвидениот
рок, го доставувам овој Приговор од следниве причини:

За наставник, во звањето доцент, на Катедрата за сликарство на
Факултетот за ликовни уметности во Скопје е предложен кандидатот м-р
Ангел Миов, и тоа „со оглед на исклучителните творечки способности на
кандидатот и земајќи ги предвид неговите разнообразни и
мултимедијални уметнички дела...“, како што е наведено во заклучокот и
предлогот на Рецензентската комисија.

Меѓутоа, Рефератот на Рецензентската комисија, а особено
рецензијата, заклучокот и предлогот на Рецензентската комисија
воопшто не соодветствуваат со поените (поединечни и збирни), што за
секој кандидат поединечно ги утврдила Рецензентската комисија, и тоа
по сите основи/референци на бодување за наставно-образовна дејност,
научно-истражувачка дејност, стручно-уметничка дејност и стручно-
апликативна дејност, а согласно со обрасците кон извештајот за избор во
наставно-научно, научно, наставно-стручно и соработничко звање.

Имено, предложениот кандидат од Рецензентската комисија,
според утврдените и дефинирани критериуми за избор на звања и
образецот кон извештајот за избор во наставно-научно, научно,
наставно-стручно и соработничко звање, има вкупно 111,5 бода.
Тоа значи дека, кај предложениот кандидат, според вкупниот број на
освоени поени по сите основи/референци на бодување, согласно со
критериумите за избор на звања, утврдени во Правилникот за
критериумите и постапката за избор во наставно-научни, научни,
наставно-стручни и соработнички звања на УКИМ, не е ниту може да
биде констатирана „особена стручност“ (како што е тоа сторено во
рецензијата на Комисијата, на стр. 41, пасус 1), споредено со останатите
12 пријавени кандидати кои ги исполнуваат условите за пријавување на

конкурсот. Во тој контекст, само за компарација, моите вкупни поени се 592,6!

Оттука, се поставува прашањето како и врз основа на што Рецензентската комисија ја направила својата рецензија и го дала својот заклучок и предлог за избор на кандидатот Ангел Миов, за наставник, во звањето доцент, на Катедрата за сликарство на Факултетот за ликовни уметности во Скопје. Притоа, повеќе од јасно и очигледно е дека во конкретниот случај Рецензентската комисија својата рецензија и својот заклучок и предлог за избор на кандидатот Ангел Миов не ги направила согласно со критериумите за избор во звања, како и дефинираните поени за секоја референца во областите во кои се вреднуваат професионалните референци на кандидатите за избор, кои се составен дел на Правилникот за критериумите и постапката за избор во наставно-научни, научни, наставно-стручни и соработнички звања на УКИМ.

Од тие причини, со оглед на тоа дека изборот на кандидатот го врши Наставно-научниот совет на Факултетот, врз основа на оцената во Рефератот на избраната Рецензентска комисија, а имајќи го предвид фактот дека оцената за предложениот кандидат е спорна, предлагам Наставно-научниот совет на Факултетот да го усвои овој приговор и да се формира Рецензентска комисија во променет состав која правилно ќе го изврши оценувањето на кандидатите, согласно со критериумите за избор во звања и Правилникот за критериумите и постапката за избор во наставно-научни, научни, наставно-стручни и соработнички звања на УКИМ.

Со почит,
Игор Тошевски

Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје
Факултет за ликовни уметности

Скопје, 11.12.2012

Одговор на приговорот

од кандидатот м-р Игор Тошевски, на Рефератот за избор на наставник во сите наставно-научни звања по предметот акт и цртање, на Катедрата за сликарство, на Факултетот за ликовни уметности во Скопје

Рецензентската комисија за избор на наставник во сите наставно-научни звања, по предметот акт и цртање, во состав: доц. м-р Жанета Вангели, претседател, вонр. проф. м-р Антони Мазневски, член и вонр. проф. д-р Фехим Хусовиќ, член, на 11.12.2012 година го разгледа приговорот од кандидатот м-р Игор Тошевски, на објавениот Реферат, објавен во Билтенот на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, број 1043, од 30 ноември 2012 година.

Рецензентската комисија внимателно го разгледа приговорот на кандидатот м-р Игор Тошевски и го дава следниов одговор:

- услов за стекнување на сите наставно-научни звања, согласно со критериумите за избор во звања, утврдени во Правилникот за изменување и дополнување на Правилникот за критериумите и постапката за избор во наставно-научни, научни, наставно-стручни и соработнички звања на УКИМ во Скопје, објавен во „Универзитетски гласник“ (година XI, бр. 173, од 1 август 2011 година), во Општи одредби, Член 1, Табела 2, утврден е минималниот број поени за избор во наставно-научно звање од стручно-уметничка област за звањето доцент, кој изнесува вкупно 40 поени (минимален број поени по сите основи). Според овој Член, предложениот кандидат од Рецензентската комисија, м-р Ангел Миов, го исполнува овој критериум.
- Рецензентската комисија, која го предложи кандидатот м-р Ангел Миов на конкурсот за избор на наставник во сите наставно-научни звања, по предметот акт и цртање, кој според организационата структура на Факултетот е предмет кој припаѓа на Катедрата за сликарство, му дава предност на предложениот кандидат и со оглед на фактот што м-р Ангел Миов е дипломиран сликар и има стекнато научен степен - магистер на ликовни уметности од областа сликарство, додека, пак, пријавениот кандидат, м-р Игор Тошевски е дипломиран графичар, а има стекнато научен степен - магистер на ликовни уметности од областа вајарство.
- Што се однесува до предлогот на кандидатот, м-р Игор Тошевски, ННУС на ФЛУ да формира нова Рецензентска комисија во променет состав, сакаме да му укажеме на горе споменатиот

кандидат дека постојната Рецензентска комисија е формирана на редовната седница на Наставно-научниот и уметнички совет на ФЛУ, на 17.10.2012 година, и е овластено тело за избор на наставник по предметот акт и цртање, во сите наставно-научни звања.

- Сомнежот и негативните квалификации на кандидатот м-р Игор Тошевски во однос на образованието и ликовното творештво на предложениот кандидат, м-р Ангел Миов, кој дипломирал и магистрирал на Катедрата за сликарство, на Факултетот за ликовни уметности во Скопје, се сосема неоправдани и неаргументирани, и не соодветствуваат со објективните стручно-уметнички компетенции на предложениот кандидат.

Рецензентска комисија

Доц. м-р Жанета Вангели, претседател с.р.

Вонр. проф. м-р Антони Мазневски, член с.р.

Вонр. проф. д-р Фехим Хусковиќ, член с.р.

До

**Факултет за ликовни уметности
при Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје**

- Декан
- Наставно - научен совет
- Рецензентска комисија

ПРИГОВОР

од доц. м-р Игор Сековски, кандидат за избор на наставник во сите наставно-научни звања по предметот акт и цртање.

Предмет на приговорот: Реферат објавен во Билтен број 1043 од 30.11.2012 година за избор на наставник во сите наставно-научни звања по предметот акт и цртање на Факултетот за ликовни уметности во Скопје.

Рефератот на Рецензентската комисија во состав: доц. м-р Жанета Вангели, вонр. проф. м-р Антони Мазневски и проф. д-р Фехим Хусковиќ е спротивен на:

- член 96 и член 132 од Законот за високото образование (во натамошниот текст: ЗВО);
- членовите 11,33,48 од Правилникот за критериумите и постапката за избор во наставно-научни, научни и соработнички звања на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје (Универзитетски гласник број 173 од 1.8.2011 година и 194 од 30.12.2011 година, во понатамошниот текст: Правилник од 2011), како и членовите 1,2,3 и 5 од Анекс 1 на Правилникот.

- I. Предложениот кандидат м-р Ангел Миов има **111,5 бода** колку што утврдила Рецензентската комисија и врз таа основа тој е рангиран дури на **деветтото место** од пријавените тринаесет кандидати. Спротивно на принципот на еднаквост е предложен за наставно - научно звање – доцент и со тоа се доведува во прашање интегритетот на институцијата и концептот на владеење на правото во државата. Бодовните листи се недвосмислено интегрален дел од рецензиите за мерење на постигнатите резултати на кандидатите по конкурсите.

Во овој случај, Комисијата воопшто не ги земала предвид табелите и резултатите кои се вреднувани таму што е превид кој Комисијата секако треба да го објасни.

Табелите се инструмент со кој се мерат квалификациите и резултатите од кандидатите со цел избегнување на произволности и паушалности во проценката. Тие се алатки за филтрирање на објективните достигнувања и квалификации на кандидатите.

Кај кандидатот м-р Ангел Миов Комисијата констатира **111,5 бода**, додека кај кандидатот доц. м-р Игор Сековски констатирани се **525,442 бода**, што е неколкукратно повеќе.

Но, да одиме по ред.

1. Според бодовната листа, кандидатот м-р Ангел Миов во делот за наставно-образовната дејност **нема ниту еден бод**, со други зборови, нема никакви референци. Од друга страна, доц. м-р Игор Сековски, само во делот за наставно-образовната дејност има **263,592 бода**, што е повеќе од двојно од вкупниот број на бодови на предложениот кандидат. Би ја замолил Комисијата да го даде своето мислење за стручноста на кандидатот Миов согласно со бодовите во делот за наставно-образовната дејност.
2. Во делот на научно истражувачката дејност, кандидатот м-р Ангел Миов повторно **нема ниту еден бод**, наспроти **19,5 бода** на доц. м-р Игор Сековски.
3. Според извештајот на Рецензентската комисија, во делот на стручно-уметничката дејност Комисијата ги уважила бодовите за монументално дело од национален карактер со 8 бода за изработка на фрески, икони и мозаици за 4 цркви во Р. Македонија и една црква во Канада (оценета со 7 бода), што е во спротивност со член 33 од Правилникот од 2011 и кој гласи:

„Како признати уметнички дела во соодветната област на уметноста се сметаат делата со кои лицето настапило на јавни културни манифестации кои се од значење за развојот на уметноста, концерти, изложби, јавни филмски и телевизиски проекции, претстави, фестивали, настапи и нивно публикување во самостојни и во колективни монографии, стручни списанија, каталози и други публикации.“

Како надополнување за ирелевантноста на претходните реализирани проекти е тоа што живописувањето на цркви не е референца за оригиналност и креативност во ликовната уметност, знаејќи дека во Македонската православна црква живописувањето е според претходно строго определени црковни канони.

Или, со други зборови кажано, Правилникот не ги третира делата во црквите бидејќи на пример, црквата „Покров на Пресвета Богородица“ од с. Мралино не е референтна институција од национално значење која се занимава со култура и културна политика или современа ликовна уметност, како што се тоа музеите и галериите или слично и тоа (се мисли на живописот) може исклучиво да се третира само како приватно

комисионирање на фрескоживопис и во никој случај не може да биде бодувано со осум бода.

Исто така, со осум бода е вреднувано неговото учество во изведбата на мозаиците во меморијалниот центар АСНОМ во Пелинце, како да е автор на истиот проект, а целата јавност е запознаена дека автор на проектот е проф. Рубенс Корубин, заради што Комисијата необјективно му доделила бодови кои согласно со Правилникот воопшто не би требало да ги има. Според сето тоа, во делот за стручно-уметничка дејност на кандидатот м-р Ангел Миов, спротивно на Правилникот за бодирање му се признати **47 бода** паушално и неосновано, затоа **вкупниот број на бодови** треба да изнесува **64,5**.

Но, и покрај ваквото бодување, во овој дел кандидатот м-р Ангел Миов има **98,5 бода**, додека доц. м-р Игор Сековски има **123 бода**.

4. Комисијата во делот на стручно-апликативната дејност и понатаму прави превид, како на пример вреднувањето на Седмото биенале на млади уметници во 2005 година кога м-р Миов сè уште бил студент и немал стекнато диплома за завршено високо образование, активност која е бодувана со еден бод, понатаму СИАБ VI студентското интернационално арт биенале од 2005 година вреднувано со два бода (самиот збор „студентско“ укажува на целната група), но и Интернационалната ликовна колонија во Струга од 2005 година бодувана со 2 бода, во период кога м-р Миов сè уште бил студент.

Но и покрај тоа, конечно во последниот дел од бодовната листа што ја третира стручно-апликативната дејност, кандидатот м-р Ангел Миов има 13 бода, додека доц. м-р Игор Сековски има **119,35 бода**, односно многукратно повеќе.

Треба да се истакне дека Комисијата во заклучните оценки и предлог во рецензијата не го наведува вкупниот број на бодови на кандидатите и не констатира дека за разлика од предложениот кандидат, м-р Ангел Миов, кој има **нереални 111,5 бода**, има други кандидати кои имаат неколкукратно повеќе бодови и при тоа дава субјективни, нерелевантни и многу произволни констатации за кандидатот.

Комисијата кај кандидатот м-р Миов неосновано оценила и признала бодови, додека кај доц. м-р Игор Сековски воопшто не и' било битно неговото претходно педагошко искуство на Џошиби универзитетот за уметност и дизајн, Канагава, Јапонија, како асистент на предметот дизајн концепт и сегашното повеќегодишно искуство како наставник на повеќе предмети од областа на сликарството и дизајнот на Факултетот за арт и дизајн при Европскиот универзитет, Република Македонија.

Комисијата со својот предлог во целост ги суспендира Законот за високото образование и правилниците кои произлегуваат од него и тенденциозно и грубо ги прекршува без да води сметка за угледот на установата во која дејствува, како и за обврската да оствари реален и квалитетен избор земајќи ги предвид мојата бодовна листа и работното CV.

Без интенција да ги анализирам субјективните аспекти од рефератот, сепак мотивиран од начелото на законитост, еднаквост и правичност, го вложувам овој приговор со изнесување на аргументи кои се базираат на Законот за високото образование и Правилникот за критериумите и постапката за избор во наставно - научни, научни, наставно-стручни и соработнички звања на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје.

Имајќи ги предвид наведените аргументи, **неопходно е Комисијата повторно да ги разгледа пристигнатите апликации или Наставно-научниот совет на Факултетот за ликовни уметности, да го усвои овој приговор и согласно со член 52 од Правилникот од 2011 да формира рецензентска комисија во променет состав која повторно ќе ги разгледа пристигнатите апликации по конкурсот.**

Доц. м-р Игор Сековски

7.12.2012 год., Скопје

Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје
Факултет за ликовни уметности

Скопје, 12.12.2012

Одговор на приговорот

од кандидатот м-р Игор Сековски, на Рефератот за избор на наставник во сите наставно-научни звања по предметот акт и цртање, на Катедрата за сликарство, на Факултетот за ликовни уметности во Скопје

Рецензентската комисија за избор на наставник во сите наставно-научни звања, по предметот акт и цртање, во состав: доц. м-р Жанета Вангели, претседател, вонр. проф. м-р Антони Мазневски, член и вонр. проф. д-р Фехим Хусковиќ, член, на 12.12.2012 година го разгледа приговорот од кандидатот м-р Игор Сековски, на објавениот Реферат, објавен во Билтенот на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, број 1043, од 30 ноември 2012 година.

Рецензентската комисија внимателно го разгледа приговорот на кандидатот м-р Игор Сековски и го дава следниов одговор:

1. Од кандидатот м-р Сековски, наведениот член 96 од Законот за високото образование (ЗВО), гласи: „Трет циклус на универзитетски студии – докторски студии“, и најверојатно се работи за погрешно наведен член од ЗВО, од негова страна.
2. Од кандидатот м-р Сековски, наведениот член 132 од ЗВО, „Постапка за избор“, во целост е имплементиран при постапката за избор на кандидатот м-р Ангел Миов од Рецензентската комисија.
3. Кандидатот м-р Сековски направил превид, цитирајќи го член 11, т.е. „Критериуми за избор во звања / Критериуми за избор во наставно-научни звања“ од Правилникот за изменување и дополнување на Правилникот за критериумите и постапката за избор во наставно-научни, научни, наставно-стручни и соработнички звања на УКИМ во Скопје, објавен во „Универзитетски гласник“ (година XI, бр. 173, од 1 август 2011 година), наместо да го уважи член 14 од истиот Правилник, кој се однесува на избор на наставник по стручно-уметничките предмети, освен за теоретските, каде што е експлицитно назначено, дека „минималниот број поени што треба да ги оствари лицето за да може да биде избрано во звањето доцент по стручно-уметничките предмети се прикажани во Табелата 2“ (т.е. на стр. 10 од истиот Правилник).

4. Од кандидатот м-р Сековски, наведениот член 33, „Научни и стручни трудови“, од истиот Правилник, каде што е наведено што се подразбира под „признати уметнички дела во соодветната област на уметноста“, Комисијата цени дека наведените критериуми во Правилникот соодветствуваат со творештвото на предложениот кандидат, м-р Ангел Миов. Имено, ликовните творби на кандидатот Миов, без сомнеж се дел од „јавни културни манифестации кои се од значење за развојот на уметноста, ..., изложби..., фестивали... и нивно публикување во самостојни и во колективни монографии, ... каталози и други публикации“, како што е наведено во посочениот член.
5. Член 48, од истиот Правилник, посочен од кандидатот м-р Сековски, кој се однесува на потребната содржина на рефератот на Рецензентската комисија, е исто така целосно имплементиран.

На останатите забелешки од приговорот, како и на забелешките во врска со членовите 1, 2, 3 и 5 од Анекс 1 (од истиот Правилник) рецензентската комисија ги дава следниве одговори:

- услов за стекнување на сите наставно-научни звања, согласно со Критериумите за избор во звања, утврдени во Правилникот за изменување и дополнување на Правилникот за критериумите и постапката за избор во наставно-научни, научни, наставно-стручни и соработнички звања на УКИМ во Скопје, објавен во „Универзитетски гласник“ (година XI, бр. 173, од 1 август 2011 година), во Општи одредби, член 1, Табела 2, утврден е минималниот број на поени за првичен избор во наставно-научно звање од стручно-уметничка област за звањето доцент, кој изнесува вкупно 40 поени (минимален број поени по сите основи). Според овој член, предложениот кандидат од Рецензентската комисија, м-р Ангел Миов, го исполнува овој критериум.
- Рецензентската комисија сака да му укаже на кандидатот м-р Игор Сековски дека бодувањето на активностите е само еден чинител од постапката за избор на наставник и од тие причини не е потребно создавање на ранг-листа на кандидати и повикување на неа, доколку тие веќе ги исполнуваат горенаведените услови за избор на наставник (т.е. условите утврдени во Правилникот за изменување и дополнување на Правилникот за критериумите и постапката за избор во наставно-научни, научни, наставно-стручни и соработнички звања на УКИМ во Скопје, објавен во „Универзитетски гласник“, година XI, бр. 173, од 1 август 2011 година, во Општи одредби, член 1, Табела 2).
- Рецензентската комисија ја уважува забелешката на кандидатот м-р Игор Сековски во однос на бодувањето на посочената активност на предложениот кандидат, м-р Ангел Миов, во стручно-уметничката дејност, т.е. неговото учество во изработката на монументалниот мозаик во *Меморијалниот центар АСНОМ*, во

Пелинце, каде што тој имал позиција на стручен соработник и изведувач.

- Што се однесува до приговорот каде што кандидатот, м-р Сековски го третира живописувањето на цркви како „ирелевантно“ и нерелевантно, Рецензентската комисија сака да му укаже на кандидатот дека направил професионален превид во невреднувањето на значаен дел од светската историја на уметноста.
- На приговорот на Сековски, во делот што се однесува на бодувањето на стручно-уметничката дејност: изработка на фрески, икони и мозаици на одредени цркви со 8 поени, што според приговарачот е неправилно, Рецензентската комисија сака да посочи дека монументалните остварувања на м-р Ангел Миов во наведените храмови секако спаѓаат во категоријата „монументално ликовно дело од национално значење“. (Македонската православна црква – Охридска архиепископија, е влезена во Уставот на Република Македонија, во член 19 и е еден од стожерите на верското живеење во РМ.)
- Приговорот на м-р Сековски, во однос на учествата на изложби на предложениот кандидат, м-р Миов, за време на своите студии, Рецензентската комисија не го уважува, затоа што токму наведените изложби на кандидатот влегуваат во биографијата на еден ликовен уметник.
- Рецензентската комисија е формирана на редовната седница на Наставно-научниот и уметнички совет на ФЛУ, на 17.10.2012 година и е овластено тело за избор на наставник по предметот акт и цртање, во сите наставно-научни звања.

Комисијата многу внимателно ја разгледа биографијата на м-р Игор Сековски и на сите пријавени кандидати, како и неговиот приговор на рефератот. Рецензентската комисија заклучи дека не е примерно, приговарачот да го негира творештвото и компетентноста на предложениот кандидат.

Рецензентска комисија

Доц. м-р Жанета Вангели, претседател с.р.

Вонр. проф. м-р Антони Мазневски, член с.р.

Вонр. проф. д-р Фехим Хусковиќ, член с.р.

РЕФЕРАТ

ЗА ИЗБОР НА СОРАБОТНИК ВО СОРАБОТНИЧКО ЗВАЊЕ
АСИСТЕНТ НА НАУЧНАТА ОБЛАСТ РИМСКО ПРАВО
(РЕТОРИКА И ПРАВНА РЕТОРИКА) НА ПРАВНИОТ ФАКУЛТЕТ
„ЈУСТИНИЈАН ПРВИ“ ВО СКОПЈЕ

Наставно-научниот совет на Правниот факултет „Јустинијан Први“ во Скопје, на седницата одржана на 23.XI. 2012 година, формира Комисија за избор на соработник во соработничко звање асистент на научната област римско право (реторика и правна реторика), во состав: д-р Мирјана Поленак Аќимовска, редовен професор, д-р Владо Бучковски, редовен професор и д-р Гоце Наумовски, вонреден професор.

На конкурсот објавен во дневните весници „Дневник“ и „Коха“ од 26.X.2012 година, за избор на еден соработник во соработничко звање асистент на научната област римско право (реторика и правна реторика) се пријави само еден кандидат, м-р Маја Симоновска.

Кон пријавата кандидатката достави: куса биографија, уверение и диплома за завршен втор циклус студии и стекнато звање магистер по право, издадена од Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ Скопје, Правен факултет „Јустинијан Први“ во Скопје; преглед на досегашното работно искуство; список на научни трудови и примероци од трудовите; како и повеќе сертификати за завршени обуки и учество на меѓународни конференции и летни школи.

По разгледувањето на пријавата и другите приложени документи, Рецензентската комисија во претходно наведениот состав го поднесува следниов

ИЗВЕШТАЈ

I.

1. Биографски податоци

Кандидатката м-р Маја Симоновска е родена на 29.11.1985 година во Скопје. Основното и средното образование го завршила во Скопје со одличен успех. Завршила четиригодишни правни студии и дипломирала на Правниот факултет „Јустинијан Први“ на 13.1.2009 година, со просечен успех 8,5.

По дипломирањето се запишала на постдипломски студии (правни студии од втор циклус), на насоката римско право и приватно правна традиција (модул Б). Сите предвидени испити ги положила со просечен успех 9,6. Магистерскиот труд под наслов „Интестатското наследување во римското право и во правото на Република Македонија“ успешно го одбрала на 5.4.2011 година и се стекнала со називот магистер по право.

Зборува англиски и шпански јазик.

2. Работно искуство

Во текот на 2008 и 2009 година била асистент на повеќе проекти во рамките на активностите на Хелсиншкиот комитет за човекови права на Република Македонија, како асистент на младинската група, работејќи на мониторинг на проекти и организација на повеќе летни школи.

Определен период работела и на проектот „Слободен пристап до информации од јавен карактер“, координиран од Македонското здружение на млади правници.

Во периодот октомври 2008 година-октомври 2009 година, работела на тековни судски предмети во адвокатската канцеларија „Колевски“.

Во ноември 2009 година се вработила како помлад соработник во Кабинетот на заменик-претседателот на Владата на Република Македонија задолжен за економски прашања, каде што до јули 2011 година работела на проекти поврзани со регулаторната политика, како и на проектот „Подобра бизнис регулатива во Република Македонија“, финансиран од Британската амбасада.

Од август 2011 година до денес, работи како советник за нормативно правни работи во Министерството за образование и наука на Република Македонија.

4. Учество на конференции, летни школи и проекти

Учествувала на неколку стручни конференции, и тоа:

-Обуки за регулаторна реформа – организирани од страна на USAID и Владата на Република Македонија; Обука за РИА, организирана од страна на Jacobs & Associates, LUISS Guido Carli University и Centre for European Policy Studies;

-Меѓународна обука по право – напредно ниво - организирана од страна на ОБСЕ;

-Macedonia Balkan case Challenge 2008 Организиран од страна на: Institute for Strategic Research and Education (ISIE) & Austrian Development Agency;

-Работилница на тема: Инструкции за изработка на проекти и нивна правилна имплементација и стратешки планови; Меѓународна

младинска конференција „Европските вредности за иднината на Југоисточна Европа“.

Била член на организациониот тим на следниве проекти:

-Конференција на тема „Дискриминација“ – Маврово, 2006;

-Семинар на тема „Социјални и културни права“ – Крушево, 2007;

-Група за правно истражување, на работа на тема за човекови права, во соработка со ЕЛСА на РМ, во периодот меѓу декември 2006 и октомври 2007;

-Школи за човекови права, организирани од страна на Хелсиншкиот комитет за човекови права во периодот од јуни 2008 до август 2009 година.

3. Оцена на објавените научни и стручни трудови

М-р Маја Симоновска е автор или коавтор на три труда:

1. Интестатското наследување во римското право и во правото на Република Македонија (магистерски труд), Универзитет „Св. Кирил и Методиј“, Правен факултет „Јустинијан Први“, Скопје, 2011 година;
2. Confirmation du concept de depositum romain dans le droit contemporain macédonien, (коавторство со В. Бучковски, Г. Наумовски и М.Игњатовиќ), Zbornik radova Pravnog fakulteta u Nišu, br. LXIII, 2012;
3. Analysis of Trademarks from the Scope of Sport Organizations, RIK, International Journal of Kinesiology and Related Sciences, Vol.40, Suppl. No.1, Skopje, 2012 (коавторство со М. Поленак Аќимовска, В. Бучковски и Г. Наумовски).

Трудот под број 1 претставува магистерски труд на кандидатката. Во него се разгледани следниве прашања: видови на наследните редови низ историјата на римското право (во старото, класичното и во посткласичното римско право); начини на стекнување на наследство на

законските наследници во римското право; законското наследување во Република Македонија (од осамостојувањето во 1991 година до денес); наследни редови според правото на Република Македонија; правата и обврските на наследниците; договорите во наследното право на Република Македонија; и заштитата. Обработени се и одредени прашања од споредбеното право, а на крајот од трудот се дадени повеќе заклучоци во однос на сличностите и разликите во наследните редови во римското право и правото на Република Македонија.

Трудот под број 2 разгледува повеќе аспекти на афирмацијата на концептот на римскиот договор за депозит (*depositum*) во македонското право. Даден е историски осврт на случаите на депозитот во Македонија во периодот на постоењето на римската држава и право, во византискиот период, а посебно се разгледани пристапот на Српскиот граѓански законик и правилата за оставата во периодот на поранешната СФРЈ. Централно место во трудот зазема анализата на одредбите за договорот за депозит според Законот за облигационите односи. Презентирани се повеќе заклучоци за влијанието на римскиот депозит врз современиот договор за депозит.

Трудот под број 3 опфаќа анализа на трговската марка како право од индустриска сопственост, со посебен историски осврт, како и на видовите трговски марки од аспект на носителот. Посебен акцент е ставен на функцијата на трговските марки за спортските производи, даден е и преглед на соодветната судска практика во САД и Велика Британија.

Објавените трудови, односно резултатите од истражувањата се од значење за развојот на правната наука и струката. Во објавените трудови се применети соодветни основни и посебни научноистражувачки методи, а во заклучоците на трудовите се синтетизирани повеќе сознанија во насока на успешна примена и усовршување на законодавството.

II.

Заклучок и предлог

Комисијата со внимание ја разгледа пријавата на кандидатката и направи преглед и оцена на активностите, ангажманите, успехите и постигнувањата.

Комисијата констатира дека кандидатката м-р Маја Симоновска:

1. ги исполнува условите и критериумите за избор во соработничкото звање асистент, предвидени во Законот за високото образование и Правилникот за критериумите и постапката за избор во наставно-научни, научни, наставно-стручни и соработнички звања на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје;
2. автор или ко - автор е на три научни труда, од кои два се објавени во меѓународни научни публикации. Трудите се одликуваат со висок степен на познавање на предметот на истражувањето и содржат конкретен придонес за научната теорија и практиката. Трудите обработуваат теми од научната област римско право, но и од теми од други области, што укажува на интердисциплинарниот пристап на кандидатката;
3. кандидатката има повеќе од тригодишно искуство во повеќе организации и институции;
4. успешно реализирала активности во повеќе меѓународни проекти;
5. членува во неколку здруженија од областа на правото;
6. зборува два светски јазика;

7. покажала солидни резултати во доменот на научно-истражувачката дејност, што укажува дека успешно ќе се развива во натамошната работа како асистент.

Имајќи го предвид горенаведеното, Комисијата едногласно на Наставно-научниот совет на Правниот факултет „Јустинијан Први“ во Скопје

му предлага

м-р Маја Симоновска да биде избрана во звањето асистент на научната област римско право (реторика и правна реторика).

КОМИСИЈА

1. Д-р Мирјана Поленак Акимовска,
редовен професор с.р
2. Д-р Владо Бучковски,
редовен професор с.р
3. Д-р Гоце Наумовски,
вонреден професор с.р